Oehlenschlägers Tragødier.

Tredie Bind.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Tredie Bind.

Kiøbenhavn.

Paa Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1849.

Indhold.

Palnatoke.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1807).

Første Handling.

Kongens Hal.

Kong Harald. Biskop Popo.

Popo.

Hvor det mit Hierte fryder, ædle Herre!
Jer end at finde ved de gamle Kræfter.

Harald.

Ja Gud skee Tak, min Sundhed fattes Intet;
Gid Alt var i mit Rige sundt som jeg,
Saa skranted ei saameget, som nu skranter.

Popo.

Det er en Barnesygdom! Veed I ei,
De Børn, som kues under Værten, trives
Med Tiden bedst? Den danske Christendom
End ligger som et nyfødt Barn i Buggen;
Men lad den komme først til Kræfter, Herre!

Harald.

Naar den er kommen fuldelig til Kraft,
Da er min Krop længst smuldnet hen i Muld.

Popo.

Saalænge Verden staaer, I nævnes vil
Som Christendommens første danske Konge.

Os komme til det Vigtigste: Hvad siger
Mig Keiser Otho ved din Erkebisp?

Popo.

Den store Keiser har med Velbehag
Fornummet Eders Iver, fromme Konge!
For Christendommen; han forsikkrer Eder
Om varigt Venskab, hvis I farer fort.
Fremdeles sender Eder Erkebispen
En Afskrift af den pavelige Bulle;
Johannes, Christendommens hellige Fader,
Har sendt ham Pallium; hans Bispestav
Har Otho rakt ham selv med egen Haand;
Saaledes er han efter Adeldag,
Stadfæstet i sit høie fromme Kald
Som Erkebisp i Hamborg og i Bremen,
Og Christendommens Overhyrde her
I Nord. Jeg bringer Bullen, Herre Konge!

(Han rækker ham en Pergamentsrulle.)

Harald.

Hvad skal jeg med de velske Kragetæer?
Runer paa Skioldet kan jeg læse Dig
Saa godt som nogen Skiald; men disse Snørkler
Forstaaer jeg mig ei paa. Tag det tilbage!
Jeg veed dog forud alt hvad det betyder:
Indskrænkning i min kongelige Magt!

Popo.

Uhindret har Du Verdslighedens Arm,
Kun Geistlighedens styrer Erkebispen.

Harald.

Ja vist! Eenarmet staaer jeg, det er Tingen;
To Arme havde Danerkongen før.

Popo.

Saa sømmer det sig ingen christen Drot
At tænke, fromme Harald! Overlad
Den vilde Stoltheds Uregierlighed
Til Hedningen! Speil Jer i Hakon Jarl!

Popo.

Hvorledes, fromme Konning? Er det muligt?

Harald.

Hovmodig, trodsig, som bestandig, paastod
Engang han i et Drikkelag i Vinter:
Han kunde løbe vel saa godt paa Ski
Som nogen Mand, ja bedre selv end Kongen;
Til Straf har jeg paalagt ham: ned at løbe
Fra Kullens Ryg; der har hans Dristighed
I Havet styrtet ham.

Popo (sukker).

Nu det var vel!
Thi værre Diævel gik paa Jorden ei;
Han ægged Sønnen op mod Faderen,
Og han var Hedenskabets Marv og Næring.

Fiølnir kommer.

Tilgiv, Kong Harald! at jeg melder Dig
Et ukiært Budskab: Svend, din Søn, er landet,
I Fiorden har han sine Skibe qværsat,
Og giester Dig nu moren i din Hal.

Harald.

Den Uforskammede! Siig, kommer han
Med megen Magt? Thi skiøndt han er min Søn,
Dog nøder hans Ugudelighed mig
Bestandig at betragte ham som Fiende.

Fiølnir.

Han er ei dragen slap paa Folk og Færsel,
Dog Intet har vi end at ræddes for.

Popo.

Jeg gaaer. Gud styrke Dig, min ædle Herre!
Mit Blik afskyer at see Forhærdelsen;
Men dersom hist Du Salighed vil nyde,
Da døv dit Øre mod hans Røst, om Giften
Var nok saa sød! Viis Dig din Fromhed og

Til dine Røvertog? Hvo gav Dig ser?
Hvo gav Dig Skaanes Marker at bestyre?

Svend.

Du, Harald! som en ussel slet Erstatning,
For hvad mig tilkom efter Fødselsretten.
Du sendte mig til Vigen og til Skaane,
For bort at fierne den Forhadte; gav
Mig nogle Skibe, for at vorde qvit mig,
Det kalder Du nu Fadergodhed. Godhed!
Ja hele Norden kiender denne Godhed,
Og seer dit Sindelag imod din Søn.
Du troer vel ei, jeg veed, hvad hele Landet
Halv taler om forundret, halv med Tvivl?
At Arverettigheden Du vil drage
Fra mig, din Søn, til Thrugil Sprakaleg
I Jomsborg? Guder! saae man hidindtil
En Fader handle saadan mod sit Barn?
Naturen væmmes ved at troe derpaa,
Den giver de urimeligste Rygter
Sandsynlighed. Man mener Landet rundt,
At jeg er ei din Dronning Gunhilds Søn,
At kun jeg er et Frillebarn, som fødtes
Dig af en Trælleqvinde; derfor kaldes
Jeg Svend: en Træl. Sligt maa jeg høre, døie!
Maa see hvorledes Uretfærdigheden
For mine Øine væbner sig; og skulde
Dog sidde stil med Hænder kun i Skiød?
Nei, Harald! ved den staalbedækte Thor,
Jeg væbner mig! Og har Du plat forglemt
En Faders Pligter, nu saa er det billigt,
At jeg forglemmer Sønnens, og itide
Mig reiser mod min græsselige Fiende.
Det er ei mig, men Dig, der giver Verden
Beviis paa fælt og unaturligt Had.

Harald.

Hvad vil — hvad vil da Fienden i min Hal?

Svend.

Hvad Rygtet oftest er: Et Sandhedsfnug
Sendt i en Ladning let og vindig Løgn.
Den brast, hans Ski; saavidt har Rygtet Ret;
Men denne Skiens Bristen har forhindret,
At Palnatokes stolte Hierte brast.
Thi som han fløi afsted og netop var
Ved Skraaningen, som fører ned mod Havet,
Da tørned Skien mod en Kampesteen,
Og Palnatoke faldt og rulled brat
Tilside ned i Dalen, sneebedækt.
Da skyndte dine Vidner flux sig bort,
At bringe Dig en ønsket Efterretning:
Hans Død. — Men Palnatoke lever, Konge!
Den Snilde lod sig bære kun som død
Ud paa sit Skib, og satte hurtig Farten
Til mig i Skotland, hvor jeg var paa Tog.
Nu giester han Dig, sund og stærk som hidtil,
Idag med mig, i Roskild paa din Kongsgaard.

Harald.

Og har til Hævn nu ægget Dig mod mig?

Svend.

Vi hilse Dig som fredelige Giester;
Hvad videre skal skee, beroer paa Dig.

Harald.

Og hvad forlanger Du?

Svend.

Hvad Du forlangt
Af Gorm din Fader har og hvad Du fik:
En Deel af Riget.

Harald.

Du, en Hedning, Svend!
Religionens Fiende Deel i Riget?

Svend.

Gorm deelte Magten i sin Alderdom
Med Dig, skiøndt han var Hedning, Du en Christen;

Er det just ingen Hæder, ingen Roes,
At latterlige Hændelser han takker
For Seieren. Thi var Du falden ei
Paa Vagen midt i Sneen som en Pebling,
Da var Du neppe kommen, som jeg hører,
Upuflet hiem fra dette Julegilde.

Palnatoke.

Slig Spot kan ikke træffe mig. Jeg haaber,
Hver billig Mand, som kiender Kullen, indseer
Nødvendigheden af et saadant Fald.
At dette Fald ei blev min Undergang,
Det takker Guderne jeg for. Ydmyge
Du vilde mig; jeg foretrak, som det
En Dannemand sig sømmer, Døden for
Ydmygelsen. Hvis ei med min Bedrift
Du est tilfreds, da prøv den selv; og kommer
Du bedre fra den, vel, saa kan Du spotte.
Forresten nu, da Sagen er forbi,
Saa lad den ogsaa være glemt, Kong Blaatand!

Harald.

Hvad Blaatand? Væmmeligt er for mit Øre
Sligt Øgenavn. Hovmodigstolte Mand!
Det veed Du. Harald Gormsøn vil jeg kaldes.

Palnatoke.

Tillad mig, at jeg kalder Dig Kong Blaatand!
Det er en gammel Ret for Danerfolket,
At give deres Konge sligt et Tilnavn.
En Konge drømmer ofte sig en Gud;
Da er det godt, at Navnet altid raaber:
Du est ei blot en Askurs Søn, o Konge!
Men selv en Askurs Søn med Feil, som Andre.

Harald.

Du est saa næsedierv, som hidindtil.
Dit Eventyr har endnu ei formaaet
At knække Dristigheden.

Palnatoke.
Odin lade
Det aldrig komme dertil, at en sund
Og ærlig Danske glemmer Dristigheden;
Da pløie Gefion før det stolte Sielund
I Havet ned igien med sine Orne.

Harald.
At glemme, hvad Du est din Herre skyldig,
Det kalder Du en Dyd, saavidt jeg mærker.

Palnatoke.
Jeg glemmer ikke hvad jeg skylder Dig,
Fordi jeg mindes hvad jeg selv mig skylder.

Harald (hidsig).
Min Ære gaaer for din!

Palnatoke (rolig).
Din Ære vinder,
Ved at beherske frie Mænd, ei Trælle. —
At tale diervt et Ord i Kongesalen
Var Brug fra Arilds Tid.

Harald:
Det vilde Væsen
Er just, hvad jeg forjage vil af Landet.

Palnatoke.
Dumdristighed er vild, ei Dristigheden.

Harald.
Altsaa, da Du ved Drikkebordet sidst
Hovmoded Dig og lod din egen Mund
I Hallen høit gientage dine Fortrin,
Da var dumdristig Du.

Palnatoke.
Ei hidindtil
Blev for Vanhæder det betragtet, stundom
At see en Kæmpe med en ærlig Ruus.

Harald.
Men hvad den Drukne paastaaer, veed Du vel,
Skal ædru Mand forsvare.

Palnatoke.

Aldrig var
Min Tunge Herrer over min Forstand.
Klogskaben tidlig gaaer fra Drikkelaget
Med Qvinderne, den skranter, maa tilsengs,
Den er af skrøbelig Natur, den modstaaer
Ei Miødens Kraft; men Sanddruheden, Herre!
Den vaager ud paa Natten, som en Mand;
Den drikker uanfægtet, som den Bedste;
Den vinder alt i Kræfter, som den drikker.

Harald.

Af drukne Folk og Børn skal Sandhed høres.
Ret saa! For Kongen er det ofte nyttigt,
Ved sligt et Gilde stundom at erfare
Det sande Sindelag, som ellers Listen
Forstaaer at holde skiult.

Palnatoke.

Jeg troede før:
Naar Danerkongen indbød sine Kæmper,
Da var det for at lønne Mod og Troskab,
Ei for at speide fiendtlig efter Svig.

Harald.

Som det kan falde sig! — Jeg seer Du har
Din Bue med Dig og dit Pilekogger.
Ifald jeg mindes ret, saa roste Du
Dig ogsaa dengang af: Du kunde skyde
Vel fremfor alle Mænd, ja fremfor Kongen,
Den Vidtberømte for sit Pileskud; —
Est Du endnu af samme Tanker, Toke?

Palnatoke.

Hvad er det om min Mening Dig at giøre?
Naar Danmarks Fiender komme, vil vi skyde;
Der kan vi kappes paa en ærlig Viis.

Harald.

Nei, nei, Du slipper ei saa let derfra!
Gientag din Pral! tilstaae i Ædruhed

For alle Kæmper: Skyder bedre Du
End Danerkongen? Bringer ingen Fare
Dig Armen til at skiælve? — Ingen Fare?

Palnatoke.

Jeg praler ei.

Harald.

Velan! saa sig det frem.

Palnatoke.

Hvorfor gientage hvad der alt er sagt?

Harald.

Du staaer da ved dit Ord?

Palnatoke.

Saa er min Vane.

Harald.

Heel vel! — Dit sidstudviste Helteværk
Beviser ikke Meget, vidner ei
Om sieldne Fortrin. Du slap heel derfra
Kun ved en Slumpelykke, det var Alt.
Det sømmer sig den vise Danerkonning
At prøve sine Mænd, retfærdig streng
At veie hvers Fortieneste. Du trænger
Dig stedse frem, Du giver Dig et Skin
Af den udmærkede, den sieldne Mand;
Velan! saa er det ogsaa nu fornødent,
At ved en rask og usædvanlig Daad
Du viser os dit Fortrin fremfor Alle.
Du est en dygtig Kæmpe, — saa er Fleer,
Det giver intet Fortrin Dig for dem;
At Du est mægtig, at Du eier Land,
Beviser atter Lykken, intet Værd.
Thi er det heel nødvendigt, som Du indseer,
Engang for Alvor ret at prøve da
Din Dygtighed; og for at kunne dette
Har jeg udtænkt en Daad, som snart er udført
Paa Stedet her, som Kongen selv kan see
Med egne Øine, som beviser ham

Hvad han forlanger, nemlig, at Du est
En usædvanlig færdig Bueskytte.
Jeg seer din yngste Søn i dette Følge.
Ung Palnir! træd i Hallen frem og knæl!

Palnatoke.

Hvad har Du nu isinde?

Harald.

Hvad Du snart
Erfare skal. Træd frem kun, kjække Svend!
Træd frem og knæl!

Palnir.

Min Fader har mig lært,
At kun jeg knæle skal for Guderne.

Harald.

Knæl kun for Guderne! Det kan behøves! —
Jeg lægger her et Æble paa dit Hoved;
Ifald din Fader, hist i Krogen der,
Dig skyder det med Pilen bort og rører
Din guldbelokte Tinding ei, da skal
Han giælde for den bedste Skytte.

Palnatoke.

Konge!

Harald.

Men hvis han vægrer sig, da skal han giælde
Kun for en Praler, for en Løgner, og
Forvises Hof og Land.

Palnir (knæler rask).

Ha det er billigt!
Men det har ingen Nød, han nægter ei
At lyde din Befaling, Herre Konge!
Min Fader praler ei, han lyver ei;
Hans Blik er skarpt, hans Arm er vis, hans Aand
Er stærk, hans Søn er uforfærdet. — Konge!
Du har en Guldring om den venstre Arm,
Jeg vædder strax mit Liv imod din Ring,

Ifald du vover det, at Pilen krummer
Et Haar ei paa mit Hoved.

Harald (forundret).

Mener Du?

Palnir.

Du tør vel ikke vædde, Herre Konge?

Harald.

Ifald saa er, skal Ringen vorde din.

Palnir.

Der kan man see! Nu komme der mig Nogen
Og paastaae tiere fræk, at Harald Blaatand
Er nidsk og gierrig! Jeg beundrer hans
Høimodighed. Skyd nu, min Fader! Skyd!

Palnatoke.

Er det dit Alvor, Harald?

Harald.

Palnatoke!
Jeg spøger sielden, mindst med Dig.

Palnatoke.

Velan.

(Han lægger en Piil paa sin Bue, sigter paa Palnir, men holder af igien.)

Velan! Jeg skyder. Men ei her i Hallen.
Her falder Lyset skummelt, sparsomt ind
Ad disse smaa, bemalte Vinduesruder.
De brede Piller skygge mig formeget
I den paa munkeviis opførte Kongsgaard.
Her kan jeg ikke sigte. Reis Dig, Palnir!
Her dræbte jeg min Søn. Og vilde Du
Kong Harald, see hvordan uskyldigt Blod
Besudlede din Hal? Det blev en Plet,
Som ingen skarp med Aske blandet Lud
Udtvætte kunde. Rød den vilde staae
Med Flammerøg, naar Hanen goel om Natten,
Og kræve Hævn. — I Gaarden staaer en Steen;
Nu er den kun en Bænk for dine Trælle,

Før var det Gudernes og Odins Blodsteen.
Gak ud, min Søn, og knæl for denne Blok;
Lad Odin straale Dig i Hiertet Haab,
Imens hans Dag dit Hoved rundt omstraaler;
Saa vil jeg skyde. Hvis Du skulde falde,
Da synker Du, et Offer paa hans Blodsteen.
Hils ham fra Palnatoke, fra din Fader;
Og læg et Hynde paa den lange Bænk
Tilrette ved din Side, naar jeg kommer. —
Dog haaber jeg, det har vel ingen Nød.

Palnir.

Hvad Nød? Det er en stor, uventet Lykke.
Den skaffer mig Kong Haralds gyldne Ring.
Glem ikke Væddemaalet, Konge!

Palnatoke (kysser ham).

Nu
Saa gaa min Gut!

Palnir.

Glem ikke Væddemaalet!
(Han gaaer.)

Harald (spodsk).

Du est jo hiertegrebet, stærke Helt!

Palnatoke.

Ei alle Fædre have deres Sønner,
Jeg elsker min meer end mit eget Liv.
Staaer Du endnu bestandig ved dit Bud?

Harald.

Hvad jeg har sagt, det veed Du; dvæler Du,
Da skal Du være min og Hvermands Niding.

Palnatoke (bister).

Det vilde Palnatoke saare nødig,
Ei for sin Søns, for sit, og Kongens Liv.
(Han tager endnu en Piil af Koggeret og stikker i Barmen, derpaa sigter han ud af Vinduet.)
Grimslagen har Du giort mig, det er vel!

Jeg skyder allerbedst, naar Blodet koger
I mine Aarer. — Rolig, her i Hallen!
Stat stille med dit Hoved, Dreng derude!
Nu skyder Palnatoke Mesterskud.

(Pilen flyver fra Strængen.)

Svend.

Thor være lovet! Truffet!

Harald (mørk).

Truffet?

Mængden (slaaer paa Skjoldene).

Truffet!
Hil Palnatoke! Danmarks bedste Skytte!

Palnir (iler ind i Faderens Arme).

Seer Du, det havde ingen Nød, min Fader? —
Min Guldring, Konge!

Harald (forbittret).

Ha, hvad Guldring?

Svend.

Harald!
Den har Du lovet ham, som Alle hørte.

Harald (kaster den til ham).

Saa tag den! — Men endnu et Ord om Tingen!
Jeg saae, Du stak en anden Piil i Barmen,
Før Du den første stiød imod din Søn;
Hvad skulde det betyde, Palnatoke?

Palnatoke.

Ifald min Søn var bleven dræbt af hin,
Var Danerkongen bleven dræbt af denne.

Mængden (slaaer paa Skjoldene).

Et dristigt Svar! En opbragt Fader værdigt!

Harald (med indæbt Forbittrelse).

Jeg skaaner den Fortørnede! — Velan,
Du her har viist Dig som en dygtig Skytte;
For En der skyde kan saa godt som Du,
Var dette Bud ei nogen streng Befaling.

Saa lad da dermed Sagen være glemt!
Tilbords! Min Fiende Den, som ikke følger.

(Alle følge Kongen. Palnatoke bliver tilbage.)

Palnatoke.

Din Fiende Den, som ikke følger? Vel!

Palnir

(som seer sin Fader dvæle, vender om igien).

Min Fader!

Palnatoke.

Naar Du seer, at Kongens Mænd
Begynder over Hornet ind at slumre,
Da skynd Dig hen til Sigvald Jarl, til Thorkil
Hin Høie, Bue Digre, gaae til Thorvald
Vidførle, Sigurd Kappe; siig dem Alle:
Jeg venter dem i Aften i mit Huus,
Naar Nadveren er endt.

Palnir.

Heel vel, min Fader!

Palnatoke.

Og følg nu Kongen! Ogsaa jeg skal komme.

(Palnir gaaer.)

Palnatoke

(støtter sig grundende til sin Bue).

Det er besluttet! Der skal sættes Dæmning
Mod denne lumre Munkepest fra Syd.
List, Nidingsværk og Tvedragt, som en Gift,
Har alt begyndt at bryde ned, o Danmark!
Din Kæmpestyrke; men endnu er Tid.
Jeg veed en Modgift, ja jeg veed en Modgift.
Flink, raske Styrmand! Bølgen slaaer paa Dækket,
Og Vinden klapprer i det brustne Tougværk,
Nu giælder det med vældig Haand at styre
Det stærke Roer i Nattens Skum.

(Grunder et Øieblik og siger betænkelig)

Men hvis
Nu Stormen hele Skibet slog i Qvag? —

(Med Ild)

Saa redder jeg de danske Ædelstene,
Den bedste Levning, svømmer bort med den,
Og planter Siællands Heltekræfter om.
Hvad Siælland var, da vorder Usedom;
Det gamle Leire sank, men vi skal seire,
Og Jomsborg vorde skal det andet Leire.

Anden Handling.

Palnatokes Huus.

Palnatoke. Bue hin Digre. Sigurd Kappe. Thorkil hin Høie. Sigvald Jarl. Thorvald Vidførle.

Sigvald.

Ja, vi vil slaae for Svend som gode Kæmper,
Og støde Harald fra den Kongestol,
Som han vanærer med sit Nidingsværk.

Palnatoke.

Hellig er Kongen, hellig er hans Magt,
Naar Skiæbnen kalder ham ved Fødselsretten,
Naar Folket ham har valgt, naar ved Misgierning
Han ei vanærer sig, hellig er Kongen!
Saaledes er det ei med Harald Blaatand:
Han dræbte Knud Dan=Ast, sin ældre Broder,
Gorms ædle Søn, og bragte hiem fra Bretland,
Istedet for en Seir, sin Broders Liig. —
Saaledes blev han Konge! For at tækkes
Sin Moder, lod han christensindet; først
Da Popo giorde Kunster med sin Handske,
Fandt han sig overtydet, lod sig døbe;
Saaledes blev han Christen! Hvad der driver
Ham til at understøtte Pavens-Sag
Er Iver ei, er Fromhed ei, det er

Uværdig Frygt for Othos Overmagt.
Ha, Gotfred skulde reise sig i Graven,
Den stærke Helt, som satte sikker Dæmning
Mod Karl den Store, Karl den Vældige,
Som Obotriter, Friser, Saxer tvang,
Som giorde Fordring paa det tydske Rige,
Som trued med at gieste Karl i Aachen; —
Dog vil vi ikke klynke her som Qvinder,
En Mand maa tage Tingen som den er.

Sigvald.

Ret saa, min Ven! Tal ud! Hvad er din Mening?

Palnatoke.

Harald forkaster Rigets gamle Lov,
Han vil berøve Svend sin Fødselsret;
Saaledes opstaaer nu indbyrdes Krig;
Det er det Værste; men dog det, hvorpaa
Kan hurtigst raades Bod. Men hurtigt maa
Det ogsaa være; thi fortærer Tvedragt
End længe Landets sidste Marv, saa kommer
Fra Tydskland Otho, Erik hist fra Sverrig,
Og Hakon Jarl den Listige fra Norge;
Vi stride da — som Kæmperne for Rolf
Og Danmark synker i sit Blod.

Thorkil.

Ha det
Forbyde Thor!

Palnatoke.

Det vil han, mine Brødre!
Ved os og alle bolde Danekæmper.
De høie Guder komme selv ei meer,
De virke giennem Mennesket; velan
Saa lad os vise, hvordan vi besiæles
Af Asathor, af Odin, Tyr og Vidar.
For Den, der drives af Retfærdighed,
Er Baldur ikke død; saaledes styrker
Os alle Valhals Guder.

Thorvald.

Palnatoke!

Hellig Begeistring taler af din Mund.

Palnatoke.

I gode Brødre! Kraft og Fromhed er
De tvende Lys, som bør bestraale Livet.
Kraft skinner som en Sol ved Dagens Tid,
Og kalder med sin stærke Sommerstraale
De skiønne Blomster af det døde Muld;
Fromheden lyser som den blege Maane
Paa Urten, giver den sin Yndighed,
Sit størsteÆkke. Disse Lys maae verle;
Thi brænder Solen stedse med sin Lue,
Da vorder Urtegaarden til en Ørk
Og Helten til en Blaamand; skinner Maanen
Bestandig med sin fromme matte Flamme,
Da svinder Livets Kraft, og Mennesket
Er alt et Spøgelse, der pusler om
Blandt Nattens tause Grave før sin Død.

Thorvald.

Der har Du skildret os med raske Træk
Det vilde Hedenskab og Pavens Lære.

Palnatoke.

Hil Tiden, naar engang den lumre Dag,
Den kolde Nat sig frugtbar luttrer til
En frisk livsalig Morgen=Aftenrøde!
Dog den oplever Ingen her. Velan,
Saa lad os idetmindste handle saa,
At Morgen=Aftenrøden, naar den kommer,
Kan skinne hen paa vore Bautastene.

Bue.

Ha, Palnatoke taler som en Skiald!

Palnatoke.

Den gamle Tro fordærvet er, er vild;
Men hvordan bruge disse skumle Munke
Den Lære, som de her udbrede ville?

Blot som et Middel, til at trænge sig
I Danmarks Egne, til at dræbe Landets
Selvstændighed, at giøre det afhængigt
Af Tydsklands Keiser. Odins gamle Lære,
Den gik fra Norden ned til Syd; da lærte
De vilde Saxer, Vender, Obotriter
Og Briter, hvad der skulde troes og tænkes
Af os; da gik det stærke Sandheds Lys
Fra Upsal, Leire, Trondhiem. Nu til Giengiæld
Skal Legen spilles omvendt. Gaaer det fort,
Saa taber meer og meer sig Landets Kraft,
Og Norden døer den allerværste Død,
Ei dræbt ved Sværdets pludselige Slag,
Nei, langsomt skrantende paa Bænkehalmen,
Døer Danmark Straadød, — synker ned til Hel!

Bue.

Ha, Palnatoke!

Palnatoke.

Hvad har giort det muligt,
Hvad giør det muligt for det kiælne Syd
At trænge sig i Norden ind? Kun Norden.
Vi spilde vore Kræfter. Overalt
Beherſker Danmarks Helt Europas Riger,
Og dog maa Danmark stiælve for sin Tilstand.
Hvad hiælper det, at Regnar Lodbrog tvang
Det vilde Bretland? at Biørn Jernside
Til Hasting raabte, da de havde tvunget
Det stolte Frankrig, brændt Paris: Nu lad os
Gaae ned til Rom og feire der som her;
At Rolf har stiftet Normandie; at Biørn
Konstantinopels Forstad brændte? Hvad,
At Luna blev i Velskland undertvunget,
Og at de største Stæder plyndredes
I Spanieland? Hvad gavner det os selv,
At Ørvarodd har grundet Ruslands Magt
Paa danske Væringer? at hisset fiernt

I Afrika den barske bistre Blaamand
Blev hvid af Skræk, naar vore Sværde klang?
Her synge Sydens Munke længer ei:
„Frie os, o Gud, fra Nordens Helterasen!"
Hvad gavner det?

Bue (heftig).

Nu ja, hvad gavner da?
Siig det i Hast, at vi kan vide det;
Thi retnu taber jeg Taalmodigheden.

Palnatoke (rækker ham og Sigvald Hænderne).

Et Forbund gavner, mellem Dannemænd;
Et indre Forbund; ei, paa Biers Viis,
En Flok, der sværmer vildt i fremmed Egn;
En Muur af Jern, reist paa vor egen Grund,
Paa Fortids Kraft, Samdrægtighed og Mod;
Og naar den fast, urokket staaer, skal Syden
Ei med sin Satan selv nedstyrte den.

Sigvald.

Ha, Frænde! jeg begynder at forstaae Dig.

Palnatoke.

I Korthed: Landets indre Tvist maa standses,
Og Svend maa sidde fast paa Kongestolen;
Men det er ikke nok at redde Riget
Fra Døden, Legemet maa siden styrkes.
Svend er min Ven, min Fostersøn; hvad jeg
Har giort for ham, veed I; han eie skal
I mig en trofast Støtte; men hans Mand —
Det vil jeg ikke være. Alle vi
Nedstamme selv fra kongelige Fædre,
Som Svend; før Gorm den Gamle hele Landet
Sig undertvang, var Toke Næsskekonning
I Fyen, og Veset paa Bornholm; Strutharald
Er det endnu i Skaane. — Bolde Thorvald!
Du est en Bondesøn, men dine Dyder,
Din Sindrighed, Bereisthed og Forstand
Har giort Dig værdig til at gaae i Lag

Med Keiseren i Aachen. — Nu velan!
I veed Miseko, Polens Herre, gav
Mig Øen Usedom til Lehn med Jomsborg.
Alt har den svenske Styrbiørn lagt en Grundsteen;
Men der maa bygges meer paa denne Steen.
Saa hører mig: Paa Sømagt grunder sig
Vor største Vælde; thi den danske Mand
Er eengang nu en Søfugl; Ægir er
Hans stolte Gud, og Havets Døttre sjunge
Paa skumbeklædte Bølger lydt hans Roes
Ved alle Strande. Dertil bar kam Gud
Nu eengang skabt; og uforgængelig,
Som selv Naturen, er ham Gaven fra
De rige Guder. Brænde kan en Røver
Hans Snekker stundom eller stiæle dem; —
Hvad siger det? I Skoven voxer Egen,
I Bierget blinker Malmet! Han har Arm
Og Øxe til at tømre bedre nye;
Og vore Øer har den Eviges Haand
I Havet kastet, saa at Kiølen let
Sin stolte Tumleplads igien kan finde.
Staaer sorte Skyer paa den danske Himmel;
Vel, vi vil ei fortvivle, vi vil handle.
I Jomsborg agter jeg med Eders Hiælp
Et Sømands Forbund skyndeligst at grunde,
Der skal beherske Østersøens Bølger,
Og hvor vi yttre vil den Heltekraft,
Til Landets Fordeel inden egne Grændser,
Som før de vilde Brødre spilte bort
Paa fremmed Grund. Hvo nu vil være med,
Han lade Skioldet klinge Bifaldsklang!

(Alle Kæmperne, undtagen Thorvald, slaae paa Skioldene med deres Sværde.)

Palnatoke

(gaaer hen i Baggrunden og aabner en Luge).

See, Solen staaer alt over Kattegat
Og straaler henad Isefiordens Bølger

Til vore Skiolde. Dette Tegn er godt;
Thi det betyder, at vor Heltedaad
Skal pryde Bølgerne som Solens Flamme.

Vagn Akison kommer hurtig ind, fulgt af **Palnir**.

Vagn.

Ha hvad er dette, Farfar? Som jeg hører,
Saa stiftes der et Heltesamfund her,
Og jeg er ikke med?

Palnatoke.

Vagn, raser Du?
En Dreng paa tolv Aar!

Vagn.

Naar alt jeg paa tolv
Kan kappes mageligt med En paa atten,
Hvi skal da Palnir foretrækkes mig?

Palnatoke (til Bue afsides).

Stil ham tilrette, Svoger! Du est jo
Den eneste, der ret forstaaer at tæmme
Den unge Biørn.

Bue.

Lad mig kun raade, Toke!
Jeg veed det rette Greb at ta'e ham paa.
(Høit)
Hør Vagn! saafremt Du ikke søger Døren,
Saa kommer ud Du giennem Vindveslaagen.

Vagn.

Mig ud Du kaste vil af Vinduet?

Bue (opbragt).

Ja det vil jeg, Du Ulveunge!

Vagn.

Du?

Bue.

Saa at Du aldrig meer skal kræve Kage
Fra denne Dag.

Vagn.

Det vil vi see.

Bue.

Det skal Du!

(Han griber Vagn om Livet; denne sætter sig kiek til Modværge, men trænges t meer og meer hen i Baggrunden til Laagen af Bue, som kaster ham ud.)

Saae Du, det lod sig giøre, Mimringtand?

Palnatoke.

Ha Bue! raser Du? Det var dit Alvor?
Fra andet Stokværk!

Bue (fatter sig).

Den fordømte Dreng!
Han giør mig altid hidsig.

Palnatoke.

Du har dræbt ham.

Bue.

Saa kiender Du ham ikke ret. Han døer
Ei af saalidt. Han falder som en Kat
Bestandig ned paa Benene; den Idræt
Har vi alt prøvet meer end eengang sammen.

Palnatoke.

Men aldrig fra saa høit et Sted. Ha Bue!
Jeg frygter for din Uregierlighed.

Bue.

Det er nu eengang min Natur, den bruser;
Min Ven behøver ei at frygte for den.

Palnatoke.

Er Vagn din Fiende da?

Bue.

Den Ulveunge
Veed alt for vel, han er min Kiæledægge.

Thorvald.

Du kiæler for ham paa en egen Maade.

Bue.

Han kommer nok, som sagt; thi brak han Halsen,
Blot ved at kastes ud af Vinduet

I Fredens Tid, saa var han ikke værd
At stamme ned fra Vesset paa Bornholm.

Thorvald (urolig).

Jeg vil gaae ned og see —

(Han gaaer.)

Bue.

Lidt hidsig er jeg,
Dog kan jeg tæmme mig, naar jeg faaer Tid.
Kun at jeg ikke faaer Bærsærkegang,
Da kiender jeg fra Fiende Ven ei meer.

Palnatoke.

Du est et Hekla, Bue! vild og rædsom.
Dog var det ikke godt for Nordens Ære,
Hvis Ilden ulmed under Isen ei.
Vi skal vel tæmme Dig.

Sigurd.

Vi har den Viis
At klemme ham med Skiolde, naar han snyser.

Palnatoke.

Ifald kun Vagn —

Bue.

Han kommer nok; med mindre
Han mod Formodning skulde brukket Halsen.
Men hvis saa er, da skal han aldrig giælde
Fra nu af længer for min Søstersøn.

(Thorvald kommer med Vagn.)

Alle.

Der er han atter!

Bue.

Nu! det var din Lykke.
Hvi kom Du ikke strax?

Vagn.

Det spørger Du,
Som styrted mig af Laagen ud, fordi
Jeg kom den første Gang?

Thorvald.

Jeg bringer ham. —
I saae mig før ei slaae paa Skioldet, Venner!
Ved Palnatokes Helteforslag; troer
For Alting ei, at det var Utilfredshed.
Mit Hierte slog, som det bestandig giør,
Naar denne vise Helt begeistret taler.
Men kiære Brødre, tappre Danerhelte!
Tillader mig nu frit, at ogsaa jeg
Faaer her min Villie, følger eget Hoved.
Jeg kan ei tage Deel i Eders Laug.
Til dette Forbund hører sielden Styrke,
Stor Lyst til Krig; — det har mig Nornen nægtet!
Forskielligt Odin delte sine Gaver:
Nogle blev givet vældig Heltekraft,
Andre fik ei den rige, bedre Deel;
Til Giengiæld gav Alfader dem et aabent
Og trofast Hierte, Evne til at skatte
De Andres Virksomhed. Blandt dem er jeg.
Fra Barnsbeen var min Lyst at læse Sagn;
Da jeg blev større, drev mig Videlysten
Fra Island rundt omkring i alle Lande;
Saadan henrinder frydeligst mit Liv.
Jeg kan ei binde mig til enkelt Sted.
Svend har mig fængslet med sin Venlighed,
Han er min Ven; saalænge Lysten lader
Mig blive her, forbliver jeg hos ham,
Og haaber, I mistyder ei mit Afslag!

Palnatoke.

Nei, Thorvald, nei!

Thorvald.

At Du har holdt mig værdig
At tage Deel i dette Stifterlaug,
Det hædrer, rører mig. Din Oversigt
Af Landets Tilstand har husvalet mig.
Jeg takker Dig! Men Du vil ei fortørnes,

At frit, som det en nordisk Mand sig sømmer,
Jeg siger Dig mit Hiertes Mening her.

Palnatoke.

Det smerter mig at miste Dig, min Thorvald!
Dog Du har Ret. Gak Du med Baldur, gode
Retskafne Ven!

Thorvald (smilende).

Naar nu jeg træder ud
Af Lauget, bli'er en ledig Plads. Jeg tænker,
Vagn Akison har viist sig dygtig til den;
Den unge, vilde Biørn kan I behøve,
Han vist vil Eder nytte meer end slig
Spagfærdig stille Mand, som jeg. Farvel!
Thor styrke Daaden, Baldur signe den!

(Han gaaer.)

Sigvald.

Naar han har Alting hørt, saa gaaer han bort.

Thorkil.

Et kraabent Sværd, ved Thor!

Bue.

Vil undgaae Legen,
Hvor ei det giælder Fingrene, men Liv
Og Hals.

Vagn.

Et Qvindehierte!

Palnatoke (vred).

Stille Dreng!
Om end din Krop er alt fuldvoren, stærk,
Skal Du dog nyde mange Skiepper Salt,
For Du forstaaer ret at bedømme Mænd,
Og mindst en Thorvald. Sigvald, overiil
Dig ei! Et udstødt Ord er vendingsløst.
Jeg kiender ham, har ofte seet ham stride,
Hvor han sin Fiende Stykke gav for Stykke,
Raat for Usødet. Men det er vel sandt,
Langt meer han glimrer fra en anden Side:

I Nord er Ingen saa berømt som Thorvald,
For Godhed, Trofasthed og Hiælpsomhed.
Alt hvad i Strid han faaer til Bytte, deler
Han med de Fattige, løskiøber Fanger
Og klæder dem. Man vise mig en Christen,
Der staaer i milde Dyder over ham.
Hvo derfor være vil min Ven, han tro mig:
Det er en Hædersmand!

Bue.

Velan, vi troe Dig!

Palnatoke.

Tit rækker did den milde Dyd, min Frænde!
Hvor Spydet er for kort. Læg det paa Hierte.
Men det er Tid, at ende denne Sag.

(Han henter et Skiold.)

Her har jeg korteligt optegnet for
Vort Laug de første Love. Deres Indhold
Er, at vi stifte vil et Manddomsforbund,
Der vorde skal den faste danske Stok,
En Sømagt mellem Danemænd i Jomsborg;
Hvor Løgn og Svig, Bagtale, Tvedragt skal
Forbandet være; hvor ei heller Qvinder
Maa bringes inden Byens Volde.

Vagn.

Hvad?

Slet ingen Qvinder?

Bue.

Est Du qvindesyg,
Saa gaae igien, hvorfra Du kom!

Vagn.

Men ude
Skal vi dog ikke jages bort, som Munke,
Fra Qvindesamfund?

Palnatoke.

Der er hver Mand fri.
Jeg eier selv en trofast Viv i Bretland.

Men ind i Jomsborg maae de bringes ei.
Vort Samfund grunder sig paa enig Kraft,
Og Blødhed kommer kun fra Qvinderne.

Bue.

Det var et Sandheds Ord, et Viisdomsord!

Palnatoke.

Alt hvad i Krigen vindes, lige deles.
En Formand kun maa være Flokkens Drot,
Maa pleie Retten. Det var listig Hyklen,
En smaalig Omvei, hvis jeg satte Valget
Til Eder; thi jeg veed, I vælge mig.
Jeg er den Ældste her, den Mægtigste;
Og jeg er Stifteren.

Alle.

Du est vor Formand!

Palnatoke.

Saa sværger da, i det I vende Sværdet
Mod Runerne paa Skiolbets Love der,
At I vil holde dem', som bolde Helte.

Alle Kæmperne

(drage deres Sværde og vende Odbene mod Skiolbet).

Vi sværge!

Palnatoke.

Sværger høit med mig, at vi
Vil hiælpe Svend paa Danmarks Kongestol.

Alle.

Vi sværge!

Palnatoke.

Sværger broderligt tilsidst,
At grunde vil vi en selvstændig Stat,
Et Bolværk imod Sydens Argelist.

Alle.

Vi sværge!

Palnatoke.

Vel! Tredobbelt var den Eed!
Odin har hørt den; thi hans Straaler smile.

Nu følger mig i Borgestuen, Venner!
Der ud vi tømme vil det store Miødhorn,
Til Edens Hæder og Bekræftelse.
Men Sigurd, syng os først en Kæmpevise!

Sigvald.

Ja, Sigurd være skal vort Jomsborgs Skiald.

Bue.

Jeg skulde selv ei rose ham, han er
Min Broder; men han har en Stemme, som
En Biørn i Skoven; mens hans synger, maa jeg
Bestandig drikke.

Palnatoke.

Ret saa, bolde Bue!
Den, som ei svigter ved det fulde Bæger,
Han svigter heller ei, hvor Hildur leger.
Men først en Sang for Lauget uden Drik.

Sigurd (synger). *)

Naar Odin vinker,
Naar Sværdet blinker,
Er Helten glad;
I røde Strømme,
Med Liig, som svømme,
I Birtingsbad,
Paa Lynets Vinger
Han iler kold,
Naar Skøgul svinger
Sit røde Skiold.

Hans Vaaben gunge;
Den blanke Tunge
Han svinger stærk.
Til Odin rider,
Naar Sværdet bider
I Pandserſærk,

*) Denne Vise, der var skrevet til Stykket, men udelodes ved Opførelsen, meddeles her paa sit oprindelige Sted.

De raske Kæmper,
Hvis Mandemod
Ei Skrækken dæmper,
Blandt Liig og Blod.

Paa Markens Flade,
I blanken Plade,
Med Kobberhielm;
Som Blodgudinden
Flux giennem Vinden
Da stærken Elm,
Med Staal paa Spidse,
Han kaster let,
For frem at ridse
Den røde Tvæt.

Odin med Flammer,
Og Thor med Hammer,
Med Kølle Tyr,
Og Kampens Piger
Til Jorden stiger,
Naar Vaabnet gnyer.
Naar Luren tuder
Som hungrig Biørn,
Da lokkes Guder
Til Kampens Børn.

Hvad er vel Livet?
Et Pust i Sivet,
Som synker ned;
Et Spil af Kræfter,
Som higer efter
En Evighed.
Til Evigheden
Saa morgenrød,
Gaaer Vei herneden
Kun giennem Død.

Fra Miød og Piger,
Du danske Kriger!
Blandt Blod og Liig,
Du rask Dig svinge,
Til Nornens Vinge
Bortvifter Dig!
Med Sværd fra Belte,
Med Egekrands,
Sig sømmer Helte
Den sidste Dands.

(Alle Kæmperne gientage Sangens sidste Ord og gaae med ham.)

En Plads i Skoven.

Morgen. **Kong Harald** i Forgrunden med **Skofte**, hans Gangerpilt. I Bagrunden en talrig Skare Mennesker, spændte for en stor Kampesteen, hvilken de slæbe langsomt over Skuepladsen.

Harald.

En herlig Morgen!

Skofte (gniber sine Øine).

Hvis den kun ei faldt
Saa tidlig ind paa Dagen.

Harald.

Est Du søvnig,
Hvad vilde Du da med?

Skofte.

Du har fortalt
Saameget om det Minde, Du vil sætte
Ved Leireskoven, for din Fader Gorm
Og for din Moder Thyra, saa jeg tænkte
Ret her et Underværk at see.

Harald.

Og er ei
Den store Steen, som blot mit Bud bevæger,
Heel kongelig?

Skofte (nøder).

Heel kongelig? Maaskee.
Jeg veed ei ret hvad der er kongeligt.
Du spænder dine Undersaatter for,
Som Stude, til at slæbe dine Byrder;
Hvis det er kongeligt —

Harald.

Du est en Giæk.
Der kommer Fiølnir! Han forstaaer det bedre.

Fiølnir kommer.

Hil Danerkongen!

Harald.

Tak! Velkommen Fiølnir!
Du seer mig ved mit Arbeid. Dette Minde
Skal giøre Gorm udødelig, skal vise
Hans Søns Taknemlighed for Efterverden.
See! denne Steen stod flere hundred Aar
Ved Isefiordens Indløb; mangt et Skib
Er brustet mod dens haarde Barm i Storm;
Jeg har ved Bønder og ved Trælle ladet
Den slæbes hid paa Land, og drages fort.
Ei noget Dyr, blot Mennesker har bragt
I Leireskoven den, til Kongens Minde.
Siig, saae Du nogentid en større Klump
Vel drages bort af menneskelig Kraft?

Fiølnir.

Ja Herre! jeg har seet den, som var større.

Harald.

En større Klump, ved blotte Mandboms Kræfter?

Fiølnir.

Nys saae jeg Svend, din Søn, paa Leirething
Fra Dig til sig at drage Danmarks Rige;
Døm selv nu, hvilken Klump der var den største.

Harald.

Hvad siger Du?

Fiølnir.

Du meente, Svend var kommen
Med fire Skibe blot?

Harald.

Er det ei saa?

Fiølnir.

Nys meldeð Eivind Skeira: Palnatoke
Har efterladt med Svend en talrig Flaade
Ved Samsø. Han har talt, foruden Holke,
Foruden Espinger og mindre Snekker,
Tyve Dromunder, fyrgetyve Knurrer.
Et andet Budskab melder os fremdeles:
Ved Ringsted samler sig en Hær for Svend.
I Nat var der i Palnatokes Huus
Et Kæmpemøde; nylig gik Kong Svend
Ombord til Samsø, men paa Thinget først
Ved Stranden svor ham Hedningerne Troskab.

Harald.

Hvad bringer Du mig for et Rædselsbudskab?

Fiølnir.

Hvert Ord er Sandhed, Herre! Væbne Dig!

Harald (raaber).

Lad Stenen staae! Til Vaaben alle Mand!
Nu giælder det, at vise Mod og Troskab.
Lad Stenen staae! Jeg har fra Danmarks Hav
Hidslæbt maaskee den til min egen Grav.

(Han iler bort med sit Følge.)

Tredie Handling.

Palnatokes Huus.

Palnatoke. Palnir.

Palnir.

Ha Stilstand! Og min Fader her som Gidsel!

Palnatoke.

Det var det værste Puds, den Listige
Mig kunde spille. Vi var ham for stærke,
Thi føler han vort Mod med Langsomhed.
Nu røres inderligt hans Faderhierte,
Ved slig en Krig imod hans egen Søn;
Nu vil han see, hvordan til Begges Fordeel
Al Tvedragt endes kan, og skaane Blod.

Palnir.

Skal Argelisten med sin Omvei da
Bestandig qvæle Helten som en Slange?

Palnatoke.

Forsigtighed vanærer ingen Mand.
Med sine Gidsler reiste Svend til Samsø;
Jeg har jo mine Heltebrødre her.
Hvi frygte? Med en liden Flok, som vor,
Slaaer jeg mig giennem Haralds Leiesvende,
Hvis det skal giælde, Palnir!

En Svend kommer og melder:

Bisſkop Popo!

Palnatoke.

Du seer, jeg har alt fornemt Munkeselskab.
Ham vil jeg have dog min lille Spøg med,
Den sledske Præst! Jeg gietter hvad han vil.
Han har alt meldt sig for en Time siden.
Gak ud med Svenden, Palnir! Naar jeg slaaer
Paa Skioldet, kom igien; og bring med ham,
Hvad Du vil see, jeg har tillavet Bispen
Paa Arnestedet.

Palnir.

Det skal skee, min Fader!

(Han gaaer med Svenden.)

Biskop Popo træder ind.

Det undrer Eder vist, min tappre Herre!
At over denne Tærskel Biskop Popo
Tør vove sig.

Palnatoke.

Hvi saa, min fromme Herre?
Troer I, jeg holder selv mig for en Ulv,
Jer for et Faar, og denne Stue for
En Morderkule?

Popo.

Nei, jeg veed, I er
En ædelmodig Helt, og kommer freidig.

Palnatoke.

I taler jo, som om I havde giort
Et farligt Tog til Biarmeland, Herr Bisp!

Popo.

Jeg kiender Eders Hierte, Jarl! I kan
Ei være Christendommen fiendtlig sindet.

Palnatoke.

Dertil behøves ikke megen Kundskab.

Popo.

I strider ei af Had mod Christendommen,
Men for at ende Landets indre Krig,
Og for at hielpe Svend til det som Ret er.

Palnatoke.

I siger Sagen som den er, Herr Bisp!

Popo.

Hvo ønsker ikke denne Tvedragt endt?
Deri maa Christen, Hedning enig være.
Alt blinkte Sværdet draget af sin Balg,
Da greb jeg dristig omkring Haralds Arm,
Og hindred Barnemordet.

Palnatoke.

I er Aarsag
I denne Stilstand?

Popo.

Jeg og ingen Anden.

Palnatoke.

Det kan jeg ikke takke meget for;
Thi kortest Onde kalder her jeg bedst;
Og dette gamle Saar vil aldrig læges,
Før en frimodig og vældædig Kniv
Har skaaret Edderbylden bort, som buldner.

Popo.

I mener: under denne løse Vaklen
Kan intet trives?

Palnatoke.

Ja, det er min Mening.

Popo.

Min med, Herr Jarl! I troer: om Harald end
Nu slutted et Forlig med Svend, sin Søn,
Saa havde det dog ingen Varighed
Med dette Venskab.

Palnatoke.

Jeg formoder det.

Popo.

Jeg med, Herr Jarl! Thi hvad der bygges kun
Paa Sand, det blæser om ved første Vind.
I mener: Danmark have bør en Herre

Med Mandbomskraft, med Heltemod og Viisdom,
Hvis Landet blomstre skal som hidindtil.

Palnatoke.

Jeg har den Tro!

Popo.

Jeg har den samme Tro.
Fra denne Synspunkt er vi Troesforvandte.
Det er jo underligt, hvordan vi To
I mange Punkter stemmer overeens!

Palnatoke.

Jeg finder selv det ubegribeligt;
Dog det maa være vel en Misforstand!

Popo.

Nei, nei, Herr Jarl! vi stemme mere sammen,
End I vil troe; hver paa sin egen Maade.
Vi drives Begge dog af Eet, det er:
Af Iver for den gode Sag, af Retfærd.
I er den første Helt blandt danske Kæmper,
Jeg er den første Præst blandt danske Christne;
I strider ei af Had mod Christendommen,
Men for at bringe Fred og Kraft i Riget;
Jeg holder mig til Harald, ei fordi
Jeg hader Svend, men kun fordi jeg nødes
At gribe til den første, bedste Qvist,
At dog den spæde Blomst kan finde Noget
At vinde Stilken til. Hvis ei Kong Svend
Foragted Christendommen, maatte jeg
Langt heller ønske Danemark en Konge
Med Ungdomskraft, end En, der gaaer i Barndom,
Og som har intet Andet af en Christen,
End netop Navnet.

Palnatoke (opmærksom).

Fuldfør Eders Tale!

Popo.

Det, som jeg mig opoffrer ene for,
Er Christendommen, ei Kong Harald; Harald

Er et Vehiculum, jeg mener dermed:
Et Middel for min Hovedsag. Saa gaaer
Det Eder; Danmarks Kræfter vil I styrke;
Det, som I kun opoffrer Eder for,
Er Landets Hæder, ei Kong Svend; Kong Svend
Er et Vehiculum for Eders Plan.
Forstaaer I mig?

Palnatoke.

Saa temmelig, Herr Bisp!

Popo.

Hvis altsaa Fædrelandets Redning krævede,
At I forlod Kong Svend, var det en Synd
At foretrække Landets Frelse ham?

Palnatoke.

Nei sikkert ei.

Popo.

Ei sandt, det var en Pligt,
At lade Svend i Stikken for det Hele?

Palnatoke.

I Stikken?

Popo.

Nu, det er en Talemaade!
Vor Pligt var, deri vi er enige:
For Jer, at offre Danmarks Rige Svend,
For mig, at offre Christendommen Harald.

Palnatoke.

Hvad følger nu af hvad I her har sagt?

Popo.

Hver Mand maa stride med sit eget Vaaben.
En Helt gaaer frem, saa dristig som Naturen
I sine Virkninger, med ydre Styrke;
Mig gaaer det anderledes, med det Indre
Kan jeg kun virke, kun ved Aandens Kraft
Jeg veed at vende Sagen til min Fordeel.
At ville vandre frem med Tvang, som I,

Var Raseri af mig, saavidt min Fremgang
Af Eder maatte kaldes snedig List.
Hvad Een sig sømmer, sømmer ei den Anden.

Palnatoke.

Det lod sig høre.

Popo.

Nu, som gode Mænd
Kan vi jo sige vore Hierters Mening;
Thi ene Lumskhed gaaer vidtløftig Omvei.
Jeg kommer ikke blot som Betler, for
At bede, ogsaa for at byde. Lige
For Lige, hedder det, skal Venskab holdes.
Er det ei saa?

Palnatoke.

Det Ordsprog er ei gammelt;
Ei findes det i Odins Havamal;
Fra Syden er det kommet seent; men da
I kom den samme Vei, Herr Bisp! saa er
Det billigt, at I hædrer Landsmandskabet.

Popo.

Et Middel, hvorved Brodermord forhindres,
Og hvorved sikkert dog det Gode fremmes,
Bør foretrækkes Et, hvorved tilvisse
Det første skeer, men hvorved Følgens Godhed
Er uvis. Er I ei af samme Tanker?

Palnatoke.

Jeg frygter for, vi blier uenige
Af lutter Enighed tilsidst.

Popo.

Hvis saa er,
Var Skylden ikke min, jeg varer kun
Om hvad Fornuft og Billighed kan fordre,
For at forhindre Misforstand og Vrede.
Nu da til Sagen med et freidigt Mod.
I truer Harald med en talrig Flaade,
Samt med en Hær; men han er Danerdrot,

Og staaer i Magt for Eder ei tilbage.
Uvis er Sagen; thi naar Sværdet drages
Er Seiren, som I veed, endnu hos Gud.

Palnatoke.

Heel vel!

Popo.

Kong Harald vil berøve Svend
Sin Fødselsret; han tvinger Sønnen til
At gribe Sværdet mod sin Fader.

Palnatoke.

Rigtig!

Popo.

Det seer den christne Præst, som Kampens Mand.
Men, kiære Herre! kan vi ønske Svend
En Seir, som foraarsager Christendommen
Nedstyrtelser og Fiendskab, og som giør
Ansgars og Rimberts fromme Værk til Intet?

Palnatoke.

Kong Svend vil handle, som det sømmer sig
En ærlig Drot.

Popo.

Ja — naar man vidste det!

Palnatoke.

Hvad har I dog paa Hiertet, fromme Fader?
Siig mig det uden Frygt, tal ud af Skiægget!

Popo.

Jer Godhed og bekiendte Tanniskhed
Mig giver Mod til at fortroe mig Eder.

Palnatoke.

Tal!

Popo.

Hvis Kong Svend høitideligt vil love,
Saafremt I selv høitideligt mig lover,
At lade Christendommen uforkrænket,
Saa lover jeg Kong Svend og Eder, Jarl!
En Seir, en sikker Seir, og uden Blod.

Palnatoke.

Hvorledes skulde det da vel gaae til?

Popo.

Danmark er deelt imellem Hedninger
Og Christne. See, hvad Hedninger angaaer,
De hører Eder til; men, strenge Herre!
(Smilende)
Jeg styrer Christendommen.

Palnatoke.

Fromme Fader!
Forklar Jer tydeligt.

Popo.

Af hellig Iver
Staaer kun det halve Danmark imod Svend,
Ei for at tækkes Harald; thi han hades.

Palnatoke.

Troer I?

Popo.

Tilvisse. Lover I mig helligt,
(Og Eders Ord er mig tilfulde nok)
Mit Embed og det arme Christendom
Uskadt og uforkrænket, lover I
Mig Klostrets Herlighed urørt, — saa bringer
Jeg Eder Danerkronen i min Haand.

Palnatoke.

Hvorledes?

Popo (græder).

Christendommen uforkrænket!
Ved Gud! hvad jeg forlanger, er beskedent;
Et billigt, et retfærdigt Krav.

Palnatoke.

Hvorledes?
Hvorledes vil I virke det?

Popo.

Jeg træder
For Haralds Hær. — Det sidste Baand, som holder

Hans Magt, det kan jeg med et enkelt Ord
Brat sønderrive; — træder for hans Hær:
Jeg byder dem at lægge Sværdet; vidner,
At Harald er en Synder, at Kong Svend
Bør efter Himlens høie Villie kaares;
Stadfæster det ved et Mirakel; Svend
Bestiger Thronen; Landets Krig er endt;
Kong Harald mister skakket før sin Død
En Krone, som han ei kan bære længer —
Og alt det ædle danske Blod er spart.

Palnatoke.

I vil stadfæste det ved et Mirakel?
Har Rygtet Ret, og kan I virkelig
Uden at brænde Huden, bære Handsker
Af giennemglødet Staal?

Popo.

Sligt Jertegn skiænkte
Mig Himlen, for at overtyde Mængden.

Palnatoke.

Det havde selv jeg megen Lyst at see.
Hvo veed? Maaskee jeg med blev overtydet.

Popo.

Kom til mig i min Celle, naar det mørknes,
Der skal I skue det med eget Øie.

Palnatoke.

I vil mig vise Kunsten?

Popo.

Hiertens gierne!

Palnatoke.

Fortræffligt. Det kan skee paa Øieblikket;
Strax. Her behøves ei at vente Mørket;
Hvad jeg skal see, det seer jeg bedst ved Dagen.

(Han slaaer paa sit Skiold. Palnir og Svenden bringe en gloende Jernhandske ind paa et Forfad, som de sætte for Bispen.)

Popo (bestyrtet).

Ha hvad er det?

Palnatoke.

En Vante, god for Kulden;
Træk den kun paa! Jeg lover Eder vist,
I skal ei fryse paa den høire Haand.

Popo.

Et forud overlagt iværksat Spil,
For at forhaane mig?

Palnatoke.

Vi Hedninger
Kan spaae; jeg forudsaae, hvad der omtrent
Her vilde hændes, har forsynet mig
Med det Nødvendige til rette Tid.

Popo.

Er det min Tak for min Oprigtighed?

Palnatoke.

Nu ingen lang Indledning! Længe nok
Har taus jeg hørt paa Eders Tale; nu
Vil jeg en Handling, som kan krone Værket.

Popo.

Jeg giør det ei!

Palnatoke.

Det er Halsstarrighed,
Fornærmelse, som jeg har ei fortient,
At I ei troer mig værd et Jertegn, som
I spilder paa hver Almuesmand.

Popo.

I Klostret –
I Klostret vil jeg vise det, ei her!

Palnatoke (mørk).

Altsaa — Det er ei alle varme Vanter,
Der passer Eders Haand?

Popo.

Jeg gaaer herfra.

Palnatoke (griber hans Arm).

I bliver! — Dersom jeg betragter Tingen
Blot som en Kunst, saa har I Ret til Afslag;

Til Kunster skal man Ingen tvinge. Men
I har afskaffet Tvekamp, indført Jernbyrd;
Saadan man nu bevise skal sin Ret.

(Streng)

Saa følg Jer egen Lov paa Øieblikket!
Drag Handsken paa, som en uskyldig Mand,
Hvis ei, da gaae herfra som en Bedrager!

Popo (svarbt).

Den mindste Deel af Hoben findes skikket
Til retlig Indsigt; til at dæmpe Tvedragt
Blandt Mængden, er det korte Middel bedst.
Faa fatte det Guddommelige; naar
Den Vise bruger sandselige Midler,
For at opnaae et himmelsk Øiemed,
Da er Bedraget, om det saa kan kaldes,
Uskyldigt og tilgiveligt Bedrag.

Palnatoke.

Ha, hvad en Munk dog ei besmykke kan!
Henrevet af Forundring har jeg seet
Jer skiule bag en smidig Silketunge
Et Blaargarnshierte; har jeg seet Jer listig
Med rene hvide Klæder at udpynte
De sorteste Forbrydelser. Kong Harald,
Som — være han forresten hvad han vil —
Er Eders Ven, Velgiører, vil I svige!
Forraade vil I! Af en Nidingsfrygt,
Da I alt seer, til hvad Kant Vognen hælder,
Hidkommer I til mig, den Mand, som I
Af alle hader meest, og leger Ven;
Og Christendommen, en uskyldig Lære
For stille Dyd, maa selv beqvemme sig
Til Skalkeskiul for Eders Synder. — Popo!
Du vil Dig sammenligne med Ansgar?
Med Rimbert? med de dydefulde Mænd?
Hver uden Egennytte, ærlig hver,
Og agtet hver af Hedning som af Christen?

Du ogsaa sammenligner Dig med mig?
Og troer, en tapper Høvding, at en Hær
Af Danerkæmper skulde takke Seiren
Din Munkelist? Ha gaa, Du falske Judas!
Svøb skamrødt ind dit Ansigt, ellers bleg,
I sorten Hætte. Gaa! Bliv atter Skaffer,
For Brunos Klosterkiøkken, hist i Køln!
Mædsk Dig i Dovenskab af Bondens Sved;
Men vov Dig aldrig mig for Øine meer.

Popo (forbittret).

Du triumferer alt, Du stærke Helt?
Jeg saae forud, til hvad Kant Vognen hældte?
Den hælder hen, hvor Du det venter mindst.
Snart sprætter Jetten hovedløs! Svend Tveskiæg —
Ha, jeg maa lee! Velan, I vil det saa!
Men I vil græde Blod, at I foragted
Min Nødhiælp taabelig! Vil græde Blod!

(Han gaaer.)

Palnatoke.

Ha hvad var det? Han trued? Høie Guder!
Han nævnte Svend. Gaaer! henter ham tilbage.

(Palnir og Svenden skynde sig ud, og bringe Bisven tilbage for Palnatoke.)

Palnatoke
(drager sit Sværd og sætter ham det for Brystet).

Hvor har I Svend? Hvad vil Du sige med
Den hovedløse Jette? Har I alt
Brudt Freden? Er ei Svend med sine Gidsler
Paa Samsø?

Popo (ængstelig).

Ak, Herr Jarl! Tag Jer iagt!
I trykker mig jo Sværdet giennem Kaaben.

Palnatoke.

Jeg trykker Dig det giennem Brystet, Munk!
Hvis ei Du skrifter strax Forræderiet.

Popo.

Slip mig kun først!

Palnatoke.

Tal saadan, som Du staaer!
Sværdsodden under Hiertet maa Du føle,
Hvis det skal røres til Oprigtighed.
Hvor har I Svend?

Popo.

I Ormetaarnet! Uden
For Byen; midt i Skoven; Harald Gormsøn
Lod Skibet standse, hvorpaa Svend med Gidsler
Til Samsø foer; — har ladt hans Følge dræbe,
At Sagen ikke skulde vorde kundgiort;
Kun Thorvald fængslet blev med Svend.

Palnatoke.

I Taarnet?
I Ormetaarnet?

Popo.

Men ei kastet end
For Ormene; kun i et Kammer over
Den dybe Kule. Hvad der meer skal skee,
Beroer paa Kongens Bud. Mig kan I takke
For den Opdagelse.

Palnatoke.

Ha Niffelheim!
Fort, tager denne Munk og baster ham!
I Kieldren skal han kastes; Speiderne,
Som holde Vagt ved Døren, ligesaa.
Jeg iler hurtig med min lille Flok,
At redde Svend. En Baad os sætte skal
I Skumringen paa Dybet ud til Samsø.
Baghuset vender ind ad Skoven til,
Vi snige did os uden at bemærkes.
Her giælder Hurtighed og Uforsagthed;
Afsted med Munken! Fort at redde Svend!

Popo.

I fængsle mig til Eders største Skade!
Endnu i Lænker kan jeg hævne mig.

(Alle gaae bort.)

Fængsel.

Fangefogden, en Gubbe med et langt graat Skiæg.

Fordømt! Det er dog bedre, meget bedre,
At være Røver paa den vilde Sø,
End Fangefoged i det stumle Fængsel;
Thi hugger jeg paa Borderanden der
Min Karl i Panden med en sleben Øxe,
Saa kan han giøre mig den samme Skiæl;
Det er et ærligt Haandværk, frit og lystigt!
Hvad har jeg derimod vel af, at lade
De arme Diævle styrte ned i Hullet
Til Ormene? — — Ifald det ikke var
For Aldrens Skyld, hvis ikke Bisskop Popo
Mig havde tordnet det i Ørerne,
Og truet mig med Svovelpølen. — Ha!
Hvis der var koldt, brød jeg mig lidt derom;
Jeg er en gammel Normand, vant til Frost,
Har al min Levetid holdt mig fra Ovnen;
Og skulde nu tilsidst — — det var for stærkt! —
Han sagde mig: saafremt han ikke kom,
Før Sol gik ned, da skulde jeg i Guds Navn
Kun lade Lemmen falde; thi da havde
Kong Svend (hvad nu han undersøge vilde)
Fortient sin Død. — Det mørknes jo alt stærkt;
Ifald han kom, og fandt det ei fuldbragt,
Blev jeg vel bandsat paa min gammel Alder.

(Han gaaer hen og tager i en Kiæde ved Væggen.)

Velan! — Hvor snart er dog et Menneske
Sat ud af Verden! Hurtig er han indsat
Og hurtig udsat. Jeg behøver blot
At drage stærkt i denne Kobberlænke,
Saa styrter Gulvet med de To derinde.
De veed det ei, de gaae med Tillid paa
Den falske Grund. — Det giør vi Alle jo!
Jorden er huul; hvor helst vi træde, lurer

En Grav; — der gaaes et lidet Stykke Vei,
Saa brister Isen og saa plumpe vi. —

(Han betænker sig et Øieblik og siger derpaa):

— Men derfor græmmer det mig og desmeer,
At korte disse raske Ungersvende
Den korte Vei. — — Ja ja! Een kan jeg redde!
„Kong Svend“, var Bispens Ord; den Anden ei.
Den Fremmede, ham kan jeg redde. — — Hvilken
Er Svend og hvilken er den Fremmede?
De kom i Mørket, og jeg kiender Ingen.
Nu, jeg vil raabe Den herud, som ei
Er Svend.

(Han gaaer ind og kommer tilbage med Thorvald Vidforle.)

Fangefogden (høist forundret.)

Herr Thorvald! Himmel! Er det Eder?

Thorvald.

Jeg hedder Thorvald. Hvo est Du, min Gubbe?

Fangefogden.

Mit Navn er Søbiørn Steinakløfver; men
Gud bedre mig, nu er jeg fra en Biørn
Forvandlet til en Fængselsrotte.

Thorvald.

Søbiørn!
I forekommer mig bekiendt.

Fangefogden.

Ak Himmel!
Det er vel intet Under. I har reddet
Mig Livet paa et Vikingstog, løskiøbt
Min Søn; og denne Skramme, som I seer
Her paa min venstre Kind, har selv I syet
Mig sammen. — Og nu er I fængslet her?
Saa har vor Herre hørt min Bøn, saa kan
Jeg lønne Godt med Godt og Liv med Liv?
Gaa, Herre! skynd Jer! der er Nøglen; luk
Jert Fængsel op, skiul Jer i Skoven, fly!
Vogt Jer, at møde Bispen.

Thorvald.

Og Kong Svend?

Fangefogden.

Maa blive! — Han er en Forbryder, siger
Den fromme Bisp; og ham maa jeg vel troe.
Men om han sagde tusind Gange, Thorvald!
At I var en Forbryder, skyldig Døden,
Saa troede jeg det ei, om saa han bar
Titusind hede Handsker til Beviis.

Thorvald.

Hvad Skiæbne har man her bestemt Kong Svend?

Fangefogden.

At styrtes ned til Ormene. Saasnart
Jeg drager i en Snor, da synker Gulvet
I Kamret der; saa er det giort.

Thorvald.

Velan:
I redder Svend og mig, hvis ei, da dræber
I Svend og mig. Jeg skilles ikke fra
Min Ven, forlader ham i Døden ei.

Fangefogden.

Jeg Eder dræbe? Før skal Ravnen hugge
Mig Øiet ud paa Retterstedet.

Thorvald.

Søbiørn!
Giør, hvad I vil, hvad Hiertet byder Jer.
Svend er min Ven, en bold, uskyldig Helt;
Men Bispen Eders Eenfold har bedaaret;
Hans Kunst med Handsken er et plumpt Bedrag.

Fangefogden.

Forsynd Jer ei, jeg veed, I er en Hedning;
Men jeg er døbt; maa ære Christendommen.

Thorvald.

Jeg ærer Christendommen, skiøndt en Hedning;
Popo er Christen ei, skiøndt han er døbt.
Giør hvad I vil! Betænk Jer, hvem af os

I meest bør stole paa, hvad enten Den,
Der gav Jer Sundhed, Liv og Søn tilbage,
Hvad eller Den, der drog en gloheed Handske
Paa Haanden, uden at forbrænde Huden.
Min Skiæbne bli'er uskillelig fra Svends!

(Han gaaer ind.)

Fangefogden (grublende).

Hvad enten Den, der drog en Handske paa,
Hvad eller Den, der drog sin Glavind ud
Og redded mig med egen Fare? Himmel!
Tilgiv den gamle Søbiørn, hvis han feiler!
Jeg holder med den Handskeløse.

(Gaaer ind.)

En Plads i Skoven.

Fangetaarnet vender ud til Veien paa den ene Side med en stor Jerndør.

Palnatoke. Sigvald Jarl. Bue hin Digre. Sigurd Kappe. Palnir. Vagn og flere Kæmper. Alle bevæbnede.

Palnatoke.

Ha,
Forgiæves! Argelist har vundet Seir:
Den tykke Muur ugiennemtrængelig,
Støbt Jern er Døren. Udentvivl har Fogden
Adlydt den grumme Munks Befaling alt.
Hvad hialp det nu, at vi, med Angstens Sved,
Tilstaaelsen fik presset af hans Bryst?
Her standser Heltens Mod; en skummel Gift
Fortæret har vort Hierte. Krig og Tvedragt
Vil ødelægge Landet! Falder Harald,
Hvo skal da være Drot? Uenighed,
Ærgierrig Stræben hæver alt sin Tinding
Af Mørkets Dynd, til Held for Danmarks Fiender.
O Danmark, o mit arme Fædreland!

Bue.

Du græder Toke? Nu ved Naſtronds Flammer!
Her har jeg i min Haand en vældig Stang
Af ſyvfold hærdet Staal; min Oldefader
Fik den af Veland, den berømte Smed;
Jeg render Døren ind, jeg ſprænger Bolten!
Meer end af Løvens, end af Biørnens Blod,
Har tolv Mænds Styrke Bue Digre drukket
Af dine Heltetaarer.

(Han render med ſaadan Fart mod Døren, at Spydet ſpringer i Stykker og han st
til Jorden. Alle Kæmperne ſtøtte ſig raadvilde til deres Spyd og ſtirre til D
i det ſamme aabnes den, og Thorvald Vidførle træder ud med Svend ve
Haand, fulgt af Søbiørn.)

Alle.

Ha, Kong Svend!

Palnatoke.

Svend!

Svend.

Palnatoke! — Elſkte Foſterfader!

(Han kaſter ſig i hans Arme.)

Palnatoke.

Er det et Blændværk? Har Du Muren ſprængt?
Svend! har Du ſtræmmet Døden bort?

Svend (peger paa Thorvald).

Der ſtaaer
Min Redningsmand.

Alle Kæmperne (forundrede).

Hvad? Thorvald?

Svend.

Denne Gubbe
Er Fangefogden; ham har Thorvald før
Fra Døden reddet med hans Søn; nu vilde
Den Gamle redde ham; men Thorvald ſvor
En Eed paa Stand: han gik ei uden mig.
Det rørte dybt den gode Gubbes Hierte,
Han gav os begge løs.

Palnatoke.

Ha, vakkre Thorvald!
Tillad mig at omfavne Dig.

Thorvald.

Min Herre!
I giør for meget af en ringe Gierning.

Palnatoke.

Jeg favner Dig ei blot for denne Gierning,
Endskiøndt den er vort Lands Lyksalighed;
Jeg favner Dig for dette Sindelag,
Som giør, at overalt man skylder Dig, —
I Fængslet selv, — Taknemlighedens Gield.
O Svend, tak Odin for den Ven! behold ham!
Han er den bedste Glavind ved din Side.

Svend.

Det er han.

Palnatoke (til Stridsmændene).

Nu, I stolte Jomsborgs Kæmper?
Nu Bue, var det sandt om Baldurs Magt?
Der ligger skiørt dit søndersprungne Spær,
Og her staaer Svend ved Thorvalds Haand.

Bue.

Tie! tie!

Svend.

Nu maae vi gaae i Skoven; klæde der
Os om som Fiskerfolk, og seile strax
Til Samsø paa en Baad, som Gubben skaffer.

Palnatoke.

Retsaa! Vi Andre blive her tilbage.
Alt Popo fængslet er med Speiderne;
Før Morgen faaer ei Harald Nys om Tingen;
For Overfald kan man jo sikkre sig;
Og aabenlyst vil ingen Danerkæmpe
Som Niding bryde Freden. — Vore Venner —
Men kom! her kunde vi opdages let;
I Skovens Dyb vil vi aftale Resten.

(De gaae. Bue holder Thorvald tilbage.)

Bue.

Du græder Toke? Nu ved Naſtronds Flammer!
Her har jeg i min Haand en vældig Stang
Af ſyvfold hærdet Staal; min Oldefader
Fik den af Veland, den berømte Smed;
Jeg render Døren ind, jeg ſprænger Bolten!
Meer end af Løvens, end af Biørnens Blod,
Har tolv Mænds Styrke Bue Digre drukket
Af dine Heltetaarer.

(Han render med ſaadan Fart mod Døren, at Spydet ſpringer i Stykker og han ſty
til Jorden. Alle Kæmperne ſtøtte ſig raadvilde til deres Spyd og ſtirre til Dø
i det ſamme aabnes den, og Thorvald Vidførle træder ud med Svend ved
Haand, fulgt af Søbiørn.)

Alle.

Ha, Kong Svend!

Palnatoke.

Svend!

Svend.

Palnatoke! — Elſkte Foſterfader!

(Han kaſter ſig i hans Arme.)

Palnatoke.

Er det et Blændværk? Har Du Muren ſprængt?
Svend! har Du ſtræmmet Døden bort?

Svend (peger paa Thorvald).

Der ſtaaer
Min Redningsmand.

Alle Kæmperne (forundrede).

Hvad? Thorvald?

Svend.

Denne Gubbe
Er Fangefogden; ham har Thorvald før
Fra Døden reddet med hans Søn; nu vilde
Den Gamle redde ham; men Thorvald ſvor
En Eed paa Stand: han gik ei uden mig.
Det rørte dybt den gode Gubbes Hierte,
Han gav os begge løs.

Palnatoke.
Ha, vakkre Thorvald!
Tillad mig at omfavne Dig.
Thorvald.
Min Herre!
I giør for meget af en ringe Gierning.
Palnatoke.
Jeg favner Dig ei blot for denne Gierning,
Endskiøndt den er vort Lands Lykfalighed;
Jeg favner Dig for dette Sindelag,
Som giør, at overalt man skylder Dig, —
I Fængslet selv, — Taknemlighedens Gield.
O Svend, tak Odin for den Ven! behold ham!
Han er den bedste Glavind ved din Side.
Svend.
Det er han.
Palnatoke (til Stridsmændene).
Nu, I stolte Jomsborgs Kæmper?
Nu Bue, var det sandt om Baldurs Magt?
Der ligger skiørt dit søndersprungne Spær,
Og her staaer Svend ved Thorvalds Haand.
Bue.
Tie! tie!
Svend.
Nu maae vi gaae i Skoven; klæde der
Os om som Fiskerfolk, og seile strax
Til Samsø paa en Baad, som Gubben skaffer.
Palnatoke.
Retfaa! Vi Andre blive her tilbage.
Alt Popo fængslet er med Speiderne;
Før Morgen faaer ei Harald Nys om Tingen;
For Overfald kan man jo sikkre sig;
Og aabenlyst vil ingen Danerkæmpe
Som Niding bryde Freden. — Vore Venner —
Men kom! her kunde vi opdages let;
I Skovens Dyb vil vi aftale Resten.
(De gaae. Bue holder Thorvald tilbage.)

Bue.

Islænder! Bliv et lille Korn, og hør
Hvad en Bornholmer har at sige Dig.

Thorvald.

Min Ven!

Bue.

Man siger for et gammelt Ord,
At man skal ikke flue Hund paa Haaret;
Det prægtigt passer for os begge to.

Thorvald.

Du redelige Kæmpe!

Bue.

Island ligger
Vel fuld af Iis og Snee, men Ilden brænder
I Grunden der; og hvad der gjælder Lærdom
Og Runer, Sagaskrifter, nu, af dem
Har I fuldt op. Det er sletintet Under,
At Du forstaaer at skikke Dig saa vel.

Thorvald.

Du bolde Bue! redelig, som stærk.

Bue (ryster hans Haand).

Bornholm er stenet, fuld af Klipper, men
Det er ei sieldent, at man finder der
Karfunkler dybt i Flintestenen.

Thorvald.

Sikkert!

Bue
(drager sit Sværd, og vender Spidsen deraf imod Jorden).

Kom, vi vil blande Blod i Jorden sammen,
Og sværge strax Fostbroderskab!

Thorvald (venlig).

Nei Bue!

Dertil staaer ei min Hu.

Bue (rækker ham Sværdet).

Der! Vil Du have
Mit Sværd? Det Allerbedste, som jeg eier!

Thorvald.

Behold dit Sværd, det bruger bedre Du
End jeg.

Bue (utaalmodig).

Hvad vil Du have da?

Thorvald.

Giv mig
Dit Venskab!

Bue (omfavner ham).

Hvis Du nøies vil med det,
Da skal Du have det saa friskt og varmt, som
Det kommer ud af dette danske Hierte.

Thorvald.

Ærlige, dierve Kæmpe!

Bue.

Vise Thorvald,
Du est en Blomst i Freden, jeg en Ulv
I Krigen.

Thorvald.

Begge for vort Fædreland!

Bue.

Og begge Fienden farlig: Fred og Krig
Gaae Haand i Haand, er Venner! Lad saa Nogen
Herefter vove paa at true Danmark.

(De gaae bort Arm i Arm.)

Fierde Handling.

Kongens Hal.

Nat. En Lampe hænger under Loftet og oplyser Dronning Thyra Danebot Billed i Baggrunden.

Harald. Fiolnir.

Fiølnir.

Som jeg har sagt, min Herre! Taarnet ledigt,
Og Svend og Thorvald rømt med Fangefogden.

Harald.

Den sølvgraa Gubbe, hvis Samvittighed
Bestod i, blindt at lyde Bispens Bud!

Fiølnir.

Fuglen har skiftet Fiær og tomt staaer Buret.

Harald.

Og Toke flygtet bort med alle Gidsler?

Fiølnir.

De kan ei have faaet Nys om Tingen;
Thi nylig gik jeg Palnatokes Huus
Forbi; de sad og drak for aabne Døre
I Borgestuen, sang, som intet Fiendskab
Var tænkeligt.

Harald.

Det er endda en Trøst.
Hvad Kundskab er os bragt af Speiderne?

Fiølnir.

Jeg kan ei finde dem.

Harald.

Hvad? Speiderne?

Fiølnir.

Maaskee de sad hos Palnatokes Kæmper,
Det kunde jeg saa grant ei see. Du kiender
Mit Forhold til den stolte Palnatoke:
Jeg hader ham, som jeg har altid hadet
Hans Fader, der foragted mig, sin Broder,
Fordi jeg er et Slegfredbarn; som var
Det Skam, at takke fyrig Elskov for
Sin Fødsel. Sad ei Hrolf paa Leirestolen?
At jeg har hiulpet Dig at straffe Aki,
Farbroderen, veed Palnatoke; Straffen,
Den velfortiente, kalder han et Mord.
Hans Kæmper er en Efterklang af ham.
Jeg gik forbi, den tykke Bue saae mig,
Da greb han Hornet, raabte: Fader Fiølnir!
Hvi sniger Du Dig som en Snog forbi?
Kom ind og tøm et Horn! saa glemme vi,
At Du est Akis Bane; thi nu hævner
Straadøden jo dog snart dit Nidingsværk.
Da blev jeg rød af Harm; jeg maatte døie
Forsmædelsen, for Overmagten dengang;
Men snarlig hævne vi os, Herre Konge!

Harald.

Med Himlens Hiælp! Det er endda en Trøst,
At de er overmodige, høirøsted',
Det viser, at de ruger Intet ud;
Og som Du siger, sad de ubevæbned'
Og drak.

Fiølnir.

Ei ubevæbned'; klædt i Jern,
Med store Slagsværd ved de venstre Sider;

Paa Væggen rundt omkring hang deres Øxer,
Og blanke Spiud i alle Kroge.

Harald.

Ha!

Det Tegn er ikke godt.

Fiølnir.

Saaledes pleie
Bestandig Palnatokes Mænd at drikke.
De er saa vant til Harnisk og til Sværd,
At intet tykkes dem saa mageligt,
Som naar de sidde diupt i Pandserplader.

Harald.

Det er endda en Trøst.

Fiølnir.

Et det en Trøst?

Harald.

Gaa, hent mig Bispen! Denne hele Sag
Er fær forblommet.

Fiølnir.

Hente Bispen? Ja
Saafremt jeg vidste, hvor han var; han er
Ei heller nogensteds at finde.

Harald.

Hvad?

I Klostret ei?

Fiølnir.

Slet ingensteds, min Herre!
I Morges gik han bort; hvorhen veed Ingen.
Jeg frygter, han er vandret ud til Taarnet,
At Svend har kastet ham, ved Fogdens Hiælp,
I Hullet ned til Ormene.

Harald.

Som Natten,
Er sort og skummel denne Sag. — Hvordan
Er Veiret ude?

Fiølnir.

Mørkt, og Vinden hyler
I Træerne.

Harald.

En gunstig Nat for Stimænd.
Jeg seer dem brænde Huset!

Fiølnir.

Vi ere sikkre.

Harald.

Gaa Fiølnir! Viis Dig værdig til at være
Min Staller og min Merkismand! Kald Hæren!
Lad Eivind Skeira holde Flaaden klar.
Jeg kan ei færdes selv i Natten; men
I Morgen skal jeg vise, jeg er Kæmpe.

Fiølnir.

Gak Du tilsengs og frygt Dig ei, min Herre!
Vi vaage skal nok over Dig.

Harald.

Nei, nei!
Selv vaage vil jeg over mig; man vaager
Selv bedst. Gaa, hent mig Skofte, Gangerpilten!
Han skal mig korte denne lange Nat
Med Sagn og Eventyr.

Fiølnir.

Hvordan, Kong Harald?
Nu vil Du høre Eventyr? Maaskee
Opleve vi et Eventyr i Nat,
Som vil fortælles vore Børnebørn.

Harald.

Spild Tiden ei, gaa, skynd Dig, lyd mit Bud!
(Fiølnir gaaer.)

Harald.

Man bruger ei Fortrolige til Alt.
Ha denne Nat er svanger paa Misgierning.
Jeg seer i Mørket dem med Dolk og Blus!
Ha, Nidinger! jeg forekommer Eder.

Giv Lykke mig til Daaden, St. Sebaldus!
Saa skal dit Altar faae et Overtræk
Af Purpurpel, ti store Vorlys; ja
Jeg bygger dig en Kirke, hvis Du hiælper
Mig ud af denne frygtelige Nat.

Skofte kommer gabende.

See her er Skofte! Er ei Danerkongen
Endnu i Seng?

Harald.

Man sover alt for meget
I dette korte Liv; tidsnok at sove
Paa Bolstret af den haarde Kampesteen
I Høien.

Skofte.

Nei, det Bolster er for haardt;
Jeg sover helst ved Arnestedet, i
Den hede Askehob.

Harald.

Jeg vil ei heller
Henkastes i det kolde Muld; vil ei,
At Stormen mig omtude skal, en Synder
Paa Steilen liig; i Roskilds Kirke vil
Jeg jordes; ind i en af Chorets Søiler
De mure skal mit kongelige Legem,
Og male mig med stærk og broget Farve
Paa Pillens Væg, for Efterslægtens Øine.
Saaledes leve vil jeg efter Døden.

Skofte.

Men naar nu Kalken falder af paa Væggen,
Og naar i Muren dine Been bli'er Kalk?

Harald.

Saa skal jeg leve frisk i Skialdens Digt;
Og længer har ei nogen Helt det drevet.

Skofte (gaber).

Det er kun Galgenfrist!

Harald.

Fordriv mig Tiden!

Skofte.

Du vil fordrive Tiden, Konning Harald!
Og Tiden vil igien fordrive Dig; —
Nu, det gaaer op!

Harald.

Fortæl et Eventyr!

Skofte.

Skal jeg fortælle Dig om Heidreks Sværd,
Der vilde lædske sig i Mandeblod,
Naar det blev draget?

Harald.

Nei; det har Ansgar
Fordærvet, ved at underlægge det
En from Betydning. Denne Viis er slet!
Tyrfing var virkelig et Troldomssværd;
Saaledes har de gamle Skialde meent det;
Nu taler han om Myrdelyst og Grumhed!
Paa denne Maade dræbes Tyrfing selv.

Skofte.

Saa vil jeg synge Dig en Vise da,
Som jeg har lært derhiemme:

(Han synger)

Maanen skine,
Dømand grine.
Værde Du ikke ræd?

Harald.

Hvilke Fagter!
Fy, tie! — Det er kun Overtro. Den Dræbte
Kan ikke lee i Maanskin!

Skofte.

Herre Konge!
Da leer man først, naar Kiødet faldet er
Fra Kiæven; men det er en tvungen Latter.

Harald.

Kom, sæt Dig ligeover for mig, Skofte!
Og da jeg veed, at Du har Mjøden kiær,
Saa drik af dette guldbeslagne Kruus,
Mens jeg fortæller Dig et Eventyr.

Skofte.

Du vil fortælle? Det er kosteligt.

(Han sætter sig ved det lille Bord, ligeover for Kongen; skienker og drikker.)

Harald.

Der var engang en sølverhaaret Konning;
Ham stod de lumske Fiender efter Livet;
De trued ham, opægged af en Niding,
Og Gubben sad forladt i Alderdommen.

Skofte (drikker).

Den arme Diævel!

Harald.

Det var bælmørk Nat;
Naar Dagen grydede, skulde Striden stande;
Han sad i Natten, søvnløs og forfærdet;
Oprørerne var i et andet Huus,
Og svired, sikkre paa den snare Seir;
Og der var Kongens værste Avindsmand. —
Ak! tænkte Gubben, havde jeg mig nu
En Tiener her, behiertet, uforsagt,
Da sendte jeg ham i min Fiendes Huus,
Han bored i Forræderen sin Daggert,
Og naar da Dagen kom, var Seiren vundet.

Skofte.

Og fandt da Gubben ei en Slig?

Harald.

Min Søn!
Behiertet Troskab er ei let at finde.

Skofte.

Det skulde været mig, jeg havde neppe
Betænkt mig længe.

Harald.

Du est rask og snild,
Selv uforsagt, men Du est ikke vant til
At bruge Sværd, at skue Blod.

Skofte.

Ei Sværd,
Men Kniven kan jeg bruge bestobedre.
Ei vant til Blod at see? Hvor vil Du hen?
Hos os, derhjemme, bringe Qvinderne
Bestandig Svededugene, Liigskiorten
Til Gildet med, for deres Mænd og Brødre.
Der løber sielden af det uden Blod.

Harald.

Tillader Kulden saadan Heftighed?
Tilsteder Sneen Drab?

Skofte.

O, Herre Konge!
Den lokker just dertil; thi aldrig rødme
Blodsdraaberne saa smukt, saa purpurfriske,
Som naar de dryppe ned i hviden Snee.

Harald.

Du havde virkelig da Mod, min Skofte!
Til denne Daad, hvis jeg var Oldingen?

Skofte.

Hvad Mod? Jeg har alt dræbt med egen Haand
Tre stærke Mænd, min Faders Fiender.

Harald.

Du?

Skofte.

Just jeg.

(Han drager sin Kniv.)

Og seer Du disse Pletter Rust
Paa Kniven? Det er Blodrust: Blodet af
Min Faders Fiender.

Harald.

I en Tvekamp?

Skofte (putter Kniven i Lommen).

Nei,

Det var en Enekamp.

Harald.

Stod de da stille?

Lod de Dig støde til?

Skofte (klenker).

Nei, men de laae.

Harald.

De laae?

Skofte (drikker).

Og sov.

Harald.

Ja saa! — Du est saa munter!

Ha, jeg misunder Dig din Munterhed.
Siig, est Du aldrig plaget af en Svartalf,
Som man har kaldt Samvittigheden?

Skofte.

Nei!

Jeg kiender lidt til Vittigheden, mindre
Samvittigheden.

Harald.

Lykkelig est Du!

Skofte.

Jeg giør, hvad man befaler mig, og lader
Mit Herskab dømme selv, om min Bedrift
Er vel giort eller ikke.

Harald.

Lykkelig

Est Du!

Skofte.

Hvad er det da saa stort at døe?
Saa stort at dræbe? Er det her forbi,
Saa lever man et andet Sted dog op,
Hvor der skal være bedre, som man siger.

Harald.
Du est en egen Svend. Siig, har Du Brødre?
Skofte.
En Broder, hedder Karker, hos Jarl Hakon
I Norge; han er dum; jeg pryglte ham,
Derfor har Jarlen skilt os ad, og sendt
Mig hid til Dig, i Skat, med Falkene.
Harald.
Jeg takker ham for denne sieldne Gave!
Er Nøden størst, er ogsaa Hiælpen nærmest.
Et Væsen har jeg netop nødig, Skofte!
Som Dig; thi jeg er Gubben selv, min Søn!
Og Palnatoke, — det er Nidingen!
Skofte.
Han, som skiød Æblet bort af Sønnens Hoved?
Harald.
Just han.
Skofte.
Det var et dygtigt Skud!
Harald.
Jeg frygter
Et værre. Hvis han ikke forekommes,
Da skyder han snart Kronen af mit eget.
Skofte.
Skyd Hovedet af ham, saa er din Frygt
Et Hoved kortere.
Harald.
Du taler som
Den vise Mimer. Skofte! vil Du snige
Dig did og støde Dolken i hans Bryst?
Skofte.
Ifald det la'er sig giøre, - ja!
Harald.
Det lader
Sig giøre; Huset er mig vel bekiendt;
Mit var det i min Faders Levetid;

I trende Stokværk er det bygget; nederst
Er Borgestuen, den er fuld af Kæmper;
For oven er en Svale med et Kammer,
Der sover han vist nogle Timer ene. —
Du kan dog klavre, Skofte?

Skofte.

Som et Egern.

Harald.

Saa stiger Du ad Træet op til Taget;
Den største Skorsteen fører Dig til Svalen;
Der kan i Mag Du vente Leiligheden.

Skofte.

Det la'er sig høre.

Harald.

Hvis det lykkes Dig,
Da skal Du faae en søgrøn Silkekofte,
Skarlagens Hue, høi og spids, og Støvler
Med Kløverblad.

Skofte.

Og maa jeg tidlig gaae
Tilsengs? Og maa din Kiøgemester give
Mig mere Smør paa Brødet, end sædvanlig,
Og ikke skrabe det saa karrig tyndt?

Harald.

Det loves Dig! Hvis Palnatoke falder,
Da skal Du aldrig mangle Suul til Brødet.

Skofte.

Jeg iler! — — Men, endnu dog Eet, Kong Harald!
Du har saa ofte lovet mig at vise
Dig for mig i din skiønne Kroningsdragt;
Den har jeg aldrig seet. Hvis jeg skal gaae,
Da maa Du først fornøie mig med dette.

Harald.

En andengang!

Skofte.

Nei dennegang! Nu strax!

Der kunde skee Forhindringer; maaskee
Jeg fik det ei saa let igien at see.

Harald.

Selv deri vil jeg føie Dig.

Skofte.

Det ligger
I Skabet, i dit Sovekammer. Skal
Jeg lyse?

Harald.

Nei, bliv her! jeg veed Besked.
Til høire Side ligger Kroningsdragten,
Til venstre Kant Liigklæderne. Bliv her!
Jeg veed at finde, hvad jeg vil, i Mørke.

Skofte (alene, drager sin Daggert).

Ifald den kun er skarp nok, denne Daggert.
Nu, jeg vil slibe den, før jeg gaaer bort,
Hist paa vor Bænk, den sønderslagne Blodsteen.
Der hvæsser jeg bestandig Kongens Knive.
Der staaer den gamle Odin med sit Sværd
Smukt gravet ud i Stenens Overflade.
Vi har alt slebet bort lidt efter lidt
Det halve Sværd med samt hans Tommelfinger.
Thi til et velbesat og lækkert Taffel
Udfordres fremfor alting Kniv og Gaffel;
Da maa der slibes; mens nu Kniven vinder,
Derude Sværdet meer og meer forsvinder;
Og gaaer det længe rask saaledes fort,
Saa er snart hele Kæmpen slebet bort.

(Kong Harald kommer ind i sine Liigklæder.)

Skofte.

Der er han alt. Ja, tænkte jeg det ikke?
Nu har han grebet feil; han kommer i
Liigklæderne. Hu! han seer rædsom ud.

Harald (med stolt Hoitidelighed).

Her er jeg i min egentlige Dragt;
Den Dragt, der tyder paa min Slægt, mit Udspring,

Der viser med sin sieldne Herlighed
Af hvilken vældig Rod jeg er oprunden.
Den Anden bæres kun af Ydmyghed;
Men denne pryder mig, og fremfor Alle,
Den høitidsfulde Dag, da jeg bestiger
Min Throne.

Skofte.

Stolte Konge! Du har Ret!
Unægtelig est Du den største Mand
I det firkantet-lille Fyrrerige!
De andre kun er Madiker mod Dig.

Harald (betragter sig).

O Himmel! hvad er dette?

Skofte.

Du har vidst
At finde, hvad Du vilde, godt i Mørke.

Harald (forfærdet).

Jeg tog den Bylt, som laa til høire Side;
Jeg veed det vist, den laa til høire Side!
Min Kroningsdragt! selv har jeg lagt den hen,
Selv har jeg Nøglen. — Ja, jeg veed det vist!

Skofte.

Det er vel ikke første Gang, Kong Harald!
At Du har taget venstre Haand for høire?

Harald.

Gaa! Loke kogler fælt i denne Nat!
Gaa! dyp din Daggert i min Fiendes Blod,
Da skal Du see mig i min Kongedragt
End mangt et Aar. Men skynd Dig ufortøvet,
Thi jeg er syg om Hiertet.

Skofte.

Vel, jeg gaaer!

Harald.

Her er en Dør, i Tæpperne forborgen,
Den bringer under Jorden i en Løngang
Dig op i Gaarden paa den anden Side,

Hvor ei Drabanterne kan mærke Dig.
Saaledes kommer Du tilbage let,
Og hvert et Spor, som kunde røbe Daaden,
Er slettet ud. Men skynd Dig, Skofte! skynd Dig!
Thi jeg er syg. Det hvide Liigtøi har
En hæslig Stank. — Jeg veed det nok, det kommer
Af Fyrreskabet, af beklumret Luft. —
Jeg kan ei lide Lugt af Høvlespaaner,
Med Høvlespaaner stoppes Dødens Pude.
Gaa, skynd Dig!

Skofte.

Jeg er hurtig som en Falk.

Harald.

Styrt hurtig som en Falk Dig paa dit Bytte!

(De gaae.)

Palnatokes Hal.

En Lygte staaer paa Bordet.

Palnatoke. Bue.

Palnatoke.

Det er alt Midnat, Bue! jeg vil sove.
Veed dem i Borgestuen spare Miøden;
Naar Svend har feiret, vil vi drikke meer.
Vi hilse maae med Kraft den aarle Morgen,
Ei halv berufte. Vi maae skiftes til
At sove, medens Nogle holde Vagt.

Bue.

Ja, Du har Ret, min Svoger! Det skal skee.
Og døver Nogen Øret mod Forstanden,
Saa vil jeg tordne ham den Sang i Øret:
„Op! ei til lystigt Gilde,
Ei Jomfrusnak hin milde,
Men Hildursleg hin haarde.
Hver skal mod Fienden baarde!"

Palnatoke.

Det gamle Biarkemaal. Netsaa min Frænde!
Thor styrke Dig! God Nat! Vi sees imorgen.
Men om i Morgen-Nat vi vandre til
Saa kort en Slummer; om ei Hanen vækker
Igien til Overmorgens Morgenrøde —
Veed Baldur, Bue! Men vi træffes vist;
Thi Dødens Magt adskiller ei de Gode.

Bue.

O vi skal leve sammen, nyde Seiren
Som Venner. Disse Nidinger kan ei
Forkorte vore Dage; Bues Arm
Skal kæmpe tro for Dig og for dit Liv;
Thi det er mere værd end mit og Manges.

Palnatoke (griber hans Haand).

Og skal jeg falde, Thor! saa lad mig falde
For slig en ærlig Kæmpes Heltehaand.
Da gaaer jeg glad i Døden, naar Du vinker.

Bue.

Thor hører Dig. Seer Du? hans Stierne blinker.

(De omfavne hinanden, Bue gaaer.)

Palnatoke (alene).

Jeg kunde lægge mig paa Bolstret der
I Kamret; men saa slumrer jeg for hardt,
Og vaagner søvnig i den aarle Morgen.
Paa Stolen vil jeg sidde her ved Bordet;
En liden Slummer, ingen Qvindesøvn.

(Han sætter sig.)

Ha jeg er træt! — Hvor herligt smager Hvilen
Den Mødige. Og Haralds List — og Bispens —
Og min Forstillelse, den tvungne Glæde
Har mattet mere mig, end nogen Kamp.
Jeg er ei vant til sligt et Mummespil. — —
I Lygten der kan Lyset gierne brænde.
Saa kom da vene Siofna, Nattens Mø!
Giv mig dit Kys og styrk mig med din Slummer!

(Han sover ind. Kort efter bliver Elitæreren taget bort fra Skorstenen.)

Skofte træder ud med sin Daggert i venstre Haand og med et Klæde om den høire.

Han sover. Rigtig! Nu behændig, Skofte. —
Fordømt, at jeg har skaaret mig saa dybt
I Haanden, da jeg vilde slibe skarp
Min Kniv i Mørket først paa Runestenen.
Man skulde neppe troe det; men det var,
Som om den gamle Odin havde reist sig
Fra Stenens Overflade, stødt mig Kniven
Dybt ind i Haanden. Ha, da løb jeg bort
Af alle Kræfter. Jeg begriber ei,
Hvordan jeg dog er kommen her saa snart.
Men han var efter mig i Hælene.

(Seer paa Palnatoke, og farer forskrækket tilbage.)

Der sidder han!! — Nei det er Palnatoke.
Han ligner Odin. Hvilken dygtig Kæmpe.
Bredskuldret! Hvilken Pande! Brystet hvalt.
Han er bedækt med Staal. Jeg kan ei støde
Ham Daggerten i Brystet. Stille! Halsen
Er bar — Et Snit! Frisk Mod!

(Han nærmer sig skiælvende, men standser.)

Ha, det er dumt!
At løbe hurtig til og støde hurtig
Og hurtig løbe bort, den Sag er let;
Men — nærme sig hans Aasyn, Skridt for Skridt.
Hvad det er for et Ansigt! Hvis han vaagned,
Han hakked mig til Ravnemad.

(Nærmer sig atter og standser igien.)

Hvi har jeg
Mig ogsaa saaret i den høire Haand?
Den venstre bruges ikke nær saa godt.
En dygtig Morder burde stedse være
Keithaandet.

(Han gaaer lige ind paa Jarlen og sætter ham Kniven paa Struben.)

Nu? Hvad holder mig tilbage?
Nu kun et Snit —

(I det han rører ved Palnatoke, taber han Daggerten af Forskrækkelse; og i det den klingende falder paa Gulvet, raaber han af alle Kræfter):

Red Jer, Herr Jarl! Ha red Jer!
Man staaer Jer efter Livet!

Palnatoke (springer op).

Hvo er her?
Hvo vared mig for Mordere?

Skofte (forskyrret).

Jeg, Herre!

Palnatoke.

Hvo vilde dræbe mig?

Skofte.

Jeg, Herre!

Palnatoke.

Du?

Skofte.

Ja, Herre!

Palnatoke.

Hvi fuldførte Du da ikke
Din Heltedaad?

Skofte.

Jeg havde gierne giort det,
Hvis Evnen havde været der som Villien.

Palnatoke.

Hvordan?

Skofte.

Naar I en anden Gang vil myrdes
I Søvne, maae I ei forskrække Folk.

Palnatoke (griber ham i Brystet).

Ha, feige Stimand! hvo har sendt Dig hid?

Skofte.

Det tør jeg ikke sige, det har Kongen
Forbudt mig; thi det er en Sag, som kun
Vedkommer ham og mig.

Palnatoke.

Mig skulde den
Dog ogsaa komme ved, saavidt jeg mærker.

Skofte.

Ja det er sandt. Jeg taler lidt forvirret;
I har forbluffet mig.

Palnatoke (drager sit Sværd).

Hvorledes est
Du kommen hid igiennem Vagten? Har
Alt Haralds Stimænd overvældet lumsk
Min lille Helteflok?

Skofte.

Jeg har jo sagt Jer,
Det er en Sag imellem os, — os Tre!
Og hverken Eders eller Kongens Kæmper
Har mindste Nys om denne Nattereise.

Palnatoke.

Hvorledes est Du kommen i mit Huus?

Skofte.

Har I ei før seet Ugler falde ned
Igiennem Eders Skorsteen?

Palnatoke.

Hvordan kom
Fra Kongen Du igiennem Nattevagten?

Skofte.

Harald har tvende Huller paa sin Hule,
Som Ræven; een bekiendt, een hemmelig;
Mig har han udsendt af den Bageste.

Palnatoke.

For lumskeligt at myrde mig i Søvne.

Skofte.

Det siger I og ikke jeg, min Herre!

Palnatoke.

Den tredie Gang! Nu ved Retfærdigheden! —
Min Bue! — Her! — Mit Pilekogger! — Ha
Hvor er mit Pilekogger? — Det er glemt
I Borgestuen mellem Kæmperne. —
Forsigtighed! — Hvad, Norne? Nægter Du

Retfærdigheden Hævn, og Hævneren
Sit Vaaben? — Skulde! vil Du standse mig?
(Han grunder et Øieblik, og lægger Haanden paa sit Bryst.)
Hvad har jeg der? O mægtige Gudinde!
En Piil! den samme Piil, jeg stak i Barmen,
Da Harald — Nu, retfærdige Forsete!
Forstaaer jeg Dig; Du taler tydeligt.
Jeg er i Haralds Giæld, jeg skylder ham
Et Skud — han minder strengt — det skal betales.
(Til Skofte)
Du følger mig, saa hurtig som en Raa,
Stum som en Fisk og lydig som en Hund!
Jeg binder Dig ved Døren, at Du ei
Skal løbe bort, mens jeg besøger Kongen.
Det mindste Kny vil koste Dig dit Liv.

Skofte.

Jeg har ei Raad, at kiøbe det saa dyrt.
(Begge gaae.)

Kongens Hal.

Harald sidder ved Bordet i Purpurkaabe med Guldkrone paa; Kongespire ligger paa Bordet; han hælder Miød af Guldkruset i et Horn.

Han tøver længe. Det er Midnat alt.
Høit galer Hanen, Mørkets Vægter, Heimdal
For Jordens Ragnarokur. Hæsligt støder
Du i dit Giallerhorn. — Tusmørket truer
Jo Guderne — saa maa Vælmørkets Mulm
Vel true Kongerne! — — Ei, Harald Gormsøn!
Hvad er dog det for Drømme? Altid falder
Du til det gamle Hedenskab. Du est
Jo Christen! Hine dumme Dæmesager
Kun skræmme vorne Børn.
(Grunder.)
Ak, Børn har godt!
Som Barn har man et let og muntert Hierte;

Man vorer til, og alt imens man vorer,
Forhærdes Hiertet mere koldt og tungt,
Og trykker os tilsidst som Steen i Brystet.
(Han stirrer hen paa sin Moders Billed i Baggrunden.)
Der hænger hun! hun græder, tykkes mig.

Ha, Thyra Danebod! hvi græder Du?
Men det er Glædestaarer; hendes Søn
Har bragt det vidt, han sidder med en Krone
Paa Issen, med et Kongespir i Haand,
Med gyldenbræmmet Purpurpel om Skuldren.
Maa hun da ikke fryde sig? Thi hvad
Er større Glæde for en Moder, end
At see sit Barn vel artet? — Gamle Taabe!
Hvad er dog det for Sværmeri, Du drømmer? —
Den Hane skal imorgen slagtes; thi
Den skriger uforskammet mig i Øret,
Og Hunden tuder Grovt til Hanens Fiint,
Mens Uglen kroer sig af sin Fisteltrille.
Et herligt Spil, heel lystigt, kongeligt!
Hvo ei ved slig Musik fik Lyst til Drik,
Var ikke Miøden værd. God Taar derude!
(Han drikker og lægger Hornet fra sig.)
Besynderligt med de Umælende!
Om Dagen tie de, og laer os tale;
Om Natten sladdre de, naar vi er tause;
Da kræves vi af deres Hyl til Regnskab.
Alt præker, — disse Mure, — Thyras Billed.
See hvor hun stirrer hid med Straffeblikket! —
Som om jeg ikke vidste, dine Øine
Var brustne længst. — Det er en hæslig Vane,
De Skilderier har ved Nattetid,
At stirre Folk saa stivt i Øinene.
Hvorhen jeg gaaer, forfølger hendes Blik mig.
Utaaleligt! det er en Herekunst.
Jeg alle Malere forbyde vil
At nærme sig mit Rige.

(Gaaer hen for Billedet.)

Nu hvad vil Du?

Har Du paa Bugen vendt Dig i din Grav,
Fordi din Godhed, din Formaning ei
Har frugtet paa mig? Vil Du end bestandig
Mig revse med din Tale, som en Pebling?
Ha, jeg er voret længst fra Riset, jeg!
Jeg er en Mand paa firsindstyve Aar,
Kan selv mig raade.

(Han sætter sig.)

Hvi dog Skofte nøler.

Det maa jo være skeet alt. Kom dog! Kom!
Saa skal Du see mig i min Kroningsdragt. —
Ei blot for Drengens, for min egen Skyld,
Har jeg iført mig denne Dragt; den giør
Mig tryg i Natten; Nattens Rædsler vove
Sig ikke nær den Salvede.

(Seer stivt paa Billedet.)

Den Stirren

Skal jeg dog vænne snart Dig af med ...

(Han gaaer hen og vender Billedet om paa Væggen.)

Saa!

Nu kan Du see i Muren, ei paa mig ....
Den Salvede! Ha, trued hendes Blik
Mig ei ved dette Ord, som om hun vilde ...
Nok — død er død — Og Knud Dan-Ast er længst
Begravet. — Var han god, saa er han salig! —
Hvad foregik imellem ham og mig,
Det kommer Ingen ved — Han sover i
Tinkisten. Harald er den Salvede. —
At Salven brændte ham som Ild paa Isſen,
At Haarene faldt af derved; det er
En Hemmelighed, som kun Harald veed,
Og som han tager med sig i sin Grav.
Hvis han er Drot, har han betalt sin Krone,
Han fik den ei for Intet, kiøbte den
Med sin Samvittighed, og det er meer,

End dette gule Stykke Malm er værd. — —
Dit blege Gienfærd skrækker mig ei, Knud!
Det er Indbildning kun, at jeg Dig seer
I Hallen rynke dine hvide Bryn. —
Men raa er Natten, tærer kold, som Søen;
Da maa man drikke dygtigt og forjage
Sin Svimmelhed. — Tys, tys, der kommer han!
Der kommer Skofte med den røde Daggert.
Den svæver op, den hemmelige Dør!
Skiælv ei! Det er forbi! Det er fuldbragt.

(Døren aabner sig; Palnatoke staaer i fuld Rustning med opspændt Bue, og sigter paa Harald.)

Hiælp Himmel! det er Palnatokes Aand!

(Han styrter til Jorden.)

Palnatoke.

Nu er din Time, Harald Gormsøn! kommen; dø!

Harald.

O lad mig ei som Synder døe! Ha Skygge spar!

Palnatoke.

At synde meer forhindre Dig vil Skuldas Bud.

Harald.

Jeg synger Sielemesser Dig ved Graven; spar!

Palnatoke.

Opdaget blev dit Nidingsværk; mit Liv er frelst.

Harald.

Spar, spar! Jeg deler villig Riget strax med Svend.

Palnatoke.

For silde. Løvtet binder mig, Du maa herfra.

Harald.

Vi til imorgen, lad os stride da som Mænd.

Palnatoke.

Du est en Niding, tør i ærlig Kamp ei gaae.

Harald (drager sit Sværd).

Saa dræb med Sværdet, nægt mig ei mit Livs Forsvar!

Palnatoke.

Spilfægten var kun mellem Dig og mig en Kamp.

Harald.

Her knæler jeg i Støvet for Dig. Skaan mit Liv!

Palnatoke.

Vee Den, som Livet mere kiært, end Æren fik.

Harald

(reiser sig fortvivlet og griber sit Kongespiir).

Jeg er din Konge! Lyd mit Bud og fly min Hal!

Palnatoke.

Tilranet har Du Magten Dig ved Brodermord.

Harald.

Ha Morderengel! Ær min Krone! Mig i den!

Palnatoke.

Vanæret har Du Danmarks Krone. Tag din Straf!

(Han skyder ham Pilen i Brystet og gaaer

Harald (styrter).

O han har dræbt mig! Milde Himmel, Miskundhed!
Hiælp, hiælp! I Danske, kommer, stiller Kongens Blod!
Dybt brænder Pilens Odd mit Bryst. Jeg brænder alt.

(Han vælter sig mod sin Moders Billede.)

O beed til Himlen, Moder! for din Søn! Du var
Jo from og dydig — styrk mig, hulde Moderblik!

(Fortvivlet)

O Himmel! Ryggen har hun vendt sin Søn! — Nei! Nei!
Selv har jeg vendt min Moder fra mig. Ingen Trøst
I Døden! Ingen Trøst i Døden! Intet Haab.
Hævn! Hævn! I sorte Magter! Hævn paa Den, som lod
I Synden døe den sølvgraa Gubbe; blodig Hævn!

(Han døer.)

Femte Handling.

Kongens Hal.

Kong Svend. Thorvald. Fiølnir. Følge.

Svend.

Her blev min Fader myrdet, Gubbe? Her?

Fiølnir.

Her. Hist i Sovekamret — slumrer han.

(Han aabner Døren. Svend giør en Bevægelse til at gaae hurtig ind, men standser, og følger derpaa langsomt med Fiølnir.)

Thorvald.

Kong Svend er dybt bevæget.

En Kæmpe.

Gamle Fiølnir

Har taget Svedebugen af den Døde,
Svend kysser knælende sin Faders Haand.

Svend

(kommer tilbage med Hænderne for Øinene; han staaer længe taus i den inderligste Bedrøvelse; endelig bryder han ud):

Han var min Fader! Ha hvad er min Seir?
Her staaer jeg nu! En kronet Betler! Hvad
En pialtet Træl, der skraber Gryden hist
I Stegerset, besidder, blev mig nægtet;
Thi jeg har ingen Fader. Han er dræbt!
Og da han leved, var han død for mig.

(Han stirrer ind paa Liget.)

Hvi vilde Du, som var saa herskesyg,

Ei være Herster over Sønnens Hierte?
Hvi skulde Døden aabne Dig en Barm,
Hvis Kiærlighed i Livet Du forskiød?
Hvi skulde allerførst mig Mordet lære:
Du var min Fader? Men med røde Runer
Har Morderpilen præget i mit Bryst:
Du var min Fader! og saavist jeg haaber
At nyde hisset Odins stolte Glæde,
Saavist jeg hævne skal din Død, hvis Utgard
Ei skiuler Ophavsmanden med sit Mulm;
Det sværger jeg Dig høit! Ja Du skal hævnes.

Fiølnir.

O at min gamle Herre havde hørt
Sligt Udbrud af sin Søns Hengivenhed!
Ha, skal dog Misforstaaelser og Ondskab
Adskille stedse selv de bedste Hierter?
Ja jeg er vis derpaa, I havde fundet
En Fader i ham, hvis han havde kiendt Jer. —
Men Vee Den, som Forargelsen kom fra.

Svend.

Siig, Gubbe! har Du Ingen mistænkt? Ingen?

Fiølnir.

Mistanken ene fælder ingen Mand;
Dog, Herre! jo; ei blot Mistanken har jeg,
Men meer: Sandsynlighed — og maaskee Vished.

Svend.

Vished?

Fiølnir.

Lad Eders Følge træde bort,
Saa skal jeg tale.

Svend

(byder Drabanterne med et Vink at forføie sig bort; til Thorvald, som ligeledes vil gaae, siger han):

Bliv, min Ven! for Dig
Har Kongen intet hemmeligt. Tal, Gubbe!

Fiølnir.

Her fandt jeg Kongen i sit Blod i Morges.
Den finske Træl var flygtet. Alle troe,
At han er Morderen; men hvo som kiender
Hans forhen viste Troskab, maa forkaste
Sligt, som den plat urimeligste Gisning.
Hvorledes dette Mord er skeet, — det skiules
I Nattens Mulm; men Herre, Gierningsmanden —
Ham har alt Hævnens vrede Norne røbet.

Svend.

Hvorledes? Tal! Hvem har Du mistænkt? Hvem?

Fiølnir (tager en Piil frem af sin Barm).

Med denne Piil blev Eders Fader dræbt;
Selv har jeg draget den af Kongens Hierte.

Svend.

O Himmel! den er blodig end.

Fiølnir.

Som Blodet
Beviser Mordet, saa beviser Pilen
Tillige Gierningsmanden. Kiender Du
Den ei, min Herre?

Svend.

Nei! — Jo! — Evige Guder,
Hvad Gisning isner mig?

Fiølnir.

Sikkert den rette!
Siig Herre! kiender I ei denne Piil?
Hvo skyder med saa tunge, store Pile?

Svend.

Thorvald!

Thorvald.

Min Konge?

Svend.

Nærm Dig! Kiender Du
Den Piil? Tal, Tal!

Thorvald
(betragter den, studser et Øieblik, men giver den derpaa rolig tilbage).
Ja Svend, jeg kiender den.
Den har en Stimand stiaalet ud i Nat
Af Palnatokes Kogger.

Svend (omfavner ham).
O min Ven!
Dig skiænkte Himlen mig til daglig Frelse.
Som før mit Liv, saa har Du reddet atter
Mit Haab, dræbt min Fortvivlelse; Du har
Blot ved et Ord mig andengang befriet
Fra Lænkerne. Ja Thorvald! Du har brudt
Uværdig Mistvivls Slavelænke.

Fiølnir.
Stille!
Lad først mig lukke Døren for den Døde.
Slig Tale kunde reise ham paa Baaren.

Svend.
Hvad siger Du?

Fiølnir.
Jeg siger: Ungdom er
Et Hav, hvis hele Brusen avler — Skum!

Svend.
Ha! Du bebreider mig?

Fiølnir.
Jeg troede nys
At see en Vøggur, snild betænkt paa Hævn,
En Amleth, grublende paa rædsom Straf
For Fadermordet; og nu har et Vindpust
Fra Island kiølet pludselig din Ild,
Og giort Dig fra en Løve til et Lam.

Svend.
Slig Skingrund fælder ikke Palnatoke.

Fiølnir.
Det var fra Arildstid et stærkt Beviis
At finde kiendt Mands Vaaben hos den Dræbte.

Han er min Broderſøn; var han uſkyldig,
Da maatte Blodets Stemme kalde mig
Til hans Forſvarer, ei hans Avindsmand;
Men Pligt og Troſkab overveie Slægtſkab;
Her har han myrdet lumſkelig min Drot;
Og fra med Iver at bevise Mordet
Skal Intet holde mig.

Svend.

Opdag det førſt!
I Aften feirer jeg min Faders Gravøl;
Til dette Gilde kommer alle Kæmper
Og Palnatoke med; er Tallet fuldt,
Da vil jeg lade Pilen viſe rundt
Fra Mand til Mand; og Palnatoke maatte
Paa eengang have ſkiftet reent Natur,
Ifald han ſkulde nægte ſin Bedrift.

Fiølnir.

Det troer jeg ſelv; hans Driſtighed og Hovmod
Er tøileløs. Men, ædle Herre Konge!
Han kommer ei. Han gaaer i Nat til Jomsborg.

Svend.

Hvordan?

Fiølnir (henter et Skiold).

Læs disſe Runer, høie Konge!
Dem ſkrev han paa Heroldens Skiold til Svar.

Svend (læſer).

„At Sønnen hædre vil ſin Faders Minde,
Bør ei bebreides; at jeg ei kan hædre
Min Avindsmand, at Palnatoke ſlet
Forſtaaer at hykle Følelſer, det veed Du;
Desaarſag bliver jeg fra dette Gravøl.
Ei heller har jeg Lyſt, at lade Rygtet,
Der gaaer, i Aften komme til Forklaring.
Drik, efter Landets Sæd, din Faders Minni,
Bliv værdig til den Throne, Du beſteg,

Og tro med Styrke paa min Ærlighed,
Indtil jeg faaer beviist Dig den! Farvel!"

Fiølnir.

Nu? Er endnu min Gisning Drøm?

Svend.

Ved Odin,
Nei! Han maa komme her i Aften, Fiølnir.

Fiølnir.

Det vil han, hvis Du billiger mit Forslag.

Svend.

Tal!

Fiølnir.

Skriv paa Skioldet: han maa komme. Skriv:
At Fiendskab bør med Døden være glemt,
Og at den første Danekæmper ei
Maa mangle ved dit første Giestebud;
Skriv: over Dig har Rygtet ingen Magt;
Og at der Intet ymtes skal om Rygtet
Den hele Qvæld. Lov Du ham det, min Herre!
Og Du skal see, han kommer.

Svend.

Vel, det skee!

Thorvald.

Hvorledes? Svend, min Ven! Du vil bedrage,
Vil overvælde lumsk din Fosterfader?

Svend.

Hvis han har overvældet lumskelig
Min egen Fader, — er min Hævn for svar?

Thorvald.

Betænk Dig vel, Kong Svend! der gives tit
Omstændigheder og Forviklinger
I Livet, som man aner ei. Det kunde
Vel hænde sig, at Palnatoke havde
Dræbt Harald, og var endnu brødeløs.

Svend.

Og har han dræbt ham, nu ved Danmarks Rige!

Da skal han bøde for det. Du forsvarer
At dræbe værgeløse Gubber, Thorvald!
Ved Midnat?

Thorvald.

Jeg forsvarer Intet, Svend!
Jeg beder Dig kun, at Du ei skal glemme
Besindigheden, og den Tillid, som
Du est den ædle Palnatoke skyldig.
Hvo stod i Dag paa Thinget mandelig,
Og talde diervt og kæmpende din Sag?
Hvo var den første Aarsag, at Du valgtes
Af Christne som af Hedninger til Konge?

Fiølnir.

Det være kan et Skalkeskiul, som Meget.
Mig farlig var den Mand, hvis jeg var Drot,
Som stifter Riger i mit Land, som søger
At ægge Folket, og som straffer Konger
Paa egen Haand med Døden.

Svend.

Han har Ret!

Fiølnir (aabner Sovekammerdøren).

Der svømmer Eders Fader i sit Blod!
I svor ved Odin —

Svend.

Kom! Jeg skriver Brevet!

(Han gaaer hurtig bort med Fiølnir.)

Thorvald (ene, efter et Øieblik's Taushed).

Det havde jeg om Svend, min Ven, ei troet.
Med dette Brev frafkriver Du Dig, Konning!
En vældig Kæmperarm, et trofast Hierte.
Thor bedre Dig! Mig seer Du aldrig mere.

(Han gaaer.)

Palnatokes Huus.

Palnatoke. En Skare Danske.

Formanden.

Ja, Herre! Siællands sydre Deel og Fyen
Har Eder valgt; vi frygter Othos Magt;
Vi mene, til at styre Rigets Roer
I saadan Storm, dertil behøves Mænd,
Ei Ungersvende; da nu Eders Slægt
Er kongelig som Svends, saa byde vi
Den ædle Palnatoke Danmarks Krone.

Palnatoke.

Har I og Eders Venner Tillid til mig?

Formanden.

Det troe vi at bevise med vort Tilbud.

Palnatoke.

Nu saa er Sagen afgiort strar. Gaaer hiem,
Og siger dem, som Eder hid har sendt:
Min Mening var, da jeg knæsatte Svend,
At danne ham til Drot, hvortil han fødtes.
Siig Eders Venner, som har Tillid til mig:
Jeg troer, jeg naaede hvad jeg stræbte til,
Og at jeg har det bedste Haab om Svend.
Frembeles siger: Svend har ingen Ven
Meer trofast i sit Land, end Palnatoke;
Forkynder dem: Den Mand, som jeg skal agte,
Maa være Kongen tro; og siger dem
Til Slutning: At det Spyd, som vilde støde
Fra Thronen Svend, først maatte bore sig
En blodig Vei igiennem dette Bryst.
Har I forstaaet vel min Mening?

Formanden.

Ganske.

Palnatoke.

Saa gaaer med Fred! Og glemmer ei herefter,

At rolig Troskab og Hengivenhed
Er Undersaattens første Pligt. Farvel!

(De Affendte forføie sig bort.)

Arnodbur

(træder ind med et Skiold, som han rækker Palnatoke).

Dankongen sender Dig et Skiold med Runer.

Palnatoke

(læser det og siger derpaa, efterat have betænkt sig et Øieblik, i det han giver ham det tilbage).

Vel! Hils din Herre, sig ham: Jeg skal komme.

(Svenden gaaer.)

Thorvald,

(som har mødt Svenden i Døren, følger ham betænkelig med Øinene og siger derpaa til Palnatoke).

Jarl! tog Du mod Indbydelsen?

Palnatoke.

Ja, Thorvald!

Thorvald.

Det havde jeg knap troet. Jeg var hos Svend,
Da Du afslog det førstegang, og kom
At sige Dig Farvel.

Palnatoke.

Ærlige Thorvald!
Vi vil ei Afsked tage. Afsked tyder
Paa lang Fraværelse; men din Erindring
Skal aldrig være skilt fra mig. Vi sees
Desuden, haaber jeg, ret snart igien.

Thorvald.

Nu — derfor raade Guderne. Jeg tvivler!

Palnatoke.

Du tvivler?

Thorvald.

Gode Jarl! Du gaaer til Jomsborg,
Og jeg indskiber mig i Nat til Island;
Den vaade Ægir skiller vidt os ad;
Og om jeg tiere seer den danske Kyst —
Maa Nornen vide.

Palnatoke.

Du forlader Svend?

Thorvald.

Jeg staaer forladt af ham; og skynder mig
Fra disse skumle, kongelige Sale,
Hvor Listen yngler lumsk i hver en Krog,
Tilbage til min tarvelige Hytte.

Palnatoke.

Hvordan skal jeg forstaae din Tale, Ven?
Du est bedrøvet.

Thorvald.

Ja ved Asa Baldur!
Heel inderlig bedrøvet.

Palnatoke.

Ven! hvorfor?

Thorvald.

Jeg smigrer mig dermed, jeg troer, Herr Jarl!
At Du beærer med dit Venskab mig.
Bestandig har Du viist mig sielden Yndest,
Ja selv Tilbøi'lighed, endskiøndt Du est
En vældig Helt, og jeg en ringe Mand.

Palnatoke.

Hvorledes kan en Thorvald tale saa?

Thorvald.

Maa jeg udbede mig en Godhed af Dig,
I Afskedstimens sidste Dieblik?

Palnatoke.

Alt hvad Du vil.

Thorvald.

Vil Palnatoke skiænke
Da Thorvald sin Fortrolighed?

Palnatoke.

Du est
Den værd.

Thorvald.

Saa sig oprigtig, gode Jarl!

Hvorfor afslog Du Kongens første Tilbud,
Og tog imod det andet?

Palnatoke (betragter ham et Øieblik stivt).

Du har hørt
Et Rygte, Thorvald! Troer Du dette Rygte?

Thorvald.

En ærlig Mand troer ei paa Skvalder.

Palnatoke.

Troer
Vel Thorvald mig istand til denne Daad,
Som Rygtet mig beskylder for?

Thorvald.

Hvorfor ei?
Hvo forudseer vel alle Livets Forhold!

Palnatoke.

Troer Thorvald mig istand til Nidingsværk?

Thorvald.

Ved alle Valhals store Guder: Nei!

Palnatoke (griber hans Haand).

Ærlige Ven! ja, jeg har dræbt Kong Harald
I Natten med min Piil.

Thorvald.

Det sagde mig
Dit Øie strax.

Palnatoke.

Jeg sad i Hallen her,
Var slumret ind, blev vækket af en Træl,
Som Harald havde sendt at myrde mig.
Det var hans tredie Anslag mod mit Liv!
Et Menneske kun er et Menneske,
Og selv den bedste Helt er intet meer.
Mit Hierte svulmed mig, jeg greb min Bue,
Jeg fulgte Morderen den skiulte Vei.
Der stod den gamle Synder! Tusind Gange
Han havde været Døden værd. Jeg saae
I Nattens Baggrund Danmark græde Blod

For denne Nidings Skyld. Da forekom
Hans Død mig uopsættelig nødvendig —
Og Pilen fløi fra Strængen i hans Bryst.

Thorvald.

Han vilde stille Dig igien ved Livet?

Palnatoke.

Ja, ved sin Skosvend, ved den finske Træl.

Thorvald.

Harald er falden paa sin egen Gierning.

Palnatoke.

Ved Nornernes Retfærdighed, det er han. —
Men — fromme Thorvald! — da vi er alene, —
Da dog Du ønsker min Fortrolighed; —
Eet — ængster mig just ei, men giør mig dog
Urolig i mit Hierte.

Thorvald.

Hvilket, Herre?

Palnatoke.

Den gamle Synder raabte før sin Død
Paa Tvekamp, fordrede sit Livs Forsvar.
Jeg nægted ham den sidste Tilflugt, Thorvald!

Thorvald (tier).

Palnatoke.

Det var ei Grusomhed! Jeg forudsaae,
Hvorlidet Kampen vilde nytte ham;
Den kunde vorden en Udsmykning, heit,
For min Bedrift, ei nogen Hiælp for ham;
Og jeg forsmaaede denne Pyntekaabe.

Thorvald.

Hvad Du har giort, kan ingen Mand fordømme,
Har selv Du til dit eget Forsvar sagt;
Og Nidingsværk med Galde fylde kan
Et Duehierte, meer et Løvebryst.

Palnatoke

(griber pludselig hans Haand og fører ham til en Side).

Og skulde Du nu troe, min bolde Thorvald!

Med Alt, hvad her Du siger til min Trøst,
Med Alt, hvad jeg mig selv bestandig siger —
Saa staaer den røde Skygge for mit Blik,
I Purpurpel med gyldne Kongekrands,
I hver en Krog — og truer med sit Spir.

Thorvald.

I Broder-Purpurblod var Kaaben farvet,
Og Spiret vristet af den Dræbtes Haand.
For øm er din Samvittighed, min Herre!

Palnatoke (ryster paa Hovedet).

Min Ære var tilforn et speilglat Skiold
Af slebent Staal; — hvor Solens Straale faldt,
Der blinkte den med dobbelt Glands tilbage. —
Nu staaer en Plet af blodig Rust paa Skioldet;
Jeg gnider den ved Dag, ved Nat — og kan
Ei faae den ud!

Thorvald.

Hugprude Palnatoke!
Naar hørte jeg Dig tale saa?

Palnatoke (med stigende Følelse).

Ved Thor!
Jeg gav mit Blod, ifald jeg kunde vaske
Rustpletten ud dermed.

Thorvald.

Fat Dig, min Herre!

Palnatoke.

Der gaaer en grusom Frister giennem Livet,
Den stygge Vagnhoft med det krumme Sværd,
Han lokker os, Een meer, en Anden mindre;
Han har sin Fryd af at forvikle Hiertet
I sine Garn. — Maaskee det er en Prøve,
Hvorved de høie Guder vil erfare
Det sande Sindelag. Den, som de gav
En sielden Evne, af en Saadan fordre
De ogsaa sielden Kraft og sielden Dyd; —

Og finde de bedragne sig i Haabet,
Da sende de Blodnornen med sit Spyd!

Thorvald.

Ved Odin! Harald har fortient sin Død.

Palnatoke.

Hvi drev min egen Sag mig til hans Drab?

Thorvald.

En menneskelig Drift, ved alle Guder!

Palnatoke.

Nok, Thorvald! — Jeg har aabnet Dig mit Hierte;
Hvad Du har hørt, faaer ingen meer at høre.

Thorvald.

Din Tillid og Fortrolighed fortiener
Den inderligste Giengiæld. Palnatoke!
Gak ei herfra idag til Kongens Gravøl.

Palnatoke.

Og derhen maa jeg, derhen skal jeg just.

Thorvald.

Gak ei herfra idag til Kongens Gravøl!
Hvad vil Du der? Du har jo selver sagt:
Det er et Minde, som Du ei kan hædre.

Palnatoke.

Jeg gaaer ei did for Haralds Skyld, for Svends;
Han ønsker mit Farvel, før bort jeg reiser,
Vil takke mig personlig for min Iver
Ved Kongevalget.

Thorvald.

Palnatoke, bliv!
Svend har besluttet at besnære Dig;
Det er den sande Grund til mit Besøg.
Fortumlet ved det pludselige Skifte,
Ved Kongevalget, ved sin Faders Død;
Bevæget ved at see hans Liig; ophidset
Af Fiølnir, har den svage Ungersvend
Forglemt sin Pligt og hvad han skylder Dig.

Palnatoke.

Det veed Du vist?

Thorvald.

Saavist, at jeg bestiger
Endnu i Nat mit Skib og gaaer til Island.

Palnatoke.

Bliv her og følg med mig til Haralds Gravøl!
Did gaaer jeg hen, uagtet alle Farer.
Hvad Du har sagt, har jeg formodet alt.

Thorvald.

Og dog? Dog vil Du gaae?

Palnatoke.

Jeg maa derhen!
Ei min Samvittighed beklemmer mig,
Men dette Mummeskiul. Saalænge jeg
Har levet var jeg min Bedrift bekiendt.
Jeg vil ei flygte som en Rømningsmand;
Jeg tager ærlig Affked med Kong Svend.
Vil han Forklaring? vel, da skal han faae den.
Og jeg vil see den Mand, der sig formaster,
At lægge fiendtlig Haand paa Palnatoke.

Thorvald.

Tag i det mindste dine Venner med!

Palnatoke.

Nei. — Denne Sag vedkommer ene mig;
Hvad enkelt Mand har giort, maa enkelt Mand
Forsvare.

Thorvald.

Gode Jarl! jeg kan ei dølge
Dig her min Frygt.

Palnatoke (venlig).

Hvad frygter Thorvald for?
Mit Liv? Det skal jeg jo dog eengang miste.
Min Ro? Den vinder ved det raske Skridt.
See, Thorvald! jeg vil tilstaae Dig det reentud:
Jeg havde mig en Drøm i Morgenstunden;

Der kom en Mand til mig i Søvne, sagde:
„Endnu i Nat skal denne Regning slettes
Imellem Dig og Svend! Endnu i Nat
Dit Hierte vorder roligt!“ — Om han meente
Nu Livets eller Dødens Ro, — det veed
Jeg ikke; det vil vi forsøge. — Hvis
Jeg falder — vel! da var det Nornens Vink.
Gaaer jeg derfra — da skal det røde Gienfærd
I Mørket tabe sig med denne Nat,
Og Dagen atter stedse see mig freidig. —
Saa følg mig nu! Jeg gaaer til Haralds Gravøl!
(Han gaaer.)

Thorvald.

Ak ædle Helt, Du gaaer kun til dit eget.
Men jeg vil redde Dig — Ja! jeg vil ile
Til Stranden ned, vil aabenbare Bue
Forræderiet; han skal komme med
Sit Mandskab Dig til Hiælp. — Jeg gaaer herfra:
Thi falder Palnatoke, falder Svend,
Er lige stor min Sorg og Danmarks Tab.
Farvel, Du skiønne, danske Strand! hvi tvinger
En opbragt, en blodgierrig Norne mig,
At flygte bort paa Nattens sorte Vove,
Til Heklas Snee fra dine Bøgeskove?
(Han gaaer.)

Kongens Hal.

(Salen er i Baggrunden behængt med sorte Tæpper og Haralds Vaaben. Paa et Bord i Midten staaer et forgyldt Træbilled af Freyrs hellige Galt. Bænke til begge Sider. En dæmpet Sørgemusik begynder, under hvilken Kæmperne, vaabenklædte, komme parviis ind og sætte sig om Bordet. I Baggrunden staae Trælle ved Skiænkeborbet med store Miødkruse. Naar Alle ere komne, træder Kong Svend ind med Fiølnir.)

Svend (sagte til Fiølnir).

Tallet er fuldt, kun Hovedmanden mangler.
Ifald han kommer ei.

Fiølnir.

Han kommer vist.

Kun frygter jeg hans Følge.

Svend.

Stille, Fiølnir!

Ved Asathor der er han! Uden Følge,
Selv uden Rustning, blot med Sværd og Skiold.

Fiølnir.

Den vrede Norne leder selv hans Fied.

(Musiken begynder igien. Svend sætter sig i Høisædet. Palnatoke ved Borbenden. Under Musiken gaae Trællene omkring og hælde Miød i Kæmpernes Horn.)

Svend

(reiser sig i Høisædet med et sort Oxehorn beslaaet med Sølvringe).

Arnodbur (raaber):

I bolde Kæmper! Svend, vor høie Konning, —
Altfor bedrøvet til at tale selv, —
Forkynder Eder lydt ved sin Herold,
At han vil drikke nu af Sorgens Horn
Sin Faders, Konning Harald Gormsøns Minni.

(Musik igien; Kæmperne reise sig og drikke med, hvorpaa deres Horn atter fyldes.)

Svend

(tager et dobbelt saa stort Drikkehorn af roden Guld; hvorpaa)

Arnodbur (raaber):

I drabelige Kæmper, fromme Hirdmænd!
Nu blotter Eders Hoveder fra Hielmen!
Thi dette Bæger er det hellige Horn
For Asa Bragi, det er Løvtets Bæger.

(Kæmperne blotte deres Hoveder uden at reise sig og sætte Hielmene med et raslende Samslag paa Bordet.)

Fiølnir (staaer op og raaber):

Jeg, den Afdødes Staller, Merkismand
Og Ven, adspørger Dig, Svend Haraldsøn!
Hvad Løvte giør Du her paa Freiers Galt,
Ved Bragis Bæger, for din Faders Minni?

Svend

(strækker Hornet i den høire Haand høit i Veiret, den venstre lægger han paa Galtens Hoved og siger):

Paa Freiers Galt, ved Asa=Bragis Bæger,

Giør jeg det Løvte, Svend, de Danskes Konning,
At jeg vil hævne strengt min Faders Drab.
Hver Draabe vorde Gift, ifald jeg svigter!
(Han tømmer Hornet.)

Fiølnir.

Et ærligt Løvte. Guderne har hørt det.
I Kæmper, drikker til Bekræftelse!
(Kæmperne reise sig og drikke; derpaa sætte de sig igien og tage deres Hielme paa. Der stødes i Lurer.)

Arnodbur
(træder frem med Sværd og Skiold, slaaer tre Gange paa Skioldet og raaber):
Høit efter gammel Skik adspørger Kongen:
Om Ingen har Beviis mod Morderen?
Hvo Noget har, han træde frem som Vidne.

Fiølnir (reiser sig og tager Pilen frem).
Jeg, Fiølnir, har Beviis mod Morderen.
Med denne Piil er Harald Gormsøn dræbt;
Selv har jeg draget den af Kongens Hierte.

Svend (til Arnodbur).
Tag denne Piil! Bring den om Bordet! Spørg,
Om Nogen kiender den og veed dens Eier.

Arnodbur
(gaaer med Pilen i den ene og en Vorkierte i den anden Haand Bordet om fra Mand til Mand, og spørger den Første)
Dankæmpe, kiendes Du ved Pilen?

Kæmpen.

Nei.
(Derpaa siger han til Enhver „Du?“ og faaer „Nei“ til Svar, indtil han kommer til Palnatoke, som svarer „Ja“.)

Svend (reiser sig opbragt).
Hvordan? Du kiender den?

Palnatoke (rolig).
Hvi skulde jeg
Ei kiendes ved min egen Piil?

Svend.
Hvor skiltes
Du ved den sidst?

Palnatoke.

Ifald Du endelig
Vil vide det, min Fostersøn! da skiltes
Jeg ved den sidst paa Buestrængen, da
Jeg skiød din Fader tvers igiennem Hiertet.

Svend.

Staaer op nu alle Mand og griber ham!
Thi nu er Huldskab, nu er Venskab brudt.

Fiølnir.

Op griber ham! Jeg være skal den Første.

Palnatoke

(drager sit Sværd og støder ham ned).

Du være skal den Første, gamle Niding!
Der styrter ned til Hel; og saa skal Hver,
Der vover sig et Skridt mig nærmere.

(Han slaaer Sværdshialtet imod Bordet, saa det runger i Salen.)

Rolig i Hallen her! Ved Asathor!
Den mindste Mine til at røre mig,
Den koster Eders Hierteblod.

(Til Svend)

Grønskolling!
Du vil forgribe fræk Dig paa en Helt?
Hvo lærte Dig, Hvo lærte Eder alle,
Glathagede! med Mod at føre Sværdet?
Hvo førte seierrigt mod Fienden Jer?
Hvo tugted Eder op til Danekæmper?
Jeg, Palnatoke! Og nu kan I troe,
At Eders Fader, Lærer, er en Niding?
Nu kan I troe, at Palnatoke har
Vanæret sit berømmelige Navn?
Ved Danmarks Hæder! Valhals Guder rødme!
De skamme sig ved Eders Trællesind.

(Kæmperne stikke skamfulde deres Sværd i Skeberne, og sætte sig tause.)

Palnatoke (til Svend).

Jeg kunde gaae, behøved ei at giøre
Dig Regnskab for min Daad; men jeg er kommen
Afsked at tage som en ærlig Mand.

Din Fader har jeg dræbt, fordi han var
En Niding, Døden værdig, Landets Fiende.
Meer vil jeg ikke sige til mit Forsvar.
Den onde Gubbe tvang mig til sit Drab.
Farvel! Jeg gaaer herfra til Usedom.
Hvis Du vil hævne Dig, da træf mig snart
I Østersøen med din Flaade; men
Vanær Dig ei, og løn ei Den med Lumskhed,
Der meer din Fader var, end Den, Du hævner.
Jeg gaaer herfra saa rolig som jeg kom.
Hvo vover sig til at forfølge mig?
Hvis jeg har overilet mig og feilet —
Det er en Sag, som Guderne maae dømme, —
Ei Mennesket. — I kan ei fælde mig!

(Han gaaer.)

Svend.

O han er stor! Jeg har fornærmet ham.
Hvo handler saa? Hvo viser slig en Kraft?
Naar kun han taler, maa han troes, beundres.
Ja, jeg vil møde Dig i Østersøen,
Og bøde for mit overilte Løvte.

(Til sine Kæmper)

Gaaer bort med dette Liig! Han faldt retfærdigt;
Thi han har ægget mig mod min Velgiører.

(Kæmperne gaae med Fiølnirs Liig. Svend staaer alene og støtter sig til sit Sværd, hensunken i Bedrøvelse; pludselig hører man Sværdeklirren og Kamp bag Skue-pladsen.)

Bue

(styrter ind med en Flok Jomsborgere, bleg i Ansigtet med funklende Øine; han har Bærsærkegang, løber rasende mod Svend med oploftet Sværd, og raaber):

Du! Du har dræbt ham, Niding! Du skal døe!

Svend (sætter sig til Modværge).

Fat Dig! Din Høvding gik herfra med Fred.

Bue

Til Gravens Fred! Men Du skal bøde for det.

(De kæmpe)

Svend (raaber):

Det var ei Palnatokes Liig, men Fiølnirs!

Bue.

Til Hel, til Hel, Du Niding! Styrt til Hel!

(Svend snubler, Bue sætter ham Sværdet for Brystet.)

Palnatoke

(styrter i det samme ind, griber Bue i Halskraven, kaster ham tilside og raaber opbragt):

Affindige Forræder! vil Du myrde
Din Konge? Raser Du? Du være vil
En Kongemorder?

Bue (ude af sig selv).

Kongemorder? ha!
Det var da Takken for min Troskab til Dig?
En Kongemorder? Du est Kongemorder,
Og ikke jeg. Der, — der har Du din Straf!

(Han render Palnatoke sit Sværd giennem Livet.)

Palnatoke (falder).

O hellige Guder! Mægtige Forsete!

(Bue klemmes mellem Skiolde. Palnatoke bringes i en Stol.)

Sigvald (til Jomsborgerne).

Lad først ham komme til Besindigheden!
Bevidst først skal han bøde for sit Mord.

Palnatoke (raaber med sine sidste Kræfter).

Jeg byder Eder, Jomsborgs Helte! hører
Mit sidste Bud: Bue skal nyde Livet!

Bue

(kommer til sig selv igien, han drager et dybt Suk, stirrer paa Palnatoke og siger):

Hvad har jeg giort?

Palnatoke (venlig og mat).

Bue har Intet giort!
Du var et Værktøi kun i Skiæbnens Haand.

Bue (sætter sig Sværdet for Brystet).

Jeg følger med.

Palnatoke.

Hvis jeg skal døe med Ro,
Da maa Du sværge mig, at Du vil leve.

Bue
(kaster sig paa Knæe, griber og kysser hans Hænder).
O Palnatoke! Valhals evige Guder!
Dig, som jeg elskte meer end Alt i Verden!

Palnatoke
(lægger sin Haand paa hans Hoved).
Nornen har ført din Haand, Du est uskyldig! —
Det er forbi. — Hør mig, før Døden slutter
De blege Læber: Lev! og smyk dit Nord
Fremdeles med din Heltekraft. — Gaaer, Brødre,
Med Fred herfra! — Gaaer! — Taler ei et Ord!
Henter en Baar af sammenbundne Spyd,
Og bringer mig paa Skibet ud, og fører
Mit Legeme til Jomsborg! Jorder mig
Paa Torvet! Sætter ved min Grav en Steen;
Og sværger der ved Thor, at I vil hævde
Det gamle Danmarks Hæder og dets Kraft.
Det var mig ei bestemt at følge med.
Sigvald er viis, han være Høvding Jer
I Freden; Bue stærk, han fører Jer til Seier
I Krigen —
(Bue vil tale, Palnatoke siger):
Stille! Stille! Døden kommer.
Hvor er min Palnir?

Sigvald.
Ak! han drog til Samsø.

Palnatoke.
Jeg havde gierne seet min Søn end eengang —
Siig ham, han hilse skal sin Moder, — Broder!
Gaaer! Lad mig døe i Ro. Den som i Livet
Har elsket mig, han vandre taus herfra.
(Bue gaaer hulkende bort med Hænderne for Øinene. Alle Kamperne følge ham stumme i den høieste Bedrøvelse. Stilhed.)

Svend
(nærmer sig skiælvende og siger med sagte Røst):
Tilgiv mig, Fosterfader! Hvis Du lever
Endnu — Tilgiv den altfor svage Svend!
(Han knæler.)

Palnatoke (rækker ham mat sin Haand).

Selv Mænd kan feile, Svend! det har vi seet,
Hvor meget meer en Yngling! Jeg tilgiver
Dig Alt, min Søn.

Svend.

Og ved din hellige Død,
Din Fostersøn skal vorde værd sin Fader!
Mod dine Venner strider jeg kun slet —
Jomsborg vil tugte mig; men lad den det!
Naar Svend har staaet ud sin Straf, da skal
Han vise sig som Palnatokes Fostre.

Palnatoke

(reiser sig pludselig overende, strækker sine Arme ud og raaber glad med høi Røst):

Tak Bue! Tak! Der svandt den røde Skygge —
Du har udvasket Pletten paa mit Skiold.

(Han falder tilbage og døer.)

Hakon Jarl.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1807.)

Personerne.

Olaf Trygvason, Konge i Dublin.
Hakon Hlade-Jarl.
Erling, hans Søn.
Thorer Klake, Kiøbmand.
Carlshoved, Jostein, } Olafs Frænder.
Einar Tambeskiælver, en ung Bueskytte.
Bergthor, Smed, Trøndernes Laugmand.
Gudrun, Astrid, } hans Døttre.
Orm, Thorvald, } deres Fæstemænd.
Thora fra Rimol.
Tangbrand, Præst.
Auden, en gammel eenøiet Mand.
Grib, Thorers Træl.
Karker, Stein, Leif, } Jarlens Trælle.
Et Bud.
Inger, Thoras Pige.
Habbing, hendes Svend.
Præster, Kæmper, Bønder, Trælle.

Første Handling.

Hlade.

(En Plads med Træer udenfor Hakon Jarls Gaard, hvortil en Fløi af Bygningen vender ud med aabne Vinduer. **Karker** og **Grib** sidde under et Træ, ved et Madfad og et Ølbæger. Man hører Larm og Lystighed i Høisalen.)

Karker.

Hør, hvor de støie! hvilken Lystighed!
Jeg hører Thorer Klakes Røst, din Herres;
Han taler om sin udenlandske Reise.

Grib.

Det giør han vel i. Det er værd at høre,
Hvor snildt han har omtusket sine Varer
Paa hver en nordisk Kyst, i alle Stæder,
Og faaet Guld og Sølv derfor i Mængde.
Et listigt kløgtigt Hoved er min Husbond,
Han burde levet under Harald Graafeld.

Karker.

Hvorfor just under ham?

Grib.

Det var en Konge,
Som hialp paa Kiøbmandskab og Landets Opkomst;
En Konge, som til Nytte for sit Land
Aflagde Purpurkaaben med dens Guld,
Og ydmygt svøbte sig i Faareskind.

Karker.

Og derfor har man kaldt ham Harald Graafeld?

Grib.

Til evig Ære, ja naturligviis!

Karker.

Men vogt Dig dog og roes ham ei for stærkt!
Nu raader Jarlen, og han lider ei,
At man for meget taler om en Anden.

Grib.

Tak for dit Raad, min snilde Ven!

Karker.

Selv Tak!

Men Grib, fortæl mig ogsaa noget nu!
Man hører ingenting; her maae vi sidde
Og kukkelure i vor Eensomhed.

Grib.

Ha! hvo der kunde nu gaae ind og sætte
Ved Bordet sig, og med ulænket Haand
Guldhornet gribe blandt de andre Frie!

Karker.

Bevares! hvilke høist forvovne Ord.
Tag Du Dig vare! find Dig i din Skiæbne!
Vi er nu eengang født i Trællestand.

Grib.

Og dermed dysser Du din Siæl i Dvale?

Karker.

Hvorfor ei det? Det, som ei ændres kan,
Det faaer at blive som det er.

Grib.

Ja vist!

Karker.

Hvad fattes os? Har vi ei bragt det vidt?
Dig lider Thorer Klake, Hakon mig.
Nu det forstaaer sig, jeg det bedre har
End Du; din Husbond er en Kiøbmand kun;
Min derimod er meer, han er en Jarl,

Og fornemst Jarl i hele Norges Land,
Har sexten Andre, der adlyde ham,
Saa han er færdig ved at være Konge.
Nu, er min Tilstand ikke god? Tilforn
Jeg maatte kiøre Plougen, stange Hø,
Og sove mangen Nat i Faarestien;
Nu har jeg bløde Klæder, herlig Mad,
Lidt at bestille, Vinterstuen luun,
Faaer sielden Hug.

Grib.

Du fødtes til din Stand.

Karker.

Det samme har min Herre Hakon sagt.
Han ledte længe, før han fandt en Svend
Som jeg. Han har sit eget Lune, seer Du!
Han siger, som er sandt, en Træl maa lystre,
Maa være tro, men uden Stolthed selv,
Maa være stærk og værge for sin Herre.

Grib.

Kort, alt hvad man forlanger af en Hund.

Karker.

Saasnart Jarl Hakon saae mig førstegang,
Fandt han mig netop, som jeg burde være;
Han saae min brede, lave Pande, han
Betragted mine korte, tykke Fingre,
Min platte Næse, saae mit satte Væsen;
Og Alt var netop som han ønskte det.
Nu er jeg daglig om ham; der er Faa,
Der veed saa god Besked, som jeg, om alting
Hvad han forretter mellem Aar og Dag.

Grib.

Tie stille! Tys! Nu tale de igien
Om Olaf Trygvason derinde.

Karker.

Hvo

Er dog den Olaf?

Grib.

Ha, en herlig Helt!
Har været Træl, som jeg; nu er han Svoger
Til Kongen i Dublin, ja Konge selv.

Karker.

Er fød og baaren Træl?

Grib (smiler).

Født var han ei
Dertil, han var en Kongesøn.

Karker.

Ja saa!
Saa er det ingen Sag at vorde Konge.

Grib.

Som Olaf blev det, var det ikke let;
Thi baaret under Moderhiertet, var
Ham Skiæbnen allerede fiendtlig sindet.

Karker.

De reise sig. Staa op! Der kommer Jarlen
Fra Daurebordet alt med sine Mænd.

(Hakon Jarl og hans Kæmper gaae over Skueplabsen.)

Grib.

En herlig gammel Helt er Hakon Jarl,
Han kneiser vældig, som en knudret Eeg,
Høit over alt det lave Krat.

Karker.

Nu gaaer han
Nok sin sædvanlige Spadseregang.
Nu maa jeg ind at rydde Bordene,
Maa have Opsigt med de andre Trælle.
Vil Du gaae med?

Grib.

Nei, jeg vil blive her,
Her i den store Høisal, som er hvælvet
Saavel for mig som for den bedste Helt.

(Gaaer ind imellem Træerne.)

Karker.

Stort skal det være! Snap Du efter Luften,
Saa slikker jeg Tallerknerne. Lad Thor saa
Bedømme, hvo af os der var fornuftigst.

(Gaaer.)

En Offerlund.

(I Baggrunden de tolv store Guders Billeder af udhugne Graastene; i Midten Odins. — Solen gaaer ned og oplyser dem med sine røde Straaler.)

Gudrun og **Astrid** komme ind i Lunden; den første med en Blomsterkrands.

Astrid.

Gudrun! hvor fører Du mig hen, min Søster?
Hvad vove vi? De høie Guders Lund,
Hvor ingen uindviet Fod tør træde.

Gudrun.

O! Den som elsker trofast og oprigtigt,
Er viet ind; og det giør Du som jeg.

Astrid.

Mit Hierte banker. Søster! seer Du, seer Du
De store Guder, hvor de staae alvorligt
Og skue strengt og truende herned?
Fortørn ei Guderne, min Søster! kom!

Gudrun.

Ei alle skue lige strengt herned;
Den høie Frigga smiler moderlig.
Og seer Du hist den skiønne, ranke Freia?
O blot ei moderlig, men elskovsfuld
Hun skuer venligt ned til sine Døttre.

Astrid.

Hun frydes ved din sieldne Skiønhed, Gudrun!
Og veed, som hver en Norges Ungersvend,
At Du est Lunde=Sol.

Gudrun.

Min Astrid! gaa
Nu Du imidlertid kun hiem forud,
Og lav vor Fader Nadveren tilrette.
Han smedder paa Jarl Hakons Kongekrone;
Men naar han har tilendebragt sit Arbeid,
Da er han træt og hungrig, som den Bedste.
Gak Du foran, jeg følger Dig, saasnart
Jeg færdig faaet har min Blomsterkrands.

Astrid.

Forgieves Arbeid kun. Hvortil den Pynt?
Din Orm dog kommer ikke hiem i Aften,
I Morgen er den vissen.

Gudrun.

Gaa kun først,
Og lad mig ene!

Astrid.

Nu, Du est forelsket,
Og Hiertet søger Eensomhed. Naturligt!
O see hvor Solen hist gaaer deiligt ned,
Og titter med sit purpurrøde Skiær
Ind i det sorte Krat. Saaledes skinner
Den ene Lunde-Sol hen paa den anden.
(Hun gaaer.)

Gudrun.

Nu er jeg ene. Evighellige Guder!
Fortørnes ikke paa den bange Mø,
Der, skiøndt uskyldig, træder frygtsom ind
I Eders hemmelige Skyggelund.
O, skiønne Freia! min Gudinde! min!
Siig, tør jeg vove det? Her har jeg flettet
En Krands af dine friske Blomster. Sødt,
Som lyse Alfer, stode de og leged
I Sommersolens Aftenrøde. Freia!
Tilgiv din Mø, at hun med bange Fied
Sig nærmer sky din høie Billedstøtte,

Og at hun slynger lette Blomsterkrands
Om dine tunge Lokker.

(Hun stiger op paa Foden af Billedstøtten og sætter Krandsen paa Freyas Hoved.)

Hakon Jarl og Thorer Klake komme.

(Gudrun bliver staaende frygtsomstille paa Billedstøtten.)

Hakon.

Her er vi ene. Her i denne Lund
Indtræder ingen uden Odins Præster
Og Hakon.

Thorer.

Ædle Herre Jarl! Din Tillid
Giør Thorer stolt.

Hakon.

Du altsaa troede, Thorer!
At hvad der blev fortalt ved Daurebord
Om Olaf Trygvason, var ganske nyt
I mine Øren?

Thorer.

Efter din Forundring
Og din Opmærksomhed at dømme, kort
Hvis jeg skal troe, hvad mig dit Ansigt sagde,
Da var det Nyt.

Hakon.

Stol ikke paa mit Ansigt!
Mit Ansigt hører mig til, det maa lystre
Sin Herre. Derfor, hvad jeg tyktes,
Det tyktes jeg; det nødtes jeg at tykkes
I Sværmen. Her, min Ven, er vi alene;
Viid da: jeg kiendte Trygvason ret godt,
Før Du i Dag opmærksom mig har giort.

Thorer.

Det er heel rimeligt, at Heltens Ry
Har ogsaa naaet dit Øre, Herre Jarl!

Men, som mig synes, tager Du den Sag
Meer end almindelig høitidelig.

Hakon.

Ræk mig din Haand! Jeg veed at Du est tro!

Thorer.

Det veed Du, Herre! Al min Velfærd takker
Jeg Hakon for. Du gav mig Skibe, Du,
Og ingen Anden, var min Lykkes Skaber.

Hakon.

Du est af mine Folk, min gode Thorer!
Dig har jeg længtes efter; Du est snild
Til at udføre, hvad Du har besluttet;
Og kommer en uventet, voldsom Hindring,
Da est Du kiæk, og bruger Sværd og Øxe
Saa godt, som nys Du brugte din Forstand.
Saa bør det være.

Thorer.

Odin gav os Evner
Af høistforskielligt Slags; enhver maa bruges;
Man Eet ei bør forsømme for det Andet.

Hakon.

Hvad Mennesket er skabt til, føler han,
Og medfødt Drift udvikler medfødt Kraft;
Han sætter det igiennem, som han kan,
Og anden Grund behøver ei hans Daad.

Thorer.

Du taler snildt, min vakkre Herre!

Hakon.

Jeg
Har altid følet Driften til at herske;
At styre Norges gamle Rige, var
Min høieste, min største Tanke.

Thorer.

Herre!
Den var Dig værdig; og hvad Du har ønsket,
Det har Du naaet.

Hakon.

Ei ganske, gode Ven!
Ei ganske! Næstendeels, men dog ei ganske.
End kalder Folket mig kun Hakon Jarl;
Til Jarlemagten er jeg født og baaren,
Og den behøver ei at strides for.

Thorer.

Det kommer an paa Dig, naar selv Du vil,
Saa nævner Dig Enhver ved Kongenavn.

Hakon.

Jeg haaber selv, at mine stolte Normænd
Vil føle, det er Norge mere værdigt,
At styres af en Konning, end en Jarl.
Paa næste Thing, som nu jeg sammenstævner,
Jeg freidigt bære vil mit Ønske frem.
Den gamle tappre Kæmpe Bergthor Smed
Arbeider flittigt paa min Kongekrone;
Naar den er færdig, vorder Thinget sat.

Thorer.

Det gaae hvordan det vil, Du est dog Konge.

Hakon.

Dig rører ikkun Fordeel som en Kiøbmand;
Den ydre Glands bør heller ei foragtes,
Den har jeg kæmpet til med List og Magt.
En Møes Omfavnelse var ei saa salig,
Som Kronens om den kongelige Tinding.
Fast har jeg naaet mit Maal; men Dagen graaner,
Og Natten bugner under Aftenduggen,
Som Eivin Skaldaspilders Vise lyder.
Mit sorte Haar afbrydes hist og her
Af hvide Lokker. Ræk mig hid din Haand!
(Thorer rækker den, Hakon klemmer og siger derpaa nedslaaet)
Før klemte jeg, saa Blodet strax sprang ud
Af Neglerødderne, som Most af Frugt.
Siig mig oprigtig, følte Du mit Haandtryk?

Thorer.

En Mand bør aldrig ømmes ved et Haandtag,
Om det var nok saa strengt.

Hakon.

Mit var ei strengt,
Det vil Du bilde mig kun ind. Seer Du
Min Pande, hvor den alt er giennempløiet
Af Rynker?

Thorer.

Rynker pryde jo en Mand.

Hakon.

Men Norges Møer kan ikke lide dem.
Kort sagt, min Ven, jeg ældes, jeg bli'er gammel,
Det mærker jeg; og derfor vil jeg nyde
Min Aftenstund; min Sol skal synke ned
I rolig og i herlig Purpurglands, —
Og vee den Sky, som vil forbunkle den.

Thorer.

Ret saa, min Drot! men hvor er den?

Hakon.

I Vest,
Naturligviis! Just hvor den ei skal være.

Thorer.

Du mener Olaf i Dublin?

Hakon.

Han stammer
I lige Led fra Harald hin Haarfagre.
Min snilde Ven! Du kiender Norges Bønder:
Et herligt, trofast, tappert Kæmpefolk;
Men fuldt af Fordom dog og Overtro.
Jeg vædder, at mit Værd, al min Bedrift
Forglemtes over Olafs Kongefødsel,
Ifald det rygtedes, at han var til.

Thorer.

Det troer Du kun!

Hakon.

Troer? troer kun? Thorer Klake,
Jeg kiender mine Folk. Og skulde nu
Den vilde Sværmer, denne Landsforræder
Bestige Thronen?

Thorer.

Landsforræder, Herre?

Hakon.

Ved Danevirke stod jeg med min Hær,
Og mine Mænd var Normænd. Vi drog ned
At hiælpe Harald Gormsøn. Olaf var
Paa Fiendens Side, hialp en christen Otto,
Der brændte Nordens Fæstning. — Landsforræder?
Det Ord mishager Dig? Og er da Den
Ei slig, som vorder sine Guder troløs?

Thorer.

Ei troløs. Trygvason har aldrig troet
Paa Nordens Guder.

Hakon.

Og en Gudsbespotter,
Han skulde sætte sig paa Norges Stol?

Thorer.

Hvo tænker slig en Tanke?

Hakon.

Jeg, min Ven!
Og Olaf maaskee med. Al Haralds Æt,
Naar han undtages, reent er rødbet ud;
Min Jarleslægt er gammel, stor, som den;
Fra Arilds Tid var stedse Hlade-Jarlen
Den Mægtigste næst Kongen, Kronen nærmest.
Nu var der Ingen meer! En Sværmer kun,
Som har fornægtet nordisk Sæd og Tro,
En frikiøbt Træl, født i en Skov paa Reisen,
Da Faderen var død; midt i en Ørk; —
Hvor saare let at vorde Kongesøn
Paa saadan Viis. Ved Valhals evige Guder,

Han skal ei hindre mig. I høie Aser!
Bestorme skal han frækt ei Eders Magt.
Hærfader Odin! Stærke Aukathor!
Og Freia!
(Han gaaer hen i Baggrunden mod hendes Billedstøtte og bliver i det samme Gudrun vaer.)
Ha, hvad seer jeg? Hvad er dette.

Gudrun.

O ædle Herre Jarl! Tilgiv! tilgiv!
Jeg plat forgaaer af Blussel og af Skræk.
Jeg veed, det er forbudt at nærme sig
De store Guders tause Helligdom.
Tilgiv mig, ædle Herre!

Hakon (forundret).

Vene Mø!
Hvad giør Du her i Lunden? Kom Du hid
At lytte til min Tale? Jeg forfærdes!
En Speider Du?

Gudrun.

Ved Freia, ved min Uskyld,
Jeg har ei hørt et Ord. Og jeg var længst
Nedsprunget alt, men Frygten for at falde,
At røbe mig —

Hakon.

Hvad vilde Du da her?

Gudrun.

Ak, Nøden tvinger mig, at sige det:
Jeg er din Smeds, den gamle Bergthors Datter,
Orm Lyrgias Fæstemø; og, Herre, derfor
Jeg bundet har en Blomsterkrands til Freia,
Og voved mig i Lunden. O, tilgiv!
Jeg vilde smykke min Gudindes Isse.

Hakon.

Ha, lykkelige, skiønne Sammenkomst!
Du est den fagreste blandt Møer i Lunde,

Som derfor de forelskte Ungersvende
Har givet Navn af Lunde-Sol?

Gudrun.

Ak Herre,
Lad mig nu stige ned! Jeg lover helligt,
At aldrig meer jeg sætter her min Fod.

Hakon (til Thorer).

Ved Freia i Folkvangur, hun er skiøn.
Kom, vakre Glut, og lad mig hiælpe Dig!
(Han løfter hende paa sin Arm og bærer hende saaledes frem paa Skuepladsen.)
Let som en Fiær, og dog et frodigt Blomster.
Siig mig, mit Godt! hvad tykkes Dig vel om
Dit Sæde paa Jarl Hakons Kæmperarm?

Gudrun.

For Alting, ædle Herre! sæt mig ned,
Vanær ei dine Guders Helligdom!

Hakon
(sætter hende ned med et bange Blik til Guderne).

Vanære? Ha, hvor kan saa skiøn en Mund
Saa uforstandigt tale? Saa barnagtigt?
Ha, hvilke trinde, bløde, hvide Hænder!
(Kysser dem.)

Gudrun.

Ved Alt hvad helligt er, lad mig nu gaae!

Hakon
(slynger sin Arm om hendes Liv).

Og Dig har gamle Bergthor listig giemt?
Og naar jeg vilde see Dig, var Du borte,
Var i Besøg — Thor veed det — hos din Moster
I Gudbrandsdalen?

Gudrun.

Hvad var der at see
Paa mig, en fattig Bondes Fæstemø?
Men han er nidkiær, Herre! Hvis han kom? —
O slip mig!

Hakon.

Hvis han kom? Ha, hvilken Rædsel!

Jeg skulde bede selv mig flux til Giest
Til Eders Bryllup, og i Sandhed ei
Forglemme Brudegaven.

Gudrun.

Lad mig gaae!

Hakon.

Du slipper ei af Freias Granelund,
Før Du har givet mig et Kys.

Gudrun.

O Guder!

Hakon.

O Guder? Hvad? Hvordan? Den stolte Hakon,
Snart Norges Konge, nægter Du et Kys?
Og skal han længe trygle?

Gudrun.

Jeg forgaaer.

(Han aftvinger hende et Kys. Hun flyer.)

Hakon.

Du flygter Hind? Den gamle Biørn formaaer
Ei længer rask at gribe Dig i Flugten;
Men bi! men bi!

Thorer.

Jarl Hakon!

Hakon.

Hvilken Skiønhed!
Saae Du de lange gule Haar, hvor de
Var slynget rigt i store Flætninger,
Med røde Baand? Saae Du den Arm? Hvor trind!
De blaae, de elskovsfulde Himmeløine?
Den fulde, hvide Barm, som trued med
At sprænge Sølverlænken?

Thorer.

Kiære Herre!

Hakon.

O, hvad var Bergliots Skiønhed, hvad er selv
Thora fra Rimols Skiønhed imod denne?

Thorer.

Ved Odin, hun er ven. Men ædle Herre!
Glem ei hvorfor vi kom; og mindes vel:
Du havde Ting af større Vigtighed
Her at betroe din Tiener.

Hakon.

Vigtighed?
Fastfrosne Istap! Ulmer ingen Gnist
Af Elskovs Lue længer i dit Bryst?
Ha, føl da mit! det slaaer med Ungdoms Slag.
Og hvorfor skulde jeg vel ønske mig
At vorde Herre til et udstrakt Land,
Hvis ei det var min Attraa, som min Ret,
At plukke Blomsten, hvor den voxte frem?

Thorer.

Men Olaf, kiære Herre!

Hakon.

Det er sandt!
Vel var det, at jeg strax blev hende vaer.
Hun svor, hun havde Intet hørt; jeg troer det,
Hun er uskyldig, svor det ved sin Uskyld.
Der komme Jostein og Carlshoved; dem
Har jeg kun ventet.

Jostein og Carlshoved komme.

Hakon (gaaer dem imøde).

Nu velkommen hid!
Her har jeg tre af mine bedste Venner.
Hvi kan jeg ikke række hver en Haand
Paa eengang?

Carlshoved.

Ædle Jarl, vor største Stolthed
Er, at Du har os kiær.

Hakon.

I vide begge
Hvad der har længe ligget mig paa Hiertet,
Og hvi jeg kalder Eder hid i Eenrum.

Den snilde Thorer, som jeg kun har ventet,
For at udrette flux mit Anslag, veed
Det kun saa halvskiæls. Nu saa hører mig:
Mit Liv er svundet hen i Kamp og Larm,
Og mange Stene, meget vildsomt Krat
Først maatte giennembrydes, luges, rødres,
Før denne Gran var mægtig frem at skyde
Med Kraften, som Alfader skienkte den.
I ere mine Venner, Eder kan
Jeg tillidsfuld betroe mit Hiertes Hensigt.
Mit Navn er agtet vidt og bredt i Nord,
Jeg stridt mig har til Norges første Mand,
Og kun min Fiende kan miskiende mig.
Den svage Harald Graafeld og hans Brødre
Fordærved Landet; uden Kraft og Styrke
Var Ingen mægtig til at hævde sig
Den Ret, som var ham medfødt; som en Leeg
Af Trolde boltred de sig blandt hverandre,
Sank saa for verelsidig Morderhaand.
Kun Harald Graafeld var en Modstand. Jeg
Tilstaaer det, jeg min List lod bøde paa
Den Lykke, som hans Fødsel skienkte ham.
Med Danerkongens Broder, siger man,
At jeg har handlet slet. — Og hvordan det?
Den feige Kiøbmand, kied af Guld, fik Lyst
Til dog engang at faae en Part i Riget
Fra Broderen, betroede sig til mig; —
Jeg sveg hans nedrige Fortrolighed,
Fik Harald Graafeld lokket did; og alt
I Haab om Vinding kun. Han, som Guldharald,
Fortiente lidt at bære Kongekroner.
Ved Liimfiord faldt de Begge; Halse blev
Den fælleds Grav for sløv Begiærlighed,
Og Harald Blaatand havde nu sit Rige
Udeelt og ubeskaaret, og ved mig.
At jeg har undsagt ham, da siden han

Forlangte Hylding, Skat og Lydighed,
Vil ingen Norges Mand bebreide mig.
Mit hele Liv, især min sidste Daad
Ved Hiøringsvaag, da Jomsborgs Vælde sank,
Da Bue sprang fortvivlet over Bord,
Med Armens Stump i Pengeskrinets Hank,
Har viist, at jeg besidder Kraft, som Snildhed.
Nu daler Solen ned; en liden Stund
Er af min Aftenrøde kun tilbage,
Men den skal ei fordunkles. Trygvason
Er blot tilovers af den gamle Stamme.
Han sidder roligt, mener Du, i Bretland?
Hvad siger Du, forsigtigsnilde Thorer,
Naar jeg fortæller Dig, at han er her?

Thorer.

Her?

Carlshoved.

Her i Norge!

Jostein.

Olaf? Er det muligt?

Hakon.

Jeg maatte lee, da Du ved Daureborb
Fortalte, Thorer! med en fløgtig Mine,
Der tyded Vigtighed og Nyhed, om
Din kongelige Ven hist i Dublin,
Den fromme Olaf! Som om ikke længst
Jeg havde havt et vaagent Øie med ham.
Da taug jeg; nu er Tiden til at tale.
Saa viid: I Norges bragtes mig et Budskab
Fra en af Snekkerne, der Dag og Nat
Bevogte Kysten: Olaf drager med
En Flaade til Kong Valdemar i Rusland,
Men har paa Veien lagt sig ind ved Moster,
For at besøge, som han kalder det,
Sit Fædreland.

Thorer.

Kong Olaf? Er det muligt?

Hakon.

Om nu han virkelig paa sværmersk Viis
Er standset midt paa Veien, for at fylde
Sin Lunge med et Par Drag Klippeluft,
Veed ikke jeg og vil ei vide det;
Men Dette vil jeg vide, som Du indseer,
Om under det uskyldige Besøg
Ei Andet stikker. Jeg har Øie med ham.
Du est hans Giæsteven; hvor høist naturligt,
At Du besøger ham, naar Du erfarer
Hans Ankomst. Vinden er fortræflig, Thorer!
I Morgen est Du der, naar Dagen gryer.
Vil Du da nu bevise mig det Venskab,
At seile ned til ham? Og medens Du
Fortæller ham, som Ven, hvad helst Du vil,
Saa holder Du de andre Rygter borte.

Thorer.

Hvad er din Hensigt, Herre?

Hakon.

Som jeg siger,
At vide Olafs Hensigt; overalt
At komme ham til Livs. Du est en snild,
En vittig Mand, vant til at omgaaes Folk;
Hvor let for Dig at faae ham til at dvæle,
Til flux jeg kommer did med mine Skibe.
Han har jo selv en Flaade; Kraft mod Kraft,
Det er paa gammel nordisk Viis; mod dette
Kan intet siges, mener jeg.

Carlshoved.

Slet intet.

Thorer.

Og hvormed skal jeg da forsinke ham?

Hakon.

Slaa paa de Strænge, som han lytter til,
Kvæd ham den Vise, som han gierne hører!
Fortæl — hvordan, det veed Du bedst, min Thorer —
At Norges Land er utilfreds med Hakon,
At hist og her der mumles høit; at Bonden
Paa flere Steder venter kun et Vink,
En tapper Drot. — Faa ham i Landet op!
Der møder jeg ham helst, jeg bliver gammel,
Og kan ei taale Søen. Dvæler han
Dog ei, men reiser, som han først var sindet,
Uagtet Kronen vinker ham fra Land;
Saa er han ærlig, — jeg har giort ham Uret, —
Saa seiler han sin Sø, og jeg er rolig.

Thorer.

Du taler viseligt, min Jarl! Jeg lyder
Dit Bud, udretter det saa godt som muligt.

Hakon.

For Intet skal Du ikke have tient mig,
Min gode Ven!

Thorer.

Det veed jeg nok, min Herre!
Jarl Hakon lønner altid kongeligt;
Dog kiender Du min Troskab —

Hakon (trykker hans Haand).

Bolde Thorer!

Carlshoved.

Kom Olaf, som kan være, for at hærge
Paa Kysterne, saa finder strax han Modstand;
Og kom han for at speide Landet ud,
Saa falder plump han i sin egen Snare.

Hakon.

Vil I da følge med, som Olafs Frænder,
For at stadfæste Thorers Ord?

Jostein.

Han er
Vor Frænde, men Du est vor Herre, Jarl!
Vor Ven; og vort Bedrag kun prøve vil
Kong Olafs Uskyld.

Thorer.

Ganske rigtig, Jostein!

Hakon (drager sit Sværd).

Saa sværger da paa denne blanke Glavind,
I Odins, i de store Guders Lund,
At I vil alle troligt staae mig bi.

Alle Tre.

Det sværge vi ved Odin, Thor og Freir!

(Odins Billedstøtte styrter ned i Baggrunden.)

Jostein.

Ha, hvad var det?

Carlshoved.

As Odins Billed faldt!

Thorer.

Nedstyrtet dybt i Gruus.

Hakon
(fatter sig og gaaer hen til Stedet).

Den store Steen
Har længe havt en dyb, en aaben Revne.
Kom, seer I, det er mørkt, men seer I, Brudbet
Er gammelt; kun en liden Stump holdt fast,
Som kunde briste ved den mindste Vind.
Nu ikke meer for dennegang! I Aften
Ved Bordet kan vi bedre tales ved.
Gaaer nu, Enhver til Sit, og lad mig ene!
Før Reisen samles vi ved Nadveren.

(Thorer, Carlshoved og Jostein gaae.)

Hakon
(staaer længe taus og betragter Brudbet).

Nei, det er ikke gammelt, det er nyt.
Hærfader Odin! hvorfor faldt dit Billed?
Var det af Mishag? Var det mig et Varsel?

Du ligger dybt i Gruus; med friske Blomster
Staaer Freia smilende. Betyder det,
At Sydens Elskov tvinger Nordens Kraft?
Odin, forlad os ei, udryd en Fiende,
Som hader, som bespotter kun din Magt!

(Han knæler.)

Jeg lover Dig et stort, et herligt Offer!
Nioghalvfemsindstyve sorte Qvæg
Og mine Fiender skal jeg slagte Dig
I Medelhuus, ifald Du skaffer mig
Den gyldne, skiønne, dyrekiøbte Krone.
Hlautbollerne skal ryge til din Priis;
Med Teigner, dypt i Blodet, skal dit Huus
Bestryges; Stolperne skal males røde
Med lunkent Blod. Jeg selv vil støde Sværdet
I Olafs Bryst. Af Dovres faste Steen
Skal atter reise sig din Billedstøtte —
Den trodser Evigheden!

(Han reiser sig.)

Mørket falder
Hen over Jorden med sit sorte Slør.

(Han staaer nogle Øieblikke i stille Betragtning, derpaa siger han:)

Jeg vil besøge Bergthor og min Krone.

(Gaaer.)

Bergthors Esse.

Bergthor kommer ind med en Krone og en Hammer i Haand. **Grib** med et Lys.

Bergthor.

Sæt Lyset der, og bring saa hid min Ambolt!
Skiøndt Dagen længes, er det mørkt i Aften,
Og noget maa endnu der giøres færdigt.

Grib.

Hvad I forstaaer at bruge Hænderne!

Bergthor.

Ifald det er Dig kiært, som selv Du siger,
Saa kan Du gierne komme hid om Dagen,
Og træde Blæsebælgen, hiælpe mig,
Saalænge som din Husbond er paa Hlade.

Grib.

Jeg har et andet Arbeid, kiære Herre!
Og Tiden falder tit mig grusomt lang.
At leve med de andre Trælle, kan
Kun lidet glæde mig; hvad anden Omgang
Er der for mig? Thor signe Jer i Thrudvang,
At I foragter ei en stakkels Træl.
Skal jeg nu træde Bælgen?

Bergthor.

Nei vist ikke.
Slip Bælgen, Dreng! Lad staae! Tag mig min Fiil.

Grib.

Hvor det gaaer flink fra Haanden.

Bergthor.

Flink fra Haanden?
Forstaaer Du Dig paa det? Du skulde seet,
Dengang jeg smeddet i min Ungdoms Tid
Qværnbider til Kong Hakon Athelstein,
Det gik! Det var et Sværd, der beed saagodt
I Stene, som i Kiød. Men denne Krone
Blier langsomt færdig. — Og dog altid tidsnok!

Grib.

Den er jo næsten færdig, Herre min!

Bergthor.

Nu snakker min Gaas! Disse Ædelstene
Skal først indsættes.

(Gudrun kommer.)

Hvad? Min Datter Gudrun?
Hvi kommer Du saa hidseblæsende?

Gudrun.

Ak, kiære Fader! Hakon Jarl har seet mig.

Bergthor.

Hvor da?

Gudrun.

I Lunden.

Bergthor.

Har jeg ikke sagt:
Jeg vil ei vide noget af den Renden
I Lunden, efter Urter, efter Blomster?
De rige Guder være takkede!
Nu blier Du gift, saa er jeg dog befriet
Fra den Besværlighed at passe paa Dig.

(Hamrer paa Kronen.)

Hør Dreng! det kan Du troe, jeg smedder heller
Ti Kroner, end jeg vogter tvende Døttre.
Det Malm er skrøbeligt at handle med!

Gudrun.

Ak Fader, jeg er bange for, at Jarlen
Strax kommer efter mig; hvad vil min Orm
Da sige?

Bergthor.

Efter Dig? Min gode Jarl!
Der bliver Intet af! jeg kiender Dig.
Kom Giente! ned med Dig i Kielderen.

Gudrun.

Ak, skal jeg atter sluttes inde der?

Bergthor.

Maaskee Du heller vilde sluttes ind
I Hakons Arme?

Gudrun.

Baldur staae mig bi!

Bergthor.

Jeg kiender ham. Der er jo ingen Mand,
Som har i Fred og Ro for ham sin Hustru,
Sin Datter, Søster, Moder, Bedstemoder!
Ned med Dig, siger jeg, i Kielderen!
Jeg er ei rolig, før jeg har Dig vel

Der under Laas og Lukke. Vil Du gaae!
Hvor er din Søster?

Gudrun.

Astrid dækker Bordet.

Bergthor.

Det kan jeg selv; men Eders Ære vogte,
Det kan knap Laas og Jern mod Hakon Jarl.
Afsted! Afsted! I Morgen sender jeg
Jer bort; Dig til din Orm, til Thorvald hende.
Saa maae de tage Skade selv for Hiemgield,
Ifald I komme Noget til fra den Tid.

(De gaae.)

Grib

(betragter med stille Forundring Kronen, som ligger paa Ambolten).

Saaledes seer da Kronen ud! Saadan
Blier Kronen smeddet. Og naar den er færdig,
Da sætter Hakon Jarl den paa sit Hoved;
Saa sværger Folket, — og saa er han Konge.
Det er dog ret forunderligt.

(Tager den i sin Haand.)

Hvor den
Er blank; den er af drevet ægte Guld.
Og tung! hvormange Pund monstroe den veier?
Mon den kan passe mig?

(Sætter den paa sit Hoved.)

Den er for stor,
Dog kan jeg bære den, men ned den synker
I Nakken. Saa! Ja saadan gaaer det an. —
Saa let er ei en Krone, mærker jeg,
Som jeg har tænkt; den bøier fast min Nakke.

(Gaaer op og ned ad Gulvet.)

Nu er jeg Konge!

(Tager Filen.)

Her — mit Kongespir!
Og hisset er min kongelige Høistol.

(Sætter sig paa Ambolten.)

Nu sidder jeg blandt mine Mænd paa Thinge.

Hakon Jarl er uformærket kommen ind under dette Optrin, han holder sig i Baggrunden, og betragter opmærksom Grib.

Grib.

Det loves Eder, mine stolte Normænd!
At Jeg skal vorde Jer en naadig Herre,
Saafremt I kaare mig til Eders Drot;
Men hvis I med Opsætsighed og Trods
Modstaae, hvad jeg med Billighed forlanger,
Da faaer I Last og Skam. —

(Bliver Hakon vaer, og forstummer af Skrak.)

Hakon (rolig).

Det gaaer jo herligt.

Grib.

Ak, strenge Herre, harmes ei!

Hakon.

Du skiælver
Paa Thronen, Dreng? Det bør en Konning aldrig.
Om det saa stormer om ham rundtomkring,
Og truer ham med Undergang og Død,
Maa dog han sidde rolig med sit Spir.
Et bristigt, kongeligt, et værdigt Blik —
Saa lægger Stormen sig igien, og Himlen
Er klar, og Solen skinner paa hans Guld.

Grib.

Ak, I har Ret! Jeg føler alt for vel,
At jeg er ikke skabt til slig enÆre.

Bergthor kommer ind med et stort Reglekníppe, som han putter i Lommen, da han seer Hakon.

Hakon.

God Aften, Gubbe!

Bergthor.

Hil Dig hid, min Jarl!

(Bliver Grib vaer, som sidder frygtsom og tør ikke røre sig.)

Hielp Vaulund! hvad betyder dette her?

Hakon.

Han leger Konge.

Bergthor (halv afsides).

Det bli'er Brug i Landet.

Af med den! Est Du gal?

Hakon.

Jeg kom for tidlig,

Fik halv kun hørt, hvad der blev lovt paa Thinget.
Er det din Svend?

Bergthor.

Det er min Smededreng,

Og Thorer Klakes Træl.

Hakon.

Og til en Træl

Betroer Du Hakons Krone?

Bergthor.

Jeg fik Forfald,

Jeg maatte løbe lige fra mit Arbeid
Og lukke begge mine Døttre ned
I Kielderen; Imidlertid har Knægten
Sig understaaet —

Hakon.

Kiære, dine Døttre?

Bergthor.

Ja Herre! I har nylig seet den Ene,
Nu er hun bange, næsten ogsaa jeg,
At I faaer tiere Lyst til dette Syn;
Nu er hun under Laas og Luk! I Morgen
Jeg sender Bud til hendes Fæstemand,
Og holder Brylluppet, saasnart han kommer,
Saa maa han selv ta'e Vare paa sit Gods.

Hakon.

Ei, Fader Bergthor! hvad er det for Griller?
Veed Du, at Du fornærmer mig?

Bergthor.

Ti stille!

Det er jert ømme Sted, Herr Jarl! det veed I;
Lad os ei røre meer ved denne Byld.

Vil I nu prøve Kronen? Jeg har fundet
En gammel Jernring, som blev gravet op
I Offerhuset, hist i Medelhuus.
Den gik i Arv fra Søn til Søn. Min Farfar
Har derom smeddet Halfdan Svartes Krone.
Skiøndt denne Ring er rusten, er den kostbar;
Thi den er Kronens gamle Maal. Prøv nu!

Hakon

(tager Kronen paa, den falder ham ned over Oinene).

Bergthor.

Den er for stor! Naar I den sætter paa,
Da fortner det for Oiet.

Hakon (vred).

Skaldepande!
Gav jeg Dig ei mit Maal? hvor har Du det?

Bergthor.

Thor veed det! Det er kommen bort. — Jeg tænkte,
Du skulde være Halfdans Krone voxen.

Hakon.

Ha, Bergthor! Bergthor! Du est gammel, Du
Est snild og kunsterfaren, ærlig, biærv;
Jeg skaaner Dig, men misbrug ei min Godhed!
Jeg giver Dig end tvende Dage; Vee Dig,
Hvis Kronen ei da passer Hakons Hoved.

(Gaaer.)

Bergthor

(seer efter ham stolt og rørt).

Hvad vil Du giøre mig? Mit Haar er hvidt,
Tre, fire Timer har jeg end tilbage, —
Dem vil Du røve mig? Og mener dog
At feigt jeg skulde skiælve for din Vrede?
Nei! falde før skal Bergthor i sit Sværd,
Før om igien han smedder Norges Krone.
Den bære Kronen, som er Kronen voxen.

(Gaaer.)

Anden Handling.

Den Moster.

Skov og Field. I Baggrunden Havet.

Olaf, Langbrand og **Kæmper** komme fra Stranden, fulgte af **Thorer Klake, Jostein** og **Carlshoved.**

Olaf.

Nu Thorer! Ha, det kalder jeg et Venskabs,
Et Landsmandsstykke! Seiler hid om Natten
For end at træffe mig. Du havde Ret,
Jeg havde været borte, var Du kommen
En Time senere; thi Vinden braser
Med gunstig Flugt fra Land; den vendte sig
Ved Midnat. Men hvor fik Du vide, Thorer,
At jeg var her?

Thorer

Tilfældigviis, min Herre!
Fortaltes det igaar mig af en Skipper
Ved Jarlens Bord. Du vinder alle Hierter,
Ved Giestfrihed og Mildhed, Konning Olaf!
Jeg mindes end din Godhed i Dublin,
Dengang mit Skib var blevet læk i Stormen.
Natten var skiøn og klar og Vinden god;

Jeg var uværdig til din Godhed, Herre!
Hvis ikke jeg var ilet hid, at hilse
Dig paa den norske Grund. Da Vinden vendtes,
Da var det ei vor Krydsning, som fortrød mig,
Men Tanken, at maaskee den samme Vind,
Som fierned os, drev Dig igien fra Kysten.

Olaf.

Jarl Hakon har dog Intet derimod,
At jeg besøger kort mit Fædreland?
Mit eget Skib kun ligger her i Fiorden,
De andre krydse midlertid paa Dybet.
Jeg forudsaae en, skiøndt ugrundet, Frygt,
Og vilde hindre hver en mulig Tvivl.
Men hvo er disse Mænd?

Thorer.

Du favner, Herre,
Din egen Slægt: Carlshoved hedder han,
Og Jostein hin; Du hilser dine Fættre
Paa Mødre-Side; de gik gierne med,
At favne deres ubekiendte Frænde.

Olaf.

Min Slægt? O dobbelt mig da kiær, velkommen!

Jostein.

Vær hilset Ola!

Olaf.

Ola? jeg kan høre,
Du est en ægte Døl, Du taler L'et
Saa fyldigt ud. Ak jeg formaaer det ei,
Jeg var en lille Gut, da med min Moder
Jeg maatte flygte fra mit Fædreland.
Saa regner I Jer da i Slægt med Astrid?

Carlshoved.

Din Moder Astrid var vor Faster, Herre!
Vor Fader hendes ældste Broder Halfdan.

Jostein.

Saa er det, Herre!

Olaf.

Altsaa Søstindbørn?

I ligne Astrid! Ja, det kan jeg see;
Skiøndt tidligt alt jeg misted Moder min.
Du Jostein har, som hun, et Hul i Kinden,
Carlshoved arved hendes gule Lokker.

Carlshoved.

Det glæder os, at Du kan finde Lighed.

Olaf.

Nu, siger mig da, mine gode Venner!
Hvordan staaer Hoven nu i Norges Land?
Jeg drog, som I maaskee har hørt, fra Irland
Til Rusland; Valdemar, min Fosterfader,
Er død, og Landet i Urolighed.
Ivan, hans Søn, min Ven, er christensindet.
Jeg iler ham til Hiælp med Herreskiold,
Med Raad og Daad, med Kæmper og med Præster.
Jeg drog afsted, — ei tænkte jeg paa Norge; —
Men da jeg fiernt blev Klippens Graner vaer,
Da svulmed mig mit Bryst; da blev jeg heel
Forunderlig tilmode; det mig tyktes,
Som om jeg pludselig igien erindred
En længst forglemt og selsom Kæmpevise
Fra mine Barndoms Dage. Taarer brændte
Paa mine Kinder; Seilet slappedes,
Som skulde føre Skibet bort; og Vimplen
Udspændte som en Fugl sin røde Vinge,
Ret som den vilde rive sig fra Masten,
Og flagre hen i Land. Da blev det mig
Umulighed at seile det forbi.
Jeg vilde see den Søn, som kunde vende
Sin Moder Ryggen kold, naar kiærligt hun
Udstrakte mod ham sine Moderarme.
For at forhindre Mistvivl, lander jeg
Paa Yderkanten af en liden Ø,
Hvor Ingen boer, hvor nogle Sætere

Kun titte sparsomt frem bag Fieldene.
Men Noget vilde jeg om gamle Norge
Dog gierne vide, før jeg reiser længer.
Hvo veed, om mine Øine skuer atter
Det kiære Fædreland. Thi sig mig, Thorer!
Hvor staaer det? Godt og Vel?

Thorer.

Ja Herre! Norrig
Staaer endnu fast paa sine haarde Klipper;
Det er en bygtig Grund, som rokker ei
Saa let.

Olaf.

Det troer jeg nok! Det troer jeg nok!
Om saa det er den skiæggehvide Odin,
Kan han dog med sit hele Kogleri
Ei Eders Bierge bringe til at knage,
Skiøndt han har prøvet det i mange Tider.

Thorer.

Vel sandt, min Herre! Landet selv staaer fast,
Og frodigt blander Birken sig med Granen,
Mens Solen bryder sine varme Straaler
Paa Klippens Væg og modner Dalens Korn.
End frugtesløst, som altid hidindtil,
Slaaer Bølgen imod Kystens Kampefield.
Men, Herre! medens Bierg og Dale trives
I fredelig og stille Rolighed,
Indæder sig en stærk og voldsom Gift
Dog daglig meer og meer i Landets Indvold.

Olaf.

Hvad mener Du? Jarl Hakon sidder jo
Heel rolig paa sin Stol i Throndelagen.

Thorer.

Saa har han siddet alt en Stund, min Herre!
Men endelig har Norges Bønder fundet
Det nedrigt at beherskes af en Jarl.

Olaf.

Hvi give de ham ikke Kongenavn?

Thorer.

Og derom spørger Halfdan Svartes Æt?

Olaf.

Hvad ændse Norges Bønder Halfdan Svarte?

Thorer.

Meer end Du troer! Den bolde Norges Mand
Har altid havt en indgroet Kiærlighed
Til sin retmæssige, sin sande Konge.

Olaf.

Dog styrer Hlade-Jarlen Riget alt
I atten Aar.

Thorer.

Hvordan med List og Magt
Han kommen er til slig Besiddelse,
Det veed I selv, saa godt som een af os.
Hvo nægter Hakon Jarl vel Tapperhed?
Hvo nægter ham Forstand og sielden Kløgt?
I veed hvorledes alle Sager stod;
Hvorledes Gunhilds Sønner hærjed vildt,
Og spildte, ved at vise daarlig Svaghed,
Den sidste Levning af al Ærefrygt.
Jarl Hakon overvandt dem kiækt i Strid.
Dertil det Venskab kom, som han forstod
At skaffe sig i Danmark hos Kong Harald.
Naar man vil vinde Noget, maa man vide
Hvorledes Alting staaer, det vidste Hakon;
Og efterhaanden, som en snedig Kiøbmand,
Der veed at vende Sagen til sin Fordeel,
Fik Jarlen Magten snart i sine Hænder.
Af Kampen kied forlangte Bonden Ro,
Saaledes sad han roligt i sit Sæde.
Hvad fuldeligt grundfæstet har hans Magt,
Var Jomsborgs Tog; da han til Norges Ære

Nedslog en overgiven Ungdomsvælde,
Der forhen havde Norden fyldt med Skræk.

Olaf.

Og nu i Glandsen af sin Herlighed
Foragtes han?

Thorer.

Hvor høist naturligt, Herre!
Tilforn var Hakon klog, han vidste Klogskab
Var ene det, som sammenholdt hans Magt;
Nu blev hans Navn beundret overalt:
Jarl Hakon, hed det nu, det er en Helt!
Han Jomsborg fældet har ved Hiøringsvaag,
Hvad modstaaer ham? Hvad rokker vel hans Magt?
Af denne Roes, af slig Berømmelse
Fast hovedsvimmel, glemte han sin Klogskab,
Forglemte han, at Bondens Kiærlighed
Er Thronens allerførste Hovedstøtte.
Han trodsed med sin Magt og meente, nu
Behøvedes ei meer Forsigtighed.
Hver Higen i sit Hierte gav han Tøilen,
Og hver en Lidenskab fik frit sit Spil.
Da var han ikke længer fredegod,
Men stolt og herskesyg; da æred han
Ei længer hver Mands Eiendom; men giorde
Bestandig mere Vold paa Bondens Ret,
Hans Gods, hans Odelskab; ja endnu værre:
Hans Viv, hans Døttre tog han til sin Gaard,
Og lod dem gaae, som Offre for sin Lyst.
Hvad skal jeg sige mere? Uformærkt
Begyndte Luen overalt at ulme.
Han frygted ikke for en fremmed Fiende,
Men mærked ei, at Fienden var i Landet,
At Kræften havde gnavet sig til Hiertet.
Nu lever han i daglige Skiærmydsler,
Snart faldes fra ham hist, snart atter her;
Og Norge venter kun med Længsel efter

En tapper Drot, af ægte Kongebyrd,
For reent at styrte Hakon fra sit Sæde.

Olaf.

Ha, Thorer! er det Sandhed, som Du taler?

Thorer.

Der stander Eders egen Slægt; lad den
Stadfæste Jer mit Ord.

Olaf.

Min snilde Jostein,
Hvor bliver Hullet af i dine Kinder?
Du smiler ei. Saa fryder det Dig ei,
At Norge kaster af sin Trællelænke?

Jostein (forvirret).

Jeg er for ung til at forstaae mig ret
Paa Landets sande Fordeel, Herre! men
Hvad Thorer siger, har sin Rigtighed.

Thorer.

Behøver jeg at sige Dig, Kong Olaf!
Hvordan jeg blev tilmode, da jeg hørte,
Du draget var herhid? Da troede jeg,
Du havde faaet Nys om Landets Tilstand.
Og nytted Øieblikket; derimod,
Nu Du har talt, erkiender jeg forbauset
I Hændelsen et Vink fra Himlen selv.

Olaf.

Ha, Thorer! Du har giort min Siæl urolig.

Thorer.

Som Frøet, naar det giærer under Jorden,
For snart i Vaarens Tid at skyde Spire.
Du har dog ei forglemt fra hvem Du stammer?

Olaf (i dybe Tanker.)

Siig, er det ei fra Harald hin Haarfagre?

Thorer.

I lige Led, og det paa Sværdets Side.

Olaf.

Hvis Moder Ragnhilds Drøm var om et Træ.

Hun hviled nemlig i en Urtegaard,
Og tog en løvrig Qvist ud af sin Taske;
Men som hun holdt den i sin høire Haand,
Var Qvisten voxen til en vældig Green,
Hvis Ende peged ned mod Jordens Muld
Og fæsted Rødder; men den ranke Top
Steg op mod Himlen, blev saa svarlig høi,
At neppe hun den øine kunde meer.
Og Stammen selv var rund og saare tyk,
Ned imod Jorden var den rød som Blod,
Men opad skiær og glat og sommergrøn,
Med hvide Qviste, hvilke bredte sig
Med mægtig Hvælving over hele Norge.
Var det ei saa?

Thorer.

Saa siger Sagnet, Herre!

Olaf.

Var det ei Harald med de fagre Haar,
Der underligt om sine Lokker drømte?
Hvorledes nogle bølged ned til Jorden,
Endeel til Knæet, een til Skuldrene,
Men nogle krused sig i spæde Krøller
Om Heltens Tinding?

Thorer.

Ganske rigtig, Herre!
Da spaaede vise Mænd i Norges Land:
Det vidned om den store Kongeslægt,
Der efter ham beherske skulde Norden.

Olaf (staaer taus hensunken).

Thorer.

Hvad nye Tanker vækkes i din Siæl?

Olaf.

Hvad nye Tanker? Ingen nye Tanker,
Kun kiære gamle Tanker, Ungdoms Drøm
Og Manddoms Forsæt.

Thorer.

Dig, din Fødsel værd.
Tilgiv mig, kiære Herre! men hvi har
Saa lidet giældende tilforn Du giort
Din Fødselsret til Norges Kongstol?

Olaf.

Den stod for langt fra Haanden, Thorer! den
Var alt besat, og andre Tanker dengang
Indtog mit Hierte. Siælens fromme Ro
Er mere værd end alle Jordens Throner.
Min Higen drev mig hidindtil mod Syd,
Til Steder, hvor den christne Tro blev lært;
Dog har ei Lykken derfor svigtet mig.
Alt andengang behersker jeg et Land.
I Venden bød mig Elskov lægge Septret,
I Irland gav mig Elskov det tilbage.
Men dog end aldrig i mit hele Liv,
Med al min Tumlen, og mit Ophold, Thorer,
Blandt fremmed Folk, har jeg forglemt min Fødsel,
Og at jeg var en Kongesøn fra Norge.
Tidt har naturligviis den Tanke vakt mig:
Grib Sværdet og forsvar din Fødselsret!
Men overalt jeg hørte, Norges Bønder
Var glade ved at styres af Jarl Hakon.
Hvad var min Magt? Der skal en vældig Hær
Til at bemestre sig et fremmed Land.
Og kunde jeg ei vorde Norges Konning, —
Dets blotte Roligheds-Forstyrrer havde
Jeg ingen Lyst og Attraa til at vorde.

Thorer.

Men nu er det en ganske anden Sag!
Naar Trønderne først hører, at der lever
En Sønne-Sønne-Sønnesøn af Harald
Haarfager, da vil Intet hindre dem
I strax at giøre fælleds Sag med Dig,
Saasnart Du seiler ind i Trondhiems Fiord.

Om mit og dine Fættres Venskab har
Jeg vel ei nødig at forsikkre Dig;
Men det kan jeg høitideligt forsikkre:
Fleer Mænd af Magt i Landet ønske kun
At vise Dig Hengivenhed og Venskab.
Lyst til at bringe Dig det gode Budskab,
Drev os dertil at seile hid inat.
Hvis altsaa Du vil følge Venneraad,
Saa drag ei ud paa fremmed Eventyr,
Men følg din Skiæbnes og din Lykkes Vink!
Den har ei vinket Dig herhid for Intet.

Olaf

(efter et Dieblits Taushed).

Den Tidende har overrasket mig.
Forlader mig et Dieblik, I Venner!
Hist under Træet har man reist et Telt,
Der qvæger, hviler Eder efter Reisen.
Jeg kommer siden. Følger mine Kæmper!

(Thorer, Carlshoved og Jostein gaae med Olafs Mænd. Olaf og Tangbrand blive tilbage.)

Olaf.

Nu Tangbrand, Du har staaet taus og stille?

Tangbrand.

Og inderligt mig glædet ved din Lykke.
Du vorder Konning til et herligt Land.

Olaf.

Men over Hedninger, som spotte Gud.

Tangbrand.

Desstørre vil din Hæder, Herre! vorde,
Naar Du har bragt dem paa den rette Vei.

Olaf.

Ja, Tangbrand! ja, jeg følger Himlens Vink.
Vel havde jeg besluttet først at drage
Til Garderike.

Tangbrand.

Du har Intet lovet.
Løst var det Rygte kun, som drev Dig, Olaf!

Vant til Bedrifter, kiedede Dig din Ro;
Du søgte Daad, som sømte sig en Christen;
Der ulmed i din Barm en Heltelyst,
Til at stadfæste Himlens Magt paa Jorden. —

Olaf.

Og tænk Dig, Tangbrand! i mit Fædreland.

Tangbrand.

Som Norges Konning kan Du bedre hiælpe
Ivan i Garderik, hvis det behøves.

Olaf.

Det bør sig Hiælpen først vor Slægt og Venner.
At christne Norge — store, skiønne Tanke!

Tangbrand.

For Norge Garderike staaer tilbage.

Olaf.

Men, Tangbrand! thi jeg skiuler Intet for Dig —
Ei blot af Fromhed glæder sig mit Hierte;
Det svulmer ved den Udsigt, ved den Hæder
At hævde sig sin Ret. Jeg fødtes til
Den norske Krone; sig mig, er det syndigt,
At Olaf ønsker, hvad han fødtes til?

Tangbrand.

Saa vist Gud elsker Mennesket som Fader,
Og under det enhver uskyldig Fryd, —
Nei Olaf! — nei! At nyde Livets Lyst,
Naar fromt det nydes i Uskyldighed,
Det er, at giennemskue Herrens Godhed.
Held Den, som stedse seer i Livets Fryd
Et Gienskin af den fierne Herlighed!
Held Dig, ifald det lykkes Dig som Hyrde
At lede faderligt den christne Hiord.

Olaf.

Forlad mig, fromme Fader! Ak forlad mig!
Jeg trænger til at være nu alene

Tangbrand.

Christ styrke Dig, min ædle unge Helt!

(Gaaer.)

Olaf
(kaster sig paa Knæ med foldede Hænder).

Mit Hierte smelter ved den store Tanke.
O hellige Christ! er jeg det svage Redskab,
Som Du har kaaret, til at kæmpe for
Din Herlighed paa Jorden? Fader, see
Jeg stander i din Haand, din Villie skee!
(Reiser sig begeistret.)
Ja, ja! jeg føler det, jeg føler det!
Min Arm er stærk, Kraft luer i mit Bryst.
Ja, jeg skal være din Apostel, Herre!
Med dette Sværd, Forløser! som er smeddet
I Korsets Lignelse, med dette Sværd
Skal jeg bestride hver den Frækheds Magt,
Som tør modsætte sig din Herlighed.
Og, som en Hyrde for sit elskte Nord,
Skal Olaf styre den betroede Hiord.
Hvor Odins Gudhuus mørkt og stummelt stod,
Hvor ofte flød uskyldigt Hierteblod,
Skal Røgelse, skal Myrrha nu kun ryge;
Sin Afgud skal ei Hedning blodbestryge;
Ei Raab af Offret, ei de vilde Skrig
Af Odins Goder om de blege Liig!
Uskyldig Harpeleeg og Sang skal tone,
Med fromme Lyd mod Evighedens Throne.
I hellig Andagt skal de samle sig,
Og hist, Forklarede! kun skue Dig.
Hver lav og jordisk Id skal da forglemmes,
Med Giestebud skal Kirken ei beskæmmes;
Iffun det tause store Giestebud
Forkynde skal: Alt lever i sin Gud.
Bort Had og Vold og Mord og vilde Leire!
Uskyldighed og Kiærlighed skal feire!

(Gaaer.)

Hlade.

Gjennemgang i Skoven.

Hakon Jarl kommer bevæbnet med Sværd, Skiold og Bue. Thora møder ham.

Hakon (standser forlegen).

Hvad seer jeg her? Min Thora! lokker ogsaa
Det smukke Sommerveir Dig i det Grønne?

Thora.

Hvad lokker Dig? Ei Thora! Vilde Du
Besøge mig? Jeg seer, Du est bevæbnet.

Hakon.

Til Orlog, Thora! Jeg staaer færdig at
Bestige Skibene med mine Mænd.
Vi gaae i Søen mod en næsviis Røver,
Som hærjer Kysten.

Thora.

Ha, for hvilken Lykke
Maa jeg da ikke takke Hændelsen!
Du seiler bort?

Hakon.

Jeg havde givet Karker,
Min Svend, Besked at bringe Dig.

Thora.

Din Træl.

Hakon.

Min Tid var knap, det var mig selv umuligt.

Thora.

O Hakon, Hakon!

Hakon.

Piin mig ei med Tvivl!

Thora.

Du elsker mig ei meer.

Hakon.

Og var det saa,
Troer Du da vel, at din Bebreidelse

Var mægtig til at tænde Luen atter,
Hvis den var slukt?

Thora.

Og saa behandles jeg?
Jeg, hvem Du elskte meer end Alt i Verden!
Troløse! hvilke søde Smigersord
Opfandt din Tunge. Jeg var ene Den,
Som kunde giøre Hakon Livet kiært,
Jeg var den Eneste, som var istand til
At smelte Jernet i hans Kæmpebryst,
At vænne det til huld Bestandighed.
Ha, jeg Enfoldige! jeg troede Dig,
Forlod mit Huus og Hiem, og oversaae
Mit Rygte, fulgte Dig og gav mig hen —
Og nu — Ha! jeg fortiener denne Skiændsel!

Hakon.

Hvad Skiændsel? Thora! Blandt de mange Fortrin
Og Yndigheder, som jeg fandt hos Dig,
Var ogsaa den, at Du var fordomsfri.
Du taler om min Ubestandighed,
Og giør Dig skyldig i den samme Feil.
Hvor er dit før saa raske Blik paa Livet?
Du siger, at Du gav Dig hen til mig?
Du taler sandt; Du giorde mig lyksalig.
Og hvad saa meer? Var det en Ungersvend,
Af dem, hvis Hierter Nattens Maane smelter,
Der vandt din Elskov? Sagde Du ei selv,
Du elskte mig, fordi jeg var en Mand,
Og mellem Mænd den første, som Du kiendte?
Hvad er da Mandens Daad? Er Mandens Daad,
At sukke kiælent i den Elsktes Arm?
Du var en deilig Enke; paa din Gaard
Henrandt dit Liv kiedsommeligt og tomt; —
Hvad offred Du? Velbyrdig Norges Qvinde,
Selvstændig, riig, kan Du, ifald Du vil,
Foragte Rygterne, foragte Skvalder.

To Maaneder har vi tilsammen nydt
Saa sødt som noget Par i Freias Sal;
Nu fængsler anden Gienstand Heltens Aand.
Forvovne Bønder vove hist og her
At knurre, tale høit; man giester Landet
Med Røverskibe. Det maa forekommes.
Det bør sig Norges første Mand at tænke
Paa Alt itide. I de første Dage
Vil neppe vorde nogen ledig Time
For Elskovs søde Spøg. Vær god, min Thora!
Drag atter til din Gaard, din Eiendom,
En liden Stund. Fraværelsen forstærker
Den matte Kiærlighed. Vi sees igien,
Og dobbelt elskovsfuld er da din Hakon.

Thora.

Og dermed er det giort, er det forbi!
Og med den usle matte Strøm af Ord
Er Thoras Troskab, Kiærlighed betalt?
Jeg har fortient det; ja, ved Asa Loke,
Jeg har fortient din lave Troløshed,
Du siger: jeg er klog og snild? O ja,
Saa snild jeg vistnok er, at klart jeg indseer:
Den Tale var kun spildt, som vilde bringe
Forsvunden Elskov i dit lunkne Hierte.
Men at Du med saa flink og færdig Frækhed,
(Erhvervet ved utallig Troløshed)
Dig viser uden Skaansel, uden Blu,
Selv uden al Bekymring for min Smerte, —
Det knuser og det dræber mig.

(Hun græder.)

Hakon.

Ved Freia!
Du est mig kiær, min Thora! hvis det var
Min Hensigt, som Du troer, at svige Dig,
Da kom jeg ikke, bar ei Ønsket frem
Med denne Rolighed, som Du miskiender.

Thora (opbragt).

Du lyver, Boler! ja, ved Syn! Du lyver.
Du kalder Freia til dit Vidne? Ha,
Sværg ei ved Freia! Freia vender bort
Sit Uskyldsblik fra dine falske Lader.
Skiørlevner! Har jeg kunnet elske Dig?
Ja, jeg har elsket Dig, den Eneste,
Som drog til Dig af sanddru Kiærlighed,
Var Thora. Thi hvad rørte mig din Høihed?
Min Slægt er gammel og berømt som din.
Forvildet, som jeg var, jeg tænkte daarlig
At bringe Fromhed, Reenhed i dit Hierte,
Og Troskab. Odin! Naar var Loke troe?
Men vel jeg hævnes; jeg har Brødre, Hakon!
Og Frænder! bedre Kampens Mænd end Du.
Ved Asa Odin, de skal tugte Dig!

Hakon (med opbragt Kulde).

Du taber Veiret, Thora! Giv Dig Tid!

(Han kalder. Karker kommer.)

Hvis Du har endnu mere at sige, see,
Der staaer min Træl; fortæl Du Resten ham!
Det sømmer sig Jarl Hakon ei at høre
Paa matte Skiældsord af en opbragt Qvinde.

(Han gaaer.)

Thora.

Hvad vil Du, frække Træl?

Karker.

Jeg? Skiældes ud,
Det hørte Du jo nok, min Herre bød.

Thora (slaaer ham).

Forvorpne!

Karker.

Ædle Frue, tag Dig vare!
Du støder dine Hænder paa min Ryg.

Thora (fatter sig).

Ha, Thora! Du fornedrer Dig. Hvor blev
Din Høihed og din Stolthed? Træl, forlad mig!

Karker.

Det har min Husbond ei befalet mig.

Thora.

Hvad har han da befalet Dig?

Karker

At der
Skal meldes Eder, ædle Frue: Karmen
Staaer færdig, for at kiøre Jer til Rimol.

Thora.

Det var da den Besked, Du skulde bringe,
Hvortil din Herre selv ei havde Tid?
Godt, Karker! godt; han er vor fælleds Herre.
Jeg lyder ham og reiser ufortøvet.

(Hun gaaer.)

Karker

(kalder paa de andre Trælle. De komme).

Nu gik Fru Thora hiem, nu skal der flyttes.
Nu bærer Jer fornuftigt ad! Hun er
Lidt vred i Hovedet. Ifald I lade,
Som Noget gik itu, saa er det muligt,
At hun slaaer ogsaa Jer i Næs' og Mund.
Saa gik det mig; det krilled mig i Siælen.
Hun har to deiligbløde hvide Hænder;
Det kom mig for, som om hun havde trykt mig
I Næsen med en Silkepude.

Leif.

Ei!

Karker.

Hun vilde gierne blive længer, seer Du!
Det troer jeg nok, men det gaaer aldrig an.
De Andre heller ei maae være Stedbørn.
Imorges gik en Flok af vore Trælle
Til Lunde, hente Gudrun, Bergthors Dätter;
Hun træder ind igien i Thoras Plads.

Leif.

Alt nu en Ny?

Karker.

Alt nu? Man hører nok,
At Du est ikke gammel her paa Hlade,
Thi ellers havde Du vist sagt: Først nu?
To fulde Maaneder var Thora her;
Det gaaer ei an, som selv Du kan begribe,
Hvis det skal ordentlig gaae Landet rundt.

Leif.

Gaae Landet rundt?

Karker (bevisende).

Ja det maa være, seer Du!
Vor Jarl, som har saa mange Ting i Hov'det,
Og som maa passe paa vos allesammen,
Og som maa altid være, hvor det kniber,
Og som maa passe paa vos allesammen,
Og har saa mange Ting i Hov'det, seer Du!
Ham kan man ei fortænke just deri,
At han, som har saa mange Ting i Hov'det,
Og som maa altid være, hvor det kniber,
At han —

Leif.

Ja jeg forstaaer Dig nok, for saavidt.

Karker.

Desuden, sig Du mig, min gode Leif,
Paa din Samvittighed, hvis Du var Jarl,
Og kunde giøre, hvad Du fandt for godt,
Om ei Du giorde, hvad for godt Du fandt?

Leif.

Jo, hvad jeg fandt for godt, men ikke hvad
Jeg fandt for slet.

Karker.

Hiælp Thor! for slet? for slet?
Man hører strax, at Du est nylig kommen,
Og har ei hørt paa vise Herrers Tale.
Thi ellers vidste Du, at slig en Mand,
Der har saa mange, mange Ting i Hov'det,

Og som maa være stedse, hvor det kniber,
Og som maa passe paa vos allesammen,
At han —

Leif.

Ja, Karker, jeg forstaaer Dig nok.

Karker
(fortrydelig over at blive afbrudt).

Saa lad mig høre da, hvad Du forstaaer?

Leif.

Du mener, at en saadan Helt, som vaager
Om Dagen over alle Landets Mænd,
Om Natten sove maa hos Landets Qvinder.

Karker.

Det giver jo naturlig sund Forstand.

(De gaae.)

Einar Tambeskielver er under forrige Optrin kommen ind, og har sat sig paa Stubben af et Træ i Baggrunden, for at giøre sin Bue istand; i det Trællene gaae, reiser han sig, og seer hen til den modsatte Side.

Hvo stander hist paa Veien der? Ved Thor,
Det er Jarl Hakon; det er Hakon Jarl,
Som kommer op igien fra Skibene.
Nu skal jeg spille ham et Puds! Man siger,
At ingenting kan giøre ham forfærdet.

(Han lægger an og skyder ud af Scenen.)

Ha, ha! der skiød jeg Busken af hans Hielm.

Hakon
(løber i Harme mod Einar med opløftet Sværd, griber ham i Brystet, og siger):

Ha, kiøbte Skimand! flux bekiend, sig frem:
Hvad har man lovet Dig for Hakons Liv?

Einar (rolig).

Slet intet, Herre! Jeg behøver intet.

Jeg er ei heller Stimand, jeg er født
Af ædel Byrd; Du kiender mine Frænder.

Hakon.

Hvo est Du, Niding, og hvo er din Slægt?

Einar.

Min Fader hedder Mandbom, Herre Jarl!
I kiender ham, det er en gammel Knark,
Men rørig af sin Alder; Skiægget tykt,
Og Armen stærk; han har alt længe boet
Paa Norges Klipper.

Hakon.

Mandbom, Niding? Dø!

Einar (holder hans Arm fast).

Tak være Guderne, som gav mig Kraft,
At holde Hakons Arm tilbage! Det
Var ellers ude med mig.

Hakon.

Hvilken runken
Seidkone laante Dig sin Herekraft,
At holde denne Kæmpearm?

Einar.

Ja rigtig!
Min Moder, Herre! hun har lært mig det.
Hun er en Hex, som ganske ret Du siger;
Dog er hun ikke runken, hun er rød
Og hvid, som Melk og Blod; hun hedder Sundhed,
Og er, som Du, af gammel nordisk Æt.

Hakon.

Nu skal Du døe!

Einar.

Det er for tidligt, Herre!
Jeg er kun lidet over tyve Vintre.
Du kom til kort, min ædle Jarl, ifald
Du dræbte Norges bedste Ungersvende.

Hakon.

Ha, Niding! vilde Du ei dræbe mig?

Einar.

Ved Odin og ved Norges Freia, nei.
Jeg vilde skyde Busken af din Hielm,
Og intet andet.

Hakon.

Og til Skive for
Din Øvelse Du vælger Hakons Hoved?

Einar.

Hans Hielmbusk, gode Herre! blot hans Hielmbusk.
Det mored mig at giøre Hakon ræd;
Man sagde, det var svart at skrække Dig,
Og derfor skiød jeg Fiæren af din Kam.
Det Saar kan heles snart, det koster Dig,
Ifald det kommer høit, en Hanesvands.
Forresten, hvis Du holder i din Haand
En Sølverpenning, og jeg skyder den
Ei bort, og giør Dig ingen Fingerskade,
Saa maa Du kalde mig en Mareminde,
Ja hænge mig i første, bedste Træ.

Hakon.

Jeg troer Dig, Dreng! Dit Øie lyver ei.
Hist henne sidder i den grønne Birk
En Plet i Barken, sort og liden; kan
Du træffe den, saa Pilen borer sig
I Pletten ind og sidder fast, saa vil
Jeg troe din Tale.

Einar (sigter og skyder).

Altsaa troer Du mig.

Hakon.

Du est en prægtig Skytte! Du skal være
Bestandig om mig; vel, jeg træffer Dig!
Her Rygtet gaaer i Landet om en Svend,
Der roses som den bedste Bueskytte,
Og jeg har stevnet ham hid til min Gaard;
Naar han nu kommer, skal han see, at vi
Har ogsaa Bueskytter her paa Hlade.

Einar.

Lad ham kun komme! Jeg vil skyde med ham.
Hvad kalder han sig?

Hakon.

Einar Tambeskielver.

Einar.

Det hedder ogsaa jeg. Lad ham kun komme!
Jeg mærker, at jeg veier op mod ham
I alle Ting, om selv det er i Navnet.

Hakon.

Hvad? Du est Einar Tambeskielver?

Einar.

Herre!
Den Ene. Bring mig flux nu til den Anden,
Saa skal vi nappes om den første Rang.

Hakon.

Ei ei, Du overgivne raske Gut!
Saa est Du kommen nu til Hakons Hof?

(Tager ham under Hagen.)

Hvor ung og stærk og smuk! Hvor overmodig!
Nu, slige Svende just jeg ønsker mig.
Saa har Du Lyst at tiene Hakon Jarl?

Einar.

Hvis jeg kan tiene Dig med eet og andet,
Da skal det glæde mig af ganske Hierte;
Men her er jo saa roligt nu i Norrig,
Som i en gammel Kærrings Krog bag Ovnen.

Hakon.

Ei overalt saa roligt, som Du tænker;
Jeg bruger stærke, trohengivne Mænd.
Endnu i Dag med mine Skibe gaaer jeg,
At dække den sydvestre Kyst af Landet,
Imod en fremmed, maaskee farlig Fiende.
Vil, Einar, Du gaae med og spænde Buen
Til Hakons Forsvar og din egen Ære?

Einar.

Ja, Herre! gierne. Hiælp mig Thor i Thrudvang,
Hvad har Du der en deilig Bue, Jarl!
Indlagt med Guld og Sølv; min, som Du seer,
Er kun af Træ og seige Biørnesener.

Hakon
(tager Buen af sin Skulder, og rækker ham den).

Tag denne Bue, Einar! og behold den
Til Pant paa Hakons Venskab!

Einar
(prøver Strængens Stramhed).

Ak! for veeg,
For veeg er Jarlens Bue. Herre! tag den
Igien! Den er for tung, den er for slap;
Min egen her er meget bedre.

Hakon.

Ha,
Du stolte Svend! Foragter Du min Gave?

Einar.

Jarl Hakon eier Noget, som ei Einar
Foragted, blev det budt ham.

Hakon.

Og hvad da?

Einar.

Du har en Datter, Jarl! en Rosenknup
Var ei saa deilig paa en Lilievand.
Dog derom kan vi altid siden tale.

Hakon.

Saa troer Du —

Einar.

At jeg skal fortiene Bergliotb.

Hakon.

Du sigter til et fiernt ophøiet Maal.

Einar.

Saa bør det sig en dygtig Bueskytte;

Min Piil indhenter fierne Maal, det veed Du;
Men Diets kiælne Blik har ogsaa Pile.

Hakon.

Er Skytten skudt?

Einar.

Det skal han sige Dig,
Naar han har dræbt en Flok af dine Fiender.
Til Stranden, Herre!

Hakon.

Est Du færdig alt?

Einar (slaaer paa sit Kogger).

Jeg har mit Husgeraad paa Ryggen med mig.
Til Stranden, Herre! Hurtig!

Hakon.

Raske Gut!
Jeg liber Dig, fast som Du var en Qvinde.

Einar.

Det var det sidste, som jeg vilde være!

(De gaae.)

Bondestue.

Orm sidder med sin Brud Gudrun øverst ved Brudebordet; **Bergthor** hos hende. Paa den anden Side **Astrid** med sin Fæstemand **Thorvald**. **Flere Bonderfolk.**

Bergthor.

Saa, lystig Børn! Lad Hornene gaae rundt!
Og sparer ikke Mjøden, god og gammel.
Den Dag, jeg holdt mit Bryllup med Gundløde,
Da lagde selv jeg Tønden i min Kielder,
Og svor en Eed, at ei den skulde røres,
Før jeg fik holdt min ældste Datters Bryllup.
Og hvad jeg svor, seer I, det har jeg holdt!
Jeg nyder Glæde paa min Gammelalder.

Einar.

Ja, Herre! gierne. Hiælp mig Thor i Thrudvang,
Hvad har Du der en deilig Bue, Jarl!
Indlagt med Guld og Sølv; min, som Du seer,
Er kun af Træ og feige Biørnesener.

Hakon
(tager Buen af sin Skulder, og rækker ham den).

Tag denne Bue, Einar! og behold den
Til Pant paa Hakons Venskab!

Einar
(prøver Strængens Stramhed).

Ak! for veeg,
For veeg er Jarlens Bue. Herre! tag den
Igien! Den er for tung, den er for slap;
Min egen her er meget bedre.

Hakon.

Ha,
Du stolte Svend! Foragter Du min Gave?

Einar.

Jarl Hakon eier Noget, som ei Einar
Foragted, blev det budt ham.

Hakon.

Og hvad da?

Einar.

Du har en Datter, Jarl! en Rosenknup
Var ei saa deilig paa en Lillievand.
Dog derom kan vi altid siden tale.

Hakon.

Saa troer Du —

Einar.

At jeg skal fortiene Berglioth.

Hakon.

Du sigter til et fiernt ophøiet Maal.

Einar.

Saa bør det sig en dygtig Bueskytte;

Min Piil indhenter fierne Maal, det veed Du;
Men Oiets kiælne Blik har ogsaa Pile.

Hakon.

Er Skytten skudt?

Einar.

Det skal han sige Dig,
Naar han har dræbt en Flok af dine Fiender.
Til Stranden, Herre!

Hakon.

Est Du færdig alt?

Einar (slaaer paa sit Kogger).

Jeg har mit Husgeraad paa Ryggen med mig.
Til Stranden, Herre! Hurtig!

Hakon.

Raske Gut!
Jeg liber Dig, fast som Du var en Qvinde.

Einar.

Det var det sidste, som jeg vilde være!

(De gaae.)

Bondestue.

Orm sidder med sin Brud Gudrun øverst ved Brudebordet; **Bergthor** hos hende. Paa den anden Side **Astrid** med sin Fæstemand **Thorvald**. **Flere Bonderfolk.**

Bergthor.

Saa, lystig Børn! Lad Hornene gaae rundt!
Og sparer ikke Miøden, god og gammel.
Den Dag, jeg holdt mit Bryllup med Gundløde,
Da lagde selv jeg Tønden i min Kielder,
Og svor en Eed, at ei den skulde røres,
Før jeg fik holdt min ældste Datters Bryllup.
Og hvad jeg svor, seer I, det har jeg holdt!
Jeg nyder Glæde paa min Gammelalder.

Er Pigen ikke snild, min gode Ven?
Ni Maaneder hun yngre blev end Miøden;
Det vared ikke længer, seer Du vel,
Før min Gundløde skienkte mig en Datter.
Jeg husker end, da førstegang jeg saae Dig,
Da blev jeg vred, jeg nærved havde bandt Dig,
Jeg skiændte paa min Gundlød i sin Seng,
Og raabte: Qvinde! Hvad er det for Streger?
Hvad skal jeg med de Døttre? Skaf mig Sønner,
Som jeg kan lære Vaabenleeg og Hærværk.
Og dermed smed jeg Tøsen ned i Vuggen.

Orm.

Men Fa'er, med Tiden fik Du Pigen kiær.

Bergthor.

Da hun blev større, veed jeg ei, — hun krøb
Omkring mig, vimsed om, og naar de Gienter
Blier henved femten, sexten, sytten Aar,
Saa maa man holde af dem, om man vil,
Og om man ikke vil; man nødes til det.

Orm.

Ha, Gubben er i Aften ganske lystig.
Nu Thorvald! lad dog Hornet atter fyldes!
Der bliver ikke drukket ret i Lauget.

Thorvald.

Ei drukket Orm? Min Gut! hvor vil Du hen?
Det er fast gaaet mig som Konning Fiølnir,
Der drukned i et Miødkar.

Bergthor.

Stille, Børn!
Hvad er det for en Larm derudenfor?

Thorvald.

Fleer Venner, flere Giester til dit Bryllup!

Stein og en Flok bevæbnede Trælle træde ind.

Thorvald.

Hvad vil I Svende? Hvad er Eders Ærind?

Stein.

Vi er Jarl Hakons Trælle, vi er sendt
At melde Herrebud.

Orm.

Har Jarlen faaet
Et Nys alt om, vi er forsamlet her,
Og nytter denne Sammenkomst? saa tal
Kun frit! Vi stande rede til at høre.

Stein.

At I saa talrigt var forsamlet her,
Det just formoded' Jarlen ei, skiøndt vel
Han vidste, her blev feiret Bryllupsgilde.

Orm.

Hvad er da Eders Ærind? Siig det frem!

Stein.

Nu kort og godt, vor Jarl har sendt os hid,
At hilse Dig med Venlighed, Orms Lyrgia!
Han kiender Dig, han veed, Du est en Mand,
Som er sin Overherre lydig, tro.
Vor Jarl har seet din Brud, hun har opflammet
Hans Siæl, ei leve kan han uden hende.
Han har en Tidlang kæmpet mod sin Attraa;
Men Tanken, at en Undersaat besidder
Hvad han forgiæves smægter, sukker for,
Er ham utaalelig. Han haaber derfor,
Du tilfredsstille vil hans Hiertes Længsel,
Og afstaae ham din Fæstemø.

Bergthor (reiser sig).

Hvorban?

Orm.

I komme for at røve mig min Brud?

Stein.

Ei for at røve, hvis Du, hvorom Jarlen
Ei tvivler, slipper hende med det Gode.
En føie Tid Du bare vente skal,

Saa sender venligst Gudrun han tilbage,
Ledsaget af Foræringer og Guld.

Orm.

Og sligt et Ord, forvorpne Træl! Du vover?
Og slig en Fordring, sligt et Tilbud tør
Jarl Hakon gjøre frie og stolte Normænd?

Stein.

Heel mangen Brudgom, stolt og fri som Du,
Har anseet Jarlens Tilbud for en Lykke.
Vi haabed her at træffe Dig alene,
Med nogle faa særdeles gode Venner.
At dette Budskab kommer noget brat,
Har tvende Grunde: først har Jarlen alt
Sit Skib besteget og er reist fra Hlade;
Desuden haster, Orm, Du med dit Bryllup;
Det driver Jarlen, som Du kan begribe.
Derfor han har udtrykkelig befalet
At vi skal bringe Gudrun til hans Gaard,
Og vogte hende, til han kommer hjem.
Bedømme Jarlens Daad — hvo vover sligt?
Dertil formaster ingen sig af os.
Han er ophøiet over Alles Dadel.

(Almindeligt Bulder.)

Bergthor.

Det gaaer forvidt. Afsted! Afsted paa Stand,
Forvorpne Trælle!

Thorvald (griber et Drikkehorn).

Hilser Eders Jarl,
Og siger: Thorvald drukket har hans Gravøl.

Flere Stemmer.

Bort, Hakons Trælle! Bort!

Stein (til de andre Trælle).

Til Vaaben, Svende!

Thorvald.

I vove tør Jer Afmagt at forsøge?

Alle.

Skaaer dem ihiel!

Bergthor.

Her har jeg smeddet mig
En Øxehammer af det bedste Jern,
Og hvor den rammer, styrte fire Trælle.

Stein.

Mod, Svende! Mod!

Bønderne.

Ned med den Øgleslægt.

(Strid. Efter nogen Modstand flygte Hakons Trælle, Mændene forfølge dem. Gudrun, som er falden i Afmagt, omringes af de forsamlede Qvinder, som søge at bringe hende til sig selv igien.)

Astrid.

Min Søster! elskte Gudrun! kom til Live!
De flygted alt. Her er slet ingen mere.
Seer Du igiennem Vinduet hvor de flye?

(Mændene komme tilbage. Orm, som bliver sin Bruds Tilstand vaer, kaster sig for hendes Fødder.)

Orm.

Skaf Livet i min Brud! Hvi staae I der,
Og klynke, Qvinder? Hvor er Eders Kunst?
Skaf mig min Brud igien!

Thorvald.

Nu ved Hærfader
Paa Hlidskialf, her opløfter jeg mit Sværd,
Med Trælleblod besudlet — ha, med Blodet
Af Hakons Venner. Jeg undsiger ham!
Ved Odin, Vil' og Vee! ved alt hvad helligt!
Jeg er ei rolig, før jeg blande kan
Hans Blod med Trællenes, og kraftigt hævne
Den Skiændsel, som han tiltænkt har min Broder.

Bergthor.

Og skiøndt jeg alt er gammel, rynket, stiv,
Jeg sværger dog paa Hamrens røde Næb,
At hart jeg hævner slig Forsmædelse.
Han vilde have sig en Krone hamret!

Ha, vi skal hamre ham! Jeg er den Ældste
Blandt Eder Brødre! jeg er Pigens Fader!
See der: der ligger hun, den stakkels Mø,
En falmet Blomst i hendes Beilers Arm.
Forsamler Eder om mig, Bondemænd!
Og sværger paa min store tunge Hammer,
Hakon den Ondes Fald.

Orm.

Gudrun! min Mø!
Du aabner Øiet?

Alle Bønderne (paa Hammeren).

Hakon Jarl skal døe!

Tredie Handling.

Ved Moster.

Jostein. Carlshoved. Grib.

Grib.

Ja, som jeg siger Eder, kiære Herrer!
Jarl Hakon er alt landet her paa Moster;
Han ligger med sin Skibsflok under Øe,
I Fiorden, paa den anden Kant, bag Skoven.

Carlshoved.

Og har ei Olaf mødt, da ud han seiled
At hente sine Skibe snelt i Havn?
Besynderligt! thi om et Øieblik
Kan vi dog vente Kongen her tilbage.

Grib.

Jarl Hakons Kløgt og Natten var ham gunstig.

Jostein.

Saa staaer den norske Drot vel færdig alt,
At hilse Kongen gramt, saafremt han prøver
At gaae i Land? En stor og værdig Holm
For denne store Tvekamp.

Grib.

Olaf har man.
Bestemt en Hilsen; men til denne Kamp

Behøves ingen stor og herlig Øe;
En aaben Plads var plat ubrugelig,
Vi trænge til en mørk og stummel Skov —
Og den har vi jo her til begge Sider.

Carlshoved.

Forklar Dig tydeligt! Hvad mener Du?

Grib.

En hellig Styrelse fra Guderne
Forvandlet har min Herres Løgn til Sandhed;
Men denne Sandhed har naturligviis
Igien forandret hans og Jarlens Forsæt.

Jostein.

Forvovne Træl! hvor vover Du at tale
Til os i dette Sprog?

Grib.

Det samme Sprog
Jeg haaber, I vil føre, naar I kiende
Den rette Sammenhæng.

Carlshoved.

Tal uforblommet!

Grib.

Saa vider: Neppe var Jarl Hakon kommen
Fra Hlade, før en hurtig Fiskerbaad
Indhented ham, da seent han maatte krydse
Ved Øerne. Den bragte ham det Budskab,
At der var skeet en Sammensværgelse
Blandt Trondhiems Bønder, for en Piges Skyld,
Som, efter Skik, han kaared til sin Frille.
Af Vælden, hvormed Vreden udbrød, saaes,
At Gnisten ulmed havde længst i Asken.
Hvad var at giøre nu? I veed, at Jarlen
Beslutter hurtigt; da han havde grundet
En liden Stund, fandt han det mere vigtigt,
At drage mod en vældig fiendtlig Drot,
End mod en Bønderflok. Han meente, Seiren
Forøge skulde brat hans Krigerhæder,

Og skrække Bønderne. Men da han kom
Paa Dybet ud og sendte Speidere,
Da hørte han — og til sin store Sorg,
At Olafs Flaade var langt mere stor,
End Rygtet havde nævnet ham paa Hlade.
Hvad var at giøre nu? Han søgte Moster;
Her fandt han Thorer strax, sin høire Haand.
Fortvivle, veed man, er ei Jarlens Sag;
Hvis Eet ei lykkes, maa det Andet prøves.
Det Forslag, som min ædle Herre giorde,
Blev samtykt: „Nøden tvinger mig! det er
De høie Guders Sag!" Saa var hans Ord.
Men sikkert ogsaa for sin egen Skyld,
Han ønskte den ubudne Giest fra Halsen.
Jarl Hakon var i Nød; blev det bekiendt,
Som Sagen stod, at Trygvason var landet,
Saa vilde Kiærlighed til Kongestammen,
Og Had mod Jarlen, begge snelt foreent,
Ham giøre Faren endnu mere farlig.
Hvad skete da? Han taug; lod sine Mænd
Slaae deres Telte her; de kiende lidt
Til Sagen kun; thi han har bildt dem ind
Det er en Røver, som han krydser efter.

Jostein.

Og hvad er hans Beslutning?

Grib.

Jeg har tidt
I mangen søvnløs Nat, med Graad i Øiet,
Adspurgt de høie Guder, paa mit Straa,
Hvi dog de havde sat mit friske Liv
I den foragtelige Trællestand?
Tak være de alvise, rige Guder!
Thi uden Dette, var først Thorers Forsæt
For seent opdaget; uden Dette svam
Alt Olaf i sit ædle Kongeblod.

Jostein.

Spænd længer vor Forventning ei, men tal!

Grib.

Jeg hørte det; jeg var tilstede ved det.
Jeg er hans Træl; en usfel, ringe Træl,
Han følger ubemærket med, som Slæbet
I Herrens Skarlagsskind; hvad dølges ham?
I denne Skov da, for at være kort,
Skal Olaf lokkes hen af Thorer Klake,
Huldt under Venskabs Skin — og myrdes der.
Jarl Hakon venter i en Bondehytte
Paa Thorers Ankomst med det blege Hoved.
Saa gaaer han op i Fastland. Rogaland
Er huldt og tro, der samler han en Hær,
Og splitter Irrerne, saafremt de vove
Paa Land at hævne deres Konges Død.

Jostein.

Det har Du hørt?

Grib.

Ja, ved den fromme Baldur,
Saasandt jeg er uskyldig, brødefri.

Jostein.

Og dertil skulle vi ham række Haand?

Carlshoved.

Og vi har hiulpet til en saadan Daad?

Jostein.

Ha, Grib! Jeg skammer mig, jeg rødmer for Dig.

Grib.

Det har slet ingen Ting at sige, Herre!
Naar først man kommen er saavidt, at rigtigt
Man skammer sig, saa har man meer ei nødig
At skamme sig. Hvo havde vel formodet
En saadan Handling af en saadan Helt?
Jarl Hakons Øine lyne som en Guds,
Og byde blot med deres Blik; de bød —
I lød! Hvor stort at være Hakons Kæmper,

At have den Bevidsthed i sin Barm:
Vi hialp den store Helt paa Kongestolen.
Det drev Ier! Ikke sandt?

Jostein.

Nedstødes skal han!

Carlshoved.

Saa vist, Kong Olaf er en ædel Helt,
Og Astrids Søn: Jarl Hakon, Du skal blegne!

Grib.

Nu, Grunden, den er god, det kan jeg mærke.
Men stille! Skibet nærmer sig alt Stranden.
Hist lander Kongen. Seer I Snekken alt?
Hvad nu skal skee, maa snarlig skee; saasnart
I træffer Olaf ene — siger Alt!
Min Husbond er i Skoven med Jarl Hakon;
Naar Olaf skynder sig med sine Kæmper,
Da fanger han i Buret begge let.
I hvordan end det gaaer, er Magten Olafs.
Maaskee skal Noget alt da være skeet.
Men stille! Hører I de skiønne Toner
Fra Skibet? Hører I den fromme Sang?
Ak hvor det lyder deiligt over Vandet!
Farvel, nu maa jeg ile til min Husbond
I Skoven. Glemmer ei, hvad I har lovt!

(Han gaaer.)

Jostein.

Nei sikkert ei.

Carlshoved.

Nu standser Skibet. See
Nu stiger Kongen ud med sine Mænd
Og Munkene. — Seer Du? Man rækker ham
Det røde Banner med det hvide Kors.

Jostein.

Den røde Grund betyder Heltemodet,
Det Hvide Christendommens Fred og Uskyld.
De nærme sig. Kom, lad os gaae tilside!

(De gaae.)

Kong Olaf træder frem med det store Banner i sin Haand, fulgt af sine Mænd og Munkene. De sidste synge følgende Chor:

Cæli Deus sanctissime!
Qui lucidas mundi plagas
Candore pingis igneo,
Augens decoro lumine;

Infunde nunc, Piissime!
Donum perenni gratiæ;
Fraudis novæ ne casibus
Nos error atterat vetus.

Expelle noctem cordium!
Absterge sordes mentium!
Resolve culpæ vinculum!
Everte moles criminum!

O tu, sole serenior,
Et balsamo svavior,
Veni, veni Rex optime!
Pater immensæ gloriæ*)!

Olaf

(hæver sit Banner, og støder det fast ned i Jorden).

Her planter jeg det christne Banner dybt
I Norges Grund. Igiennem Fieldets Stene
Det, som et Træ, skal skyde stærkt sin Rod,

---

*) Ved Opførelsen bruges følgende danske Vers:

Forjages skal den dunkle Nat,
O Himmel! af din Straale brat.
Den sidste sorte Dæmringsky
Med Torden fra din Bue flye.

Opvarmes skal det kolde Nord,
O Almagt! af dit Kraftens Ord.
Din Helt Du skiænkte Magtens Sværd,
Han fælde Mørkets Troldomshær!

Og det skal blomstre frem og bære Frugter,
Ja syvfold qvægende livsalig Frugt!
Med Længsels, med Bodfærdighedens Taarer
Dets Rødder vandes skal; og fromme Suk
Skal komme bølgende, som lune Vind,
At modne Saften i det fulde Bæger.
Som Fuglesang skal Menighedens Røst
Til Himlen qviddre, fra den høie Hvælving,
Og, som en gammel hundredaarig Steeneeg,
Skal Træet brede sine stærke Grene
Hen over Fædrelandet. I dets Ly
Skal Venskab, Kiærlighed og Fromhed boe,
Og stirre, fra den moderlige Stamme,
Med andagtsfulde Blik i Aftenrøden.
Og i dets hellige, dets rene Bark
Skal Norges Konger skiære deres Navne.
Uskyldighedens Blomster, trindtomkring,
Skal holde Vagt, som Himlens Engleborn,
Og støde Nattens Spøgelser tilbage.
Forfærdet bort fra Christendommens Træ
Skal Odin, med sit ene Troldomsøie,
Flye bort til Orknerne, til nøgne Field,
Og prøve der vanmægtige Forsøg
Paa at erhverve sig den tabte Magt.
Der skal han hyle, som en saaret Ulv;
Men Træets Blade skal som Englevinger
Bortvifte Troldens græsselige Glam;
At ei de skrække Landets fromme Søn,
Der tillidsfuld trygt under Løvet blunder.

Choret.

Amen!

Olaf.

Tak, at I fromt bekræfte mine Løfter,
I gode Brødre! Tak! O mindes I,
Da Skibet nys drog Øen Stord forbi?
Der Hakon Athelstein, min Formand sad,

Da han blev kaldet fra sit Giestebud
Til Slaget, hvor han døde Heltedød.
O Hakon, ædle Hakon! fromme Hakon!
Athelsteins Fostre! Gode blide Frænde!
Du visned, som en altfortidlig Blomst
I Nattefrosten, og din fromme Rod
Var ikke mægtig nok, at trænge sig
I Nordens stolthaardnakket kolde Field;
Men Du har lagt den første Spire ned,
Velsignet være Du derfor i Himlen!
Der est Du sikkerlig; skiøndt ei Du mægted
At kæmpe mod Vildfarelsen. De tvang Dig,
At smage Hestelever; tvang din Læbe
Der vilde klæbe sig til Pagtens Kalk,
At røre deres Offerbollers Rand.
Da var ei Tiden kommen, ædle Hakon!
Nu smiler Du fra Himlen ned til Olaf,
Som træder kiæk i dine fromme Spor.

Choret.

Amen!

Olaf.

Tak, Brødre! Tak! Og vender atter nu
Tilbage, styrker Eder efter Reisen!
Thi vore Baadsmænd har alt teltet Skibet,
Og I har viet Landet ind med Sang.
Nu fromme Brødre, gaaer med Himlens Fred!
(Choret gaaer, Olaf bliver tilbage med sine Kæmper.)

Carlshoved og Jostein komme.

Olaf.

Nu, mine gode Frænder, snilde Brødre!
Vil I vel staae mig bi, som ægte Venner?

Jostein.

Herr Konge!

Carlshoved.

Konning Olaf!

Olaf.

Nu hvad er der?

Jostein (knæler).

Tag vore Hoveder!

Carlshoved (ligesaa).

Ja tag dem, Herre!

Olaf.

Hvad vil det underlige Tilbud sige?

Jostein.

Vi har bedraget Dig!

Carlshoved.

Bedraget Dig!

Olaf.

Umuligt! Hvad? Bedraget mig? Hvordan?
Var alting Paafund? Har I lokket mig
I Jarlens Snare?

Carlshoved.

Spar din Frygt, min Herre!

Olaf.

Jeg frygter ei for Helved, endnu mindre
For Hakon Jarl. Stat op! hvortil den Knælen?
Kast Jer i Knæ for Gud, hvis I har syndet,
Og skiælver for Retfærdighedens Arm.

Carlshoved.

Min ædle Herre! Thorer Klake løi,
Men alt hvad han fortalte Dig var Sandhed.

Jostein.

Thi Hakons Tyranni har nylig giort
Til Sandhed, hvad kun digtedes for Dig.

Olaf.

Saa Landet er i Oprør?

Carlshoved.

Herre, ja!

Olaf.

Og Hakon?

Jostein.

Her.

Olaf.

Her?

Carlshoved.

Med en ringe Magt;
Ei nær saa kraftig som din egen, Herre!

Olaf.

Hvad vil han da?

Jostein.

Med Lumskhed prøve, hvad
Han havde haabet offentlig at kunne.
Thorer er en Forræder; han skal lokke
Dig hen i Skoven mellem mørke Graner,
Og give Dig dit Banesaar.

Olaf.

Er Hakon
I Skoven? Kommer Thorer der alene?
Hvor stor er Jarlens Magt?

Jostein.

Ei stor som din.
Alting skal skee med allerstørste Stilhed;
Thi Hakon frygter næsten meer, Kong Olaf!
For egne Kæmper, end for dine Helte.
De Norske maae ei vide, Du est her;
Det vilde bringe Saaret til at buldne.
Hakon sig skiuler i en Bondehytte;
I Skoven hist Du træffer Thorer Klake;
Og for at være sikker i din Sag,
Lad alle dine Kæmper følge Dig!
Saa har Du Styrke nok mod Hakons Styrke.

Olaf.

Hvordan forstaaer jeg slig forblommet Sag?
Og hvad forvisser mig derom, at nu

I tale Sandhed, I som nylig har
Tilstaaet mig et sligt Forræderi?

Jostein.

Just at vi har tilstaaet det, beviser,
At vi har ingen Deel i denne Daad.
Jarl Hakon havde Lyst at kæmpe med Dig,
Han bad os følge Thorer Klake hid,
For at opholde Dig, til selv han kom.
At søge Kamp og Strid, er nordisk Sæd.
Han var vor Herre; Snildhed og Bedrag
Forstod at lokke listelig vor Ungdom.
Du er vor Slægt; men kun vi saae i Dig
Den store Hakons Roligheds Forstyrrer;
Vi gik. Nu har sig Sagen midlertid
Forandret, og med den Jarl Hakons Forsæt.
Saasnart vi vidste det, fik Du det vide.
Med Taushed havde vi Dig let forraadt.
Vort Paafund her, vor Tillid til en Niding
Fortiener Straf; jeg byd Dig nys mit Hoved —
Det kan Du tage, men mistænk mig ei!

Olaf.

Hvad skal jeg med dit Hoved, raske Svend?
Behold det selv! Du har det nødigt; mig
Det vilde lidt kun nytte.

Carlshoved.

Ædle Konge!

Jostein.

Saa tro mig paa mit Ord, og følg mig flux;
Hvis ei, drag bort igien paa dine Snekker. —
Men sniger sig ei Thorer hist med Grib,
Imellem Træerne?

Olaf.

Jeg øiner fiernt
Den anden Flok af mine Mænd. De lande.

Dem vil jeg underrette først, de skal
Omringe Stranden; om en liden Stund
Er Hakon fanget med sin hele Sværm.
(Til sine Mænd:)
Med dragne Sværd mig følger giennem Skoven!
Og giør Jer rede til en Losssejagt!
(De gaae.)

Thorer Klake og **Grib** komme hurtigt ind fra den anden Kant; den Første med en Kurv og en Daggert i Haand.

Thorer.

Der gik han. See! der gik han med sin Flok,
At hvile sig i Norges Sommergræs.
Stands, Olaf! skynd Dig ei saa stærkt! Den kommer,
Den lange Hvile, før Du venter den.
Nu Grib, forstaaer Du vel hvad jeg har sagt?

Grib.

Hvert Ord, min ædle Herre! saare vel.

Thorer.

Du løber til og støder Daggerten
I Brystet paa ham, mens han sidder hos mig.

Grib.

Vel, kiære Herre!

Thorer.

Naar han saa er død,
Afhugger Du hans Hoved, lægger det
I denne Kurv og følger mig i Hast
Til Hytten, hvor Jarl Hakon venter os.
Saa giver han Dig Frihed Grib, og binder
En Glavind ved din Lænd.

Grib.

Vel, gode Herre!

Thorer.

Begrib den Ære, som Du nyder, Grib!
Tænk Dig, Du vorder Olafs Banemand;
Han, som vil styrte Guderne fra Valhal,
Ham dræber Du! Om nogle hundred Aar

I gamle Sagn man finde vil dit Navn,
Og læse: denne Daad har Grib fuldbragt!

Grib.

Jeg længes inderligt, min snilde Herre!
Alt længe har jeg ønsket mig en Daad,
Som kunde hæve mig fra Trællestanden.

Thorer.

Det veed jeg; og den faaer Du nu, min Grib!
Kom, seer Du denne skiønne, slebne Daggert?
Saa glimtende som Nattens Lys paa Vand.
Seer Du, hvor den er spids, hvor den er skarp?

Grib.

En herlig Kniv!

Thorer.

Det er ei nok med det;
Du seer kun halvt dens gode Egenskaber;
Thi — mærker Du i Staalet denne Rende,
Der løber ned mod Odden?

Grib.

Ja, min Herre!

Thorer (smiler lumsk).

Saa liden som den er, er den dog Veien
Til Helheim, Grib!

(Seer sig om.)

Her er dog Ingen?

Grib.

Nei!
Sletingen. Det var kun en sulten Ravn,
Som skreg paa Fieldet hist.

Thorer.

Den skriger efter
Sit Bytte, Grib! Thi seer Du denne Rende,
Som løber ned fra Hialtet? — Seer Du Hialtet
Er huult, — og denne Fieder — Du forstaaer mig?

Grib.

Nei, Herre!

Thorer.

Det er sandt; saa skiønne Sager,
Saa kunstige, dem kiender man kun lidt til
Her i det plumpe Nord. I Welskland har
Jeg paa min Reise kiøbt mig denne Dolk;
Jeg tænkte nemlig, som det er i Sandhed:
Hvo veed, hvortil vel den kan bruges?

Grib.

Rigtig!

Thorer.

Altsaa, min Grib, har Du ei ofte seet
En saaret Kæmpe, som med samt sit Saar
Er kommen sig igien og vorden karsk?

Grib.

Heel ofte, Herre!

Thorer.

Men naar Daggertstødet
Skal være vist og sikkert, seer Du selv,
Hvor lidt man stole kan paa Armens Kraft.

Grib.

Jeg veed dog ei, — naar Armen kun er stærk.

Thorer.

Hvad stærk? Hvad er da menneskelig Styrke?
Men seer Du: denne Dolk er fyldt i Hialtet
Med en fortræflig kostbar Saft, som flyder
I Saaret flux, som blander sig med Blodet,
Og levrer det.

Grib.

Ha, nu forstaaer jeg — Gift!

Thorer.

Raab ei saa høit! Der har Du Dolken, Grib!
Vær Dig forsigtigt og fornuftigt ad!
Du est ei vant at bruge Vaaben.

Grib (vugger den i Haanden).

Herre!
Jeg faaer en sælsom Lyst. Veed I hvortil?

Thorer.

Nei, Grib! Dit Øie flammer. Nu hvortil?

Grib.

At støde den i Eders eget Bryst.

Thorer.

Grib, est Du rasende?

Grib.

Stat stille, Herre!

I kan jo nok begribe, det var Spøg.

Thorer.

Men saadant Spøg!

Grib.

I mener, for en Spøg

Var det for grovt?

Thorer.

Ja, Grib! det var for grovt,

Og Tid har vi nu ikke til at spøge.

Grib.

Saa vil vi strax da giøre det til Alvor.

Du skriger atter, Ravn? Kom! Tag dit Bytte!

(Han støder ham Daggerten i Brystet.)

Thorer (styrter).

Troløse! Du har giennembort mit Hierte.

Grib.

Det er ei sandt. Hvad kalder Du dit Hierte?

Den kolde Kiødklump i den venstre Side

Gi'er Du dog ikke dette Hædersnavn?

Den aldrig følte, hvorledan skulde den

Da føle dette Stød? Umuligt, Thorer!

Thorer.

Forræder!

Grib.

Du har nævnt dit eget Navn.

Thorer.

Ha, det er sandt!

(døer.)

Grib.

Det skulde Du betænkt
En Kiende før. Nu er det alt for silde.
(Betragter ham.)
Der ligger han og svømmer i sit Blod.
Hvor er nu dine Rænker og din Snildhed?
Kan Du ei finde paa et vittigt Indfald,
At stille Blodet med? Enfoldig taus,
Med Næsen op i Veiret, ligger han;
Og ei hans hele Livs Forslagenhed
Formaaer at hindre Veien ham til Nastrond.

Olaf. Carlshoved. Jostein. Følge.

Olaf
(til Grib, med draget Sværd).
Hvor er din Herre, Træl?

Grib (peger paa Liget).
Der ligger han.

Olaf.
Hvad? Thorer Klake svømmer i sit Blod?

Grib.
Han seiler ned af Elivagas Bølger
Til Helheim.

Olaf.
Hvo har dræbt ham?

Grib.
Høie Konge!
Han selv har dræbt sig med sit Nidingsværk.

Olaf.
Forkynd!

Grib.
Han vilde overtale mig
At støde denne Daggert i dit Bryst;
Thor veed hvorfor, han har formodentlig
Dog havt en Afsky, for at myrde Dig
Med egne Hænder.

Olaf.

Nu? Og hvad saa meer?

Grib.

Jeg Dolken fik, forsynet vel med Gift;
Jeg skulde støde den i Trygvason,
Men jeg tog feil og stødte den i Thorer.
Nu ligger han halsstarrig der paa Jorden,
Og taler ei et Ord. Før løb hans Tunge,
Med samt det lille sledske røde Øie,
Ustadigt flottende, snart hist, snart her,
Kun aldrig roligt, kiækt. Nu seer det roligt;
Men dumt og døsigt, som igiennem Horn.
Ak Herre! neppe kan I troe, hvor hurtigt
Min Husbond har omskiftet sin Natur.

Olaf.

Du ædle Træl!

Grib.

Hvis Thorer kunde tale,
Da skulde han bekræfte Jer mit Ord:
Han loved mig at vorde Hakons Mand,
Fra Trældom fri at føre Stang og Skiold,
At drikke Miød paa Bænk i Kongehallen,
Hvis jeg udførte vel min Dont; men Herre,
Det tyktes mig, som det var alt for dyrt,
At kiøbe Hakons Miød med Olafs Blod.

Olaf.

Hugprude Svend! Og vil Du heller da
Vel kaldes Olafs Mand? Og vil Du trofast
Bestandig stride for ham, som din Drot,
Og sidde, til et Mærke paa hans Venskab,
Iblandt hans bedste Kæmper?

Grib (rørt).

Ak, nu smelter
Min Stolthed I med Vennesalighed.
Sligt bydes mig? Saa er da Timen kommen,

At jeg skal bryde mine Trællebaand?
O jeg maa græde som et Barn. Tilgiv!

Olaf.

Dig var jo lovet Frihed af din Jarl.

Grib.

Ak, hvilken Frihed! hvilken Frihed, Herre?
Jeg skulde kiøbe Kroppens usle Frihed,
For Siælens; skulde miste Trællenavnet,
For virkelig at vorde til en Træl.

Olaf.

Du christne Hedning, kom! ræk mig din Haand!
Hvad hedder Du?

Grib.

Grib var mit Trællenavn.

Olaf.

Saa kald Dig Grif, og lad en vældig Grif
Med stærke Farver male paa dit Skiold,
Som slaaer en Ædderslange ned til Jorden.

Grif.

Ha, jeg forstaaer Jer fuldvel: Ædderslangen
Er Thorer Klake. Odin! det var prægtigt!
Ha, Olaf! Du belønner kongeligt.

Olaf.

Kald Odin ei! vanmægtig er hans Magt,
Du seer hans Aand i hans Tilbedere.
Hvor er nu Hakon?

Grif.

Hist i Skoven, Herre!
Skiult i en Bondehytte med sin Træl;
Der venter han paa Thorer med Jert Hoved.
Men jeg vil hugge Thorers Hoved af,
Og lægge det i Kurven, Herre Konge!
Saa bringer Du Jarl Hakon Thorers Hoved,
Istedet for, han skulde bringe dit.

Olaf.

Nei, Grif! Nei! død er død. Gaaer, mine Mænd,
Og jorder Thorer Klakes døde Legem.

Grif.

Bag Nelderne ved Grøften!

Olaf.

Jorder ham
Ved Hyldebusken hist! at den kan strøe
Sit hvide sørgelige Blomster ned
Paa Graven. — Grif! ei maa Du være grum,
Ei hade maa Du efter Døden.

Grif.

Herre!
Siig mig kun, hvad der sømmer sig og bør sig,
Saa skal Du see, at jeg skal bedre mig.

Olaf.

Følg mig i Stilhed nu til Hakon Jarl!

Grif.

Saa maae vi denne Vei, min ædle Konge!

(De gaae.)

Et affides Sted i Skoven ved en Bondehytte.

Hakon Jarl. Karker.

Hakon.

Har Du fuldbragt dit Ærind, som jeg bød?

Karker.

Ja, Herre Jarl! Jeg sagde dem paa Skibet,
At Du var gangen op i Birkelunden,
At trække Veiret bag de kiøle Grene,
Fordi det var for hedt paa salten Sø
I Middagsstunden; hvilket kommer af,
At Solen skinner ned med Glands paa Vandet,
Og saa fra Vandet atter op igien.
Saa man har ondt at giøre; thi paa Søen

Er altid tvende Sole; det vil sige
Kun een paa Himmelen, men een paa Søen.
Paa Landet er man plaget kun af een;
Og derfor var Du gaaet op i Land.

Hakon.

Og at jeg vilde holde Maaltid her,
Det sagde Du vel ogsaa?

Karker.

Herre Jarl!
Det kan I sagtens tænke. Naar forglemmer
Jeg Maden og hvad der vedkommer Maden?
Det er det Allerbedste her i Verden;
Skiøndt rigtignok man, paa den anden Side,
Vel kan indvende mig, at ogsaa Driften
Kan ha'e sin store Nytte. Det forstaaer sig!
Jeg sagde: Jarlen æder hist sin Daure.
Paa Vandet skvulper Skibet op og ned,
Saa faaer han Maden i den gale Hals.
Hvad kan det hiælpe?

Hakon.

Ret, min Karker! Ret!
Du est en vittig Gut. Gaa nu og hiælp
Kisping at syde. Lad mig ene, Karker!
Naar Thorer kommer, eller Thorers Svend,
Da beed dem frit kun træde flux herind.

Karker.

Godt, Herre Jarl! det Alt skal efterkommes.

(Gaaer.)

Hakon.

Gid jeg kun havde flere slige Svende,
Saa var jeg sikker, hvor jeg gik og stod.
En Hund er ikke nær saa stærk og tro,
Og dertil kommer dog, at han kan tale.
Et Redskab og et Vaaben! uundværligt;
Jeg bytted ham ei for det bedste Sværd.

(Sætter sig.)

De Andre med de skarpe Blik og med
Den kloge Tale kan man ikke troe.
Skiøndt Thorer — Thorer! har Du hilset Olaf?
Har Du alt sendt ham bort til sine Guder
I Luften hist?

(Støtter sit Hoved til Haanden og grunder.)

Det var ei min Beslutning;
Den kom fra Thorer. Thorer maa forsvare
Sin Daad for Odin. — Odin vil ei vredes.
Ha! skulde denne Vanvid ei forhindres,
Som truer med at styrte Guderne
Fra deres gamle Stole? Olaf vil
Ei blot tilrane sig min Kongemagt,
Men entnu meer: Valfauders. Lad ham falde!
Thi brat maa Stormen standses i sin Gang.
Det er den høie Tid, den høie Tid!
I graane, mine Haar! men hvide Lokker!
I snart skal vorde gule, giver Tid!
De skielmske Møer spotted mig tilforn,
Fordi mit Haar var sort og ikke gult;
Giv Tid, I Børn! gult, guldgult skal det vorde,
Det skal forgyldes af den gyldne Ring. —
Hvo kommer der? Ha, sikkert Thorer Klake.
Han loved mig at bringe Olafs Hoved! —
Mit Blik sig vægrer ved at skue did.

(Han bliver siddende i den forrige Stilling.)

Olaf Trygvason træder ind, hyllet i en graa Kappe, med en slid Hat paa Hovedet.

Hakon (uden at vende sig).

Min bolde Thorer Klake, kommer Du?
Er alting lykkedes og bringer Du,
Hvad Du har lovet? — Svar mig, Thorer Klake!

Olaf.

Alting er gaaet, som det burde, Herre!
Men undskyld Thorer, at han selv ei kommer,
Og bringer Eder Konning Olafs Hoved.

Det faldt ham vanskeligt. Thor veed, han havde
En Slags Modbydelighed for at bære
Det selv, og sendte mig.

Hakon.

Vel, vel! Saa gaa,
Og grav det strax dybt ned i Jordens Skiød!
Jeg vil ei see det selv. Mit Oie taaler
Ei slige Syn. Det staaer for mig i Drømme.
Grav Liget ned, og sig din Herre, Træl,
At flux han kommer!

Olaf.

Thorer Klake sover.

Hakon.

Han sover?

Olaf.

Middagssøvn; stiv har han strakt
Sig under nogle mørke Hyldebuske.

Hakon.

Saa væk ham da! (afsides) Nu sove? Efter slig
En Gierning? Thorer! Jeg beundrer Dig,
Du har et sieldent Mod. (høit) Gaa, væk ham, Træl!

Olaf.

Men vil I ikke see først Olafs Hoved?

Hakon.

Nei, har jeg sagt! Nei!

Olaf.

Herre Jarl! I troer
At det seer skrækkeligt og hæsligt ud?
Men intet mindre, Herre! Olafs Hoved
Er vel saa sundt som Nogens her i Landet.

Hakon.

Gaa, siger jeg!

Olaf.

Nu har jeg aldrig hørt!
Jeg havde tænkt, Jarl Hakon var en Helt,
Som faa i Nord, og dog han frygter for

Et dødt og blegt og koldt afhugget Hoved?
Hvor vilde Du først skiælve, hvis Du fandt
Det levende paa Kroppen.

Hakon (vender sig forbittret).

Træl! Du vover? —
Hvor har Du det?

Olaf
(tager Hatten af, og slaaer Kappen tilside).

Paa mine Skuldre, Jarl!
Tilgiv mig, at jeg bringer Eder det
Paa denne Viis; den faldt mig mageligst.

Hakon.

Ha, Surtur! Olaf? Ha, Forræderi!

Olaf.

Min Gubbe, spar dit raske Heltemod!
Vov ingen Dyst med Olaf! Husk, at end
Han har sit Hoved heelt og ubeskaaret,
Og at din kraftesløse Oldingsfærd,
Kun kæmper mod den hovedløse Olaf.

Hakon.

Ha, Niffelheim!
(Anfalder Olaf.)

Olaf
(slaaer Hakon Sværdet af Haanden, og siger med tordnende Stemme):

Vær rolig, siger jeg!
Og stik dit Sværd i Balgen. Mine Mænd
Omringe Huset; mine Skibe, Jarl!
Oppeie dine. Jeg er kommen hid,
At vinde Landet i en ærlig Strid.
Du selv har lokket mig med Rænker hid.
Nu staaer Du, som en Træl, foragtelig,
Indviklet i din egen Snare. Jeg
Vil ei benytte slig en ussel Fordeel,
Som Slumpelykken skiænker mig. Nei, Hakon!
I Marken vil jeg dristig møde Dig.
Dit Anslag, som Du seer, er gaaet ilde,

Din Thorer svømmer i sit eget Blod.
Det var mig saare let at gribe Dig;
At dræbe Dig var endnu mere let;
Men jeg bekiender mig til Christi Lære,
Foragter slig uhæderlig Bedrift.
Thi vælg imellem tvende Kaar: Bliv Jarl
Paa Hlade, som Du var, og sværg mig Troskab,
Hvis ikke, fly! Hvor vi da sees igien,
Det giælder blodigrøde Pander, Hakon!

Hakon (stolt og rolig).

Det Sidste vælger jeg, det Sidste, Olaf!
Du kalder mig en Niding og en Træl?
Det lokker høit et Smil paa mine Læber.
Man hører, at Du est en Yngling, Olaf!
Raadmundethed og Overmod er Det,
Hvormed din Alder melder sig. See mig
I Øiet, Olaf, og betragt min Pande!
Har Du hos Trælle fundet slige Blik?
Og tykkes Dig, at Feighed og at Lumskhed
Har smaalig furet denne Pandes Rynker?
Jeg lod Dig lokke? Ja naturligviis;
Jeg vidste, Du behøved blot et Vink,
For strax at flagre did til Lokkemaden;
At i din stolte Siæl Du agted meer
Dit Slægtskab med en uddød Kongeslægt,
End Hakon Jarls beundrede Bedrifter;
At kun Du lured paa en Leilighed,
For at forstyrre Gubben i sin Ro.
At denne Færd jeg ønsked overstaaet,
Jo før jo heller, kan det undre Dig?
At jeg bedrog en Sværmer, som foragter
De høie Guder, kan det undre Dig?
Og kan det undre Dig, at jeg tillod
Min Kæmpes Anslag, da en fiendtlig Skiæbne
Lod til at ville styrte — mig ei blot —
Men Valhals Guder?

Olaf.

Hakon! mindes Du,
Erindrer Du vel, Hakon! at Du selv
Har været Christen og at Du blev døbt
Af Bisskop Popo? at Du siden sveg
Din Eed? Hvormangen Eed har Du vel sveget?

Hakon.

Forbandet kalder jeg det Øieblik,
Da, ført bag Lyset af den slebske Munk,
Jeg lod mig daare ved en ussel Kunst:
Han kunde bære Jernet gloende,
Naar Haanden først var overstrøget med
En Hexesalve.

Olaf.

Stakkels, blinde Gubbe!
Jeg ynkes over dine sølvgraae Haar.

Hakon.

Ha, spar din Ynk! Saa som Du seer mig her,
Seer Du det sidste Glimt, den sidste Gnist
Af gammel nordisk Kraft og Helteliv; —
Den, Ungersvend! den skal Du ikke slukke
Med dine sygelige Feberdrømme.
Jeg veed det nok, det er de Christnes Sæd,
At ynke Folk, omvende dem, forbedre;
Vor Sæd er den: dybt at foragte Jer!
At pønse paa Jer Undergang og Død,
Som Gudernes og Heltelivets Fiender.
Det Hakon giør, og derudi bestaaer
Hans Nidingsfærd. Ved Odin og ved Thor!
Du skal ei slukke Norges Helteild
Med dine fromme, vaade Drømmetaager.

Olaf.

Velan! Vi skilles ad for dennegang.
Vee Dig! naar næstegang vi atter sees.

Hakon.

Ja, vee mig! om jeg ikke knuser Dig.

Olaf.

Himlen vil træffe Dig med sine Flammer!

Hakon.

Nei, Thor skal splintre Korset med sin Hammer!

(De gaae hver til sin Side.)

Fierde Handling.

Hlade.

Hakon Jarl. Et Bud.

Hakon.

Forkynd dit Budskab, siig det uden Frygt
Og uden Forbeholdenhed! Hvor gaaer det?
Har Bondehæren samlet sig?

Budet.

Ja Herre!
Forbittrelsen har sammenstimlet dem.
Orm har paa fire Veie fra sin Gaard
Sendt Herorf rundt omkring, og budt Enhver,
At han bevæbnet skulde drage hid,
Og faae Dig dræbt. Han sendte Bud til Haldor
Paa Skierdingstad, og han har atter sendt
Budstikken længer om. Med ham har Sigurd,
Den skiønne Bryniolfs, før din Frilles, Husbond,
Forenet sig, samt Alf og Skialm fra Rimold,
Der komme for at hævne deres Søster.
De føre Hæren an, med Orm og Haldor.
Den samler sig i Orkedalen.

Hakon.

Ha!
Jeg stoler paa min gode Kæmpeskare.
Med faa, men vel bevæbnede, med kiække

Hakon.

Ja, vee mig! om jeg ikke knuser ✱

Ol

Himlen vil træffe Dig med sl

Nei, Thor skal splintre

..iems Fiord.

Hakon.

..den? Uden Modstand? Har

..ar min Søn da ikke mødt ham?

Budet.

Herre Jarl!

Hakon.

Hvi sukker Du? Saa tal!

Budet.

I Morges seiled Olaf ind i Fiorden,
Med fem skioldhængte, lange Krigerskibe,
Da var din Søn, din Erland, der med tre;
De andre laae i Vigen, dybest inde.
Der faldt en Taage; Erland mægted ei
I denne Skynding dem et Vink at give.
Først troede han at møde dine Snekker;
Men da de nærmed sig, da saae han vel,
Han havde taget feil, og vilde vende
Mod Landet; men det var for silde. Kongen
Foer med sit Følge hurtig ind i Fiorden.
Han tog din Søn for Dig, Herr Jarl! og bød
Roerfolket Aareslaget at forstærke.
Da Erland og hans Mænd sig nærmed Landet,
Og da hans Snekke løb paa Grund, da sprang
Med sine Kæmper flux han overbord.

...drette vel med tre
...ynderlig Befolkning,
...af staalklædte Mænd?
...det og forsøgte
...ae til Land.
...af Sigte:
...erskioldet,
...iønhed;

... undgaaer
... vi taltes sidst!
...et giældte røde Pander."
... Ord greb Kongen til en Roerpind —
... stiød den hen — O Herre! skaan mig for
... sige meer, og skaan Dig for at høre!

Hakon.

...l! Tal! han stiød Roerpinden af sin Haand —

Budet.

...g traf din Søn dermed i Tindingen,
...aa Hovedskallen brast og Hiernen vælted
... Havet.

Hakon (skiuler sin Smerte).

Har Du meer at sige?

Budet.

Olaf
Fortørnetes over, at han ei traf Dig.
Hans Kæmper dræbte mange Mænd; Endeel
Gav han dog Fred; af dem erfared han,
Hvor Vendehæren staaer, og hvordan den
Er sindet mod Dig.

Hakon.

Har Du meer at sige?

Budet.

Nei, Herre Jarl!

Hakon.

Saa gaa!

(Budet gaaer.)

Er altid tvende Sole; det vil sige
Kun een paa Himmelen, men een paa Søen.
Paa Landet er man plaget kun af een;
Og derfor var Du gaaet op i Land.

Hakon.

Og at jeg vilde holde Maaltid her,
Det sagde Du vel ogsaa?

Karker.

Herre Jarl!
Det kan I sagtens tænke. Naar forglemmer
Jeg Maden og hvad der vedkommer Maden?
Det er det Allerbedste her i Verden;
Skiøndt rigtignok man, paa den anden Side,
Vel kan indvende mig, at ogsaa Drikken
Kan ha'e sin store Nytte. Det forstaaer sig!
Jeg sagde: Jarlen æder hist sin Daure.
Paa Vandet skvulper Skibet op og ned,
Saa faaer han Maden i den gale Hals.
Hvad kan det hiælpe?

Hakon.

Ret, min Karker! Ret!
Du est en vittig Gut. Gaa nu og hiælp
Kisping at syde. Lad mig ene, Karker!
Naar Thorer kommer, eller Thorers Svend,
Da beed dem frit kun træde flux herind.

Karker.

Godt, Herre Jarl! det Alt skal efterkommes.

(Gaaer.)

Hakon.

Gid jeg kun havde flere slige Svende,
Saa var jeg sikker, hvor jeg gik og stod.
En Hund er ikke nær saa stærk og tro,
Og dertil kommer dog, at han kan tale.
Et Redskab og et Vaaben! uundværligt;
Jeg bytted ham ei for det bedste Sværd.

(Sætter sig.)

De Andre med de skarpe Blik og med
Den kloge Tale kan man ikke troe.
Skiøndt Thorer — Thorer! har Du hilset Olaf?
Har Du alt sendt ham bort til sine Guder
I Luften hist?

(Støtter sit Hoved til Haanden og grunder.)

Det var ei min Beslutning;
Den kom fra Thorer. Thorer maa forsvare
Sin Daad for Odin. — Odin vil ei vredes.
Ha! skulde denne Vanvid ei forhindres,
Som truer med at styrte Guderne
Fra deres gamle Stole? Olaf vil
Ei blot tilrane sig min Kongemagt,
Men entnu meer: Valfauburs. Lad ham falde!
Thi brat maa Stormen standses i sin Gang.
Det er den høie Tid, den høie Tid!
I graane, mine Haar! men hvide Lokker!
I snart skal vorde gule, giver Tid!
De skielmske Møer spotted mig tilforn,
Fordi mit Haar var sort og ikke gult;
Giv Tid, I Børn! gult, guldgult skal det vorde,
Det skal forgyldes af den gyldne Ring. —
Hvo kommer der? Ha, sikkert Thorer Klake.
Han loved mig at bringe Olafs Hoved! —
Mit Blik sig vægrer ved at skue did.

(Han bliver siddende i den forrige Stilling.)

Olaf Trygvason træder ind, hyllet i en graa Kappe, med en sid Hat paa Hovedet.

Hakon (uden at vende sig).

Min bolde Thorer Klake, kommer Du?
Er alting lykkedes og bringer Du,
Hvad Du har lovet? — Svar mig, Thorer Klake!

Olaf.

Alting er gaaet, som det burde, Herre!
Men undskyld Thorer, at han selv ei kommer,
Og bringer Eder Konning Olafs Hoved.

Det faldt ham vanskeligt. Thor veed, han havde
En Slags Modbydelighed for at bære
Det selv, og sendte mig.

Hakon.

Vel, vel! Saa gaa,
Og grav det strax dybt ned i Jordens Skiød!
Jeg vil ei see det selv. Mit Øie taaler
Ei slige Syn. Det staaer for mig i Drømme.
Grav Liget ned, og siig din Herre, Træl,
At strax han kommer!

Olaf.

Thorer Klake sover.

Hakon.

Han sover?

Olaf.

Middagssøvn; stiv har han strakt
Sig under nogle mørke Hyldebuske.

Hakon.

Saa væk ham da! (afsides) Nu sove? Efter slig
En Gierning? Thorer! Jeg beundrer Dig,
Du har et sieldent Mod. (høit) Gaa, væk ham, Træl!

Olaf.

Men vil I ikke see først Olafs Hoved?

Hakon.

Nei, har jeg sagt! Nei!

Olaf.

Herre Jarl! I troer
At det seer skrækkeligt og hæsligt ud?
Men intet mindre, Herre! Olafs Hoved
Er vel saa sundt som Nogens her i Landet.

Hakon.

Gaa, siger jeg!

Olaf.

Nu har jeg aldrig hørt!
Jeg havde tænkt, Jarl Hakon var en Helt,
Som faa i Nord, og dog han frygter for

Et dødt og blegt og koldt afhugget Hoved?
Hvor vilde Du først skiælve, hvis Du fandt
Det levende paa Kroppen.

Hakon (vender sig forbittret).

Træl! Du vover? —
Hvor har Du det?

Olaf
(tager Hatten af, og slaaer Kappen tilside).

Paa mine Skuldre, Jarl!
Tilgiv mig, at jeg bringer Eder det
Paa denne Viis; den faldt mig mageligst.

Hakon.

Ha, Surtur! Olaf? Ha, Forræderi!

Olaf.

Min Gubbe, spar dit raske Heltemod!
Vov ingen Dyst med Olaf! Husk, at end
Han har sit Hoved heelt og ubeskaaret,
Og at din kraftesløse Oldingsfærd,
Kun kæmper mod den hovedløse Olaf.

Hakon.

Ha, Niffelheim!
(Anfalder Olaf.)

Olaf
(slaaer Hakon Sværdet af Haanden, og siger med tordnende Stemme):

Vær rolig, siger jeg!
Og stik dit Sværd i Balgen. Mine Mænd
Omringe Huset; mine Skibe, Jarl!
Opveie dine. Jeg er kommen hid,
At vinde Landet i en ærlig Strid.
Du selv har lokket mig med Rænker hid.
Nu staaer Du, som en Træl, foragtelig,
Indviklet i din egen Snare. Jeg
Vil ei benytte slig en usfel Fordeel,
Som Slumpelykken skiænker mig. Nei, Hakon!
I Marken vil jeg bristig møde Dig.
Dit Anslag, som Du seer, er gaaet ilde,

Din Thorer svømmer i sit eget Blod.
Det var mig saare let at gribe Dig;
At dræbe Dig var endnu mere let;
Men jeg bekiender mig til Christi Lære,
Foragter slig uhæderlig Bedrift.
Thi vælg imellem tvende Kaar: Bliv Jarl
Paa Hlade, som Du var, og sværg mig Troskab,
Hvis ikke, fly! Hvor vi da sees igien,
Det giælder blodigrøde Vaaben, Hakon!

Hakon (stolt og rolig).

Det Sidste vælger jeg, det Sidste, Olaf!
Du kalder mig en Niding og en Træl?
Det lokker høit et Smil paa mine Læber.
Man hører, at Du est en Yngling, Olaf!
Kaadmundethed og Overmod er Det,
Hvormed din Alder melder sig. See mig
I Øiet, Olaf, og betragt min Pande!
Har Du hos Trælle fundet slige Blik?
Og tykkes Dig, at Feighed og at Lumskhed
Har smaalig furet denne Pandes Rynker?
Jeg lod Dig lokke? Ja naturligviis;
Jeg vidste, Du behøved blot et Vink,
For strax at flagre did til Lokkemaden;
At i din stolte Siæl Du agted meer
Dit Slægtskab med en uddød Kongeslægt,
End Hakon Jarls beundrede Bedrifter;
At kun Du lured paa en Leilighed,
For at forstyrre Gubben i sin Ro.
At denne Færd jeg ønsked overstaaet,
Jo før jo heller, kan det undre Dig?
At jeg bedrog en Sværmer, som foragter
De høie Guder, kan det undre Dig?
Og kan det undre Dig, at jeg tillod
Min Kæmpes Anslag, da en fiendtlig Skiæbne
Lod til at ville styrte — mig ei blot —
Men Valhals Guder?

Olaf.

Hakon! mindes Du,
Erindrer Du vel, Hakon! at Du selv
Har været Christen og at Du blev døbt
Af Bisskop Popo? at Du siden sveg
Din Eed? Hvormangen Eed har Du vel sveget?

Hakon.

Forbandet kalder jeg det Oieblik,
Da, ført bag Lyset af den sledske Munk,
Jeg lod mig daare ved en ussel Kunst:
Han kunde bære Jernet gloende,
Naar Haanden først var overstrøget med
En Hexesalve.

Olaf.

Stakkels, blinde Gubbe!
Jeg ynkes over dine sølvgraae Haar.

Hakon.

Ha, spar din Ynk! Saa som Du seer mig her,
Seer Du det sidste Glimt, den sidste Gnist
Af gammel nordisk Kraft og Helteliv; —
Den, Ungersvend! den skal Du ikke slukke
Med dine sygelige Feberdrømme.
Jeg veed det nok, det er de Christnes Sæd,
At ynke Folk, omvende dem, forbedre;
Vor Sæd er den: dybt at foragte Jer!
At pønse paa Jer Undergang og Død,
Som Gudernes og Heltelivets Fiender.
Det Hakon giør, og derudi bestaaer
Hans Nidingsfærd. Ved Odin og ved Thor!
Du skal ei slukke Norges Helteild
Med dine fromme, vaade Drømmetaager.

Olaf.

Velan! Vi skilles ad for dennegang.
Vee Dig! naar næstegang vi atter sees.

Hakon.

Ja, vee mig! om jeg ikke knuser Dig.

Olaf.

Himlen vil træffe Dig med sine Flammer!

Hakon.

Nei, Thor skal splintre Korset med sin Hammer!

(De gaae hver til sin Side.)

Fierde Handling.

Hlade.

Hakon Jarl. Et Bud.

Hakon.

Forkynd dit Budskab, siig det uden Frygt
Og uden Forbeholdenhed! Hvor gaaer det?
Har Bondehæren samlet sig?

Budet.

Ja Herre!
Forbittrelsen har sammenstimlet dem.
Orm har paa fire Veie fra sin Gaard
Sendt Herorf rundt omkring, og budt Enhver,
At han bevæbnet skulde drage hid,
Og faae Dig dræbt. Han sendte Bud til Halbor
Paa Skierdingstad, og han har atter sendt
Budstikken længer om. Med ham har Sigurd,
Den skiønne Brynilofs, før din Frilles, Husbond,
Forenet sig, samt Alf og Skialm fra Rimold,
Der komme for at hævne deres Søster.
De føre Hæren an, med Orm og Halbor.
Den samler sig i Orkedalen.

Hakon.

Ha!
Jeg stoler paa min gode Kæmpeskare.
Med faa, men vel bevæbnede, med kiække

Krigsvante Mænd adsplittes let igien
En sammenstimlet Bønderflok.

Budet.

Men, Herre!
Den er alt stor, foreges daglig meer;
Forbittrelsen har vel bevæbnet dem.

Hakon.

Med øieblikligt Mod, der svinder brat,
Saasnart Jarl Hakon kommer med sit Sværd.
Hvad meer? Er Olaf landet med sin Flaade?

Budet.

Ja, han er løbet ind i Trondhiems Fiord.

Hakon.

Hvad? Her i Fiorden? Uden Modstand? Har
Ei Erland, har min Søn da ikke mødt ham?

Budet.

Ak, Herre Jarl!

Hakon.

Hvi sukker Du? Saa tal!

Budet.

I Morges seiled Olaf ind i Fiorden,
Med fem skioldhængte, lange Krigerskibe,
Da var din Søn, din Erland, der med tre;
De andre laae i Vigen, dybest inde.
Der faldt en Taage; Erland mægted ei
I denne Skynding dem et Vink at give.
Først troede han at møde dine Snekker;
Men da de nærmed sig, da saae han vel,
Han havde taget feil, og vilde vende
Mod Landet; men det var for silde. Kongen
Foer med sit Følge hurtig ind i Fiorden.
Han tog din Søn for Dig, Herr Jarl! og bød
Roerfolket Aareslaget at forstærke.
Da Erland og hans Mænd sig nærmed Landet,
Og da hans Snekke løb paa Grund, da sprang
Med sine Kæmper flux han overbord.

Hvad skulde han udrette vel med tre
Smaasnekker, uden synderlig Befolkning,
Mod fem, der fyldtes af staalklædte Mænd?
Han svømmed under Vandet og forsøgte
Paa denne Viis igien at naae til Land.
Men Olaf havde tabt ham ei af Sigte:
Han saae den lyse Brynie, Kobberskioldet,
Som overgik de Andres langt i Skiønhed;
Bestandig troede han, at det var Dig,
Og raabte: „Hakon! dennegang undgaaer
Du Døden ei! Husk da vi taltes sidst!
Da svor vi, at det giældte røde Vander."
Med disse Ord greb Kongen til en Roerpind —
Og stiød den hen — O Herre! skaan mig for
At sige meer, og skaan Dig for at høre!

Hakon.

Tal! Tal! han stiød Roerpinden af sin Haand —

Budet.

Og traf din Søn dermed i Tindingen,
Saa Hovedskallen brast og Hiernen vælted
I Havet.

Hakon (skiuler sin Smerte).

Har Du meer at sige?

Budet.

Olaf
Fortørntes over, at han ei traf Dig.
Hans Kæmper dræbte mange Mænd; Endeel
Gav han dog Fred; af dem erfared han,
Hvor Vendehæren staaer, og hvordan den
Er sindet mod Dig.

Hakon.

Har Du meer at sige?

Budet.

Nei, Herre Jarl!

Hakon.

Saa gaa!

(Budet gaaer.)

Og Du blev vred,
Fordi Du ikke traf mig, Olaf? Ha!
Du aldrig havde kunnet træffe bedre.
Ham traf Du ei; min Erland traf Du ei;
Ham Ægir tog i vennehulde Favn,
Og hæved ham, den fagre Ungersvend,
Til Valhal. Men hans Fader har Du truffet,
Dybt har Du truffet Hakon i sit Hierte.
O! Erland! Erland! O min Søn! min Søn! —
Bevæget, Hakon? Taarer paa din Kind?
Ha, det er længe siden. Hakon Jarl,
Du bliver gammel, græder som en Qvinde.
Han var mig kiær, han var min Alders Haab,
Thi Erik stormer om paa egen Haand;
Jeg saae alt længst i ham min Eftermand.
Hvor er I alle svundne, mine Drømme?

(Han grubler et Øieblik, derpaa siger han forfærdet:)

Det gaaer tilbage! — Ha, det gaaer tilbage!
Hvorledes? Hylle Taager sig om Valhal?
Blev Odins gyldne Stol i Hlidskialf rusten?
Har den alt tabt sin Straale? Grønne Frigga,
Est Du alt visnet, som en Birk i Høst?
Stial atter Loke dine Frugter, Ydun?
Hvor er din Hammer, Thor? Hvor Asatyr!
Din stærke drabelige venstre Haand?
Siig, høie Skare, har Du hyllet Dig
I Mulm, og fulgt til Hel den fromme Baldur? —
Op, Hakon Jarl! Op, gamle norske Kæmpe!
De kalde Dig en Hedning? Hædersnavn!
Ja vel en Hedning, Hakon! thi Du strider
For Hedenold. Til Vaaben og til Seir!
Tilgiver Hakon, evigbellige Guder!
At han Valhalla glemt har over sig;
I høre det! I høre det: Fra nu af
Er dette Liv for evig offret Eder.
Den skiønne Drøm, at Aftensolen skulde

Forgylde denne Tinding, før den sank,
Er dunstet hen; en Storm har hævet sig
Med Rusk og Slud; den hyller Solen ind,
Og inden Himlen vorder atter blaa,
Nedblinke Stiernerne paa Hakons Høi.
Ran tog min Søn, min Erland; Erling har
Jeg vel tilbage. — Men hvor kan jeg troe,
At denne spæde Spire skulde trodse
Vanfredens Magt? — Saa være det da svoret
Ved, Odin, ved din Krones Ædelstene,
De blanke Stierner; Aukthor, ved din Vogn,
Som vender ned sin lyse Stang hver Midnat:
Fra nu af lever jeg for Valhals Guder.
Hvis Stolthed rev mig hen; tilgiv mig da,
Du skiønne Saga! Du fortrylled mig;
Og var det Mishag, Odin, med min Daab,
Som fik Dig til at rynke Heltepanden,
Da kræv et Offer! kræv, hvad helst Du vil,
Og Du skal faae dit Krav!

Stein kommer med et Guldhorn.

Hakon.

Hvad bringer Du?

Stein.

Et Bytte fra din Fiende, Herre Jarl!
Du veed at Olaf havde sendt endeel
Muurmestere til Land, for, nær ved Stranden,
I Skoven op at bygge ham ved Fiorden
Et Huus, et, som de kalde det, en Kirke
For deres nye Guder. Du befol,
Som billigt, strax en Flok af dine Mænd
At gaae derhen og hindre denne Daab.
Det skete som Du bød. Men før vi kom,
Fandt Olafs Svende, ved at grave dybt
I Jorden, dette Horn. Det have vi
Frataget dem, Herr Jarl! og bringe Dig.

Hakon.

Vel Stein! Og bringe Flere det end Du?

Stein.

Vi er en Flok.

Hakon.

Saa skal I vel beværtes
I Borgestuen. Hver skal have sig
Saa stort et Horn med Miød, som dette her.

Stein.

Det skal vi tømme paa din Sundhed, Herre!

(Gaaer.)

Hakon.

Et herligt gammelt Offerhorn af Guld,
Af drevet Guld; et sieldent gammelt Horn.
Paa denne Plads stod uden tvivl tilforn
Et Gudehuus for alle Valhals Aser.
Der skulde Du nu bygge dine Kirker,
Og dine skumle Munkeceller, Olaf?
Ret, mine Mænd! at I fordrev dem; ret,
At I tilvandt mig denne gamle Skat,
Saa skiøn, som herlig. — Der er skrevet Runer
Om Hornets Rand. Lad see, hvad er der skrevet?

(Læser:)

Prøster for din Brøde,
Bonde, din Lykke;
Gak til høie Guder,
Giv dem det Bedste!

(Hakon staaer længe truffen og forbauset, derpaa gientager han Verset langsomt og med Vægt.)

— Giv dem det Bedste! —
Det vil I altsaa, Burs og Børes Børn?
Det Bedste vil I, saa vil I formildes?
Ha, jeg forstaaer dit Vink, Du høie Skuld!
Jeg seer Dig hyllet i de hvide Lin,
Du sidder under Asken Ygdrasil;
Dybt stirrer Du i Urdurs Kilde. Siig,
Er Vandet rødt, forlanger Bølgen Blod? —

Det Bedste! Hvad er da det Bedste vel?
Min Erland faldt; alt fik I jo det Bedste! —
Men det har Hakon ei frivillig offret;
Og selv han Eder give skal det Bedste;
For at gienvinde sig den svundne Lykke,
Der brast ham for hans Brøde; thi han glemte
Jo Valhal over sig. —. Giv dem det Bedste! —
Jeg har endnu en snild, en lille Gut,
Med gule Haar, med Oine blaae som Gimle,
Uskyldig som den klare Morgenstierne,
Men rask og vælig, som en Buk paa Fieldet,
Af Hakons Manddomsblod den sidste Draabe; —
Ham giælder det dog ei? Du lyse Freia!
Du kræver dog ei, hvad Du selv har givet?

(Grunter.)

De høie Guder kræve to Slags Offer:
Eet for at hæve deres Pragt og Herskab,
Da falder Qvæg, da falde slagne Fiender,
Da hvirvle Glædesflammerne fra Jorden,
Og Odin smiler paa sin Kongestol;
Det andet Offer ryger til Forsoning,
Dets Lue dæmper ikkun Valhals Vrede,
Da bløder Hiertet medens Offret bløder,
Det skeer i Stilhed uden Sang og Klang,
Det er til Straf, det bringer Guderne
Til Misfundhed, naar de har vendt os Ryggen.

(Betragter Hornet.)

Her staaer det roligt gravet ind i Guldet
Med tydelige Træk: Giv dem det Bedste!
Og hvorfor bragtes det mig netop nu,
I Oieblikket, da jeg svor Valfader
At virke kun for ham? I Oieblikket,
Da jeg tilstod — Fy Hakon, ingen Svaghed!
Thorgierdur Horgabrud! Du gridske Skioldmø,
Som følger Kæmperne til Striden, paa
Den hvide Ganger, med et Klæde, farvet

I lunkent Blod, om dine brede Skuldre,
Med Dødens Glavind i din stærke Haand;
Dit Øie gløder blodigt efter Rov,
Du strækker ud din Haand, — din Daggert blinker —
Vel, Hakon lyder! Hakon skiælver ei.

(Han gaaer.)

Skov.

Tangbrand. Grif.

Tangbrand.

Vel at jeg finder Dig, min Grif! Hvor er
Kong Olaf? Hvad vil dette Væsen sige?
Hvor er han henne med den gamle Mand?

Grif.

De gaae bestandig end i Skoven sammen,
De tale snart om Et og snart om Andet.
Sær udelader sig den Gamle tidt,
Paa en utydelig forblommet Viis,
Om Olafs Færd.

Tangbrand.

Jeg var der ei, hvad har
Da Gubben sagt, og hvordan er han kommen?

Grif.

Vi sad just ved vort Vindseaftensgilde,
Særdeles muntre trindt om Egebord,
Kong Olaf selv var overgiven oprømt;
Da treen en Gubbe langsomt ind i Hallen.
Eet Øie har han kun; han satte sig
Ved Døren; men Kong Olaf, som er giestfri
Og vennesæl, bad ham, at nærme sig
Og sætte sig hos ham. Derpaa begyndte
De To at tale klogt og længe sammen.
Den Gamle vidste god Besked om Alt,

Hvad der er skeet i Landet rundtomkring,
Han gantedes, men paa en egen Maade,
Som plat ud ei var efter Olafs Sind.
Han sagde: Som jeg mærker, helligholder
Man her Forvirrelsernes Fest! I mindes
Den Aften, da de fromme Brødre hver
Fik Lyst at snakke paa sin egen Viis,
I Munden paa hinanden. Troer Du, Olaf!
At de fra den Tid har forstaaet hverandre?
Tilsidst blev det den gamle Mand for lummert
I Salen, og da Sommernatten var
Saa luun og sval, bad han Kong Olaf gaae
En Vandring med ham giennem Skoven. Kongen
Gav efter for hans Bøn. Jeg fulgte dem
Bestandig i en Afstand. Ak, Hr. Bisp!
I kan ei troe, hvorvidt de vandred om.
Den Gamle førte Kongen stundom hen
Paa Fieldekanten, pegte med sin Finger
Ud over Landet, mens han talde. — Maanen
Nedskinte klar. Det var ret underligt!
Thi naar man skued' begge noget borte,
Saae Gubben ud, svøbt i sin sorte Finmut,
Fast som en Trold. Jeg ønske vilde, Kongen
Dog endelig engang gik hiem tilsengs;
Thi det er silde, Natteduggen falder.

Tangbrand.

Hvor er han? Bring mig strax til Kongen, Grif!
Forlængst gik Solen alt bag Havet ned;
I Morgen, naar den stiger, smiler den
Med helligt Blik paa Pindses Sommerfest,
Og end er Aftenmessen ikke siungen.
Hvorledes skal jeg dog forstaae min Olaf?
Saaledes før han aldrig pleied svigte
Sin fromme Pligt. Kom, lad os søge Kongen!

(De gaae.)

Olaf kommer vandrende ind fra den anden Side med **Auden.** Denne har en sort Kappe paa og en Hætte over Hovedet.

Auden.

Ja, jeg forstaaer Dig nok, min Ungersvend!
Den skiønne Sang i disse hvalte Kirker,
Den smeltede Dig Hiertet og dit Blik
Henreves af de smukke Billeder.
Du troede vist, det maatte være Sandhed,
Alt hvad Du følte; hvad Du dengang følte,
Skal hele Norges Land nu føle med,
Hvis ikke, — smage Kraften af dit Sværd.
Er det ei saa?

Olaf.

Du est en sølvgraa Gubbe,
Som længst er stivnet i sin gamle Tro;
Jeg Dig fortænker ei deri, at Du
Kun kalder min Bedrift Vildfarelse.

Auden.

Du siger, jeg er stivnet i min Tro?
Det er et godt, et saare heldigt Udtryk.
Og siig mig, Olaf, hvad Du mener kun
At jeg skal være; kunde der ei siges
Om Alt, at det var ligesaa? Thi Tro
Kan dog vel ikke kaldes andet, end
En egen synderlig Tilbøielighed,
En Drift, som hæver Kraften i vor Siæl
Mod Livets Ophav, det Usynlige;
En Drift, som er forskiellig, efter Væsnet,
Den virker paa; forskiellig efter Tiden,
Den virker i; forskiellig som Naturen. —
Saaledes stræbe disse Graner, Olaf!
Og dette bratte Field. Den kiække Viis,
At hæve Nakkerne saa høit i Veiret,
Er, saa at sige, deres Tro. Du seer,
De har den samme Tro tilsammens; thi,

Som Du begriber, er det ei for Intet,
At overalt, saavidt dit Øie rækker,
Og overseer det stolte Norden, Alt
Bær' Præget af een Aand, et eget Væsen.
I Sydens Dal — der er det anderledes!
Der flades ud de stive smækkre Løv,
Til runde bløde Blade; Stammen kneiser
Ei længer der med ranke Skud fra Jord;
Den bukker sig i fromme Krumninger,
Mørkt under Hvælvingen; omtrent saadan
Som dine Munke, naar de holde Messe.

Olaf.

Forunderlige Gubbe!

Auden.

Hvor nu Himlen
Er altid blaa, hvor Solen daler rød
Hver Aften, hvor den vellystfulde Lund
Indbyder kun til Elskov og til Sang,
Der vaagner Strængelegens, Sangens Kunst;
Man river Farver, for at efterligne
Den smukke Straaleglands og Blomstervrimmel;
Og Kiærlighed, som lefler overalt,
Bli'er Præget, som sig trykker paa det Hele.
Hvor derimod Naturen, mere streng,
Frembyder flere Steen end Blomster; hvor
Det tykke Sneelag hyller Aaret halvt
I sine hvide Lagen; men hvor ogsaa
De haarde Sener stramme sig bestandig
Med mere Styrke; hvor det blier en Dyd,
Naturen lærer, at undvære; kiækt
Og tappert at forsvare den kun sparsomt
Tildeelte Lod; — der toner ingen Sang,
Der morer ingen smukke Billeder;
Men i de lange Vinternætter aabner
Sig Siælen taus med høie Mandboms-Tanker;
Der vorer frem den indre Blomst, og lukker

Sig som en Rose trindtom Qvindens Hierte,
Som dristig Tanke-Lilie springer den
Fra Mandens Hoved. Ei paa glatte Bræt,
Med snart forsvundne, skyggeblandte Farver; —
Af Fieldet selv, det uforgiængelige,
Sig reise Guderne fra Jordens Skiød,
Og skue roligt og med stolte Blik
Ud over Dalen. Den medfødte Kraft
Bli'er drevet af en medfødt Trang, til mandigt
At øve sig. Da triner Kraft mod Kraft;
Og Tapperhed og Manddom verder Præget
I Nord, som hist i Syden kiælen Ømhed.

Olaf.

Forunderligt!

Auden.

Naar nu en Ungersvend,
Af Hændelsen først drevet ned mod Syd,
Tilbage kom og bragte med en Kurv fuld
Af velske spæde Blomster, og fik Lyst til
At plante dem i Norges Klipperifter;
Naar Granen og naar Birken overalt
Stod ham i Veien; og han fældte rask
De gamle store Skove; skaante der
Selv ei den vældigste, den største Stamme,
Paa det hans Roser skulde have Plads
At vore; — Olaf! hvis Du saae hans Daad.
Hvad vilde Du vel kalde ham?

Olaf.

Viig fra mig!

Auden.

En Helt! Ei sandt? En Kæmpe for den gode,
Den skiønne Sag. Og Gubben derimod,
Som sagde: „Dreng! lad mine Graner staae!
Din Vellyst-Urt ei trives paa mit Field."
Hvad vilde Du vel kalde ham?

Olaf.

Som Dig!

Auden

(seer ham stivt i Oinene).

Og hvo er jeg?

Olaf.

Auden har Du jo kaldt Dig.

Hvem est Du?

Auden.

Ja, hvem er jeg? Vise Svend!

Du, som veed Alt, Du maa vel kiende mig.

Olaf.

Eet Oie kun Du har.

Auden.

Har Lyset fleer?

Natten var klar, skiøndt kun med enkelt Oie;
Imorgen skinner Solen med det Andet.
Erindre Dig, hvad Du har hørt! Forglem
Det Maanskin ei, som denne Sommernat
Helbredende har trængt sig i din Siæl!

Olaf.

O Jesus giv mig Kraft! For førstegang
Har Tvivl og Angest spændt sig om mit Hierte.

(I det Olaf vender sig fra Auden, gaaer denne bort med hurtige Skridt og forsvinder mellem Træerne.)

Tangbrand og **Grif** komme.

Tangbrand.

Ha, træffer jeg dog endelig Dig her
Kong Olaf? Jeg har søgt Dig overalt.
Hvordan forstaaer jeg det, min fromme Herre!
At Du forglemmer Aftenbønnen reent?
Det har endnu Du aldrig hidindtil,
Og mindst paa en saa høi, saa hellig Aften
Som denne.

Olaf (vender sig).

Tangbrand! hvor blev Gubben af?

Tangbrand.

Jeg veed det ei. Men glem den gamle Hedning,
Som har forvirret Dig med sine Taler.

Olaf.

Ha, Tangbrand. Er alt Aftenmessen siungen?

Tangbrand.

Da Sol gik ned, da var det jo paa Tiden;
Dog hørte Du og ændsed ei mit Vink.
Thi Gubbens Tale lokte kun dit Øre,
Ret som Sirenesang.

Olaf.

Hvo er den Mand?

Erik.

Slet ingen kiender ham af dine Kæmper.
Mig kommer han heel sær og sælsom for;
Han ligner Odin i Jarl Hakons Lund.

Olaf.

Han kaldte sig selv Auden.

Erik.

Auden, Odin,
Det kommer ud paa Eet.

Tangbrand.

Min Olaf! sikkert
Har een af Odins Præster giestet Dig,
Og søgt ved vildsom og forblommet Tale,
Paa Hakons Vink, at vende dine Tanker.
Maaskee det var den slebske Hakon selv.

Olaf.

Han være, hvo han være vil, saa er han
Et Nattespøgelse fra Mørkets Engle.
Han vilde strengt bevise mig, hvor stor
Den Uret er, at rive Folket fra
Sin gamle Tro.

Tangbrand.

Og til Beviis derpaa,
Saa malte han Dig vel med stærke Farver,

Hvor skiønt den gamle Lære tog sig ud
I dette kolde Nord? At ogsaa den
Engang blev indført af en fremmed Helt,
Fiernt fra et andet østligt Land, derom
Blev intet ymtet, tænker jeg, i Talen?

Olaf.

Ha, Tangbrand! Du har Ret, den gamle Lære
Blev ogsaa indført. Hvad betyder da
Hans Roes, og Glæden over Kæmpetroen,
Som Norden selv har avlet, selv har givet
Sit Præg?

Tangbrand.

Slet intet, Olaf! Thi saa lidt
I Norden, som paa noget andet Sted,
Det tilladt er at offre Broderblod,
Og at forglemme Fredens milde Dyder.

Olaf.

Vel, Tangbrand!

Tangbrand.

Ikke vil jeg plat fordømme
Den gamle mørke Lære fra sit Udspring;
For intet har ei Gud forundet den
At virke vidt udbredt og diærvt paa Jorden;
Nu er den kun en mærkelig Ruin.
Da var endnu ei Christendommen hørt;
Det bør sig Mennesket at foretrække
Det Bedre.

Olaf.

Ha, nu taler Sandheden.
I Morgen haaber jeg paa Vindsefesten
At overvinde Hakons Hedninger.

Tangbrand.

Hans Trælle rante mig det Offerhorn,
Som jeg i Jorden fandt, der skulle smeddes
Til Alterkalk. Der stod et gammelt Vers
Paa Hornet, som ret godt jeg kunde lide.

Der stod: „Ifald Dig brøster for din Prøde
Din Lykke, Bonde! gak til høie Guder,
Giv dem det Bedste." Denne Indskrift skulde
Min Kalk beholdt; hvad kan vel bedre gives,
End et uskyldigt, et taknemligt Hierte?
De rev det af min Haand; men lad dem det!
Gud Herrens Straf vil følge dem, saavel
For dette Ran, som for de andre Synder.

Olaf.

See Solen stiger alt bag Havet frem!
Snart lyser den Velsignelsen og straaler
Udover Norges første Pindsedag.
End har vi ingen Kirke; men Kapellet
Har selv Naturen hvælvet os i Klippen.
Der siunge vi ambrosianske Lovsang;
Til Nattens Mulm forjage vi hver Tvivl.

Tangbrand.

Nu taler Du Dig værdigt, fromme Konge!

(Tangbrand og Olaf gaae.)

Grif

(som har staaet i Tanker hidtil).

En Offergode? Maaskee Jarlen selv?
Men Jarlen ligner ogsaa Billedstøtten
I Offerlunden. — Jeg veed nok hvad jeg troer.

(Gaaer.)

Offerlunden.

Hakon Jarl kommer med sin liden Søn **Erling** ved Haanden.

Erling.

Det er saa koldt, min Fader!

Hakon.

Kiære Søn!

Det kommer af, at det endnu er aarle.
Du fryser, Barn?

Erling.

Det er det samme, Fader!

Jeg er dog glad, fordi Du loved mig,
At jeg skal Solen see, naar den staaer op;
Det har endnu tilforn jeg aldrig seet.

Hakon.

Seer Du de røde Straaler hist i Øst?

Erling

(slaaer Hænderne sammen).

Ak, hvilke Roser! Hvilke skiønne Roser!
Men, kiære Fader! siig mig dog engang:
Hvor komme alle disse Perler fra,
Hvormed den hele Dal er overstrøet?
O hvor de glimter imod Roserne!

Hakon.

Det er ei Perler, det er Morgenduggen;
Og hvad Du kalder Roser, Barn, er Solen.
Seer Du, den reiser sig?

Erling.

Ha, hvilken Kugle!

Hvor purpurrød! O kiære Fader, kan vi
Ei reise hen engang til Morgensolen?

Hakon.

Mod Solen stræber hele Livet hen.
Thi seer Du, denne skiønne, røde Glands,
Som straaler hisset, — det er Odins Øie!
Det andet, som Du seer om Natten, Erling,
Med matte Straaler, med den hvide Lue,
Har Odin sat i Pant i Mimers Brønd,
For at forskaffe sig den Drik, som styrker
Hans Øie til at vorde mere skarpt.

Erling.

Hvor er da Mimers Brønd?

Hakon.

Det store Hav,

Der vælter sig mod Klipperne dernede,

Det er den gamle Mimers dybe Brønd,
Der styrker Odins Øie. Dobbelt skion
Sig hæver Solen, lifligt vederqvæget
Af kiøle Morgenbølger.

Erling.

O, nu stiger
Den alt for høit jeg taaler ikke meer
At see derhen; det brænder mig i Øiet.

Hakon

Alfader stiger paa sin Stol i Hlidskialf,
Snart overskuer han den hele Verden.
Den gyldne Throne blænder Jordens Øie.
Hvo tør formaste sig, at skue Livets
Og Dagens Konning i sin Middagsglands?

Erling (seer sig frygtsom om).

Hu! hu! min Fader! hvad er det for fæle,
For gamle hvide Mænd, der staae i Krogen
Bag Træerne?

Hakon.

Tal ikke saa, min Søn!
Det er de høie Guders Billeder,
Af Mennesker udhugne fromt i Steen.
Ei blinke de med stærke Sommerflammer,
For dem kan Askurs Sønner knæle roligt,
Og see med Ærefrygt i deres Aasyn.
Kom, lad os nærmere betragte dem!

Erling.

O nei, min Fader! jeg er bange for dem.
Den gamle Gubbe, med det lange Skiæg
Derhenne, seer saa grumt, saa hæsligt paa mig;
Han giør mig ganske ræd.

Hakon.

O Erling! Erling!
Det er Gud Odin. Frygter Du for Odin?

Erling.

Nei, Odin frygter jeg slet ikke for;

Den rette Odin, som er hist i Gimle;
Han giør mig intet, han er god og skiøn;
Han kalder Blomster frem af Jordens Skiød,
Han skinte nylig selv jo som en Blomst.
Men denne blege, fæle Trold, — han stirrer
Som om han stod mig efter Livet.

Hakon.

Ha!

Erling.

Min Fader, lad mig hente Blomsterkrandsen
Som jeg lod hænge hist paa Busken, da
Du vilde vise mig, hvor Solen opstod.
Og lad os saa gaae hiem igien, min Fader!
Fra disse stygge gamle Billedstøtter.
Thi Du kan troe, den gamle grimme Mand,
Han mener det ei heller godt med Dig.

Hakon.

Hent Krandsen, Barn! og kom saa flux tilbage.
(Erling gaaer.)
Et Offerlam bør være festligt smykket.
Hellige Guder! seer fra Valaskialf
Jarl Hakons Tro og Tillid af hans Daad.

Erling
(kommer tilbage med en hvid Blomsterkrands om sine Lokker).

Her er jeg, kiære Fader! med min Krands.

Hakon.

Knæl nu, min Søn! for Odin, før Du gaaer.
Ræk begge dine Hænder høit i Veiret
Og beed: Alfader! hør den lille Erling,
Og tag ham i din hulde Varetægt!

Erling
(kaster sig paa Knæ imod Solen, strækker sine Arme ud, og siger barnligfromt):

Alfader, hør den liden Erlings Bøn!
Og tag ham i din hulde Varetægt.
(Hakon, som staaer bag ham, hæver sin Daggert og vil støde til, men taber den af Haanden. Erling vender sig, uden at mærke Faren, tager Dolken op, og siger venligt, idet han reiser sig:)
Der tabte Du din Daggert, kiære Fader!

Hvor den er skarp og blank! Naar jeg er stor,
Saa faaer jeg ogsaa slige Vaaben, for
At hiælpe Dig mod dine Fiender, Fader!

Hakon.

Ha, hvilken Trold indblæser Dig bestandig
Slig Tale, Dreng! for at forfærde mig?

Erling.

Hvad fattes Dig, min Fader! Est Du vred?
Hvad har jeg giort?

Hakon.

Følg mig bag Billedstøtten!

Erling.

Ak, bag den slemme Mand!

Hakon.

Følg mig, og lyd!
Der voxe Roser hist bag Billedstøtten,
Men ingen hvide Roser, — røde Roser,
Blodrøde Purpur-Roser! Ha, det er
En Lyst at see, hvor flux de voxe frem.
Følg, siger jeg, og lyd!

Erling (græder).

Ak, kiære Fader,
Jeg er saa bange for de røde Roser!

Hakon.

Afsted! hist galer Heimdals Hane høit.
Det er paa Tiden nu, det er paa Tiden!

(De gaae bag Skuepladsen.)

Einar Tambeskielver kommer hurtigt ind, bevæbnet med Spyd og Bue.

Hvor er han da? Man sagde mig, han var
I Offerlunden; her er ingen Jarl.
Hvor er han da? Hvad vil han her? Det giælder
Nu om at slaaes og ei at holde Bøn.

(Han lytter. Man hører Barnets Skrig bag Skuepladsen.)

I Guder! hvad var det? Jarl Hakon! Hakon!

Hakon (kommer med blodige Hænder).

Hvo kalder mig?

Einar (bestyrtet).

Ha! hvad vil dette sige?

Hakon.

Hvad vil Du?

Einar.

Hakon! kalde Dig til Strid.
Kong Olaf hurtig har forenet sig
Med Bondehæren. Alle drage nu
Op mod din Kongsgaard. Dine Mænd staae rede
Til Slag. Jeg har forenet dem. Du søges;
Men Du var ingensteds at finde. Har Du
Nu atter offret?

Hakon.

Ja.

Einar.

Hvad har Du offret?

Hakon.

Mit Offer ligger bag ved Odins Billed.

Einar.

Det skal vel hiælpe stort.

(Gaaer, for at see det.)

Hakon.

Nu er det skeet;
Nu Mod og Kraft!

Einar
(kommer forfærdet og forbittret tilbage).

Ha, gamle runkne Seidmand!
Hvad har Du giort?

Hakon.

Formildet Odin; offret
Min egen Fryd, mit eget sidste Haab
For Norges Held.

Einar.

Saa knuse Nither mig
Med Køller og med Steen i Niffelheim,
Hvis jeg et Øieblik skal spænde Buen

For Dig og for din Skiæbne meer, endskiøndt
Jeg elsker Bergliot h.

(River en Guldkiæde af sin Hals.)

Der har Du din Kiæde!
Som den, jeg river hver en Lænke bort,
Der bandt mig før til Dig, Du blege Blodmand!
Og nu jeg tiener Olaf Trygvesøn!
Din Tid er kommen! Du har lært mig gyse
For dine Guder. Olafs Gud skal seire.
Hvad hindrer mig vel i, at med mit Sværd
Jeg styrter Dig paa Stand til Hel? Dog nei!
Meer offentligt, meer skiændigt vorde skal
Dit Fald; thi fange, fange vil jeg Dig,
Og hiælpe Olaf til at hænge Dig
Op i den høieste, den værste Galge.

(Han gaaer.)

Hakon.

Det maa jeg høre!

(Man hører Lurer langt borte. Der raabes:)

Hakon! Hakon!

Hakon (drager sit Sværd).

Nu er Timen kommen,
Som vælger mellem Odin eller Christus.
Hør hvor det toner! Det er lutter Skioldmøer,
Lutter Valkyrier, som flagre hen
I Luften, og med frygtelige Raab
Til Kampen kalde. Rædsomt svulmer Aaren
I Heimdals Pande, saadan blæser han
Af alle Kræfter i sit Giallerhorn.
Thorgierdur Horgabrud! giv Tid! jeg kommer.
Min Erling har jeg offret Dig; ham skal
En talrig Flok af dine Fiender følge.

(Han gaaer.)

Femte Handling.

Hal paa Rimol.

Nat. **Thora** og **Inger** sidde ved et Bord ved noget Haanbarbeide. Lyset paa Bordet er næsten brændt ned i Stagen.

Thora.

Du est nok søvnig, Inger!

Inger.

Det er Midnat.
Men Frue, banker det ei stærkt paa Porten?
Der er de!

Thora.

Det var Stormens Tag. Den dundrer,
Som om den vilde rive Huset ned.
En rædsom Nat! Der pidsker Hagl og Regn
Bestandig ned. Ha, ret et Vintermørke!
Hør kun, hvordan det slaaer paa Skodderne.

Inger.

Ak, Frue! troer I, Eders Brødre nu
Vel ride hiem i dette Veir? De bie
Til det er Morgen, til det klarer op.
Vær uden Frygt!

Thora.

Hvis Du est søvnig, Inger,
Saa gaa Du kun i Seng! Jeg kan ei sove.

Jeg veed, at Slaget stod i Morges aarle;
Min Skialm og Alf har lovet mig forvist,
At komme hiem, saasnart de mægted det,
At sige mig, hvad Udfald Kampen fik.
Gak Du tilsengs!

Inger.

Saa vil jeg hvile lidt,
Hvis Du tillader det, min ædle Frue!
Men slaaer det ei paa Porten? Det umuligt
Kan være Stormen.

Thora.

Hadding aabner den,
Jeg hører Trin af Mænd igiennem Gaarden.

Inger.

O det er dem! Ja det er dem! Jeg strax
Vil lyse. Glæd Dig Thora, det er dem!

(Hun gaaer.)

Thora.

Hvor jeg er angst om Hiertet! Alf og Skialm
Mod Hakon! Hvo af Jer der ogsaa vinder,
Saa har dog Thora tabt.

Einar Tambeskielver kommer.

God Morgen, Thora!
Hvis ei jeg feiler, er det Morgen alt;
Høit Hanen gol paa Hald. Jeg kommer at
Forkynde Dig, hvad der er skeet i Striden.
Mit Navn er Einar Tambeskielver. Frygt
Kun ikke for en Ven af Hakon Jarl!
Thi siden han i Lunden slagtet har
Sin Søn i Raseri til Guderne,
For Held i Strid, har Einar vendt ham Ryggen.

Thora.

I Guder!

Einar.

Du har Ret, den gamle Synder
Fortiener Afsky. Alting vækker den.

Du Aarsag har at hade ham, som jeg,
Thi ogsaa Dig han dybt fornærmet har.
I Morges gik jeg til Kong Olafs Hær;
Kort var mit Kiendskab kun til dine Brødre,
Dog blev vi Venner i en Haandevending.
Vi lærte snart at kiendes; man behøver
En Time blot i Striden, for at see,
Hvad tidt en Levetid ei sees i Fred.
De stred som Mænd, det giorde hele Flokken;
Som Lynet splitted Olaf Hakons Hær.
Varmt gik de under blodbestænkte Skiolde,
Hedt brændte Sværdet i de røde Saar.
Valkyrierne vare med i Kampen,
De kræved Blod, det fik de. Odin skiænker
Ei mere gavmild Miød i Valaskialf.
De Fleste faldt. Men Hakon og hans Træl
Er flygtet, og de søges overalt.

Thora.

Og Einar, mine Brødre? Mine Brødre?
Du kommer, ædle Helt! en fremmed Mand,
I Natten hid — jeg skiælver — mine Brødre? —

Einar.

Fik Forfald; kunde selv ei komme meer.
Glæd Dig, min ædle Thora! Skialm og Alf
Reed under Solens Opgang til Valhalla;
Længst har de siddet alt paa Bænk med Odin,
Og stukket ud de store Horn til Velkomst.

Thora.

O Freia!

Einar.

Glæd Dig, ædle Thora! glæd Dig!
Det er ei sunget just for hver Mands Vugge,
Paa slig en herlig Viis at døe. Bestandig
De fremst i Slaget var, vi strede sammen.
Jarl Hakon raste som en Biørn i Kampen,

Og Kampen den var haard; thi store Skarer
Bevæged sig forbittret mod hinanden.
Det halve Norge slog for Hakon Jarl,
Den halve Deel for Olaf; thi hans Rygte
Fløi som en Ild i visnet Sommergræs
Til Landets Ende. Skialm og Alf bestandig
Henstevned opbragt imod Jarlen selv;
De svor hans Død; de vilde hævne Dig —
Da sank de Begge for hans skarpe Sværd;
Det falder haardt, især naar han er bister.
Hvad er det meer? Det er en Banemand,
Som er dem værd; man sige hvad man vil,
Saa er den gamle Hakon dog en Kæmpe,
Som faa i Nord. Det viste han i Slaget.

Thora.

O Alf! O Skialm! O mine kiære Brødre!
O mine Brødre!

Einar.

Jeg misunder dem!
De er Einheriar; de straale nu
I lyse Brynier, og til deres Lænd
Vaulundur alt har smeddet blanke Sværd.
I Morgen de nedlægges i en Høi,
Der trodser Evigheden; og om Høien
Vil Olaf sætte store Bautastene.
Hils Thora! Hils vor Søster! raabte de;
Det var de sidste Ord af deres Mund.
Jeg loved det; nu har jeg holdt mit Løvte.
Jeg rider med en Flok af Olafs Mænd,
At søge Hakon. Olaf med en anden.
Ved Gaulaae skal vi atter træffes. Olaf
Har stævnet Thing; men jeg veed ikke hvor.
Nu har jeg giort en liden Omvei, Thora!
For dine Brødres Skyld. — Jeg troer det regner,
Min Hielmbusk drypper. — Snart, snart haabe vi

At fange Jarlen, og at hævne Dig.
Nu Frigga glæde Dig! Farvel! jeg haster.

(Han gaaer.)

Thora.

Hellige Guder! til hvad rædsom Skiæbne
Har I bestemt den arme Thora? Hvad
Har denne Varm forbrudt, at den skal knuses?

En Mand træder ind, hyllet i en Kappe og med tilbækket Ansigt.

Thora.

Ha, hvad er dette? Fremmede, hvad vil Du?

Den Ubekiendte.

Er vi alene her? I Sikkerhed?

Thora.

Hvad taler Du om Sikkerhed, som trænger
Dig i et fremmed Huus og ængster mig?
Siig dog, hvad vil Du?

Den Ubekiendte
(slaaer Kappen tilside).

Kiender Du mig, Thora?

Thora.

I Guder! Hakon! —

Hakon.

Ja, han selv; han selv!

Thora.

Du flyer til mig?

Hakon.

Ved alle Valhals Guder,
Du undrer Dig med Ret; men jeg vil see
Det ædle Vildt, som ikke søger Skiul,
Selv under det urimeligste Læ,
Naar det forfølges skarpt af lutter Hunde.

Thora.

Du blegner, Hakon, og dit Blik er mat.

Hakon.

Odin har seet det, jeg har kæmpet som
En Ulv, naar den forsvarer sine Unger.

Med dette Sværd har jeg til Valhal sendt
En talrig Skare Mænd. Nu er jeg træt,
Min Hær er slagen, Lykken svigted mig,
Og Olaf døved med sin christne Troldbom
De norske Sværd. En Skare blev mig troløs.
Nu har jeg Ingen meer at stole paa.
Valkyriens, den høie Rotas Haand,
Har tungt og iiskoldt lagt sig om min Tinding.
Jeg reed i Natten ene med min Træl,
Forladt og træt af Dagens svare Kamp.
Af Ildtørst har jeg længe været plaget.
Er Vandet reent, som staaer i dette Bæger?

Thora.

O Hakon! bi og lad mig hente Dig —

Hakon (drikker).

Visst ikke! Bliv! — Ha, det har læbsket alt. —
Ved Gaulaae styrted endelig min Ganger;
Jeg dræbte den, jeg trak min Kiortel af,
Og dyppte den i Blodet, for at skuffe
De Fiender, som forfølge mig.

Thora.

O Hakon!

Hakon.

Da, Thora, kom jeg just din Gaard forbi,
Og grant mig randt ihu, hvor tidt og helligt
Du svoer, at Ingen elskte mig som Du.
Vel veed jeg: Kiærligheden kan forvandles
Til Had — Velan, det giælder her en Prøve.
Her er jeg, Thora! Vil Du huse mig
For Olafs, for hans Venners Efterstræben?
Tak være da din Kiærlighed, som jeg
Saa lidt har forhen vidst at skiønne paa.
Ifald Du nægter det, — det koster, Thora!
Det koster Hakon Jarl at trygle, Thora!
Saa vandrer han igien i Natten bort.
Op vil jeg stige paa det største Field,

Og skue sidstegang ud over Norrig,
Ud over Riget, som har hyldet mig, —
Og derpaa falde rolig i mit Sværd.
Da skal den vilde Storm paa sine Vinger
Opløfte Hakons Aand til Seiersfader,
Og Sol skal finde Heltens Liig paa Klippen,
Og sige: Høi i Døden som i Livet.

Thora.

O Hakon! Hakon! tal ei saa. Nei, Hakon!
Jeg hader ei, jeg hader Dig ei meer;
Og jeg vil huse Dig og giemme Dig,
Og tro bevare Dig mod dine Fiender.
(Hun griber hans Haand.)

Hakon.

Veed Du, at jeg har dræbt med denne Haand —
Den liden Erling, som Du leed saa godt?

Thora.

Ja, Du har offret ham til Guderne.
Det vidner om den Yderlighed, Hakon!
Hvortil en ulykfalig Skiæbne bragte
Din ualmindelige Siæl.

Hakon.

Veed Du,
At jeg med denne Haand, som nu Du trykker,
Har — Ha, det smerter mig, at — —

Thora.

Ja, jeg veed,
At Du har mine Brødre dræbt i Striden.

Hakon.

Og dog?

Thora.

Er Thora endnu altid Thora.
Ja, Hakon! Du har handlet haardt imod mig;
Du har forstødt min Troskab med Foragt;
Dræbt mine gode Brødre! — Men i Striden
Gaaer det jo Liv mod Liv; og Einar siger:

De er i Valhal, i Lyksalighed.

(Hun skiuler sit Ansigt i sine Hænder og græder; derpaa hæver hun atter sit Hoved og stirrer paa Jarlen.)

Ha, siig mig, Hakon! — er det Dig, som staaer
I Thoras Kammer, i det mørke Skovhuus,
Langt fra den lyse Kongesal paa Hlade,
I Nattens eensomt gyselige Mørke,
Her, hvor om Gaardens Mure Stormen støder,
Som i mit Bryst? Siig, Hakon, er den blege,
Den tause Mand i Hallen virkelig
Dig selv, som, uden Hielm og Purpurkaabe,
Sig støtter til sit Sværd?

Hakon.

Den blege Skygge,
Du seer, var eengang Norges Herre, mægtig;
De stærke Normænd lød hans Vink. Han faldt
I Striden, i en Strid, som stod paa Hlade.
Ha, det er længe siden, fast forglemt!
Nu gaaer hans Gienfærd kun omkring og spøger
Ved Nattetide; Hakon var hans Navn.

Thora.

Ha, jeg er hævnet, hævnet græsseligt!
Bort, usle Nag! Kom atter, Kiærlighed!
Jeg var en Ulv i Skoven, ingen Qvinde,
Hvis nu hvert Nag ei af mit Bryst forsvandt
Ved sligt et Syn. — O hvil Dig ved mit Hierte!
Kom lad mig tørre Sveden af din Pande,
Kom lad mig bringe Livet i dit Blik!

(Hun omfavner ham.)

Hakon (vild).

Hvad er dit Navn, min snilde Norges Datter?

Thora.

Kiærminde kaldtes jeg blandt Dalens Piger.
Jeg var en lille blaa, en venlig Blomst,
Som op var voxet i din Egerod,
Som suged Liv og Farve kun fra den,
Som maatte visne, da den ei fik Lov til

At trives i sin lille kiære Krog,
I Skyggen af sin Stamme.

Hakon.

Ha! Kiærminde! —
Et yndigt Navn!

Thora.

O Freia! hvad er dette? —
En feberfuld Dig ryster i min Arm.
Du græder, Hakon? Valhals evige Guder!
Det er en ny, en usædvanlig Tilstand.
Naar saae jeg før en Taare paa din Kind?

Hakon (med vild Venlighed).

Kiærminde! smukke lille blege Blomst
Paa Kæmpens Grav, min Taare undrer Dig?
Har Du ei først seet haarde Stene græde,
Naar de fra Kulden bragtes ind i Varmen?
Det er en Liigsved, blege Dødens Blomst!
Lad den ei skrække Dig.

Thora.

Ha, gode Freia!

Hakon.

Biergsneen smelter, — det er snart forbi;
Den kiække Vinter flyder hen i Taarer,
Og viger for den vellystfulde Vaar,
For Olafs Blomster. — Hakon Jarl er borte,
Det blege Spøgels gaaer igien. Men nærmer
Jer Liget uden Frygt, og støder kiækt
En Pæl igiennem det, dybt ned i Jorden! —
Saa spøger han ei meer, saa er han rolig.

Thora.

Fat Dig, min Hakon! Tal ei længer vildt!
Den største Siæl, hvor høi, hvor stærk den er,
Naturen yde maa sin Ret tilsidst.
Alt længe var dit store Hierte spændt,
Blandt lutter Fiender, lutter Harm og Modstand,
Nu løser det sig op i mørk Forvirring..

De er i Valhal, i Lyksalighed.

(Hun skiuler sit Ansigt i sine Hænder og græder; derpaa hæver hun atter sit Hoved og stirrer paa Jarlen.)

Ha, siig mig, Hakon! — er det Dig, som staaer
I Thoras Kammer, i det mørke Skovhuus,
Langt fra den lyse Kongesal paa Hlade,
I Nattens eensomt gyselige Mørke,
Her, hvor om Gaardens Mure Stormen støder,
Som i mit Bryst? Siig, Hakon, er den blege,
Den tause Mand i Hallen virkelig
Dig selv, som, uden Hielm og Purpurkaabe,
Sig støtter til sit Sværd?

Hakon.

Den blege Skygge,
Du seer, var eengang Norges Herre, mægtig;
De stærke Normænd lød hans Vink. Han faldt
I Striden, i en Strid, som stod paa Hlade.
Ha, det er længe siden, fast forglemt!
Nu gaaer hans Gienfærd kun omkring og spøger
Ved Nattetide; Hakon var hans Navn.

Thora.

Ha, jeg er hævnet, hævnet græsseligt!
Bort, usle Nag! Kom atter, Kiærlighed!
Jeg var en Ulv i Skoven, ingen Qvinde,
Hvis nu hvert Nag ei af mit Bryst forsvandt
Ved sligt et Syn. — O hvil Dig ved mit Hierte!
Kom lad mig tørre Sveden af din Pande,
Kom lad mig bringe Livet i dit Blik!

(Hun omfavner ham.)

Hakon (vild).

Hvad er dit Navn, min snilde Norges Datter?

Thora.

Kiærminde kaldtes jeg blandt Dalens Piger.
Jeg var en lille blaa, en venlig Blomst,
Som op var voxet i din Egerod,
Som suged Liv og Farve kun fra den,
Som maatte visne, da den ei fik Lov til

At trives i sin lille kiære Krog,
I Skyggen af sin Stamme.

Hakon.

Ha! Kiærminde! —
Et yndigt Navn!

Thora.

O Freia! hvad er dette? —
En Feberkuld Dig ryster i min Arm.
Du græder, Hakon? Valhals evige Guder!
Det er en ny, en usædvanlig Tilstand.
Naar saae jeg før en Taare paa din Kind?

Hakon (med vild Venlighed).

Kiærminde! smukke lille blege Blomst
Paa Kæmpens Grav, min Taare undrer Dig?
Har Du ei først seet haarde Stene græde,
Naar de fra Kulden bragtes ind i Varmen?
Det er en Liigsved, blege Dødens Blomst!
Lad den ei skrække Dig.

Thora.

Ha, gode Freia!

Hakon.

Biergsneen smelter, — det er snart forbi;
Den kiække Vinter flyder hen i Taarer,
Og viger for den vellystfulde Vaar,
For Olafs Blomster. — Hakon Jarl er borte,
Det blege Spøgels gaaer igien. Men nærmer
Jer Liget uden Frygt, og støder kiækt
En Pæl igiennem det, dybt ned i Jorden! —
Saa spøger han ei meer, saa er han rolig.

Thora.

Fat Dig, min Hakon! Tal ei længer vildt!
Den største Siæl, hvor høi, hvor stærk den er,
Naturen yde maa sin Ret tilsidst.
Alt længe var dit store Hierte spændt,
Blandt lutter Fiender, lutter Harm og Modstand,
Nu løser det sig op i mørk Forvirring.

Kom, følg mig! Under Huset er en Hvælving,
Ældgammel, huggen ud i Klippens Grund,
Som Ingen kiender, uden jeg; der vil
Jeg skiule Dig, til Faren er forbi.
Snart atter vil en bedre Lykke smile.

Hakon.

Siig mig oprigtig: troer Du, Dagen smiler
Hist paa den anden Side Hvælvingen?

Thora.

Jeg tvivler ei derom, min bolde Hakon!

Hakon.

Og ned i denne hule, dybe Hvælving,
Den mørke Kiælder, ukiendt under Jorden,
Hvor Fienden standser, Faren er forbi,
Ned i den skumle Borg, men sikkre Tilflugt —
Did vil Du bringe mig?

Thora.

Ja, kiære Helt!

Hakon.

(rækker hende høitidelig sin Haand).

Kom, min Valkyrie! Min vakkre Hel!
Jeg følger Dig.

Thora.

O alle milde Guder!

Hakon.

Troer, Vistre! Du, jeg skiælver for dit Aasyn?
Vel est Du bleg, og dine Læber blaae;
Du dræber ei som dine Søstre rask,
Som Hildur og den vilde Geierskøgul,
Med Dieblikkets Heltespyd paa eengang;
Du dræber langsomt fælt, med Angstens Iis,
Først Mandens Mod, Du Grumme, siden ham.
Men ligemeget, lad os ile did!
End har Du ei min Stolthebs Funke slukt;
Jeg følger Dig med faste Skridt i Graven.

Thora.

O alle milde Guder, staaer ham bi!

(De gaae.)

Skovfuld Egn ved Gaulaae.

Olaf Trygvason. Carlshoved. Jostein. Grif. En Flok Stridsmænd.

Grif.

Det dages, Herre Konge! Himlen blaaner.
Det lader til, at Dagen blier saa smuk,
Som Natten trued fæl. Est Du ei træt?
Vil Du ei hvile Dig lidt under Træet,
Mens Hestene faae Hø?

Olaf.

Nei, ingen Hvile!
Jeg er ei rolig, — jeg har svoret det, —
Jeg er ei rolig, før jeg finder Hakon.
Den skiændige Misgierning paa hans Søn
Skal straffes, den skal koste ham hans Liv.
Hvor findes Mage til en saadan Daad?
Et helligt Sagn fortæller om en Olding,
Som med et sorgfuldt, knuset Faderhierte
Gik hen at lyde Himlens Vink; men det
Var kun en Prøve; sikkert ogsaa var
Det skarpe Staal ham falden af hans Haand,
Hvis ikke Himlen havde standset ham. —
Men Hakon! —

Jostein.

Herre Konge, Du har Ret,
Det var en græsselig, en rædsom Daad.

Olaf.

Hans Hær er adspredt, den er ikke slagen;
Ung Einar taler lystig alt om Seir;
Men han er mindre viis endnu end kiæk.

Faaer Hakon Tid, og redder han sig atter,
Da samle sig til Fos de spredte Bække,
Jeg vil ei øde Landet med Skiærmydsler;
Jeg vil husvale det med Himlens Fred.
Sin Synd skal Hakon sone med sit Blod!
Imens han lever, er der intet Haab
Om Rolighed; imens den Hedning aander,
Kan ei den christelige Rose trives.

Einar Tambeskielver kommer med Hakons blodige Klæder.

Vi har ei nødig at gaae længer, Olaf!
Ved Aaen hisset fandt vi Jarlens Ganger
Nedhugget, og ved Siden laae hans Kiortel,
Bestænkt med Blod. Der een af dine Kæmper
Maa have truffet ham; der fandt han Døden.

Olaf.

Ha, er det sandt, Du taler? Siger, Venner!
Er dette Jarlens Kiortel?

Grif.

Kiortlen er der,
Men hvor er Jarlen? Ligger Jarlen ogsaa
Ved Aaen?

Einar.

Nei! Hans Ganger kun, hans Kiortel;
Og begge stærkt besudlede med Blod.

Grif.

Bring Jarlen selv! saa slaae vi os til Ro,
Før ikke. Kiender Du ei Hakon bedre?
Forstaaer jeg ret, saa stikker sikkert han
Nu i en anden Kiortel. Herre! bryd Jer
For alting ei om dette Kneb! Det ligner
Den kloge Jarl; det har han ene giort
For at mislede Dig; jeg kiender ham.

Olaf.

Afsted! Vi er fra Rimol ikke langt;

Der har jeg stevnet Thing; der hører jeg,
Om mine Sendebud paa Spor er komne.

Grif.

Der Thora boer, hans Kiæreste.

Einar.

Tilforn!
Men Hakon har fornærmet hende haardt,
Og hendes Brødre var hans værste Fiender.

Grif.

En Undersøgelse kan aldrig skade;
Man siger: gammel Elskov ruster ei.

Olaf.

Det dages meer og meer. Til Hest! Afsted!

(De gaae.)

En underjordisk Klippehvælving.

Hakon og **Karker** komme ind; den sidste med en Lampe og et Madfad.

Karker.

Saa det er Hulen, vi skal skiules i?
Her er ei megen Leilighed. Hvor skal
Jeg sætte Lampen?

Hakon.

Hæng den hen i Krogen
Paa Væggen der!

Karker.

Det kan jeg, det er sandt;
Og her er hugget Sæder ud i Klippen;
Man kan dog hvile sig. Herr Jarl, vil I
Nu ikke spise lidt? I nød jo intet
Den hele Dag.

Hakon.

Nei! jeg er ikke hungrig.
Spiis Du!

Karker.

Det vil jeg da, hvis I tillader.

(Han sætter sig og spiser. Hakon gaaer frem og tilbage med lange Skridt.)

Herr Jarl! Hu! det er ret en hæslig Hule.
Saae I Liigkisten ei, den sorte Kiste,
I Gangen strax, da vi kom ind ad Døren?

Hakon.

Hold Mund og spiis! (for sig) I denne mørke Hvælving
Har Thora vandret, mangen søvnløs Nat
Og grædt i Eensomhed. Til hendes Grav
Var denne Hal bestemt. Den sorte Kiste
Hun tømre lod i Løn. Her vilde hun,
Det skiønne Legem udstrakt skulde vente
Forraadnelsen.

(Seer paa Karker.)

Hvi spiser Du ei, Træl?
Du griber ellers graadig efter Maden.
Hvad fattes Dig?

Karker.

Ak, Herre Jarl! jeg har
Slet ingen Madlyst.

Hakon.

Ingen Lyst? Hvorfor?
Spiis, Træl! Vær glad og munter, stol paa mig,
Din Herre.

Karker.

Ak, men Herre Jarl! I er
Jo selv modfalden og beklemt om Hiertet.

Hakon.

Beklemt om Hiertet? Træl! Hvad vover Du?
Vær lystig! Hvis Du ei kan spise just,
Saa syng! Syng mig en Vise!

Karker.

Hvad for een?

Hakon.

Syng hvad Du vil, dog syng mig helst en slig,
Hvor Sangen buldrer vildt og voldsomt hen,
Som Regn og Haglen i en Vinterstorm.
En Vuggevise, Træl! En Vuggevise!

Karker.

En Vuggevise?

Hakon.

At det gamle Barn
Indslumre kan i Natten uden Skræk.

Karker.

Jeg kan en prægtig Kæmpevise, Herre!

Hakon.

Faaer den en hæslig Ende? Lader det
Først, som det skulde gaae særdeles vel,
Men ender dog tilsidst med Mord og Skiændsel?

Karker.

Nei, Herre! Den begynder strax bedrøvet.

Hakon.

Det kan jeg lide. Dette Sving, at Alt
Saa roligt og saa muntert aabner sig,
For destomeer at røre kun tilsidst,
Er et til Ækkelhed gientaget Kneb
Af vore Skialde. Morgenhimlen graa,
Saa veed man strax, hvad man kan vente sig.
Begynd din Sang!

Karker (synger).

Konning Harald og Erling de seiled en Nat,
Ved Maanskin og sagte Vinde;
Men da de komme til Oglogaard,
Da brændte de Jarlen inde.

Hakon.

Karker, est Du forrykt?
Min Faders Drapa synger Du mig for?

Karker.

Var Sigurd Jarl da Eders Fader, Herre?

Det har jeg aldrig vidst. Ja, I har Ret,
Med ham fik det en daarlig Ende.

Hakon.

Ti!

Karker.

Her findes ei engang et Stykke Maatte,
Hvorpaa man sove kan, ei mindste Straa.

Hakon.

Hvis Du est træt, da stræk Dig hen ad Jorden!
Saa har jeg meer end eengang giort.

Karker.

Det vil jeg,
Hvis I har intet derimod.

Hakon.

Sov! Sov!

(Karker lægger sig ned paa Jorden og sover ind. Hakon betragter ham.)

Dorske Natur! Indslumret est Du alt.
Den Smule Gnist, som vidned, at Du var
Et Dyr, og ingen Blok, den ulmer død
Alt under Askedyngen. Vel Dig, vel Dig!
Her flammer det, her stormer det i meer
Ubændig Kraft. — Sang Du min Faders Drapa
I denne Time, for at give mig
Et Vink fra Nornen? Vorder Hakons Ende
Som Sigurds? Sigurd var, som jeg, en Blodmand,
En vældig Dyrker af de gamle Guder;
Han tæmmed under Venskabs Skin den fromme
Kong Athelstein; han hindred Kongens Daab.

(Urolig.)

Har da den hvide Christus virkelig
Dig overvundet, Odin? Falder Den,
Som standser Sydens Tro? — Ha, det er køligt
I denne Hule! Her er koldt og fugtigt. —

(Han gaaer en Tidlang frem og tilbage, derpaa bliver han staaende og betragter Karker.)

Han drømmer! Fæle Rynker folde sig
I Trællens Pande. Fy! Han ligger der

Og griner under Lampen som en Trold.

(Rusker i ham.)

Vaagn, Træl! Vaagn, Karker! Hvad betyder det
Afskyelige Smil?

Karker.

Ak! Ha! Jeg drømte.

Hakon.

Hvad drømte Du?

Karker.

Jeg drømte —

Hakon.

Stille! Tys!
Hvad er det for en Larm her over os?

Karker.

En Skare Krigsmænd, Herre! Hører Du
Ei deres Spyd og Pandserplader rasle?
Ha, det er Konning Olafs Mænd, Herr Jarl!
Der søges efter Dig.

Hakon.

Den gamle Hvælving
Er ubekiendt, og Thora gav mig Nøglen.
Med Jern og stærke Laase sluttes Døren;
Her er vi sikkre. Hid kan Ingen trænge.

Karker (lytter).

Hør, Herre! Hører Du, hvad Kæmpen raaber
Høirøstet over Hovedet paa mig?

Hakon.

Hvad raaber han?

Karker.

At Konning Olaf vil
Belønne Den med Hæder og med Guld,
Som bringer Eders Hoved.

Hakon (seer stivt paa ham).

Det vil Du
Dog ei fortiene? Hvorfor ryster Du?
Hvi est Du bleg? Hvi blaane dine Læber?

Karker.

Ak, jeg er endnu bange for min Drøm.
Siig, Herre Jarl, hvad den betyder. I
Forstaaer Jer jo derpaa, I raader Drømme.

Hakon.

Hvad drømte Du?

Karker.

Det allerførste var,
At vi var begge paa en Baad i Søen,
Jeg sad ved Roret.

Hakon.

Det betyder, Karker!
Du raader for mit Liv og mine Dage.
Vær tro, staa mig i Nødens Time bi,
Saa skal jeg bedre lønne Dig, end Olaf.

Karker.

Jeg drømte meer.

Hakon.

Hvad var det, Karker? Tal!

Karker.

Saa drømte jeg: en sort og farlig Mand
Kom ned fra Fieldet og fortalte mig,
At nu var alle Sunde lukte.

Hakon.

Karker!
Du drømmer ikke godt; det vidner om
Et kort og stakket Liv kun for os Begge. –
Vær tro! Vær tro! Som selv Du har fortalt,
Er begge to vi født den samme Nat;
Der bliver ikke heller langt imellem
Vor Død.

Karker.

Saa syntes mig, jeg var paa Hlade,
Hvor Konning Olaf lægge lod en Ring
Af Guld omkring min Hals.

Hakon.

Ha, det betyder,
Han lægger Dig en Ring af tvunden Hamp
Omkring din Hals, ifald Du troløs sviger
Din Husbond. Sæt Dig hen i Krogen der!
Jeg selv vil sætte mig i denne Krog.
Saa vil vi sove.

Karker.

Som I vil, Herr Jarl!

Hakon.

Hvor skal Du hen?

Karker.

Jeg først vil pudse Lampen.

Hakon.

Gaa, sæt Dig! siger jeg. Lad Lampen brænde!
Du kunde slukke den, saa sad vi her
I Mulm og Mørke. — Jeg begriber ei,
Hvor Folk saa rolige hver Aftenstund
Kan slukke Lyset, før de gaae tilsengs;
Det er et hæsligt Billede paa Døden,
Langt mere sort og fælt end Døden selv.
Hvad blusser stærkt og kraftigt, som et Lys?
Hvor bliver Lyset af, naar det er slukt?
Lad Lampen staae, den brænder døsigt; men
Den brænder dog endnu. Saalænge der
Er Liv, saa er der Haab. Gaa, sæt Dig, Søn!

(De sidde begge stille en Tidlang.)

Hakon.

Nu Karker! Sover Du?

Karker.

Ja, Herre Jarl!

Hakon.

Ha, dumme, stumpe Slave!

(Reiser sig og gaaer frem og tilbage.)

Hakon! Hakon!
Er dette Dyr den allersidste Levning
Af din forsvundne Magt? Jeg troer ham ei;

Thi hvad Begreb giør sig et saadant Hoved
Om Pligt og Troskab? Som en Lænkehund
Han kommer logrende til Den, som byder
Det bedste Suul.

(høit)

Giv mig din Daggert, Karker!
En Træl tør ikke føre Vaaben.

Karker.

Herre!
I har jo skiænket mig den selv. Der er den!

(Rækker ham den.)

Hakon.

Sov nu!

Karker.

Ja strax.

(Lægger sig ned)

Hakon.

En Feber knuger mig,
Omsuser i mit Hoved. Jeg er træt
Og mat af Dagens Strid og Nattens Flugt;
Men sove tør jeg ei! thi denne Træl —
Nu jeg vil hvile lidt; men ikke sove.

(Sætter sig ned og slumrer ind.)

Karker

(reiser sig sagte).

Nu sover han! Han troer mig ikke ret!
Han frygter, at jeg skal forraade ham.
Kong Olaf byder Penge for hans Liv,
Og hvad kan jeg vel vente meer af ham?
Han rører sig. — Hiælp Thor! Han gaaer i Søvne.

Hakon

(reiser sig i Søvne, gaaer med stive Skridt frem og standser midt i Hulen).

Guldharald! Graafeld! Ha, hvad vil I mig?
Lad mig i Ro, I har fortient Jer Død,
Jeg sveg Jer ei med løiet Venskab. — Nu
Hvad vil I, Pigebørn? Gaaer hiem, gaaer hiem!
Nu har jeg ingen Tid at gantes længer.
Og Eders Fæstemænd — og Odins Billed —

Det sank i Gruus — Du beed paa Krogen, Olaf!
Nu vil Du have Hakon til at bide
Paa Dødens Krog. — Hvo græder hist bag Busken?
Det er det værste. Erling græder Du?
Stak jeg for dybt? — Der trille Purpurdraaber
Udaf dit Bryst imellem Roserne.

(Raaber høit.)

Ha, Karker! Karker!

Karker.

Herre Jarl! — Han gaaer
Bestandig end i Søvne.

Hakon.

Det er fuldbragt!
Der er din Daggert! Stød den i mit Hierte!

Karker.

Det vil I angre, naar I vaagner, Herre!

Hakon.

Jeg har fortient det, Karker! Stød kun til.

Karker (tager Dolken).

Han er min Herre, jeg maa lyde ham.

Hakon.

Ha, skynd Dig! skynd Dig, Karker! før jeg vaagner.
Du eller jeg maa døe.

Karker
(støder Dolken i hans Bryst).

Saa dø da Du!

Hakon (styrter).

Der traf mig Himlens Hævn med sine Flammer,
Nu er din Spaadom opfyldt, Trygvason!

(Han døer.)

Karker.

Nu er det giort, nu hiælper ingen Klage.
Om end jeg skreg og tudet nok saa meget,
Saa tuded jeg dog ikke Livet i ham.
Nu vil jeg tage Nøglen af hans Lommer,
Og bære ham i Gangen op til Døren,
Og aabenbare Konning Olaf Alt,

Saa skænker han mig baade Sølv og Guld.
Skeet er nu skeet! Han vilde selv sin Død;
Jeg har kun adlydt, hvad min Herre bød.

(Han løfter Liget paa sine Skuldre, og bærer det bort.)

En rummelig Plads uden for Thoras Gaard.

Olaf Trygvason staaer bevæbnet med Skiold og Spyd paa en høi Steen, omringet af Folket paa Thinge.

Grif.

Der kommer Thrønderne, Herr Konge! Nu
Er Thinget fuldt, nu mangler ingen meer
Af alle Dalens Sendebud og Laugmænd.
Der kommer Bergthor Smed, den ældste Thrønder,
Han stred med Dig igaar, men saae Dig ei,
Thi Nat faldt paa, før Slaget var forbi.
Det er en Mand! Du skulde see hans Døttre,
Dem fik han med sin tredie Hustru, da han
Var over treds.

Bergthor kommer, fulgt af **en Skare Bønder.**

Bergthor.

Der staaer han, Brødre! Seer I,
Der staaer han kongelig paa Thingets Steen,
Ret som Haarfager, ret som Athelstein!
(Tager sin Hue af.)
Est Du Kong Trygvas Søn af Vigen, Du?

Olaf.

Ja, jeg er Olaf, Trygvas ægte Søn.

Bergthor.

En fager Mand! Man kiender Ætten strax.
Nu Olaf! Du har stævnet os til Thing;
Jeg Laugmand er for Thrøndelagens Bønder,
Thi jeg er ældst. Velkommen her i Landet!
Vi stred med Dig igaar, vi see Dig først

Idag. Igaar var ikke Tid til Syn.
Hver Norges Mand har længtes efter Dig.
Med Glæde vil jeg kaare Dig til Konge,
Dertil est Du med Æren født. See her,
Her er en Krone, Konge! Hakon bad
Mig smedde den; men jeg har hamret Kronen
Omkring en Jernring, Halfdan Svartes Maal;
Den passed ikkun slet til Hakons Hoved;
Den faldt ham over Øinene. Nu kommer
Det an derpaa, om Du kan passe den.
(Olaf sætter den paa.)
Den passer ham, som den var støbt om Issen.
Slaaer nu paa Eders Skiolde, Bondemænd!
Og keiser ham!
(Vaabengny.)

Almuen.

Hil Olaf Trygvason,
Vor Konge! Hil vor Konning Olaf! Troskab
Og Mandskab sværges Dig. Vi sværge høit
Ved Odin, Vil' og Vee, ved alle Guder!

Olaf.

Een Gud er nok, I snilde Norges Mænd;
Thi sværger ved den ene, sande Gud,
Som hører og som skuer Alt i Himlen.

Almuen.

Ved Olafs Gud, ved Olafs Gud! Vi sværge!
(Vaabengny og Glædesraab. Man hører Larm udenfor Stuepladsen.)

Olaf.

Hvad er det for et Opløb hisset?

Einar (kommer).

Herre!
Din Sol har brudt sin mørke Tordensky;
Den lyner og den tordner ikke meer.
Man bringer hid Jarl Hakons Liig paa Skiolde.
Hans gamle Kiæreste, Fru Thora, har,
Som Grif forsikkred, ikke glemt sin Elskov,

Hun havde skiult ham i en ukiendt Hvælving;
Der er han myrdet af sin egen Træl.

Olaf.

Har Du seet Hakons Liig, og veed Du vist,
Det er ham selv?

Grif.

Ja! nu er det ham selv,
Ei blot hans Kiortel; dødbleg ligger han,
Og Blodet flyder af et Saar fra Brystet.

Olaf.

Fred med hans Siæl i Døden! Bringer Liget
Hvor før det laae, hvor man har fundet det.
Hans Død forsoner mig, mit Had er slukt.
Den arme Qvinde: trofast, elskovsfuld!
Giv hende dette kiære Støv igien.
Den Træl, som sveg sin Herre, lide Døden.

Grif.

Vel, Herre Konge!

Olaf (stiger ned).

Nu afsted til Hlade!
Hvo følger mig?

Bergthor.

Det hele Norge, Konge!

Olaf.

Godt! I skal alle være mine Giæster.
Middagen vldner om en venlig Aften;
Guldhornene skal vandre Bænken rundt
I Trondhiems muntre Lund; dem skal I tømme
Til Olafs Velkomst.

Mængden.

Hil vor Konning Olaf!

(Vaabengny. De følge ham.)

Den underjordiske Hvælving.

Lampen brænder endnu. Tvende Svende komme med en sort Kiste; de sætte den midt i Hulen og gaae igien. **Thora** kommer langsomt med et draget Sværd og en stor Krands af Granløv i sine Hænder; hun staaer længe og betragter Kisten, endelig siger hun:

Saa est Du nu da skrinlagt, Hakon Jarl!
I Thoras Skrin — Det havde mindst jeg ventet.
Nu Fred med dine trætte Been i Graven!
Hvis Du har syndet, har Du bødet for det,
Og Ingen spilde meer et frækt og grusomt
Letsindigt Ord, til Skiændsel for dit Rygte.
Jeg elsker Dig i Døden som i Livet.
For kort Tid siden glimred Du i Nord,
Som Solen, hvorved Alting faaer sin Glands;
Nu har den hele store Helteflok
Forglemt Dig, hylder nu et fremmed Lys.
Et blysomt, qvindligt Hierte slaaer kun end
Af stille Veemod ved dit kiære Minde.
Saa lad da hende yde Dig den Hæder,
Som dine Mænd har glemt i Glædens Ruus.

(Hun lægger Krandsen og Sværdet paa hans Kiste.)

Tag af din Thoras Haand en frodig Krands!
En Krands af Norges stolte Graner slynge
Sig om dit brede Kæmpesværd; den vidne:
Du var en nordisk og en sielden Helt;
En Blomst, som qvaltes af en Vinterfrost.
Engang vil Nordens Saga koldt fortælle,
Naar Tidens Haand har slettet Farven ud,
Og kun Bedriftens Omrids staaer tilbage:
Han var en ond, en grusom Afgudsdyrker!
Med Gysen vil man nævne da dit Navn.
Jeg gyser ikke; thi jeg kiendte Dig.
De bedste Kræfter og en mægtig Aand
Blev Offret for sin Tids Vildfarelser.

Saa sov da vel, Du store Hakon Jarl!
Tusind god Nat! Hist glæde Seiersfader
Din Kæmpesjæl! — Nu gaaer jeg bort og lukker.
Og naar man atter aabner denne Dør,
Da bringe Thoras Svende hendes Liig,
Og sætte det ved hendes Hakons Side.

Oehlenschlägers Tragødier.

Fierde Bind.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Fierde Bind.

Kiøbenhavn.

Paa Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.
Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.
1849.

Indhold.

Olaf den Hellige.

Tragødie i 5 Handlinger.

(1836).

Personerne.

Kong Olaf Haraldson, af sine Fiender kaldet hin Digre, efter sin Død af Alle: den Hellige.
Magnus, hans lille Søn.
Harald Sigurdson, hans Halvbroder.
Astrid, hans Dronning.
Ingegerd, hendes Søster, Dronning i Gardarike.
Thormod Kolbrunarskiald, Kongens Ven.
Sighvat Skiald.
Rorik, en blindet, forhenværende Underkonge.
Biørn Staller.
Bisskop Grimkel.

Kalf Arnason, Finn og Thorberg, hans Brødre, Thorer Hund, Harek af Thiotta, Gunsteen, Rognvald,	Bønder.

Sigrid, Kalfs Hustru.
Sigurd Akison, en dansk Mand.
Afarfaste, Gaukathorer og flere Skovrøvere.
Thoraren, en islandsk Kiøbmand.
En Lægeqvinde.
En Amme.
Finn Lille, Roriks Træl.

Gissur Gulbbraa, Thorfind Mund, Hofgarde Ref,	syngende Skialde.

Hofgoder, Kæmper og Præster.

Handlingen foregaaer i Værdalen, Jemteland og paa Stiklestad, i Midsommeren 1030.

Første Handling.

En Hal hos en rig Bonde i Værdalen.

Kong Olaf. Thormod Kolbrunarskiald.

Olaf.

Thormod Kolbrunarskiald! Det glæder mig
At see Dig her igien i Norges Land,
Saasnart jeg sætter Foden over Kiølen.
Hvorledes har Du levet siden sidst?

Thormod (munter).

Godt, Herre! Skiøndt jeg ei var i Besøg
I Bretland hos Kong Knud hin Mægtige,
At hente gyldne Ringe mig, som Sighvat.

Olaf.

Har altid Du endnu den slemme Vane
At hakke lidt paa Sighvat? Nu er Sighvat
Som Pilegrim i Rom, nu kan han bede
For Dig, imens han beder for os Andre.

Thormod.

Ja lad ham det! I Rom — der beder man,
Her giælder det vel om at stride snart.

Olaf.

Jeg takker Dig, fordi Du kommer til mig,
I Farens og i Nødens Tid. Du bruger

Dit Sværd saa kraftigt, som Du slaaer din Harpe.
Jeg trænger til dem begge, gode Skiald!

Thormod.

Jeg har dem begge med. Her er mit Sværd,
Og Harpen hænger hisset i mit Hytte.
Men, Herre Konge! see, jeg bringer end
Tre andre Skialde.

Olaf.

Vel! Det Hværv, jeg har,
Og den Bedrift der forestaaer, behøver
God Skialdesang.

Thormod (leer).

Som Kiød behøver Salt,
Naar det skal lægges ned og ei forraadne.

Olaf.

Hvo er de andre Skialde?

Thormod.

Gissur Guldbraa,
Hans Søn Hofgarde Ref, og Thorfind Mund.

Olaf.

Velkommen alle mine gode Skialde!
Hvor var I, mens jeg var i Garderike?

Thormod.

Hos Ottar Bonde hist i Numedal;
Vi pløied Agren med ham, rødded Urer,
Og bildte selv os ind, vi var paa Island
Igien, som Bønder; skiøndt ei noget Hekla
Forlyster Natten her med kraftig Flamme.

Olaf.

Saa har I ei fulgt Strømmen?

Thormod.

Nei, Herr Konge!
Det Skialden gaaer som Laxen: ofte springer
Han allerbedst, naar det er hardt mod Strømmen.

Olaf (leer).

Og fanges i en Kurv.

Thormod.

Os har Du fanget
I Gavmildhedens, Vennesalighedens.

Olaf.

Vel, Thormod! hvilken Fremtid spaaer Du mig?
Jeg drog fra Sverrig med en ringe Hær.

Thormod.

Der snart vil vorde større, tro Du mig!
Snebolden triller hurtig ned fra Bierget,
Forvandlet til det frygteligste Fieldskred.

Olaf.

Den trænger ogsaa til at vorde stor;
Thi dersom Rygtet mig har Sandhed talt,
Forsamle sig tretusind vrede Bønder
Ved Trondhiem, under Thorer Hund, samt Harek
Af Thiottø med Kalf Arnason.

Thormod.

Men Hunden
Vil ikke bide Dig; thi den har afslidt
De skarpe Tænder alt paa Biørnejagten
I Biarmeland; og Kalven, Herre Konge!
Den stanger slet, thi den har ingen Horn.

Olaf.

Bestandig lystig!

Thormod.

Lystig maa man være,
Naar man i Marken gaaer, at meie Korn.
Jeg stedse før har kiendt Dig fro, min Herre!
Glem ei, da Du som liden Gut paa ti Aar
Opsadled Bukken til din fromme Stedfa'er,
Den fredelige Konning Sigurd Syr,
Da han befaled Dig at bringe Hesten.
Du sadler ikke Gangeren til Flugt,
Du sadler Bukken. Lad den stange dem!

Olaf (i andre Tanker, sukkende).

Ja gid den vilde!

Thormod (afsides, forundret).
Denne Modløshed!
(Høit.)
Tilgiv, Herr Konge! men — ifald Du tvivler
Og sørger alt, — da skynd Dig heller strax
Tilbage til det fierne Garderike,
Og modtag der det Land Bulgarien,
Som Konning Jarisleif har lovet Dig.
Med Overmod maa Livets Bæger skumme,
Hvis det beskæle skal en dristig Flok;
Men smitter Du os med Nedslagenhed,
Da har alt Fienden vundet halvt sin Seir.

Olaf (vred og stolt).
Fremfusende, som altid! Næsediærv!
(Fatter sig.)
Men — jeg tilgiver Dig; jeg veed, det kommer
Velmeent fra Hiertet.

Thormod (glad).
Nu, Christ være lovet!
Jeg mærker, Du kan vorde vred endnu.
Saa har det ingen Nød. Vær Du kun vred!
Ifald kun ei din Vrede gaaer saa vidt,
At Du en Vidie flætter i mit Haar,
Og hugger Hov'det af.

Olaf.
Det er for godt!
Men hvor kan Thormod troe, at Olaf sukker
Modløs for Bondehæren?

Thormod.
Du har Ret!
Det var en Dumhed af mit gode Hoved.
Men hvorfor sukker Du da, fromme Konge?
Betro mig dine Suk. Det er en Sag,
Som gaaer fra Hiertet; der er Skialdens Rige.

Olaf.
Du veed, min Dronning Astrid følger mig.

Thormod (smilende).

Og sukker Du for hende, Herre Konge?

Olaf.

Nei — over hende.

Thormod (halv sagte).

Det er mere troligt.

Olaf.

Men misforstaa mig ei! Hun er mig kiær.

Thormod.

Det bør hun ogsaa være; thi det var
Et Vennestykke, da hun friede selv —
Ved Sighvat.

Olaf (fortrydelig).

Altid spodsk og altid Sighvat!

Thormod.

Tilgiv min Overgivenhed, Herr Konge!
Den kommer af, jeg seer Dig her igien;
Det giør mig lykkelig, det giør mig lystig.
Ifald Du byder det, jeg være skal
Alvorlig som en Munk, der synger Messe.

Olaf.

Ja vær alvorlig, Ven! Og viis Dig værdig
Til min Fortrolighed. — Hun følger mig —
Og Barnet følger.

Thormod.

Ak! din lille Søn,
Som Sighvat af Vanvare døbte Magnus,
Da han ham vilde give Kongenavn,
Smukt efter Karl hin Rike. Han tog feil,
Og kaldte Drengen Magnus, ei Karolus.
Saa lærd han var, forstod han ei Latin.

Olaf.

Nu atter Sighvat!

Thormod.

Det var sidstegang. —
Hvor gammel er da nu din lille Magnus?

Olaf.

Ham Alfhild fødte for tre Somre siden,
Før Astrid blev min Hustru.

Thormod.

Er hun nidkiær?

Olaf.

Nei tvertimod, hun elsker Barnet høit,
Men med en Kiærlighed, som ængster mig.

Thormod.

Forklar mig det, Herr Konge! Jeg forstaaer
Mig lidt paa Angst, og mindst paa Kiærlighedens;
Skiøndt Elskov er just ei mit Hierte fremmed.
Paa Island var der en mørkladen Mø,
Jeg digted mine første Viser til;
Og derfor kaldes jeg Kolbrunar-Skiald.

Olaf.

Du allerbedst vil fatte hvad jeg mener,
Naar selv Du hører hende tale, Thormod!
Der kommer hun.

Thormod.

Rødøiet og forgrædt.

Dronning Astrid kommer; den lille **Magnus** løber foran hende.

Astrid.

Du søde Barn, saa løb dog ei din Vei!
See, Astrid elsker Dig med Moderømhed.
Kom til mig! Kom! (vred) Kom! siger jeg. Han-vil ei,
Han er ulydig. Bør han nu ei revses?
Skal han ei komme til mig, naar jeg kalder?

Olaf.

Han er saa lille. Skræk ham ei med Trudsler,
Saa kommer han. (venlig) Kom Magnus!
(Barnet løber hen og kaster sig i hans Arme, han tager det paa Armen og kysser det.)

See, der er han!

Astrid.

Dig lyder han, fordi Du er hans Fader;
Mig vil han ikke lyde, skiøndt jeg elsker
Ham som en Moder. Ha, det er min Skiæbne!
(Hun græder.)

Olaf.

Min hulde Dronning Astrid, vær fornuftig!
Lad Afskedstimen vorde mild og klar,
Som Sommermorgnen til den skiønne Dag.
Vi sees vel snart igien.

Astrid.

Ja — hist i Himlen!

Olaf.

Vil Du mistrøste mig?

Astrid.

Det kan Du spørge?

Olaf.

Den Mand, Du ynder, maa Du agte med;
Men agte kan Du ingen modløs Mand.
Drag til din Broder, drag til Svearike!
Tag Drengen med! Bevar mit Ciesteen!

Astrid.

Han er Dig mere dyrebar end jeg.

Olaf.

Jeg elsker ham som Fader.

Astrid.

Er da jeg
Ei Moder mod ham?

Olaf.

Jo.

Astrid.

Gud Dig forlade,
Som Du miskiender mig!

Olaf.

Nei, Astrid! ved

Den hellige Jomfru, Olaf kiender Dig,
Og skiønner paa de Dyder, Du besidder.

Astrid (bitter).

Men dem jeg ei besidder —

Thormod (sagte).

Dem kan han
Ei skiønne paa.

Olaf.

Min Hustru! vi er Synd're
For Gud, og Hver har sine Feil paa Jorden.
Lad os ei spilde Afskedstimen, Astrid!
Med at betragte Livets Skyggesider.
I Afskedsstunden reiser atter sig
Med Duft hver visnet Blomst paa Livets Vei.

Astrid (vriter sine Hænder).

Jeg sammenlignes med en vissen Blomst!

Olaf.

Du misforstaaer mig ganske. Hver en Fryd,
Vi her har nydt, det er en visnet Blomst;
Men Afskedstaarens Regn giør, at den groer
Forfrisket op i Paradisets Hauge.

Astrid (kiærlig til Barnet).

Kom til mig!

Olaf (rækker hende det).

See, der er han.

Astrid (kysser den Lille).

Søde Dreng!

(Stirrer paa ham og siger derpaa med Rædsel):

Gud, hvor han ligner Alfhild! Og han seer
Spodsk paa mig, med et Smil, som om han sagde:
Ja kiæl Du kun! Du mener det ei ærligt,
Du est dog ei min kiødelige Moder.

Olaf.

Hvor kan en sværmerisk Indbildningskraft
See Sligt i en uskyldig Engels Ansigt?

Astrid (øm).

Ja, Engel er han! Han er engleskiøn.
Uskyldige Barn! tilgiv mig min Beskyldning.
Nu leer Du mildt — som Engel. Alle Børn
Er Engle. Hil det Barn, som tidlig døer!
Det synder ei, det kommer vist i Himlen.

Olaf (sagte til Thormod).

Der seer Du, Thormod! Fatter Du min Angst?

Thormod.

Ja jeg begynder selv at vorde bange;
Paa slige Fagter bider intet Sværd.

Olaf
(med stærk Stemme, misfornøiet).

Han skal ei døe! Han er min første Søn;
Nei! han skal arve Riget efter mig.
I Slagets Stund er Mindet om min Magnus
Den Tanke, der besiæler mig som Helt
Paa Jorden; skiøndt det Maal, jeg stevner til,
Staaer i Guds Rige.

Astrid (med krampagtig Følsomhed).

Jeg skal pleie ham,
Og lære ham at elske Dig, hans Fader.
Og skiøndt hans Blik som Pile trænge sig
Dybt i mit Hierte, da de minde mig
Om hvad jeg savner; — skal jeg trykke ham
Saa ømt til denne Barm, som om han fik
Af den sin Die.

(Hun trykker Barnet saa stærkt i sine Arme, at det skriger.)

Olaf (vrister Barnet fra hende).

Nei, ved Gud og Mænd,
Det skal Du ei. Du faaer ham aldrig meer
I dine Arme.

Astrid.

Grumme! skiller Du
Mig ved min sidste Trøst?

Olaf.

Det koster mig
At tæmme Vreden, Astrid! Var det skeet
For ti Aar siden, da Gud naade Dig!
Men jeg har lært at tvinge mig som Christen,
Og jeg skal ei behandle Dig med Strenghed,
Selv ei miskiende Dig. Gaae! Du er syg,
Mat — sjælesvag.

Astrid.

Troløse, grumme Mand!
Du aldrig, aldrig har Du elsket mig.

Olaf (rolig og bestemt).

Nei aldrig! Jeg tilstaaer det ærligt, Astrid;
Du kræver det. Og aldrig har jeg sagt,
At Olaf elskte Dig. — Jeg beiled til
Din Søster Ingegerd; din Fader gav
Sit Ja til dette Ægteskab; men tog
Det strax tilbage, da den stærke Drot
Fra Rusland sendte sine Friere.
I Garderike maatte Ingegerd,
Som lydig Datter, ægte Jarisleif.
Da talde Du med mine Sendebud,
Og lod Dig tydelig dermed forstaae:
Du ønskte nok at vorde Norges Dronning.
Af Kiærlighed til Land og Rige, kom
Jeg Dig imøde; giorde Sveakongen
Til Norges Ven, og Astrid til min Dronning
Og til min Hustru. — Og jeg var din Husbond, —
Hengiven — ærlig, — agted dine Dyder —
Var venlig mod Dig. Aldrig har Du hørt
Et Ord fornærmeligt fra disse Læber.
Nu sværmer Du! Men dette Sværmeri
Er fælt, og gyseligt og farligt, Kone!
Jeg skilles venligt fra Dig — hvis Du vil;
Jeg kommer atter til Dig — hvis Gud vil!
Men Barnet i dit Værge faaer Du ei.

Astrid (fortvivlet).

O jeg Usalige! Nu saa farvel,
Du grumme Helt! Jeg ønsker Dig ei Ondt,
Endskiøndt Du krænker og fornærmer mig.
Gud skiænke Held og Seir Dig mod din Fiende!

Olaf.

Gud skiænke Dig Besindighed og Ro,
Og begge, naar engang vi sees igien,
Samdrægtighed og Fred. Christ være med Dig!

(Astrid gaaer.)

Thormod (ryster paa Hovedet).

Det er et farligt Folk at stride med,
Det Qvindfolk! Mænd — det er en anden Sag,
De være maae saa tappre som de ville,
Paa dem dog bider Sværd og Spyd og Øxe;
Men intet Sværd kan tvinge Qvindesind!
Og Thorer Hund forskandser sig saa godt
Ei bag sin biarmelandske Herekofte,
Som slig en Qvinde bag sin Taaresnak.

Olaf.

Nu staaer jeg her med Barnet i min Arm
Og Øxen i min Haand. Hvor kan jeg kæmpe
Saaledes faren? Magnus, kiære Dreng!
Nei, nei, jeg giver ikke Slip paa Dig,
Før Himlen sender mig en venlig Engel,
Der kan bevare Dig.

(Han gaaer til en Dør og vinker, Ammen kommer.)

Følg med din Amme!
Og leg i Fruerstuen med min Hielm.

Magnus.

Den skal jeg bære, som min Fader bar den.

Olaf.

Det lærte Dig din Amme vel at sige?

Ammen.

Jeg vædder, han giør ei mit Ord til Skamme.

(Hun gaaer med Barnet.)

Thormod (seer ud af Vinduet).

Der kommer alt den Engel, som Du maned.
Thi hvis ei Øiet reent bedrager mig,
Faaer Du i denne Stund et kiært Besøg
Af Dronning Ingegerd fra Garderike.
Hun stiger af sin Karm ved Fruerstuen,
Hun har alt mødt, og taler med sin Søster.

Olaf (forbauset).

Hvorledes Ingegerd? Fløi fra din Mand,
Dit Garderike Du, til Norges Land?
Est Du et Englesyn i Straaleskin,
Som til min store Daad mig vier ind?
Kom Du et Nattens Blændværk, Sandhed ei, —
Og frister Olaf end paa Livets Vei?
Nei! — atter jeg dit Himmeløie seer,
Og tvivler ei om Dyd, om Fromhed meer.
Du styrker mig, min Barm Du ei giør trang.
Jeg skal Dig see — Dig hilse — sidstegang.
Ja! sidstegang; hvad end Guds Villie bød,
Hvad enten Seier — eller Martyrdød!

Thormod.

Hvi blev den Lilievand dog ei din Brud?

(Peger først ud paa hende, og saa paa sig.)

Naar Solen kommer, — saa gaaer Faklen ud.

(Han gaaer.)

Dronning Ingegerd kommer venlig og munter.

Vel mødt, Kong Olaf!

Olaf (forvirret).

Ingegerd! Veninde!
Du her? — Hvorledes giorde Du saa snelt
Den lange Reise? Jeg forbauses — Inggerd! —

Og fort før Slaget? — Ak desværre kan
Jeg her med Giæstfrihed ei favne Dig.

Ingegerd (smilende).

Min Ven! jeg kommer ikke for at favnes.

Olaf.

Men sig! Saa brat! — Knap har jeg taget Afsked
Med Konning Jarisleif og Dig —

Ingegerd.

Saa flyver
Den lette Fugl alt lystigt efter Olaf.
Har Du ei ofte sammenlignet mig
Med Fuglen, for min Sang og for min Flugt?
Nu vel! jeg følger Fuglenes Natur.
Hvad er en saadan Reise for en Drossel,
Fra Garderikes Mark til Kiølens Field?

Olaf.

Men —

Ingegerd.

Hør mig! Du maa ikke meer forbauses.
Forbauselsen ei klæder Helten godt,
Den sømmer sig kun lidt den vise Mand,
Og allermindst den christelige Helt.

Olaf.

Saa lær mig da —

Ingegerd.

Først haaber jeg, Du veed,
Endskiøndt Du ingenting har hørt endnu,
At denne Reise skeer i bedste Hensigt,
Og at den ei giør Olafs Frænke Skam.

Olaf.

O gid mit eget vilde Fordumsliv
Uplettet var, som dit, Uskyldige!

Ingegerd.

Du drog fra Jarisleif, endskiøndt han bød Dig
Et Rige, — sandelig ei noget slet;

Dit Fædrerige vilde Du gienvinde.
Men ikke for Ærgierrighedens Skyld!
Det halv begyndte, halv tilintetgiorte
Men store Værk: at christne dine Landsmænd,
Det vilde Du fuldende. Svigted Lykken,
Da skulde det besegles med din Død.

Olaf.

Saa er det.

Ingegerd.

Men — til dette fierne Nord,
Paa, hvad han kaldte „sværmeriske Tog“,
Gav Jarisleif Dig ingen Kæmper med.

Olaf.

Jeg skal vel finde dem!

Ingegerd.

Men Helten trænger
Til gode Sold; thi han er ingen Bonde,
Hvis Ar ham skaffe Guld; og ingen Kiøbmand,
Hvis Skib ham bringer Sølv; i lange Krig
Giør han i Vikingsfærd ei heller Bytte.
Og skiøndt vel Blod og Æren ei belønnes
Med Penge, — var det aldrig Helten ukiært
At eie skiønne Sværd og gyldne Ringe.

Olaf.

Og disse?

Ingegerd.

Bringer Ingegerd i Kister
Paa sine Gangere.

Olaf.

Høimodige!

Ingegerd.

Spar Takken! See, min Gave kun er liden.
Jeg bringer Sværd og Ringe; Du, Kong Olaf!
Maa skaffe Heltearmene, der bær' dem.

Olaf.

Det er ei vanskeligt.

Ingegerd.

Men det er sandt,
Jeg skulde bringe Dig af din Forundring;
Thi, skiøndt Du tier, undres Du endnu;
Og skiøndt Du vel har gode Tanker om mig,
Kan Du dog ei begribe, hvorfor jeg,
En Qvinde, kommer selv med mine Skatte.
Det kan dog ikke være, mener Du,
For at forsvare dem mod Overfald,
Hvis en Flok Stimænd mødte dem paa Veien.

Olaf (rækker hende venligt Haand).

Hvi kommer Du da selv, min Ingegerd?

Ingegerd (alvorlig).

For at bevare Dig en Skat, Kong Olaf,
Langt mere stor, end den jeg bringer Dig,
Og som ei nogen Kæmpe kan bevare;
Der hører Qvinde til!

Olaf.

Hvad mener Du?

Ingegerd.

Din Magnus, mener jeg, din Øiesteen!
Din lille Søn, som kun er slet forvart
Hos en tungsindig, en urolig Astrid,
Hvis Veemod grændser til Affindighed.

Olaf.

Ved Christ, min Frelser, Du har talt mig af
Mit Hiertes Fylde; — Du har endt min Frygt.

Ingegerd.

Tillader Du da nu, jeg tager Magnus
Med mig til Garderike?

Olaf.

Hvad Du tager,
Er meer til Held for mig, end hvad Du gav.
Jeg veed ham sikker i din Favn.

Ingegerd.

Og sikker

Hos Konning Jarisleif. Du kiender ham,
Den ædle Mand; — som ei er svag og nidkiær,
Endskiøndt han veed — vi elske dog hinanden.

Olaf (forfærdet).

Ha, Ingegerd!

Ingegerd (med munter Rolighed).

Hvi vil Du skamme Dig
Ved at tilstaae, hvad der er Sandhed, Olaf?
Jeg elsker Dig — Du mig. Vi har ei sagt
Hinanden det tilforn. Jeg var bestemt
Dig til din Brud, før jeg blev Jarisleifs;
Da havde vi ei seet hinanden end.
Som Garderikes Dronning saae jeg Dig
For førstegang! — da smelted Du mit Hierte,
Jeg dit, — vi taug derom, — og vi var Venner.
Det vidste Jarisleif, han stolte paa
Vor Ærbarhed og Gudsfrygt, pinte sig
Ei selv, saa lidt som os, med Nidkiærhed.
Og dette Ædelmod, den skiønne Tillid
Blev bedste Vogter for hans Hustrus Dyd.
Han blev sig lig, da gierne han tillod mig
At drage hid og see Dig sidstegang,
At redde Dig din Søn, dit Riges Arving.
O misforstaa mig ei, min kiække Helt!
Jeg har det bedste Haab, — Du vinder Seir!
Men — gaa det som det vil, vi sees ei meer.
Nu, jeg har sagt Dig, at jeg elsker Dig,
Nu maae vi skilles ad for dette Liv.

Olaf.

Ja — underlige Syner vises mig!
Mig bæres for — jeg lever ikke længe.
Dog aldrig følte jeg en større Kraft.
Mig tykkes hisset den Korsfæstede
Tilsmiler mig; som om en stor Seraph
Til Kampen rakte mig sit Flammesværd.
Selv Du, min Ingegerd, mig forekommer

Som en af disse Himmelens Cheruber,
I Skyer og Straaler om Gud Faders Fod —
Et Englehoved kun med lette Vinger.

Ingegerd.

Ja lette Vinger, Olaf, har mit Hoved!
Og lette Vinger, Olaf, har mit Hierte!
Det flyver over Bierg og Dal til Dig;
Til Dig det flyver over Skyer og Stierner.
Omfavn din Ingegerd for sidstegang!

Olaf (omfavner hende).

Jeg favner Dig — men ei som Menneske;
Som Aander favnes vi for Evigheden!
(De gaae.)

Finn Lille kommer med **Thormod** fra den anden Side.

Finn.

Nu, det var godt, at Olaf gik igien
Med Magnus, Ingegerd, til Fruerstuen,
At vi kan bringe Konning Rørik ind
I Hallen her.

Thormod (seer sig om).

Den Hal er saare smuk.
Jeg ændsed den ei før, fordi jeg talde
Med Kongen. Han er mere værd at see.

Finn (leer spodsk).

Den Digre!

Thormod.

Føer af Lemmer, men ei diger.
Den Tykke kalde kun hans Fiender ham
Til Spot. Man siger, at han giør sig tyk!
Men heller skulde de ham kalde høi,
Thi høit han rager over alle Kæmper.

Finn.

Han er ei meget høi.

Thormod.

I Aanden, Træl!

Veed Du hvad Aanden er?

Finn.

Ja det er Odin.

Thormod.

Du est en herlig Christen.

Finn.

Jeg er Hedning,

Som Rørik.

Thormod.

Finder sig Kong Olaf i

At Hedning lever under Tag med ham?

Finn.

Fra den Dag, han lod Konning Rørik blinde,
Forfølger ham Samvittighedens Alf,
Og rider ham hver Midnat som en Mare.
Og derfor taaler han Kong Røriks Had,
Og straffer aldrig ham; selv ei, naar Drotten
Af Lyst til Hævn ham stræber efter Livet.

Thormod.

At Olaf lod den lumske Rørik blinde,
Det var ei Grumhed, det var Skaansomhed;
Thi Døden havde Nidingen fortient,
Da han de andre fire Oplands Drotter
Ophidsed til et feigt og nedrigt Mord
Paa Den, de nylig havde svoret Troskab.

Finn (seer ud af Vinduet).

Han kommer.

Thormod.

Ledet hid af tvende Mænd,
Der tiene ham; og Du, hans Træl, er hos ham.
I Hallen sidder han hos Konning Olaf,
Høisædet deler næsten han med ham;
Og alt det Godt, der kildrer Sandserne,
Det nyder han.

Finn (smiler ondskabsfuld).
Undtagen Viets Sands.

Thormod.
Jeg vil ei see ham, kan ei taale ham.

Finn (leer).
Bliv dog og hør! Han nys er staaet op,
Og pleier gierne, mens de andre Helte
Til Ottesang og Morgenbønnen gaae,
At lette Hiertet med en Hoben Skiældsord
Mod Olaf, som den Digre aldrig regner
Til Onde ham.

Thormod.
Den Utaknemmelige!
Jeg gaaer, at ikke jeg forgriber mig
Paa denne blinde Niding. Var jeg Olaf,
Jeg varmed ikke Slangen i min Barm.
(Gaaer.)

Den blinde **Kong Rørik** ledes ind af to Mænd, som gaae igien, naar de have stillet ham hen i Nærheden af **Finn Lille.**

Rørik.
O Nat! du stumle Fængsel, fra hvis Muur
Og Lænker ingen Dag mig kan befrie;
Uendeligt, som Luften, er dit Rum,
Til alle Verdenskanter; enten Storm,
Med Iis i Skiægget, ryster Vinterlokken,
Hvad eller Droslen synger i sin Birk;
Om høit paa Field, i Dal, i Hal, paa Flod.
Usalige Drot! som sidder her til Spee
Ved Gildet, med dit Dies Morder; nyder,
Hvad fostre skal og nære kun din Sorg;
Ha, Betleren i Pialter Du misunder!
Han seer sin Armod, Du din Velstand ei.
Saadan henraver jeg nu femten Aar;
Ei Tid og Rum er Tid og Rum for mig.
Thi som i Nastrond sort Eensformighed,

Bundløse Tomhed straffer Nidingsværk,
Saa drømmer hen den blinde Drot sit Liv
I Mulm, som Dødens Nat, der venter ham.

(Henrykt)

Men Skuld! Du skaffer mig mit Syn igien.
Thi Eir i Valhal læge vil med Sundhed
Mit Øie, saa det seer Hærfaders Pragt. —
Odin paa Hlidskialf! Ha, din bedste Lyst
Er den at see Alverden fra din Stol.
Forbarm Dig! See til Den, som intet seer.
Og Loke! Du som førte Hødurs Haand
Mod Baldur, — leed Du min, — skiænk mig min Hævn!
Da drikker jeg i Døden Suttungs Miød.

Finn (ligegyldig).

Er Du nu færdig?

Rørik.

Dumme Træl!

Finn.

Ja skiæld
Du mig kun ud! Naar Konger taale det,
Saa kan en Træl vel finde sig deri.

Rørik.

Jeg agter Dig langt meer end Kongen, Træl!

Finn.

Saa maa Du ikke agte Kongen høit.

Rørik.

Finn! har Du Daggerten, og er den sleben?

Finn.

Saa spids og skarp, at den, som Ulven, bider.

Rørik.

Godt, godt!

Finn.

Maaskee just ei saa saare godt.

Rørik.

Hvorfor?

Finn.

To Gange prøved Du forgiæves
At myrde Kongen, — han tilgav Dig det;
Men Krukken gaaer tilvands, til Hanken brister.
Lad heller mig! Jeg let kan slippe bort;
Der løber ingen Been omkaps med mine.
Saa koster det Dig ei dit eget Liv.

Rørik.

Nei, nei! Jeg hader ham, og han skal døe;
For Trællehaand skal han dog ikke falde.
Og sød er Døden mig, naar Olaf smager
Den kun af mig. Træl, giv mig Daggerten!

(Finn giver ham den.)

Tag mig mit Bord, min Stol! Sæt Stol til Olaf;
Han kommer nok og giør mig sit Besøg.
Og skynd Dig, tag mig saa mit Legetøi!
Jeg mener Poserne med Kuglerne.
Og sæt den gamle Miød, med Urter brygget,
Paa Bordet!

Finn (giør det).

Det er skeet. Der kommer Kongen.

(sagte)

Jeg strax paa Stand vil tænke paa min Redning.
Thi falde Kongerne, sāa maa jeg med.
Det hiælper ei, at jeg med Suk og Taarer
Og Eed beviser min Uskyldighed.

(Gaaer.)

Olaf træder ind.

Rørik

(leger, som han tog Olaf for Finn.)

See, Finn! nu leger jeg min gamle Leg.
Jeg tager Kugler ud af Posen her,
En Haandfuld, — kommer dem i denne Pose;
Saa tæller jeg — om effen, om ueffen!

Og saadan taber eller vinder jeg.
Er det ei morsomt?

Olaf (afsides, medlidende).

Usle Tidsfordriv,
For Den, der sad med Spiret i et Rige.

(Nærmer sig ham, stirrer paa hans Øine, træder tilbage og siger sagte):

Opgive kan endnu jeg Haabet ei
Om hans Helbredelse. Han er kun blindet
Med lette Saar. En Læge sagde mig,
I Gardarike, at slig Blind engang
Fik Synet atter af en Rystelse,
Der klared Øiestenene.

Rørik.

Hvo taler?

Olaf.

Olaf, din Frænde.

Rørik.

Sæt Dig hos mig, Olaf!
Kom! Vil Du spille med mig? Har Du Tid?

Olaf.

Ja nok! Et Øieblik. (sagte) Han som et Barn
Maa føies, hvor det stikker sig. Han er
Ei ond og vred idag, han smiler lystig.

Rørik (famler ham paa Armen).

Har Du din Kaabe paa?

Olaf.

Jeg kom fra Messe,
Der bruges intet Harnisk.

Rørik.

Jeg forstaaer
Ei hvad Du siger om din hvide Christ;
Skjøndt vistnok mange underlige Ting
Er skeet i gamle Dage.

Olaf
(træder forfærdet tilbage og siger sagte):

Christ, min Frelser!

En Daggert, slet forvart, har han i Barmen.
Ha, gamle Synder! vil Du atter myrde
Den Mand, som skaaner Dig?

Rørik.

Kom, sæt Dig Olaf
Paa Stolen hos mig!

Olaf.

Strax!

(Han løser sin Kaabe af og hænger den over Stolen.)

Rørik (tager i Fligen).

Er det din Kaabe?

Olaf (bøier sig over Stolen og siger):

Ja!

Rørik.

Saa lad os spille
Nu effen og ueffen om — vort Liv!

(Han støder Daggerten igiennem Kaaben, saa den bliver siddende i Stoleryggen, og raaber):

Dø mine Glæders, mine Øines Morder!

(Da han opdager sin Feiltagelse.)

Ha, Olaf! flyer Du for den blinde Mand?

Thormod og flere Kæmper styrte ind.

Thormod.

Ha, tænkte jeg det ei? Den gamle Synder
Vil atter myrde Kongen. Far til Hel,
Du Hvermands-Niding!

(Kæmperne strække deres Hellebarder ud mod Rørik.)

Olaf

(drager sit Sværd, bedækker ham med sit Legem og raaber):

Naade for den Blinde!

(Teppet falder.)

Anden Handling.

En snever Fieldvei.

Kong Olaf. Thormod Kolbrunarskiald.

Olaf.

Jeg næsten troer, vi har forvildet os
Paa dette Field. Jeg vilde skyde Gienvei
Og ikke ride Bierget rundt. Hvor er vi?
Kun at vi skilles ei for langt fra Flokken.

Thormod.

Du har dit Horn ved Siden jo, som Roland
I Ronceval; blæs kun! saa faaer Du Svar.

Olaf
(blæser, det besvares langt borte).

Fra Vest, — saa er vi ikke steget feil.
Her vil vi tøve til man bringer Heste.
Der staaer et Steenbord under dette Field,
Med Bænk, til Sæde for den trætte Vandrer.
Her lad os hvile lidt! Jeg er saa varm;
Thi det er svart at gaae i Harnisket.
Det gik lidt steilt.

Thormod.

Det er en Vane, Herre!
Paa Island er jeg vant at gaae tilfields;
Men denne lodne Kappe tynger mig.
Vil Du vel vise mig den Tieneste —

Jeg skammer mig, men Du er vennesæl —
At bære den et Dieblik for mig?

Olaf
(tager Thormods Kappe paa).

Ja nok! saa sætter Heden sig imens.

Thormod (seer ud).

Derhenne drage Mændene med Rørik.
Vi har ei vundet meget ved at klavre.

Olaf.

Det er et Billede paa Livet, Thormod!

Thormod.

Hvis Du tillader det, saa kommer der
Min Landsmand Thoraren, at hilse Dig.
Han reiser lige til sit Fædreland,
Men vilde gierne først see Norges Konge.
Han følger op ad Bierget med de Kæmper,
Som vogte Rørik.

Olaf.

Dog vel ingen Speider?

Thormod.

Jeg indestaaer for ham.

Thoraren kommer og hilser Kongen ærbødigt.

Olaf (munter).

Ha, er det Dig,
Islænder! Jeg Dig saae i Morges, troer jeg,
Hos Rødulfs. Laa Du ei og sov paa Svalen?

Thoraren.

Jo ganske rigtig, min høiædle Herre!
Der var ei Rum i Huset; men den Fryd,
At være Dig en Nat i Livet nær,
Fik let mig til at glemme Natteluften.

Olaf.

Du gaaer til Island?

Thoraren.

Strax, min gode Konge.
Tilgiv! — Forretninger. — Jeg giorde gierne

Dig Bistand i dit Slag, — men jeg er Kiøbmand,
Og ikke just særdeles vaabenvant.

Olaf.

Som Kiøbmand, Thoraren! kan Du maaskee
Saa godt mig tiene, som en øvet Kriger.
Den blinde Konning Rørik skal Du bringe
Til Viinland, Thoraren! paa eget Skib.
Med denne Guldring jeg betaler Fragten.
(Tager en Guldring af sin Arm og rækker ham.)

Den blinde Kong Rørik indbringes af Drabanter.

Olaf.

Min Frænde Rørik! Jeg vil ikke meer
Udsætte mig for dine Overfald.
Tregange har Du stræbt mig efter Livet,
Ulykkelige! — Hvis i Fordumsdage
Den Mildhed havde hersket i mit Sind,
Som nu, — da var Du neppe straffet med
Saa svart Forliis. Jeg sender Dig til Grønland,
— Til Viinland — hvor, man siger, Ranken groer.
Der, Rørik! skal man bygge Dig et Huus.
Finn Lille bliver hos Dig, dine Mænd,
Som ere vant at lede Dig; og intet
Skal mangle Dig.
(Gaaer hen til Bordet og skiænker i Bægrene.)
Her drikker jeg din Skaal.
Christ signe Dig og styrke Dig, min Frænde!
Tag Bægeret! Drik mig en Skaal til Afskeed!

Rørik

(tager Bægeret, hælder Drikken langsomt paa Jorden, og kaster Bægeret med Foragt for Olafs Fødder).

Olaf.

Saa lad ham gaae i Taushed, som i Mørke!
Den stive Green kan ikke bøies meer,
Jeg nænner ei at sønderbryde den.
(Han vinker, Thoraren og Følget gaae med Rørik.)

Thormod (sagte).

Jo længer jeg ham kiender, destomeer

Jeg faaer ham kiær. Skiøndt — det er Galenskab
At slippe denne gamle Ræv af Saren.
Vel var det, Olaf fik min Kappe paa,
Han var saa heed; men nu har Heden sat sig,
Nu er den ham blot til Besvær og Møde;
Nu maa jeg see at faae den af igien.

Olaf.

Du ryster, Thormod?

Thormod.

Det er koldt i Aften.

Olaf.

(løser Kappen af og giver ham den tilbage).

I Skialde bli'er dog et forkiælet Folk,
Saa hærdede, saa tappre som I ere.
Snart er det Jer for varmt og snart for koldt.

Thormod (tager Kappen paa).

Ja vi er lidt ømfindtlige; deraf
Formodentlig vi pirres let.

Olaf.

Men jeg
Er selv et Stykke, veed Du, af en Skiald.

Thormod.

Troer Du, jeg har forglemt dit Qvad til Ingerd?
„Jeg saae den fagre Qvinde,
Fra Klippen, da hun reiste.
Hun fyrig Ganger styred,
Til Garderik hiemilte.
Guldslør i Haaret flagred;
Det Freias Taarer pryde!
Snart Glæden er forsvunden.
Hver Siæl har sin Bekymring."

Olaf.

Et lille Hiertesuk. — Gud mig tilgive,
Jeg nævnte Freia!

Thormod.

Det er Skialdeskik.

Olaf.

Du er en ærlig Gut. Man siger Du
Fostbroder var med Thorgeir før paa Island.
Hvad hævede da vel Staldbroderskabet?

Thormod.

Vi havde skaaret lange Strimler Grønsvær,
Og fæstet deres Ender dybt i Jorden;
Gik sammen ind derunder, sværgende.

Olaf.

Det var paa hedensk Viis.

Thormod.

Jeg havde dog
Som Christen holdt den Eed, jeg svor paa hedensk,
Hvis Thorgeir havde løst mig ei fra Eden.

Olaf.

Hvordan?

Thormod.

Vi vilde gaae paa Vikingstog.
Som Skibet skal bestiges siger Thorgeir:
„Mon vel der gives Kæmper, vore Lige?"
Jeg svared, De vel fandtes, hvis man søgte.
„Men hvo af os to, troer Du, vilde seire,
Qvad Thorgeir, hvis vi prøved Styrke sammen?"
— „Det veed jeg ikke," gav jeg ham til Svar,
„Men dette veed jeg, Thorgeir! at dit Spørgsmaal
For evig hæver vort Fostbroderskab." —
Jeg vendte Ryggen ham, og saae ham aldrig
Fra den Dag siden.

Olaf.

Velgiort. Du og han
Og Grætter gialdt jo for de Stærkeste
Paa Island?

Thormod.

Ja! Man sagde: „Grætter er
Kun ræd i Mørke, Thormod ræd for Gud,
Men Thorgeir ræddes for slet ingenting."

Gaukathorer og Afarfaste sees paa Fieldet; den første fleiter i en Pibe; i det samme springer en Flok Bevæbnede frem fra Fieldklofterne og omringe Olaf og Thormod.

Afarfaste (raaber til dem).

Bort alle Vaaben! Kaster Sværd og Brynier,
Hielm, Kiortler, Belter. Ei det nytter Eder
At kæmpe To mod Mange. Eders Følge
Gik bort i Dalen med den blinde Mand.

Olaf
(med draget Sværd til Thormod, som ligeledes drager sit).

Nu, tappre Thormod, stil Dig Ryg mod Ryg!
Og lad os hugge, som den flakte Ørn
I Skioldemærket, hver med udstrakt Klo.

Afarfaste
(raaber til sine Mænd):

Ei overfalder ham! Hans Skiold er hvidt
Med Guldkors i; han har den valske Hielm.
Jeg vædder, det er Olaf Digre selv.

Olaf.

Du nævner ham.

Alle (raabe):

Velkommen, Herre Konge!

Gaukathorer og Afarfaste komme ned; den første er især en stor høi bredskuldret Kæmpe.

Afarfaste (rækker Olaf Haand).

Der havde let vi slemt forløbet os.
Thi det er netop Dig vi vilde tiene,
Og havde nær Dig dræbt.

Olaf.

Hvi overfalder
Du fredelige Mænd?

Afarfaste.

Det er vort Haandværk;
Thi vi er Stimænd, Røvere.

Olaf.

Gud bedre!

Afarfaste.

Ja Bedre visseligt er bedre, Konge!
Langt heller vil vi være dine Mænd,
Ifald Du tager os i Eed og Pligt.

Olaf.

Stimænd!

Afarfaste.

Det har vi Lov til, Herre Konge!
Jeg hedder Afarfaste; men den Kæmpe
Du ser der, han hedder Gaukathorer.
Vi stamme ned fra Jarler; vi er Herrer
I Landet, vel saa godt som nogen Anden.
Vi stamme ned fra gamle Drotter, Konge!

Olaf.

Hvad? Allesammen?

Afarfaste.

Alle Tredive!

Thormod.

Ja hvad vil det forslaae? Ifald de Tredve
Nu gifte sig, og hver kun faaer tre Børn,
Saa bliver det halvfemsindstyve Drotbørn
Med lige Rettighed.

Arfarfaste.

Ja det forstaaer sig.
Og vi vil ikke lyde Knud hin Rike,
Og Bønderne foragte vi. Vi kæmpe
Paa egen Haand, som en selvstændig Magt.
Vor Borg, vor Hofgaard er en Klippehule,
Hvor vi udskrive Bønderne til Skat
Og Tiende; — thi leve maa man jo.
Men da de ei godvilligt vil betale,
Saa maae de overfaldes, pantes ud;
Det er ei meer end billigt. Dog, da Du
Tilbagekommer, som Haarfagers Æt,
Vi blues ikke ved at tiene Dig.

Olaf.

Besynderlige Mand! Er det din Broder,
Den Rise, som der staaer?

Afarfaste.

Ja, Herre Konge!
Og han er Høvding, jeg næst efter ham.
Men ei det hiælper, at Du taler til ham;
Thi han har svoret paa, han mæler ei
Et Ord i Verden meer.

Olaf (leer).

Og dog Jer Høvding?
Hvordan befaler han Jer da?

Afarfaste.

Med Piben!
Han er den Stærkeste, den Tappreste;
Det er det Vigtigste. Han er saa stolt,
At han sig skammer ved at mæle meer.
Han mener: Talen er for Qvinderne,
For Børn, for Trælle, for Bedrageri;
At Helt bør ei nedlade sig til Snak,

Olaf (leer).

Saa bliver han jo et Umælende.

Afarfaste.

Det er det just, min stolte Broder attraaer.
Ei Biørnen taler, mener han, ei Ulven,
Og Løven snakker heller ei, og Tigren
I Blaaland; og en Kæmpe tier stolt,
Imens han strider; — kort, han tier stille.

Olaf.

Hvorved har han da skaffet sig den store
Berømmelse?

Afarfaste.

Da lidt endnu han mæled,
Da mødte han engang en mægtig Biørn,
Der havde hærjet fælt i Bondens Hiord,
Og hvilte paa et sønderrevet Faar.

Da raabte Gaukathorer: „Stolte Bamse!
Ifald Du tør, giv Dig i Kast med mig!"
Men Bamsen reiste sig, den saae paa ham
Og lagde sig igien. Min Broder vedblev:
„Ifald maaskee Du synes jeg er alt-
For stærkt bevæbnet, skal det vorde mindre."
Tog Hielmen af og lagde Skioldet bort.
Men Bamsen satte sig paa sine Bagbeen,
Og rystede paa Hov'det. See da raabte
Min tappre Broder: „Ha, jeg mærker nok,
At vi skal være lige!" Kasted Sværdet
Og meldte: „Kom nu, dersom Du har Hierte!"
Men da blev Bamsen vred; den snelt sprang op,
Den reiste Børster og blev saare glubsk.
Men Gaukathorer tog den i sin Favn —
Og knækkede dens Ryg i Favnetaget.

Olaf.

Jeg nægter ei, det var en tapper Gierning;
Og gierne vil jeg tælle Jer blandt Stridsmænd,
Hvis I er Christne.

Afarfaste.

Nei, det er vi ikke.

Olaf.

En Hedning kan ei følge Korsets Banner.

Afarfaste.

Hvad er nu det for Griller, Herre Konge?

Olaf.

Femhundred Hedninger, som vilde stride
Med mig mod Bønderne, lod jeg gaae hiem,
Da de sig ikke døbe lod i Elven.

Afarfaste.

Men vi er ikke Hedninger, Herr Konge!
For den Ting kan Du være ganske rolig.

Olaf.

Hvad er I da?

Afarfaste.

Vi er slet ingenting!
Vi stole paa vor egen Kraft og Styrke;
Derved befinde vi os saare godt.

Olaf.

Nei, døbes maae I, vil I tiene mig.

Afarfaste (til Gaukathorer).

Hvad siger Du dertil? Nu var det dog
Ret godt, min Bro'er, hvis lidt Du kunde mæle.

Gaukathorer (leer).

Afarfaste.

Du leer?

Gaukathorer (rækker Olaf Haand).

Olaf.

Du rækker mig din Haand; Saa siig, vil Du
Da vorde Christen?

Gaukathorer (nikker).

Afarfaste.

Ja, naar Han det vil,
Saa vil vi Andre med.

Thormod.

Ei mine Dage
Saae jeg tilforn saa stort et Klokkefaar.

Afarfaste.

Tag Dig iagt, at ei hans Klokke ringer
Dig ned i Graven.

Thormod.

Det var snel Forandring,
Fra hedensk Røver til en christen Klokker.

Olaf
(blinker til Thormod og siger til Gaukathorer).

Lad ikke Skialdens Spøg fortørne Dig!

Gaukathorer (ryster paa Hovedet).

Thormod (rækker ham Haand).

Tilgiv! Jeg vilde prøve kun din Styrke.
Man siger, stærke Folk ei vredes let.

Afarfaste.

Han bliver aldrig vred. Han slaaer ihiel
Før han bli'er vred.

Olaf.

Vil I da vorde Christne?

Afarfaste.

Om Du os væder med den Draabe Vand,
Og om vi faae den hvide Skiorte paa,
Det giør vel ingen Skade.

Olaf.

Tvertimod
Du snart vil see, naar Du faaer meer Forstand,
Det giør Dig evigt Gavn.

Afarfaste.

Nu — lad saa være!

(Man hører Toner af en Luur.)

Olaf.

En Kæmpeflok sig nærmer, men jeg hører
Paa Lurens Lyd, at det er vore Venner;
Ifald det ei er Svig.

Afarfaste.

Vi skal forsvare!

Olaf (seer ud).

Behøves ei! Biørn Staller kommer med;
Saa har det ingen Nød. Du, Afarfaste!
Du Gaukathórer! drager Jer tilside
Med Eders Flok, og lad i Ro mig tale
Med Høvdingen, der kommer. Denne Plads,
Luun under Fieldet, midt paa Landeveien,
Har selv Natur indrettet til en Hal.
Ret godt for mig! Jeg har jo ingen anden.
Tilforn var Olaf Konge for et Rige,
Nu hører der ham ei en Hytte til.

(Stimændene gaae.)

Olaf
(plukker i Tanker nogle Bær af en Busk, smager et deraf, men kaster de andre bort med Foragt).

Ha, usle Bær!

Thormod.
Du mener: usle Bønder!

Harald Sigurdsøn kommer.

Harald.
Hil Dig, Kong Olaf Haraldsøn! Her komme
Sexhundred gode Kæmper, som vil tiene
Dig troe, med Liv og Blod.

Olaf.
Ha, Ungersvend!
Mig tykkes, jeg skal kiende Dig, og dog
Est Du mig ubekiendt.

Harald.
Det kan jeg tænke.
Da sidst Du saae mig, laa jeg fast i Svøbet,
Som Larve; nu er Larven Sommerfugl.

Olaf (omfavner ham).
Min Broder Harald!

Harald.
Kiender Du mig dog?

Olaf.
Paa Øinene! Det er de samme Øine,
Der ikke blinkte, da jeg giorde Dig
Det bistre Ansigt, mens Du sad paa Skiødet
Og trak mig i mit Skiæg. Alt som jeg rynked
Mit Bryn, kun trak Du meer.

Harald.
Da sagde Du:
„Hævnlysten vorder Du med Tiden, Frænde!"

Olaf.
Og da Du ved Leervigen stod og leged
Med Spaanerne, som fløb —

Harald.

Da sagde Du:
„Den Tid vil komme, Frænde, da Du raader
For Skibe."

Olaf.

Harald! Husker Du, dengang
Jeg spurgte Dig og begge dine Brødre,
Guttorm og Halfdan, hvad I ønskte Jer
Af alt i Verden helst?

Harald.

Da svared Guttorm:
„Jeg ønskte mig saa stor en Eng med Græs,
Der kunde dække dette lange Næs."

Olaf.

Da meldte Halfdan —

Harald.

„Jeg mig ønske vilde
Saa mange Køer, at de opæde kunde
Min Broders Græs."

Olaf.

Da ønskte Du tilsidst —

Harald.

Saa mange Kæmper, at de æde kunde
Min Broders Køer.

Olaf.

Og jeg — jeg loe, og vendte
Til Moder Asta mig med disse Ord:
„I denne Dreng opfostrer Du en Konge." —
Du gode Broder! Og Du bringer mig
Sexhundred —

Harald.

Christne Kæmper!

Olaf.

Hvordan takker
Jeg Dig for Gaven?

Harald.

Ved at bruge den.

Olaf.

Men saae jeg ei Biørn Staller i dit Følge?
Hvi kommer han ei strax at hilse mig?

Harald.

Han skammer sig.

Olaf.

Biørn Staller skamme sig?
Hvorfor?

Harald.

Han staaer ei aabenbare Skrifte;
Men jeg vil lade Jer alene sammen,
At han udøse kan sit Hierte for Dig.
(Han vinker Biørn Staller, og gaaer ud.)

Olaf
(gaaer Biørn venligt imøde).

Min gamle Ven! Staldbroder i min Nød,
I alle mine Kampe; som saa tidt
Paa Thinget, hvor de vrede Bønder flokkes,
Med høi Røst talde dierv din Konges Sag;
Som voved Dig i Døden, da jeg gav Dig
Det vanskelige Hverv at gaae til Sverrig
Og beile der til Ingegerd for mig;
Som sad i Hallen ligeover for
Din Konge mangt et Aar, og deelte der
Ved Øl og Miød hans Glæder og hans Sorger;
Hvad bringer Dig dertil, at Du idag,
Med blege Kinder, med usikkre Blik,
Ja — som det lader — fast med Skam og Blu,
Mig hilser her igien?

Biørn.

Jeg vil ei svøbe
Min Gierning i en smuk og broget Kaabe;
Nei, splitternøgen skal den staae for Dig.
Bedøm den selv! Straf den, benaad den, hvis

Den findes Naade værd. Men **har** Du straffet,
Saa tilgiv mig, som Christen, og beklag!

Olaf.

Hvad har Du syndet? Tal oprigtig med mig.

Biørn.

Tro tiente jeg Dig, mens Du var i Landet,
Med Liv og Blod og med mit gode Raad.
Du drog herfra, Du opgav Norges Rige,
I lang Tid hørte vi slet intet fra Dig;
Man sagde, Jarisleif Dig havde skiænket
Et andet Rige. Konning Knud var mægtig
Og mægtig var i Landet Hakon Jarl;
Og alle Bønder havde vendt Dig Ryggen.
Da kom et Sendebud og lod mig vælge:
„Bliv Knuds og Hakons Mand, hvis ikke fly
For Livstid bort fra Hiem og Fædreland!"

Olaf.

Ha, Biørn! det var tilgiveligt, om Du
Da Den forlod, som havde **Dig** forladt.

Biørn.

Saa Du tilgiver mig?

Olaf.

Og sætter atter
Dig ind i alle dine Værdigheder.

Biørn.

Derpaa jeg kiender Olaf! Men nu skal
Du ogsaa kiende Biørnen: den er stundom
Slikmundet efter Honning, Herre Konge!
Den la'er sig lokke, — men den er dog ærlig.

Olaf.

Hvad har Du meer at skrifte mig?

Biørn.

Som Konge
Var dette nok for Dig at vide; hvis
Jeg stod for Dig som egennyttig Hirdmand,

Som Rænkesmed; men Olaf — jeg er Christen,
Jeg er din Ven — og Du maa vide meer.

Olaf.

I Herrens Navn, tal af dit Hiertes Fylde!

Biørn.

Man trued mig med Eiendoms Forliis —
Hvad var det meer? Det vindes let igien.
Hvi reiste jeg da strax ei fra det Alt,
Og søgte Dig? Blev Du i Garderike,
Saa havde der jeg fundet hvad jeg tabte;
Men drog Du hiem at vinde Land og Rige,
Da vinkte Banneret din Mærkismand.

Olaf.

Hvad holdt Dig da?

Biørn.

Ha, det fordømte Sølv!
Du veed, jeg er en ærlig, tapper Kæmpe;
Men fra min Barndom har jeg havt at stride
Med denne Helvedes Pengegierrighed.
Jeg troer, min Moder har forseet sig paa
Sølvpenninge, Guldskillinger, dengang
Hun bar mig under Hiertet. Kort og godt:
Man trued mig med Marks og Gaards Forliis, —
Det agted jeg kun lidt; man loved mig
At vorde Jarl; — det rokked ei din Biørn.
Men da de kom med Poserne, saa fulde
Kun af de skiønne, blanke Sølverpenge
Fra Bretland, med slet intet Kobber i;
Og da man aabned dem; — da løb mig Munden
I Vand. — Og da de mærkte det, og helbte
I Suppekiedelen med Sølvermynten
En Hoben Kringler af det røde Guld; —
Da vakled jeg, og bad dem komme til mig
Den næste Morgen; — jeg om Natten vilde
Betænke mig.

Den [illegible] Kunde [illegible]. Men har Du [illegible]
[illegible] mig, som Christen, og beflag [illegible]

Olaf.

Hvad har Du [illegible]? Tal ervigtig [illegible]

Biørn.

[illegible] paa Dig, mens Du [illegible]
[illegible] og [illegible] og med [illegible]
Du [illegible] [illegible]. Du [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] vi [illegible]
[illegible]. [illegible]
En anden [illegible]. [illegible]
Og [illegible] var i [illegible]
Og [illegible] [illegible]
Da kom et [illegible]
[illegible] Kunde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] for Dig.

Olaf (omfavner ham).

Ha, Bi[illegible] [illegible]
Da D[illegible] [illegible]es atter nu som Snee
[illegible] med mit Vennebryst. O Biørn!
Sa[illegible] [illegible]tig en Fortrøstelse var ægte.
[illegible] Du kun for mig, med din stærke Lab,
Og Henningen skal ikke mangle Dig.

Thorberg Arnason kommer.

Ha, Konge! vi har fanget ham. Nu lad ham
Undgiælde for sit Nidingsværk!

Olaf.

Hvem, Thorberg?

Thorberg.

Min falske Broder. Hvem i Verden ellers?
Kalf Arnason.

Olaf.

Ham har I fanget?

Thorberg.

Ja.

..r ham. Han reed

..ib, paa Fieldet.

Kalf bundet.

..ugt?

Kalf

(.. venligt, men forvirret paa ham).

..ose nu, min ædle Konge!
..ar truffet Dig. — Sandt, mine Sysler
..andet er ei ubetydelige, —
Dog — meget lyves, meget lægges til.
Jeg venter Hædersnavn ei af Kong Knud.
Ved Stiklestad forsamler sig en Hær
Af Bønder, høist fortørnede paa Dig;
Den troer, den har stor Overlast at hævne.
Jeg tilstaaer ærligt, jeg har selv en Flok
Krigshelte der; det kommer an paa Dig,
Saa staaer jeg Dig dog bi. Giv mig et Ord —
Saa tiener Kalf ei længer' Knud, men Dig!

Olaf

(tier et Dieblik, og siger derpaa til Thorberg).

Hvad mener Du? Kan man vel troe ham meer?

Thorberg.

Jeg veed ei. Kalf er mere klog end jeg.
Dog vil jeg ikke raade til det Værste;
Endskiøndt jeg frygter, Du har liden Fordeel
Af denne Klogskab.

Da raabte Gaukathorer: „Stolte Bamse!
Ifald Du tør, giv Dig i Kast med mig!“
Men Bamsen reiste sig, den saae paa ham
Og lagde sig igien. Min Broder vedblev:
„Ifald maaskee Du synes jeg er alt-
For stærkt bevæbnet, skal det vorde mindre.“
Tog Hielmen af og lagde Skioldet bort.
Men Bamsen satte sig paa sine Bagbeen,
Og rystede paa Hov'det. See da raabte
Min tappre Broder: „Ha, jeg mærker nok,
At vi skal være lige!“ Kasted Sværdet
Og meldte: „Kom nu, dersom Du har Hierte!“
Men da blev Bamsen vred; den snelt sprang op,
Den reiste Børster og blev saare glubsk.
Men Gaukathorer tog den i sin Favn —
Og knækkede dens Ryg i Favnetaget.

Olaf.

Jeg nægter ei, det var en tapper Gierning;
Og gierne vil jeg tælle Jer blandt Stridsmænd,
Hvis I er Christne.

Afarfaste.

Nei, det er vi ikke.

Olaf.

En Hedning kan ei følge Korsets Banner.

Afarfaste.

Hvad er nu det for Griller, Herre Konge?

Olaf.

Femhundred Hedninger, som vilde stride
Med mig mod Bønderne, lod jeg gaae hiem,
Da de sig ikke døbe lod i Elven.

Afarfaste.

Men vi er ikke Hedninger, Herr Konge!
For den Ting kan Du være ganske rolig.

Olaf.

Hvad er I da?

Afarfaste.

Vi er slet ingenting!
Vi stole paa vor egen Kraft og Styrke;
Derved befinde vi os saare godt.

Olaf.

Nei, døbes maae I, vil I tiene mig.

Afarfaste (til Gaukathorer).

Hvad siger Du dertil? Nu var det dog
Ret godt, min Bro'er, hvis lidt Du kunde mæle.

Gaukathorer (leer).

Afarfaste.

Du leer?

Gaukathorer (rækker Olaf Haand).

Olaf.

Du rækker mig din Haand; Saa sig, vil Du
Da vorde Christen?

Gaukathorer (nikker).

Afarfaste.

Ja, naar Han det vil,
Saa vil vi Andre med.

Thormod.

Ei mine Dage
Saae jeg tilforn saa stort et Klokkefaar.

Afarfaste.

Tag Dig iagt, at ei hans Klokke ringer
Dig ned i Graven.

Thormod.

Det var snel Forandring,
Fra hedensk Røver til en christen Klokker.

Olaf
(blinker til Thormod og siger til Gaukathorer).

Lad ikke Skialdens Spøg fortørne Dig!

Gaukathorer (ryster paa Hovedet).

Thormod (rækker ham Haand).

Tilgiv! Jeg vilde prøve kun din Styrke.
Man siger, stærke Folk ei vredes let.

Afarfaste.

Han bliver aldrig vred. Han slaaer ihiel
For han bli'er vred.

Olaf.

Vil I da vorde Christne?

Afarfaste.

Om Du os væder med den Draabe Vand,
Og om vi faae den hvide Skiorte paa,
Det giør vel ingen Skade.

Olaf.

Tvertimod
Du snart vil see, naar Du faaer meer Forstand,
Det giør Dig evigt Gavn.

Afarfaste.

Nu — lad saa være!

(Man hører Toner af en Luur.)

Olaf.

En Kæmpeflok sig nærmer, men jeg hører
Paa Lurens Lyd, at det er vore Venner;
Ifald det ei er Svig.

Afarfaste.

Vi skal forsvare!

Olaf (seer ud).

Behøves ei! Biørn Staller kommer med;
Saa har det ingen Nød. Du, Afarfaste!
Du Gaukathörer! drager Jer tilside
Med Eders Flok, og lad i Ro mig tale
Med Høvdingen, der kommer. Denne Plads,
Luun under Fieldet, midt paa Landeveien,
Har selv Natur indrettet til en Hal.
Ret godt for mig! Jeg har jo ingen anden.
Tilforn var Olaf Konge for et Rige,
Nu hører der ham ei en Hytte til.

(Stimændene gaae.)

Olaf
(plukker i Tanker nogle Bær af en Busk, smager et deraf, men kaster de andre bort med Foragt).

Ha, usle Bær!

Thormod.

Du mener: usle Bønder!

Harald Sigurdson kommer.

Harald.

Hil Dig, Kong Olaf Haraldson! Her komme
Sexhundred gode Kæmper, som vil tiene
Dig troe, med Liv og Blod.

Olaf.

Ha, Ungersvend!
Mig tykkes, jeg skal kiende Dig, og dog
Est Du mig ubekiendt.

Harald.

Det kan jeg tænke.
Da sidst Du saae mig, laa jeg fast i Svøbet,
Som Larve; nu er Larven Sommerfugl.

Olaf (omfavner ham).

Min Broder Harald!

Harald.

Kiender Du mig dog?

Olaf.

Paa Øinene! Det er de samme Øine,
Der ikke blinkte, da jeg giorde Dig
Det bistre Ansigt, mens Du sad paa Skiødet
Og trak mig i mit Skiæg. Alt som jeg rynked
Mit Bryn, kun trak Du meer.

Harald.

Da sagde Du:
„Hævnlysten vorder Du med Tiden, Frænde!"

Olaf.

Og da Du ved Leervigen stod og leged
Med Spaanerne, som flød —

Harald.

Da sagde Du:
„Den Tid vil komme, Frænde, da Du raader
For Skibe."

Olaf.

Harald! Husker Du, dengang
Jeg spurgte Dig og begge dine Brødre,
Guttorm og Halfdan, hvad I ønskte Jer
Af alt i Verden helst?

Harald.

Da svared Guttorm:
„Jeg ønskte mig saa stor en Eng med Græs,
Der kunde dække dette lange Næs."

Olaf.

Da meldte Halfdan —

Harald.

„Jeg mig ønske vilde
Saa mange Køer, at de opæde kunde
Min Broders Græs."

Olaf.

Da ønskte Du tilsidst —

Harald.

Saa mange Kæmper, at de æde kunde
Min Broders Køer.

Olaf.

Og jeg — jeg loe, og vendte
Til Moder Asta mig med disse Ord:
„I denne Dreng opfostrer Du en Konge." —
Du gode Broder! Og Du bringer mig
Sexhundred —

Harald.

Christne Kæmper!

Olaf.

Hvordan takker
Jeg Dig for Gaven?

Harald.

Ved at bruge den.

Olaf.

Men saae jeg ei Biørn Staller i dit Følge?
Hvi kommer han ei strax at hilse mig?

Harald.

Han skammer sig.

Olaf.

Biørn Staller skamme sig?
Hvorfor?

Harald.

Han staaer ei aabenbare Skrifte;
Men jeg vil lade Jer alene sammen,
At han udøse kan sit Hierte for Dig.

(Han vinker Biørn Staller, og gaaer ud.)

Olaf

(gaaer Biørn venligt imøde).

Min gamle Ven! Staldbroder i min Nød,
I alle mine Kampe; som saa tidt
Paa Thinget, hvor de vrede Bønder flokkes,
Med høi Røst talde diervt din Konges Sag;
Som voved Dig i Døden, da jeg gav Dig
Det vanskelige Hverv at gaae til Sverrig
Og beile der til Ingegerd for mig;
Som sad i Hallen ligeover for
Din Konge mangt et Aar, og deelte der
Ved Øl og Miød hans Glæder og hans Sorger;
Hvad bringer Dig dertil, at Du idag,
Med blege Kinder, med usikkre Blik,
Ja — som det lader — fast med Skam og Blu,
Mig hilser her igien?

Biørn.

Jeg vil ei svøbe
Min Gierning i en smuk og broget Kaabe;
Nei, splitternøgen skal den staae for Dig.
Bedøm den selv! Straf den, benaad den, hvis

Den findes Naade værd. Men **har** Du straffet,
Saa tilgiv mig, som Christen, og beklag!

Olaf.

Hvad har Du syndet? Tal oprigtig med mig.

Biørn.

Tro tiente jeg Dig, mens Du var i Landet,
Med Liv og Blod og med mit gode Raad.
Du drog herfra, Du opgav Norges Rige,
I lang Tid hørte vi slet intet fra Dig;
Man sagde, Jarisleif Dig havde skiænket
Et andet Rige. Konning Knud var mægtig
Og mægtig var i Landet Hakon Jarl;
Og alle Bønder havde vendt Dig Ryggen.
Da kom et Sendebud og lod mig vælge:
„Bliv Knuds og Hakons Mand, hvis ikke fly
For Livstid bort fra Hiem og Fædreland!"

Olaf.

Ha, Biørn! det var tilgiveligt, om Du
Da Den forlod, som havde **Dig** forladt.

Biørn.

Saa Du tilgiver mig?

Olaf.

Og sætter atter
Dig ind i alle dine Værdigheder.

Biørn.

Derpaa jeg kiender Olaf! Men nu skal
Du ogsaa kiende Biørnen: den er stundom
Slikmundet efter Honning, Herre Konge!
Den la'er sig lokke, — men den er dog ærlig.

Olaf.

Hvad har Du meer at skrifte mig?

Biørn.

Som Konge
Var dette nok for Dig at vide; hvis
Jeg stod for Dig som egennyttig Hirdmand,

Som Rænkesmed; men Olaf — jeg er Christen,
Jeg er din Ven — og Du maa vide meer.

Olaf.

I Herrens Navn, tal af dit Hiertes Fylde!

Biørn.

Man trued mig med Eiendoms Forliis —
Hvad var det meer? Det vindes let igien.
Hvi reiste jeg da strax ei fra det Alt,
Og søgte Dig? Blev Du i Garderike,
Saa havde der jeg fundet hvad jeg tabte;
Men drog Du hiem at vinde Land og Rige,
Da vinkte Banneret din Mærkismand.

Olaf.

Hvad holdt Dig da?

Biørn.

Ha, det fordømte Sølv!
Du veed, jeg er en ærlig, tapper Kæmpe;
Men fra min Barndom har jeg havt at stride
Med denne Helveds Pengegierrighed.
Jeg troer, min Moder har forseet sig paa
Sølvpenninge, Guldskillinger, dengang
Hun bar mig under Hiertet. Kort og godt:
Man trued mig med Marks og Gaards Forliis, —
Det agted jeg kun lidt; man loved mig
At vorde Jarl; — det rokked ei din Biørn.
Men da de kom med Poserne, saa fulde
Kun af de skiønne, blanke Sølverpenge
Fra Bretland, med slet intet Kobber i;
Og da man aabned dem; — da løb mig Munden
I Vand. — Og da de mærkte det, og heldte
I Suppekiedelen med Sølvermynten
En Hoben Kringler af det røde Guld; —
Da vakled jeg, og bad dem komme til mig
Den næste Morgen; — jeg om Natten vilde
Betænke mig.

Olaf.

Og da nu Natten kom?

Biørn.

Da stod Du for mig med det hvide Banner,
Hvori den sorte Slange bugted sig,
Og trued mig at stikke mig i Hiertet,
Fordi jeg meer ei var din Mærkismand.
Din Finger peged paa det hellige Kors;
Og Guld og Sølv i Poserne blev Øgler,
Som hvidsled op med Braadden efter mig.
Da sadled jeg min Ganger, sendte Trællen
Med Poserne til deres Eiermand,
Og ilte bort i Natten, som St. Anton
Fra Diævelen, der vilde friste ham.
Saaledes mødte jeg din unge Broder.
Han gav mig Mod igien; men Modet smelter
Som Snee i Solen, da jeg staaer for Dig.

Olaf (omfavner ham).

Saa lad det hærdes atter nu som Snee
I Skyggen ved mit Vennebryst. O Biørn!
Saa kraftig en Fortrydelse var ægte.
Slaa Du kun for mig, med din stærke Lab,
Og Honningen skal ikke mangle Dig.

Thorberg Arnason kommer.

Ha, Konge! vi har fanget ham. Nu lad ham
Undgiælde for sit Nidingsværk!

Olaf.

Hvem, Thorberg?

Thorberg.

Min falske Broder. Hvem i Verden ellers?
Kalf Arnason.

Olaf.

Ham har I fanget?

Thorberg.

Ja.

Min Broder Finn hidbringer ham. Han reed
Paa Jagt, med fem i Følgeskab, paa Fieldet.

Finn kommer med **Kalf** bundet.

Finn.

Her er han! Nu skal den Forræder ei
Dig svige meer.

Olaf.

Kalf Arnason, Du her?
Hvor agter Du Dig hen, saa høit tilfields?
Har Du ei Ting af større Vigtighed
At passe nu, end gaae paa Biørnejagt?

Kalf

(seer venligt, men forvirret paa ham).

Her vil jeg standse nu, min ædle Konge!
Da jeg har truffet Dig. — Sandt, mine Sysler
I Landet er ei ubetydelige, —
Dog — meget lyves, meget lægges til.
Jeg venter Hædersnavn ei af Kong Knud.
Ved Stiklestad forsamler sig en Hær
Af Bønder, høist fortørnede paa Dig;
Den troer, den har stor Overlast at hævne.
Jeg tilstaaer ærligt, jeg har selv en Flok
Krigshelte der; det kommer an paa Dig,
Saa staaer jeg Dig dog bi. Giv mig et Ord —
Saa tiener Kalf ei længer Knud, men Dig!

Olaf

(tier et Dieblik, og siger derpaa til Thorberg).

Hvad mener Du? Kan man vel troe ham meer?

Thorberg.

Jeg veed ei. Kalf er mere klog end jeg.
Dog vil jeg ikke raade til det Værste;
Endskiøndt jeg frygter, Du har liden Fordeel
Af denne Klogskab.

Olaf.

Og da nu Natten kom?

Biørn.

Da stod Du for mig med det hvide Banner,
Hvori den sorte Slange bugted sig,
Og trued mig at stikke mig i Hiertet,
Fordi jeg meer ei var din Mærkismand.
Din Finger peged paa det hellige Kors;
Og Guld og Sølv i Poserne blev Øgler,
Som hvidsled op med Braadden efter mig.
Da sadled jeg min Ganger, sendte Trællen
Med Poserne til deres Eiermand,
Og ilte bort i Natten, som St. Anton
Fra Diævelen, der vilde friste ham.
Saaledes mødte jeg din unge Broder.
Han gav mig Mod igien; men Modet smelter
Som Snee i Solen, da jeg staaer for Dig.

Olaf (omfavner ham).

Saa lad det hærdes atter nu som Snee
I Skyggen ved mit Vennebryst. O Biørn!
Saa kraftig en Fortrydelse var ægte.
Slaa Du kun for mig, med din stærke Lab,
Og Honningen skal ikke mangle Dig.

Thorberg Arnason kommer.

Ha, Konge! vi har fanget ham. Nu lad ham
Undgiælde for sit Nidingsværk!

Olaf.

Hvem, Thorberg?

Thorberg.

Min falske Broder. Hvem i Verden ellers?
Kalf Arnason.

Olaf.

Ham har I fanget?

Thorberg.

Ja.
Min Broder Finn hidbringer ham. Han reed
Paa Jagt, med fem i Følgeskab, paa Fieldet.

Finn kommer med **Kalf** bundet.

Finn.

Her er han! Nu skal den Forræder ei
Dig svige meer.

Olaf.

Kalf Arnason, Du her?
Hvor agter Du Dig hen, saa høit tilfields?
Har Du ei Ting af større Vigtighed
At passe nu, end gaae paa Biørnejagt?

Kalf

(seer venligt, men forvirret paa ham).

Her vil jeg standse nu, min ædle Konge!
Da jeg har truffet Dig. — Sandt, mine Sysler
I Landet er ei ubetydelige, —
Dog — meget lyves, meget lægges til.
Jeg venter Hædersnavn ei af Kong Knud.
Ved Stiklestad forsamler sig en Hær
Af Bønder, høist fortørnede paa Dig;
Den troer, den har stor Overlast at hævne.
Jeg tilstaaer ærligt, jeg har selv en Flok
Krigshelte der; det kommer an paa Dig,
Saa staaer jeg Dig dog bi. Giv mig et Ord —
Saa tiener Kalf ei længer Knud, men Dig!

Olaf

(tier et Dieblik, og siger derpaa til Thorberg).

Hvad mener Du? Kan man vel troe ham meer?

Thorberg.

Jeg veed ei. Kalf er mere klog end jeg.
Dog vil jeg ikke raade til det Værste;
Endskiøndt jeg frygter, Du har liden Fordeel
Af denne Klogskab.

Finn.

Han er slu, som Ræven.
Lad heller ham en Baand i Haaret snoe,
Saa skal jeg hugge selv hans Hoved af.
Hvad eller læg en Riisqvist om hans Hals!
Og jeg vil skyde Blokken fra hans Fødder.
Saa hænger han i Galgen, den Forræder!

Olaf.

Ha, sær fortørnet maa Du være, Finn!
Da ikke Du vil egne Hænder spare,
Men søle dem i egen Broders Blod.

Finn.

Saa redder jeg ham fra den værste Synd,
Der vilde styrte ham heelt ned i Helved.
Og bedre, hæderligere han døer
For Broder- end for Bøddelhaand.

Olaf (til Kalf).

Der seer Du
Din Gjernings Frugt! Din bittre Fiendtlighed
Har som en Pest alt smittet dine Brødre;
Og, som det gaaer, at Hadet tidt bli'er værst,
Hvor stærke Kiærlighed sig sveget fandt,
Saa raser nu mod Dig Finn Arnason,
Fordi han ikke meer kan elske Dig.
Du svor mig Troskabseed, Du blev min Høvding
I Throndelag; dog hyldede Du min Fiende.
Den smukke Hakon Jarl gik det som Dig.
Jeg fanged ham i Slaget, og hans Liv
Stod i min Haand. Men det var mig umuligt
At rive ham det kostelige Smykke
Fra lange, gule, silkebløde Haar,
Og farve det med Bøddelørens Blod.
Jeg gav ham Fred. Han svor en hellig Eed,
Ei meer at føre Vaaben imod mig;
Han holdt den længe, men — han blev forført.
Og Havet hævned mig, det slugte ham

Med Vand og Muus; og det troløse Skum
Sang Gravsang over Hakons Troløshed.
Kalf Arnason, hvad giør jeg nu med Dig?
Henrette Dig, det var mig saare let.
Alt Øxen blinker skarp i mangen Haand,
Der higer efter Dig at spalte Nakken;
Men — Olaf tørster meer ei efter Blod.
Jeg kommer ikke, som i vilden Ungdom,
Med Ild og Sværd at plante Christendom!
Med Fredens Palmer vil jeg bane Vei
For Gud min Frelser, som paa Palmesøndag
Mænd, Qvinder, Børn, da han sit Indtog holdt.
Og saadan da begynder jeg med Dig.
Og uden at forlange nogen Eed
Og Løvte meer, — benytter jeg mig ei
Af denne Fordeel, Hændelsen mig skiænker.
Reis bort i Fred! Giør hvad Samvittigheden,
Hvad Hiertet siger Dig. I hvad Du giør,
Saa skal jeg møde Dig som christen Helt.
Som Mand jeg frygter ei din Troløshed,
Men som din Næste frygter jeg for din Skyld.

(Der hersker en dyb Taushed. Kalf Arnason hilser Kongen taknemmeligt og hiertegreben; han rækker sine Brødre Hænderne til Afskeed. De vende ham Ryggen med Foragt. Han gaaer.)

Finn (halv sagte).

Den Rettergang — den er vi ikke vant til.

Olaf (som har hørt det).

Der er saa Meget, I er ikke vant til;
Med Guds Hiælp haaber jeg at Vanen kommer.

(Han lytter.)

Hvad er det for en Larm, jeg hører der?

Biørn Staller

(som er gaaet ud, kommer tilbage).

Herr Konge! Sigurd Akison, en tapper
Og ædel Danske, — han er Sønnesøn
Af den Vagn Akison, som slog med Bue
Hin Digre fordum i Jomsvikingslaget, —
Er kommen for at hilse Dig.

Olaf.

Med Følge?

Biørn.

Alene kommer han.

Olaf.

Bring ham herhid!
Maaskee han giæster mig som Sendebud
Fra Knud hin Rike. Denne Bondehær,
Der samler sig paa egen Haand og smykker
Sig med den mægtige Dankonges Navn,
Er ikke mere hans, end den er min.
Hans Navn den bruger som et Paaskud blot,
At ikke Væbningen skal kaldes Oprør.
Men Knud saa lidt som jeg var tient vel med,
At disse Flokke seired; thi de ville
Indføre kun det gamle Hedenskab.
Lad Sigurd komme! Jeg har seet ham før,
Jeg mindes ham; det er en ærlig Kæmpe.

Sigurd Akison kommer. De andre trække sig tilbage og lade ham alene med Kongen.

Olaf.

Velkommen, Sigurd! Jeg Dig neppe kiender
Igien. Hvor Du est bleg.

Sigurd (sukker).

Ja bleg og svag.

Olaf.

Har Du da været syg paa denne Reise?

Sigurd.

Ja — syg paa Livets Reise. Der er Ingen
I Danmarks Land, som kan helbrede mig.
Du er en Viis, en Læge, Konning Olaf!
En hellig Mand, saa godt som vældig Helt;
Og kan Du ei helbrede mig, saa veed
Jeg sikkert, Du vil ei foragte mig.

Olaf (forundret).

Foragte Sigurd?

Sigurd.

Ja, i Danemark

Foragtes jeg.

Olaf.

Hvad har Du da bedrevet?

Sigurd.

Slet intet, Herre! Det er just mit Vanheld,
At nu Bedriften mig saa reent er nægtet.
Derfor foragtes jeg.

Olaf.

Løs mig din Gaade!

Sigurd.

Du mig har kiendt i Bretland som en Mand.

Olaf.

Det var Du! En af Knud hin Rikes Bedste.

Sigurd.

Nu — Hvermands Niding!

Olaf.

Ilden i dit Blik
Mit Hierte siger: at man giør Dig Uret.

Sigurd.

Ak, de har Ret; men jeg er dog uskyldig.

Olaf (mørk).

Est Du da vorden feig?

Sigurd.

Ja, Herre Konge!
Jeg kan ei taale meer at skue Blod;
Naar jeg det seer, besvimer jeg.

Olaf.

Umuligt!

Sigurd.

Nei virkeligt; derfor foragtes jeg.

Olaf (med en vred Mine).

Hvis det var Feighed —

Sigurd.

Det er Hexeri!

Og, for maaskee at løses fra min Troldom,
Hidkommer jeg til Dig; da Du er viis,
Og da jeg veed, din Viisdom eier Kraft.

Olaf.

Saa skrift mig Alt!

Sigurd.

Engang ifior, da jeg
Til Venden foer, at sælge mine Varer,
Og havde mig en Aftenstund forsinket
I Maanskin, mødte mig en Hexeflok,
Skindtiortlede, med sorte Haar, der hang
Som Fiskegiæller langt dem over Skuldren.
De havde skræmmet mine Folk fra Baaden,
For mig at røve Varerne. De tænkte
At giøre mig den samme Skiæl; men jeg
Forstod dem uret, dreg mit hvasse Sværd.
Den største Hex, en fæl og grulig Qvind,
Høi, jettestor, stod for mig med en Stang,
At spærre Veien mig. Men jeg hug Haanden
Af Hexen, saa den faldt, om Stangen klemt,
Til Jorden ned. Da raabte Jetteqvinden:
„Det var en tapper Gierning; men det vorder
Den sidste, Sigurd, Du i Livet øver!
Thi ei fra denne Stund Du taaler meer
At skue Blod, og regnes ei blandt Tappre.“
Derpaa hun hæved Armestumpen høit
Og overstænkte mig med Hexeblodet.
Forsvandt. — Jeg troede først, det var en Trudsel,
Et blot Mundsveir, et Qvinderaseri;
Men snart opdaged jeg, desværre, Konge,
Det var den bittre Sandhed. — Thi paa Jagt
Forfulgte kort derefter jeg en Hare;
Da jeg den havde skudt — da gyste jeg
Og blegned som et Liig; — og Haren, Herre!
Det feigeste blandt alle Jordens Dyr,
Ha! det forfærdede den stærke Sigurd.

Saa grulig havde Heren hevnet sig.
Og aldrig taalte jeg fra den Dag af
At skue Blod. Hvorlænge kunde Sligt
Vel holdes hemmeligt? — Jeg sad engang
Tilbords med Knud hin Mægtige; han yndede
Og regnte mig blandt sine bedste Kæmper.
Da hvidsked til ham Dronningen Alvisa.
Dankongen loe; han tog en liden Kniv
Og ridsed sig i Huden, viste mig
Det røde Blod, — da blev jeg hvid som Kalk
Og maatte gaae fra Bordet. Fra den Stund
Foragted Kongen mig og Hver som han.
Jeg holdt det meer ei ud i Danemark.
Da lød Dit fromme Rygte, man fortalte:
Du havde mange Jertegn giort. „Maaskee
Den hellige Konge kan helbrede dig"
Var den Fortvivltes Tanke. Jeg drog hid.
Og kan Du ikke hiælpe mig, Kong Olaf!
Nu, saa vil Christ forbarmes over mig,
Og dække min Forsmædelse med Graven.

Olaf (stærkt begeistret).

Hvis Christus større Kræfter har end Satan,
Saa kan han ogsaa frelse Dig fra ham.
Dig Jetteqvinden har forheret med
Sit Hedningblod? — Her i min Arm jeg ridser
Med Daggerten, skiøndt ganske let i Huden,
Det hellige Kors! — En Draabe Blod deraf
Vil vist forløse Dig.

(Han blotter sin Arm, ridser deri og strækker den rask ud imod ham.)

Sigurd

(stirrer glad sukkende paa Blodet).

Jeg er forløst!
O Gud! nu kan jeg taale Blod igien.
En Draabe Purpur fra det hellige Kors
Har lægt min Afsind. Jeg kan atter svinge
Mit stærke Sværd.

(Han kaster sig paa Knæ og kysser Olafs Haand.)

Olaf (signer ham).

Sving det som christen Helt!

Biørn

(kommer ind med endeel af de øvrige Helte; henrykt over Jertegnet).

Vor Konge! ha, Du est en hellig Mand.

(Alle korse og neie sig for Olaf.)

Olaf (venligt smilende).

Jeg er et syndigt Menneske, som I;
Men Troen, veed I nok, kan flytte Bierge.

Tredie Handling.

Paa Møre.

Kalf Arnason. Sigrid hans Hustru.

Sigrid.

Saa fik Du da din Villie frem, min Husbond!
Og Høvdingerne samle sig hos os
Paa Møre, for endnu engang, før Slaget,
Umulighed at prøve. Med det Gode
Du tænker at betvinge Kongens Hu!

Kalf.

Saa har jeg giort, hvad Ærligheden bød,
Saa maae de rige Guder raade Lykken.

Sigrid.

I fremmed Land har Du din Hierne fyldt
Med sære Drømme; Du indbilder Dig,
Med Fynd og Klem at dyrke Guderne;
Dog er jeg vis derpaa, din Mening finder
For hver en Normands Hierte Døren lukt.

Kalf.

Desværre da for Hierterne! Hvis saa var,
Da stod de, uden selv at vide det,
Olaf hin Digre bi. Er Guderne

Fra Nord forsvundne, nu saa er det billigt,
At Andre kom fra Syd; thi Mennesket
Kan ei undvære Guder.

Sigrid.

Nu, det skal
Han heller ikke; men dit Drømmeri
Bidrager til at giøre taaget om dem.
Jeg raader Dig, vogt Dig for slige Taler,
Naar Thorer Hund, Harek af Thiottø komme.
De tage Tingen paa den rette Maade.
Skal noget hiælpe, maa det være dette.
Fra Olvers Tid staaer Gudebilledet
Af Asathor, (som Olaf Trygvason
Dog ei fik brændt, dengang han Hoffet brændte)
Giemt i min dybe steenudhugne Kielder.
Det vil de kiøre frem, naar Kongen kommer;
Og Guden skal forfærde ham.

Kalf.

Han vil
Ei meer forfærdes over dette Skræmsel,
End Karlen over Spurven, naar den hopper
Ved Laden.

Sigrid.

Saadan vover Du at tale,
Kalf Arnason, om Aukathor?

Kalf.

Og troer Du,
At Thor staaer spærret i din snevre Kielder?
Og at det Uglebilled ligner Thor?

Sigrid.

Hvor er han da?

Kalf.

I Skyen, over Skyen.
Der tordner og der lyner han.

Sigrid.

Ja, ja,
Der er han ogsaa — det kan ikke nægtes.

Kalf (leer).

Og dog af Træ, som Klods i Kielderen?

Sigrid.

Du giør mig reent forstyrret med din Snak.
Jeg veed nok, jeg er en eenfoldig Qvinde;
Dog bedst med Eenfold dyrkes Guderne.
Og hvis Du ei vil Olaf skræmme bort
Med Gudebilledet, hvad vil Du da?

Kalf.

Med Ordets Kraft jeg træde vil for ham.
De Christne kalde det at prædike;
Det kan jeg ogsaa, Sigrid, paa min Viis.
Jeg vil fortælle ham: Kalf Arnason
Er ingen lumsk Forræder, som han tænker.
Han troer, jeg hader ham; — det er saa fiernt,
At tvertimod jeg voved mig igaar
Paa den forvovne Jagt, blot for at see ham.
Jeg tilstaaer Dig, mit Hierte har ham kiær.
Og altid end jeg elsker mine Brødre,
Skiøndt Meninger og Tro har skilt os ad.
Jeg vilde tale mig tilrette med ham;
Men da jeg stod i den beruste Flok
Af vrede Christne, mærkte jeg for seent,
Det var Umulighed. Jeg blev forvirret;
Hans Blik beherskede mit Sind; dog tabte
Jeg Modet kun et Øieblik. Jeg bad
Ham give mig sit Ord; — men det var vel,
At ei han høre fik Betingelsen.
Thi skiøndt han nu vil fare frem med Mildhed,
Er han saa lidenskabelig en Christen,
At havde jeg et Ord kun mælet høit
Mod Christendommen; — ja, saa havde Finn,

Min vrede Broder, faaet Lysten styret,
At hugge mig mit Hoved fra min Hals.

Sigrid (forundret).

Du elsker Olaf?

Kalf.

Han fortiener det —
Som Mand — som Drot. Gav han mig ikke Dig?
Gav han mig ikke Throndelag til Len?

Sigrid.

See, Kalf! den røde Plet paa Gulvet der,
Som ingen Lud, som ingen Aske tvætter.
Det er min første Husbonds, Ølvers Blod.
Her Kalf! see her lod Olaf Ølver dræbe,
Fordi han blotede til Guderne.

Kalf.

Jeg veed det. Men et Drab, i Hidsighed,
Paa Fienden i sin Ungdomstid, det har
Vel Ølver ogsaa øvet.

Sigrid
(henter en Guldring).

See, min Husbond!
Den Guldring havde Thorer om sin Arm,
Min egen Søn, den dræbte Faders Søn,
Da Kongen ham henrette lod i Hallen.

Kalf.

Men vilde Thorer ei snigmyrde Kongen,
Og sveg hans Giestfrihed?

Sigrid.

Ha! det var Blodhævn.
Det skyldte han sin Faders Aand i Høien.

Kalf.

I Høien Aanden, Thor i Kielderen!
Som Troen, saadan Frugterne. Nei, Kone!
Man tækkes Guder ei med Nidingsværk.
Og ærligt taler jeg med Olaf Digre.
Jeg har ei sveget Kongen; han har tvunget

Med Magt mig til en Eed mod mine Guder.
Ei Den fortørner Guder, som foragter
En Eed, der byder at foragte dem.

Sigrid.

Nu taler Du fornuftigt. Vær kun rolig!
Lad Bønderne selv raade! Thorer Hund,
Min Broder, kommen er fra Biarmeland,
Har meget Sølv og Guld, han agtes høit;
Og Harek stammer ned fra gamle Konger.
Nu — hvorom alting er — saa mødes Olaf
Engang endnu med Bønderne til Fred;
Og kan man ikke tale sig tilrette, —
Saa skilles man, og mødes næstegang
Med Sværd og Øxer.

Kalf.

Ja — der skal jeg møde,
Naar først jeg har forsvaret mig for Olaf.
Men jeg kan ikke taale hans Foragt.
Og — ved de hellige Guder — blot hans Blik
Mig lammede min Arm, hvis ikke først
Jeg havde renset mig for Nidingsværk.

Sigrid.

Nu rolig Kalf! Der kommer Nogen alt.

En gammel Mand med graat Skiæg, en sid Hat paa Hovedet og med Harpe under Armen, træder ind.

Kalf.

Det er en gammel Skiald,

Skialden.

I gode Bønder!
Jeg veed, at Folket samles her i Egnen.
Med Drik og Snak tilbringes hele Natten.
Kong Olaf Digre kommer, naar det dages,
Han stevnet har til Thing i Morgenrøden.
I alle Huse fandt jeg slig en Flok,
At der var ikke Plads til gammel Skiald.

Desuden — stærkt af denne Sag beruste —
De sladdre høit i Munden paa hinanden,
Og lytte lidt kun efter gammelt Qvad.
Men hos Kalf Arnason og hos hans Sigrid,
Der gaaer det fornemt til, paa Herseviis.
Jeg hører Harek kommer her med Thorer;
Og Harek stammer ned fra gammel Æt,
Saa elsker han vel ogsaa gammel Vise.

Kalf.

Jeg frygter, Du giør Regning uden Vært!
Thi Thorer kommer med, den største Snakker
I Norges Land, som hører Ingen uden
Sig selv. I ham er Harek saa forelskt,
Som unge Beiler i sin skiønne Brud;
Endskiøndt i Tænkemaade saa forskiellig
Fra Thorer Hund, som Dag fra Nat. Men Harek
Er svag i Aanden alt, skiøndt stærk af Lemmer.
Tro mig, vi faae endeel om Biarmeland
At høre, før det dages. Dog skal man
Om Kalf ei sige: han bortviste Skialden.
Sæt Dig paa Bænken der! Naar Bægret fyldes,
Skal vi ei heller glemme Dig; men vent
Opmærksomhed kun ikke for din Harpe!
Den Tid desuden er forbi, Da Kæmpen
Om sine Guder gierne Sangen hørte.
I Tidens Vaar — da qvidbre Fuglene;
Men hen ad Efteraaret til, min Gubbe,
Naar Birken visner, — blier det stumt i Skoven.

Thorer Hund, Harek af Thiotta og flere Høvdinger komme.

Thorer.

Hil Jer og Sæl, min Søster og min Svoger!
Da det saasnart endnu vel neppe dages,
Har I vel intet begge derimod,
Da Harek ønsker det, og jeg endnu

Har ikke ret fortalt Jer om min Reise
Til Biarmeland —

Kalf (leer).

Nei, nei! fortæl Du kun.
Jeg er alt forberedt. Min Hustru, bring
Os Øl og Miød! Jeg flytter Bordet frem.

(Det skeer, de sætte sig.)

Harek
(som har hilset Kalf og Sigrid venligt).

Jeg længes inderligt. Om slig en Reise
Har, siden Thorkil Adalfar drog did,
Man intet hørt.

Thorer.

Ja Thorkil Adalfar!
Det var den rette Karl; den største Løgner
Ved Isefiord. Han fyldte gamle Gorm
Med Dæmesager, saa han rendte selv
Tilsidst jo med en Liimstang. Hvad jeg her
Fortæller Dig, er Sandhed. — Jeg drog did
Med Gunsteen og med Karle.

(Den gamle Ellald henne paa Bænken gior en hurtig Bevægelse, som ingen uden Kalf mærker.)

Harek.

Nu, det var
Jo bolde Kæmper begge.

Thorer.

Store Tosser!
Som jeg tog med for Selskabs Skyld, og for
At have flere Skibe, flere Folk
At raade over. Jeg har narret dem,
Som de fortiente.

Harek (nysgierrig).

Nu da?

Thorer.

Biarmeland
Er koldt.

Kalf.

Det veed vi.

Thorer.

Der gaaer Folket om
I Rensdyrskofter; disse Rensdyrskofter
Er meest forherede; paa dem ei Sværd
Og Vrer bide. Jeg har bragt herhiem
En halv Snees Stykker, og jeg tænker selv
I sligt et Skind at slaae paa Konning Olaf.
Og vil I ha'e det lig'saagodt som jeg —

Kalf.

Nei mangetak! Jeg møder ham som Mand,
Og ei som Rensdyr; kun jeg slaaer paa Den,
Som er istand at slaae paa mig igien.

Thorer.

Det er dit gamle Grillefængeri.
Du, Harek?

Harek
(undseelig og beskeden).

Du kan kalde det en Svaghed —
Men, da jeg stammer ned fra Harald hin
Haarfagre, tykkes mig, at jeg bør gaae
I blanken Harnisk, som min Stammefader.

Thorer (leer).

Nu — jeg vil ikke nøde Godt i Ondt.
Det vil fortryde Jer. Men videre!

Kalf.

Spring over Skiær og Banker, kom i Land!
Vi har alt hørt det før; fortæl kun Harek
Hvordan Du plyndred Biarmelandets Afgud
Jomale, denne plumpe Blok af Træ,
Som Biarmelænderne — de Skrællinger —
(I deres Dumhed maa man dem tilgive)
Tilbede som en Aand, et himmelsk Væsen.

Thorer.

Ja det var morsomt. See — hans Hof — hans Gaard

Var giærdet af det høie Plankeværk,
Og Porten lukt; men jeg slog Øxen fast
I Plankeværket, klavred op ved den,
Og aabned Døren bristig for de Andre.

Kalf.

De fandt jo Veien did saa godt som Du,
Har Du mig før fortalt.

Thorer.

Nu, lad saa være!
Nok sagt: vi kom derind.

Kalf (sagte).

Den, som skal lyve,
Han trænger til en god Hukommelse.

Thorer.

I Biarmeland har man for Skik at jorde
De Døde med en Mængde Sølv og Guld.
Det laa i Hølen skiult. Vi aabned den,
Og fisked godt. — Vi bar det ud; der var
Naturligviis en Hoben Gruus imellem.

Harek.

Naturligviis!

Thorer.

Men midt i Gaarden sad
Jomale, deres Gud, med Sølverbollen
Propfuld af skiønne Penge paa sit Skiød.
En Kiæde, smeddet af hint røde Guld,
Hang om hans Hals. Nu havde jeg befalt,
At Ingen maatte fræk formaste sig
Mod Guden, men kun tage Skat af Høien.
Selv skyndte jeg mig snelt tilbage, da
Jeg fik de andre Tosser giennet bort,
Og hented Bollen. Man er selv sig nærmest.

Harek (besteben).

Naturligviis! Men — da Du havde dog
Giort Fælledsskab med dem, saa synes mig —
Fortryd ei paa min Tænkemaade, Thorer!

Du veed, jeg stammer fra Haarfagers Æt —
Jeg havde deelt mit Bytte med de Andre.

Thorer (leer).

Det har Du af Haarfager ikke lært;
Thi han tog selv det hele Norges Land,
Og efterlod slet intet til de Andre.

Harek
(ryster paa Hovedet).

Det var en anden Sag.

Thorer.

Nu, Karle syntes
Som Du, at jeg for meget fik; han skyndte
Sig ind og tog Guldklæden af Jomale.
Men det var Noget, som paa ingen Maade
Jeg fandt mig i. Først bad jeg med det Gode;
Men da han trodsig blev, gav knubbet Ord,
Da giennembored jeg ham, som han stod
Med dette gode Spyd, og raabte: Karle!
Lær nu at kiende ret en Biarkøbo.

Harek.

Men uden Forsvar? Tilgiv, gode Thorer!
Maaskee jeg feiler — men, som Haralds Æt —
Vi altid har den Vane, naar vi stride,
At æske først til Kampen, Den vi fælde.

Thorer.

Hver har sin Vane. Han forbittred mig.
Med grove Ord.

Harek.

Har Du med Bøder, Thorer,
Forsonet Gunsteen, Karles Broder?

Thorer.

Nei!
Den Stakkel løb sin Vei, til sine Skibe.
Han flygted bort, jeg har ei seet ham siden.

Den gamle Skiald.

Nu seer Du ham!

(Han springer op og vil giennembore Thorer med sin Daggert; men Kalf, som har holdt Øie med ham, griber hans Arm og holder ham tilbage.)

Kalf.

Jeg mærker, Eventyret,
Saa tidt os Thorer end det har fortalt,
Er ei tilende.

Harek.

Gunsteen!

Thorer

(fatter sig og siger venlig og rolig).

Gunsteen her?
Ei ei! — hvor var Du dog saalænge, Gunsteen?
Jeg spurgte tidt, men fik ei Underretning.
Thi Bøder vilde gierne jeg betalt,
Hvis kun jeg havde truffet Dig.

Gunsteen

(der har afkastet Hat og Skiæg).

Tak Du
Kalf Arnason, at jeg Dig ikke traf.

Thorer.

Vi vil ei kives, Gunsteen! Tilgiv mig!
Og dersom jeg har pralet lidt maaskee,
Saa tilgiv ogsaa! Hvis din Broder Karle
Kun havde skiældt mig ei saa hæsligt ud,
Saa havde vi vel talet os tilrette.
See, Gunsteen! alle mine Kister bragte
Jeg med idag; thi jeg har lovt min Søster
At pynte Thor, for at den Digre meer
Skal agte ham. Her har jeg Smykker nok.
Jeg vil betale Bøder for din Broder.

Gunsteen.

Ja vil Du det, saa kan vi end forsones.

Thorer.

Det var jo Spot og Skam, hvis Bønderne
Her klamredes og blev uenige,

Hinanden slog ihiel, nu da det giælder
Med samlet Kraft at kæmpe mod den Digre.
Hvad fordrer Du?

Gunsteen.

Ti Mark i røden Guld
Skal Du betale Thor, og ti Mark mig.

Thorer.

Hvordan betale Thor?

Gunsteen.

Til Prydelser,
Som Du maa siden ei berøve ham.

Thorer.

Godt, godt!

Gunsteen.

Og ti Mark mig!

Thorer.

Godt! Tyve Mark.
Det er lidt dyrt; men det faaer nu saa være.

Sigrid

(som er gaaet til og fra, skiænker i for dem alle).

Saa drikker, Venner! da paa det Forlig;
Og Hver i Stuen, til Stadfæstelse.

(De sætte sig om Bordet og drikke.)

Thorer (selvtilfreds).

Er det nu ikke godt, er det ei smukt,
At vor Gudsdyrkelse tilsteder slig
Forsoning mellem Fiender? Let det kan
Jo hænde sig, man af Feiltagelse,
Fra Tid til Tid, en Landsmand slaaer ihiel;
Men skulde derfor Efterkommerne
Bestandig hævne sig, saa blev der jo
Tilsidst i Landet ingen Folk tilbage.
See det har vore Fædre sørget for!
Og naar man blot betaler Mandebod
Til den Fortørnede, hvorved man baade
Tilstaaer sin Uret og erstatter Skaden,

Saa er al Hævnen endt. Men det fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade.
Saaledes gaaer det med utallig Viisdom,
Der passer for vor Tilstand, for vort Land.
Har man for megen Fred, for lidt af Penge, —
Gaaer man paa Vikingstog og henter Bytte;
Men vil man ei saa langt, og har man Fiender
I andre Dale, saa bekæmpes de.
Hver Bonde selv er som en liden Drot,
Han kriger, slutter Fred paa egen Haand;
Det styrker Heltemodet; men fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade. —
Har man for mange Børn og skrantne Noer,
Som vilde giøre kun Forældre Skam, —
Paa Veien sættes de, døe for de skiønne.
Som Æbleblomster falde de fra Træet,
Men hvad tilbage blev, bli'er moden Frugt.
Den Mængde Børn giør Fad'ren ei til Prakker.
Er det ei godt? Men, Brødre! det fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade. —
Og nu en Ting, der kunde synes ringe,
Men er det ei; thi sund og kraftig Helt
Behøver ogsaa god og kraftig Spise:
Det lækkre Hestekiød — (min Søster steger
Til Davre just et saadant herligt Dyr)
Den Hiertestyrkning, — ogsaa den fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade.

Harek.

Ha, Thorer taler som den vise Odin!

Kalf.

Ja, sandelig, han overgaaer ham langt
I heltestor Uegennyttighed;
Thi Thorer Hund har begge sine Øine
Pantsat i Mimers Brønd — for ingenting,
Og seer nu Verden som en nyfødt Hvalp.

Thorer (vred).

Kalf Arnason!

(Fatter sig.)

Dog, det er sandt, min Svoger!
Du redded nys mit Liv. Kom, lad os drikke!

Kalf.

Det skiønne Harnisk, som i Høien ruster,
Det elsker Du kun Rusten af; veed ei,
At da Thor yndte det, da var det blankt.

Thorer.

Den Snak forstaae vi ei.

Kalf.

I have Christus,
Men Asatroens Viisdom har I glemt.

Thorer.

Vi vide nok, for at bekæmpe diærvt
Den Digre, der vil ælte Landet om.

Kalf.

I hiælpe ham, saafremt I meer ei agte
Gudinden Saga med den høie Lære.

Harek.

Det nægter Ingen, Kalf! Men lad os nu
Om Andet tale. Det er Tid engang
At vælge Drost som byde kan i Slaget,
Ifald Kong Olaf, hvad jeg meget frygter,
Ei lader sig bevæge.

Thorer.

Det er sandt.
Jeg tænker, dette Valg er hurtig giort.
Harek af Thiottø stammer ned fra Harald
Haarfager; han bør være Hovedsmand.
Han er en duelig, forfaren Helt;
Ugunstig var ham Olaf, hadelig,
Og megen Uret Harek har at hævne.

Harek.

Men jeg er gammel. Olaf blusser end

I feireſt Mandbom. Den, ſom byde ſkal
I dette Slag, maa være friſt af Alder.
Desuden — Olaf er min nære Frænde; —
Han har fornærmet mig, — men han er dog
Min Frænde; — det ſig ſømmer ei for mig,
At jeg gaaer fremſt i Striden. Thorer Hund
Bør være Høvding. Det er Pligt for ham
At hævne begge ſine Frænders Drab.

Thorer.

Ei finder jeg mig god, at reiſe Banner
Mod Olaf; thi jeg kiender Thrøndernes
Stolthed og ſtore Mod, og neppe lyde
De vil en Helgelænder. Og desuden —
Hver har ſit Hverv! Hvor Liſt og Styrke hiælpe,
Der er jeg med; at ſpeide Vindens Luner,
At liſte mig imellem Skiær og Banker,
Forſtaaer jeg godt; at ſælge mine Varer
Paa Markeder, forſtaaer jeg ſaare godt.
Mit Eventyr i Biarmeland har viiſt,
At jeg var ikke bange for mit Skind;
Men nu jeg ſvøber mig i Skind af Rener,
Ta'er Øren med paa Nakken, følger Jer!
Og kan jeg Olaf Digres Pande kløve,
Saa giør jeg det med ſtor Fornøielſe;
Men være Høvding, — nei, det vil jeg ikke.
Kalf Arnaſon! uagtet Du mig driller
Hvert Dieblik med din Stortalenhed,
Saa veed jeg dog at ſkatte dine Fortrin. —
Han er en Thrønder, han var Lensmand før
I Throndelagen, kiender alle Bierge,
Hver Vei, hver Sti — han er berømt ſom Kriger,
Hans Mod er ſtort; hans Tanke ſværmer vildt
I Fredens Tid; men ſlige Flammetanker
Giør Nytte juſt i Kamp: ſom Falken nytter
Til Jagt, men ſiden maa ha'e Hætte paa,
For ei at ſtyrte ned paa Gaardens Høns.

Alle.

Kalf Arnason, Du est vor Høvedsmand!

Den blinde Kong Rørik ledes ind af Finn Lille.

Rørik
(i Døren med høi Røst).

Her var en Høvedsmand for Jer, I Thrønder!
Ifald han kunde see.

Kalf.

Kong Rørik!

Alle.

Rørik

Hin Blinde.

Rørik.

Ja — hin Blinde. Hiælp mig Thor!
En Krøbling af en Konge tog sin Tilflugt
Til Eder, Bønder! Vil I huse ham,
Og skiule ham for Olaf?

Sigrid.

Gierne, Herre!

Kalf.

Hvad har befriet Dig fra dit Fangenskab?

Rørik.

Den blinde Løve laa i Nættet viklet,
Og intet hiulpe der dens Kræfter meer;
(Peger paa Finn Lille.)
Da kom en Muus og gnaved Traaden sønder
Med skarpen Tand; saadan slap Løven fri.
Min Træl, min Skosvend, stial mig fra Thoraren,
En dum Islænder, som den Digre gav
Det Hverv, at bringe mig til Viinland. Seer I,
Der drikke skulde jeg hans Skaal i Viin,
Da ikke her jeg vilde det i Øl.

Thorer.

Hil Dig og Sæl, Herr Konge! Du kan tiene
Med Viisdom os, med dine gode Raad.

Rørik.

O kunde jeg, som Harald Hildetand,
Anføre Jer i Slaget, skiøndt en Blind!
Det er umuligt mellem disse Klipper.
Her har man ingen bred Bravallahede.
Velan, saa skal jeg give Jer mit Raad.
I har hidstevnet Olaf?

Thorer.

For at prøve
Det sidste Middel. Han vil tale med os,
Men tale vil vi Meget ei med ham;
Vi vide dog, det hiælper ingenting;
Thi bedre føier han sit Ord, end vi.
Du kunde vel, Kong Rørik; — men har Du
I lange Fangenskab forgiæves talt,
Saa nytter nok din Talen heller ei.
Dog — hvis det muligt var at bøie Drotten
Fra denne Galenskab: i Landet ind
Med Ild og Sværd at føre christne Guder,
Saa vilde vi vel vælge ham til Konge.

Harek.

Ved Fødselen har Ingen større Ret
Dertil end han; jeg har vel ogsaa Ret;
Men jeg er gammel, viger gierne ham.
Thi han er sindrig, han er klog og stærk;
Han har en Konges store Egenskaber.

Thorer.

Det sidste Middel vil vi da forsøge.
Thorsbilledet stod længst i Sigrids Kielder
Fra Ølvers Tid.

Harek.

Det er et helligt Billed
Af Asathor, har Underværker giort.
Haarfager blotede til det, dengang
Han undertvang Smaakongerne; Blodøxe
Nedbøied først sit stolte Knæ for det.

Thorer.

Nu har vi vadsket det ved Midienat,
Og blotet trende Heste ved dets Fod;
Dem Sigrid steger, og dem siden vi
Fortære ved det store Offergilde.

Harek.

Naar Olaf kommer, vore Guder skal
I hvide Linned og med Egekrandse,
Ved gamle Sange, drage Thor paa Vogn
For Olaf frem. Thor skal forfærde ham,
Saa han forsager sit Afguderi.

Thorer.

Og hiælper ikke det — da strax til Slag!
Og da skal Sværd og Øxe stille Trætten.

Rørik.

Nei, Bønder! Thor forsmaaer slig Offerfest;
Han væmmes ved den altfor kiælne Slægt,
Og netop derfor har han vendt os Ryggen,
Fordi den Grumhed og den kraftige Blodtørst,
Fortid besad, forsvandt i svage Tid.
I Valhal — findes der Medlidenhed?
Der dræber Vennen efter Maaltidet
Sin Ven med Øxen; men han lever op;
Thi evig lever Helt, som tækkes Guder.
Valkyrien, med Hestehaar fra Hielmen,
Har ei Medlidenhed. Den stumle Skuld,
Dødsnornen, agter ingen Bøn; kun dræbt
Seer Du paa Valhals Væg Staalklingerne.
Derfor maa Dødens Rædsel hærde Dig!
Og høist ugudeligt den gamle Skik
Ophørte: Thor at offre Mennesker.
Dog Alt kan vorde godt. Begynder kun!
Idag et herligt Offer kræver Guden.
Naar Olaf kommer, — griber ham! En Hedning
Ei skylder Ærlighed den hvide Christ; —
Og slagter ham paa Steen! Naar Olafs Blod

I Morgenluften damper, da vil Thor
Sig glæde høit, med Lyn og Tordenskrald.

Kalf.

Dit Valhal er elendigt; thi det savner
Sin Halvedeel; din Siæl er ogsaa blind,
Blind, som dit Legem. Hvor er Vanerne?
Dem udelukker reent Du fra dit Valhal.
Hvor er Lysalferne? Det lader til,
Du kiender blot Svartalfer. Og din Baldur
Er evig død? — ja, det kan jeg begribe.
Men hør nu ogsaa mig! Ifald I ei
Tilsværge mig ved Odin, Vil' og Vee,
At holde Løvtet, I har svoret Olaf,
Saa gaaer jeg med min Flok strax hen til ham,
Og blotter Eders Skiændsel, Eders Meeneed,
Og slaaer for ham, imens min Øre holder.
Men er I ærlige, som det sig sømmer
Den ædle Thrønder, — nu saa skal jeg føre
Jer kiækt i Kampen mod den hvide Christ.
Giv mig et Svar! Jeg tøver ikke længer.

Harek.

Oprækker Hænder, sværger Eden ham!

Alle Kæmper
(med oprakte Hænder).

Ved Odin, Vil' og Vee, vi sværge den!

Kalf.

Velan, saa kalder mig, naar det er Tid!
Det Abespil med Blokken, der skal skræmme
Fra Landet Olaf, som en Spurv fra Frugt,
Det vil jeg ikke være Vidne til.
End er det Dæmring, end udfolder Solen
Som prægtig Paafugl ei sin Purpurvifte,
End blinker Freias Rok paa sorten Himmel.
Nu gaaer jeg ud og knæler for skiøn Freia!
Hun har ei mistet alle sine Kæmper;

Og hun vil spinde Livets Traad, det veed jeg,
Endnu for mange Slægter paa sin Rok.

(Han gaaer.)

Thorer.

Det er en Sværmer, men en tapper Helt,
Som være kan os til mangfoldig Nytte.
Lad ham nu ene med sit Sværmeri!

(Der blæses udenfor i en Luur.)

Der gives Tegnet alt, Kong Olaf kommer.
Op nu, at møde ham med Asathor!

(De gaae.)

Sigrid (alene).

Forjage Ham med Ord?
Dertil Jer fattes Evne.
Men sikkert, Asathor!
Dit Norge vil Du hævne.
Du skiænker atter Mod,
Naar Heltekraften hælder.
Huff, at dit Billed stod
Saa lang Tid i min Kielder!
Tidt lukte der jeg ind
De varme Solens Flammer;
De skinte paa din Kind,
Og straalte paa din Hammer.
Og jeg faaer ingen Ro,
Hvis ikke Hævn jeg søger;
Thi her i denne Bo
Ved Midienat det spøger.
Her, hvor min Olver stod,
Da Bødlerne ham dræbte,
Hvor fløð det kiære Blod,
Hvorfra de Liget slæbte,
Her falder Blod endnu.
Ja — ja — jeg kan det høre,
I Nattens stille Gru

Det drypper for mit Øre. —
Da rasler høit i Harm
Guldringen i sin Kiste,
Som Thorer bar paa Arm,
Da han sit Liv forliste.
Det tidt mig jager ned
Til Thor i mørken Hule.
Men dødt han stirrer, leed,
Paa Flammerne de gule,
Paa Fyrrespaanens Røg,
Som om han vilde sige:
Først prøver et Forsøg,
Og skaffer mig mit Rige! —
Ja, snart i Heltefærd
Vil Hævnen ikke tøve.
Den Digres hvasse Sværd
Skal vi med Trolddom døve.
Min Broder er en Mand
Som veed — at Olver blødte!
Han foer til Biarmeland,
Der Hexene ham mødte.
De gav ham — Ører ei;
Ei Sværde, som faa ofte;
Paa eensom Nattevei
Hver rakte ham — en Kofte!
De stive Rensdyrskind
De skiænkte ham; saa blege,
Som Maanen i sit Skin,
Bag Graner og bag Ege.
Thor er en mægtig Gud;
Men større vil I finde
Thorgerdur Horgabrud,
Som hævnende Gudinde.
Hvor Kraften ei forslaaer,
I Mulm — i Farefristen,

Der Asaloke staaer,
Og hiælper os med Listen.

(Gaaer.)

En Fieldegn med Udsigt til Trondhiems Fiord.

Under Klang af Lurer, Piber og Trommer trækkes Thorsbilledet, behængt med Sølv- og Guldkiæder, ind paa en Vogn, i Optog af Hofgoder, der gaae syngende parviis, i Linkiortler og egekrandsede. Nogle gaae bagefter.

Hofgodernes Sang.

Vred blev Ving-Thor,
Da han vaagned,
Hamren savned,
Skiægget krysted.
Hlorida raabte:
Lumske Loke!
Mon i Mulmet Du
Miølnir giemmer?

Brat blev begge
Bukkene hented',
Spændte til Skagler.
Skyen skralded.
Hvi er vel Aukthors
Blik saa skarpe?
Ild mig tykkes
Fra Brynet flamme.

Hloridas Hierte
Loe i Barmen,
Da den Haardføre
Hamren kiendte.
Thurse-Drotten
Thor Du dræbte!
Fanged Miølnir,
Ved Meigingarder!

Under denne Sang har man kiørt Thorsbilledet omkring, og standser med det forrest paa Skuepladsen. **Thorer Hund, Harek af Thiotta** og **flere Høvdinger** ere komne til, og slutte sig til Toget. — En Psalmemelodie, blæst af Basuner udenfor, tilkiendegiver, at **Kong Olaf** nærmer sig. Han kommer ind vaabenklædt, med Øren i Haand, fulgt af **Thormod Kolbrunarskiald, Biorn Staller, Finn** og **Thorberg Arnason, Gaukathorer, Afarfaste** og **flere Hirdmænd**, samt **Biskoppen**, der bærer et gyldent Kors og sin Krumstav.

Olaf.

Jeg træder frem for Jer i ringe Flok,
I Bondehøvdinger! som I for mig;
Mens begge vore Hære vente nær
Paa Fieldene, hvad Følgen vorde skal
Af denne Sammenkomst. Jeg lover Jer
Venskab og Fred; alt gammelt Had skal glemmes;
En vennesalig Drot jeg Eder vorder;
Og Hver beholder, hvad han har i Landet,
Hvis I mig atter sværge Lydighed,
Afskaffer et afskyligt Hedenskab,
Og bøie Knæet for den hvide Christ,
Og den Almægtige, som skabte Himmel
Og Jord, og styrer Verden ved sin Almagt.

Thorer Hund (bralende).

Vi veed ei, hvilken Gud Du taler om.
Du kalder Den en Gud, som hverken Du
Ei heller nogen anden Mand kan see.
Her er vor Gud! Vi seer ham, og Du seer ham.
Han skal forfærde Dig, med samt din Bisp,
Den Hornede med Purpurkaaben der,
Hvis Stav sig krummer som et Vædderhorn;
Som Trødske skiørt mod Tordengudens Hammer.
Nu er han kommen for at spæge Jer.
Han seer paa Eders Kors med bistert Øie,
Indgyder Rædsel og Forfærdelse.
Viis os nu din Gud, Olaf! har Du een,
Og overgaaer han Vor, saa vil vi troe Dig.

Olaf.

Han kommer snart; han stiger paa sin Høistol
Med bedre Smykker, større Straaleglands,
End dem Jert Afgudsbilled har om Halsen.
Mod Østen alle vender Eders Øine!
Der kommer han.

(Idet alle Bønderne vende sig mod Østen, staaer Solen op i sin Herlighed. Olaf hugger i det samme saa stærkt til Thorsbilledet med sin Øxe, at det styrter fra Forhøiningen. Han springer selv op istedet; Biskoppen rækker ham det gyldne Kors.)

Olaf

(til Bønderne, som vende Øinene tilbage og forfærdes ved at see ham staae i Thors Sted, holt løftende Korset, der straaler i Morgenrøden).

Og her bestraaler han
Det hellige Kors, hvorpaa hans Søn har lidt
For alle vore Synder. Det har styrtet
Thorsbilledet i Støv, og det skal seire!

(Han giver et Vink. Basunerne blæse Psalmen igien.)

Bønderne.

Flyer! Flyer! Den hvide Christ har styrtet Thor.

(De flye.)

Olaf staaer henrykt med Korset i Morgenrøden; under Basuntoner falder Tæppet.

Fierde Handling.

Bondehuus i Nærheden af et Nonnekloster i Jemteland.

Astrid. Ingegerd.

Astrid.

Hvorledes er det med min søde Magnus?
Jeg haaber dog, at dette Feberanfald
Var kun et flygtigt Blus, — Forkiølelse.
Et Barn i spæden Alder er ei vant
Til slig en Reise. Det var koldt paa Fieldet
Inat, og nu er Sommerdagen heed.
Men her i dette Nonnekloster vil
Vi dvæle, til han kommer sig igien.

Ingegerd.

Ak, kiære Søster! længe maatte Du
Da dvæle her; for Nonnesløret bytte
Din gyldne Dronningkrone.

Astrid.

Christ Maria!
Han er dog ikke farlig syg?

Ingegerd.

Nei, Astrid!
Nu Faren er forbi.

Astrid.

Gud være lovet!

Det slemme Dieblik — hvad Lægerne
Jo kalde det, — det er nu overstaaet?

Ingegerd.

Ja det er overstaaet. — Han er død.

Astrid (skriger).

Hvem?

Ingegerd.

Magnus!

Astrid.

Magnus død?

Ingegerd.

Sødt sov han hen,
Ukiendt med Verdens Glæder og dens Sorg,
Det lille Noer, som til en Middagssøvn.

Astrid.

Og det fortæller Du mig nu saa rolig,
Og med saamegen Fatning, kolde Søster?
Og veed ei, at dit Ord, saa fromt det klinger,
Slaaer Tigerkløer i mit ømme Hierte?
Thi Moder — Moder var jeg ham i Hiertet,
Skiøndt jeg ei bar ham under det.

Ingegerd.

Det veed eg,
Du stakkels Søster! Og jeg tilstaaer Dig:
Det giør mig mere ondt for Dig, end ham;
Thi han er lykkelig, hvor nu han er,
Men Du bedrøver Dig kun altid meer.

Astrid.

Ja jeg er skabt kun til Fortvivlelse,
Til Sorger, paa den usle, mørke Jord.
O, det har anet mig! Ja, Ingegerd,
Jeg siger Dig det, — fra det Dieblik
Jeg saae ham, frygted jeg for Drengens Liv.
Og nu, da han blev syg, umuligt var
Det mig at pleie ham; — det vilde knust mig.
Vildt drevet af min ængstelige Veemod,

Jeg sværmed, som et Spøgelse ved Midnat,
I Nonnehaugen, mellem Træer og Buske.
Jeg plukte Blomster: Roser og Kiærminder.
Men Nonnehaugen har kun hvide Roser;
Det var de rette just. Jeg bandt en Krands
Af dødblaae Knupper ved de hvide Kalke;
Og Gud — det tyktes mig — det var en Liigkrands
Til Barnets Kiste.

(Hun tager den af et Søm paa Væggen.)

Ingegerd.

Du har anet ret;
Og passelig nu kommer denne Krands.

(To Mænd træde ind med en lille Liigkiste.)

Thi her er Kisten med den døde Magnus.
Jeg kiendte nok dit ømme Moderhierte,
Din rystende, for stærke Følsomhed,
Og derfor skaante jeg Dig for et Syn,
Som vilde bragt Dig Hiertet til at briste.

Astrid (omfavner hende).

Gud takke Dig for det, min gode Søster!
Ja — briste vilde det! — men nu, da Du
Har forberedt mig med saamegen Omhu, —

(aander let.)

Nu kan jeg fatte mig.

Ingegerd.

Ja giør kun det!

Astrid (ømt smilende).

Han er jo lykkelig!

Ingegerd.

Det er han vist.

Astrid

(med et Blik til Himlen).

Han er hos Gud.

Ingegerd (meget alvorlig).

Der er vi Alle, Astrid!
Naar vi er gode, selv imens vi leve.

Astrid (sværmerisk).

Uskyldige Barn! her lægger jeg en Krands
Dig paa din Kiste.

(Hun lægger Krandsen paa Kisten.)

Tidt ved Maanens Glands
Jeg sørge skal for Dig. Desværre — nei —
Forbi din Grav ei falder meer min Vei.
Her, i den hellige Klosterkirkes Skiød,
Maae vi nedsænke Dig, da Du er død,
Men mangen Taare skal, i Maaneskin,
Til din Erindring flyde paa min Kind.
Hvi græmmes jeg? Han nyder Engles Lyst.

(glad.)

O Gud! en tung Steen falder fra mit Bryst!
Smil som en Skytsaand fra dit Himmerig!
Skiænk mig en Søn, — lad ham erstatte Dig!

(Hun gaaer.)

Ingegerd.

Det farligste Bedrageri er det,
Hvormed sig Mennesket bedrager selv.
Jeg haaber Gud tilgiver mit Bedrag.

(Til den ene af Mændene med Ligkisten.)

Nu, Halfdan! Tak, Du stakkels Mand, som bærer
Med stumme Sorg dit eget Barn til Graven,
Og taaler, for at redde det, der lever,
At vi, som Magnus, jorde lille Hrolf.
Dog — Du forstaaer mig! Jeg bebreider ei
Min Søster; hun har ingen Synd bedrevet; —
Men — hun er siælesyg, og kan ei taale
Nærværelsen af dette Kongebarn,
Der ei er hendes eget. Gaa nu, Halfdan!
Nedgrav din Skat! Den røves ikke fra Dig,
Skiøndt Du forlader den, Du stakkels Fader!
Paa Dommedag Du finder den igien.

(Halfdan kysser grædende hendes Haand og gaaer med Kisten.)

Ingegerd (kalder paa Ammen).

Og kom nu med, min lille søde Magnus,

Der er saa frisk og karsk som Fisk i Vandet
Og Fugl i Luften. Han maa finde sig
En Stund dog i at hedde Trællebarn;
Men kun saalænge til min Søster Astrid
Og jeg har taget Afsked med hinanden.
I Garderik er Magnus atter Magnus.
Men Svanhild — nu Du kalder mig maaskee
Det vorne Barn, — som Du saa tidt har giort.

Ammen.

Altid i god Betydning, kiære Frue!
Som Børn vi komme kun i Himmerig.

Ingegerd.

Da hid jeg reiste fra Kong Jarisleif,
At hente lille Magnus, tænkte jeg:
Maaskee hans fromme Fader alt er død,
Hans Land i Oprør. Det vil røre Folket,
At see det kiære Barn i Kongedragt.
En Mængde sikkert strax vil hylde ham,
Naar saadan jeg frembærer ham paa Thinge.
Da lod jeg smedde ham den liden Krone,
Det lette Kongespir, og tog det med.
Gud være lovet det behøvdes ei!
Og dog — Jeg sukker ikke blødt, som Astrid,
Det veed Du Svanhild, — men jeg har et Hierte.
Hvordan det nu gaaer Olaf Haraldson,
Maa Himlen vide. Haabet er ei stort!
Men lille Magnus — Du skal trøste mig.
Du bares ikke bort som Liig i Kisten,
Nei Du er karsk, og Du skal bære Kronen
I Norges Land; — men jeg vil see den paa Dig.
Det Billid af et Liig, som jeg har faaet
I Tanker, maa et muntert Syn fordrive.
Min Søster kommer ei saasnart igien.
Luk Døren først, imellem vore Kamre!
Bring Barnet ind.

(Aabner en lille Kiste.)

Her Kronen er og Spiret;
Ja, jeg vil see min Gut i Kroningsdragt.

Ammen kommer med den lille Magnus.

Ingegerd.

Kom nu, min Magnus, min søde Dreng!
Og see, hvad før jeg Dig viste.

Magnus.

Den lille Hrolf, som laa i en Seng,
Han bæres nu bort i en Kiste.

Ingegerd.

Han bæres nu bort!

Magnus.

Og skal han nu døe?

Ingegerd.

Nei, Magnus! Han gik til Freden;
Han lægges kun ned som et Englefrø,
Med Vinger for Evigheden.

Magnus.

Hvad vil Du mig nu?

Ingegerd.

(sætter ham op paa et Bord).

Jeg pynte Dig vil
Med Kronen af gyldne Farve.
Endnu den hører din Fader til,
Men Du hans Krone skal arve.

(Hun sætter Kronen paa ham.)

Magnus (berører den).

Ei! hvad betyder den gyldne Krands?

Ingegerd.

Høikongelig Magt og Ære;
Men — skiænker ei Himlen den sin Glands,
Da blier den Dig tung at bære.

(Hun giver ham Spiret i Haand.)

Magnus.

Og hvad betyder den gyldne Stav?

Ingegerd.
Dig Folket med den vil prise,
Naar Du Dig mindes, at Gud den gav,
Og peger med den til det Vise.

Magnus.
Du skiælver, Moder! Mig synes Du giøs,
Hvad vil dine Taarer sige?

Ingegerd
(tager ham paa Armen og kysser ham.)
Maaskee Du idag alt er faderløs
Og Konning for Norriges Rige!
(Hun gaaer med den lille Konge).

En Lade med Luger mellem Stolperne til begge Sider, hvoraf de fleste endnu ere lukkede.

Thormod Kolbrunarskiald sidder i Midten; **Kong Olaf** ligger og sover med sit Hoved i hans Skiød.

Thormod.
Saa sød en Søvn, kort før en vældig Kamp,
Der muligt dysser ham i Dødens Slummer!
Det tyder paa en god Samvittighed,
Paa Styrke, Helbred, sieldent Heltemod,
Og paa en Tro saa stærk som Norges Bierge.
(Betragter ham).
Det skiønne Ansigt! Det er klart og rødt,
Og bredt; — det passer til hans føre Lemmer.
Og herligt falder ham det askelyse.
Det tykke, glatte Haar om Skuldrene.
Lukt er nu disse skarpe Slangeøine,
Som vinde Kæmpers Hierter, naar de smile;
Men som forfærde, naar de lyne vredt.
Man siger Oprørsbønderne har meer
Skræk for Kong Olafs Blik, end for hans Øxe.

Jeg maa dog vække ham. Det er paa Tide.
(Han rører ved Olaf.)
Herr Konge!

Olaf
(vaagner og reiser sig strax).

Ak — hvi vakte Du mig, Thormod?
Hvi lod Du mig et Øieblik endnu
Ei drømme fort?

Thormod.

Jeg lød dit eget Bud,
Min ædle Herre. Fienden nærmer sig.

Olaf.

Ak kun et Øieblik endnu; saa havde
Jeg mere vidst, og kunde sagt Dig, Thormod!
Hvad Alle Mennesker vil gierne vide,
Men hvad ei Nogen veed — før efter Døden.

Thormod.

Saa havde Du en saadan hellig Drøm?
Fortæl mig den, min gode Konge! Skialden
Er drømmekiær, han drømmer vaagen, veed Du.

Olaf (begeistret).

Mig tyktes jeg høit paa Kiølen stod
Og over Norge saae,
Over alle Klipper, i hver en Dal,
Hvor Elven skinner blaa.

Da kiendte jeg mangt et Biælkehuus,
Hvor før jeg Glæde nød;
I Hringerike stod Sigurd Syr,
Min Stedfa'er var ei død.

Han stod i Marken med Filtehat
Og i en graalig Peld,
I Haanden en Stok med forgyldte Knap.
Dog var han ogsaa Helt:

Han lærte mig tidlig Kunst og List,
Med Biælker og med Snor.
At Broen i London saa let jeg brød,
Jeg nemmed af Sigurds Ord.

At jeg ved Helgaa dæmmed en Sø, —
Og vælted Jarl Hakons Kiøl,
Det lærte Du mig, min Fosterfa'er!
Du var en ægte Døl.

Min Moder Asta, hæderlig Viv,
Stod hist med Odelsblik;
Hun sagde mig: Du est kongefød!
Det dybt til Hiertet gik.

Nu skued mit Øie til Nidaros,
Der stode de Bønder i Rad;
Fra Clemenskirke min Klokke klang;
Men Glad var meer ei glad.

Saa sørgeligt klemted den over hin Flok,
Og vinkte mig bort fra Land.
En liden Stund jeg giested Knud
Paa Danmarks Bøgestrand.

Han efter min Guldkrone tog,
I høieste Pragt og Glands;
Han bar den kun et Øieblik; —
Min Søn fik siden hans!

Da saae jeg atter min Ingegerd,
Med liden Magnus hist
For Altret knæle, hvor hellige Mø
Sad med sin liden Christ.

Nu aabnede sig en Egn saa fiern,
Hvor før jeg aldrig kom;

En Eremit af Skoven treen,
Fra Hyttens Helligdom.

Han spurgte: Kiender Du Trygvason,
Som Fadder til Dig stod
I Hringerike? Som liden Gut
Du viste mig alt dit Mod.

Han bragte mig til Miklagard,
Hvor Væringer holdt Fest;
Han sagde: Snart som Døbningsdrot
Du rider hviden Hest.

Da synlig mig blev det hellige Land,
Hvor al vort Held kom fra.
Jeg skued de trende sorte Kors,
Fiernt, fiernt paa Golgatha.

Jeg blev den Himmelstige vaer,
Jakob i Drømme saae.
En Engel bragte mig derop,
Klædt i en Kaabe blaa.

Han vilde sin Hemmelighed mig sagt,
Og aabnet mig Himlens Port; —
Da vakte Du mig, Du slemme Skiald!
(Omfavner ham venligt bebreidende.)
Hvi har Du dog det giort?

Thormod.

Min ædle Herre! skiøn var denne Drøm;
Men at jeg vakte Dig, før Englen lukte
Dig ind i Paradis, det var dog godt.
Det haster ei, Du kommer nok i Himlen;
Men mangt et Aar Du leve først paa Jorden,
Og høste Frugt og Glæder af din Seir!

En Kæmpe kommer.

Kalf Arnason selv kommer som Herold
Fra Bondehæren, med en Green i Arm.

Olaf.

Den Green er hellig; dog jeg venter mig
Forresten intet Helligt meer af ham.
Han kommer som Herold? Saa lad ham komme!

Thormod og Kæmpen gaae. Kalf Arnason træder ind ubevæbnet, med en Birkegreen i Arm.

Olaf (vred).

Kalf Arnason! hvorlænge tænker Du
At sætte min Taalmodighed paa Prøve?

Kalf (rolig).

Saalænge, til Du ei miskiender mig.

Olaf.

Du vover atter? —

Kalf.

See, jeg kommer som
Herold fra dine Fienders Høvding, Olaf!
Det er jeg selv; jeg røgter selv mit Ærind.
Man siger: det er sikkrest; men hvor sikkert
Det er i Dag, det vil nu vise sig.

Olaf.

Hvad vil Du mig?

Kalf.

Jeg vil ei kæmpe mod Dig,
Hvis jeg kan undgaae det.

Olaf.

Kan undgaae det?
Opører Du Dig ikke mod din Konge?

Kalf.

Opører Du Dig ei mod Guderne?
Er Guder ikke meer end Mennesker?
Og naar Du svigter Guderne, hvor kan
Du stole da paa Menneskenes Troskab?

Olaf.

Et grumt, afskyeligt Afguderi
Er ingen sand og from Gudsdyrkelse.
Deri bestaaer det just at være Drot,
At man med Aanden rager over Tiden,
Og giør den bedre. Christendommens Sol
Udbreder sig paa Jorden. Vissclig!
I Norge skal det blot ei være Nat.
I skal ei meer, som frygtelige Vildmænd,
Med Blod af Mennesker bestryge Stolper
Og Afgudsblokke.

Kalf.

Deri har Du Ret:
Den ægte, gamle Tro er artet ud;
Men hvad kan Troen for, den er fordærvet?

Olaf.

Og hvilken ædel Tro har før I havt?

Kalf.

Var ikke Kiærlighed, Retfærd og Mildhed
I Asalæren, som i Christendommen?
Var Baldur ei den Gode? Kaldes ei
Forsete den Retfærdige? Mon Freir
Og Freia, Frugtbarhedens skiønne Guder,
Forlange Blod? Kan ei Lysalferne
Med Engle kappes? Er Landvætter ei
Saa blide Væsner, at de flye forfærdet
For Skibets Dragehoveder fra Strand?
Har ikke Vola spaaet en bedre Tid,
Da Jorden nyfødt reiser sig af Havet,
Da Baldur lever op igien?

Olaf.

Jo, jo!
Og dette Ragnarokur, som det kaldes,
Det er just det, vi Christne bringe, Kalf!
Thi Baldur lever atter op i Christus.
O Kalf, Du sværmer! Du vil bringe Mildhed

Og Uskyld ind i Asalærens Nat?
Freir kaldes god? Og drikker han i Upsal
Ei Mandeblod af store Kobberboller?
Og deler Frei med Odin ei de Slagne?
Jeg mærker paa dit Blik og paa din Adfærd,
Du taler ærligt! men i største Vanvid.
Selv har Du smeddet Dig en Asatro,
Og bilder nu Dig ind, at Verden skal
Herefter artes efter dine Drømme.
Umuligt, Kalf! Hør Sandheds Røst! Opluk
Dit Hierte for en hellig Aabenbaring!

Kalf.

Det har jeg giort. — Hør! Lov mig idetmindste,
Naar Du er Konning, at Du taale vil
Forskiellige Gudsdyrkelser; giv mig
Dit Ord derpaa, at Du i Fremtid ei
Om Bondens Tro og Fester Dig bekymrer;
Sværg mig det til! Saa skal jeg sørge for,
At Bondehæren stilles ad.

Olaf.

Jeg skal
Ei meer, som fordum i en hidsig Ungdom,
Indføre Christendom med Ild og Sværd.

Kalf (heftig).

Giør det, — saa er vi ikke bange for Dig!
Men lov os kun, Du ei forsøge vil
At smugle den i Landet ind med Mildhed!
Din Mildhed farlig er, din Grumhed ei.

Olaf.

Nei, Kalf! jeg giør Dig ikke sligt et Løvte.

Kalf.

Saa maae vi kæmpe, Konning!

Olaf.

I Guds Navn!

Kalf.

Farvel!

(Gaaer, men vender sig om i Døren og siger:)

Dog det er sandt — eet Løvte giver
Du mig maaskee. Det er ei Høvdingen
Som beder, det er blot Kalf Arnason.

Olaf.

Hvad kræver Du?

Kalf.

At Du skal ikke meer
Foragte mig. Du seer, jeg handler ei
Af Egennytte, heller ei — ved Baldur —
Af Fiendtlighed mod Dig; men mod din Tro,
Mod dine Forsæt.

Olaf.

Jeg tilgiver Dig,
Som Christus paa sit Kors tilgav en Røver,
Fordi Du ikke veed hvad selv Du gjør.

Kalf.

Det veed jeg saare godt.

Olaf.

Dersom jeg falder,
Da vil maaskee min Død, som Stephani,
Dit Hierte røre; Du bli'er meer ei Saul,
Som stener Christne.

(Seer venlig og med Beundring paa ham.)

Hvis Du blev en Paulus?

Kalf

(sagte, med hemmelig Frygt).

Der kommer han igien med disse Øine,
Som smelte Hierter og bedøve Hierner.

(Høit i en barsk Tone.)

Jeg kiender lidt til Eders Guder, Herre!

(Mildere).

Dog glæder mig, at Du mig ikke holder
For Niding meer.

Olaf.

O gid jeg kunde sige

Det samme, Kalf! om hver af dine Brødre,
Som løfte Haand mod mig.

Kalf

(med et Blik paa Kongen, der udtrykker dyb, men tilbagetrængt Følelse).

Jeg skænger høit:
For Nidingshaand skal Olaf ikke falde!

(Han gaaer.)

Olaf (ene).

Saa har jeg dog ei taget feil af ham,
Naar man ham kaldte lumsk og underfundig.
Hans Handling bar vel Troløshedens Præg;
Men naar jeg saae ham i det aabne Ansigt,
Begreb jeg ei slig Underfundighed.
Besynderligt! Kalf har en christen Siæl, —
I Grunden blød, — dog Hedning! Du, min Thormod!
Du er saa stolt som Thor, og dog en Christen.
Saa sælsomt blandes Menneskenes Væsen!

(Han gaaer til Døren og raaber:)

Lad Røgnvold Bonde bringe Kisterne!

Røgnvold kommer med to Trælle, som bære en stor og en mindre Kiste ind i Laden. Trællene gaae.

Olaf.

Røgnvold!

Røgnvold.

Herr Konge!

Olaf

(aabner den mindre Kiste, og tager to store Punge ud deraf).

Disse Penge, Bonde!
Du give skal til Kirker og til Præster.
Glem heller ei de Fattige! Desuden
Betal endeel for Siælemesser, Røgnvold!
For dem der falde nu ved Stiklestad.

Røgnvold.

Til Siælemesser over dine Helte!

Olaf.

Nei, Røgnvold! det behøves ei, med Guds Hiælp;
Thi falder jeg og mine christne Kæmper,

Kalf.

Farvel!

(Gaaer, men vender sig om i Døren og siger:)

Dog det er sandt — eet Løvte giver
Du mig maaskee. Det er ei Høvdingen
Som beder, det er blot Kalf Arnason.

Olaf.

Hvad kræver Du?

Kalf.

At Du skal ikke meer
Foragte mig. Du seer, jeg handler ei
Af Egennytte, heller ei — ved Baldur —
Af Fiendtlighed mod Dig; men mod din Tro,
Mod dine Forsæt.

Olaf.

Jeg tilgiver Dig,
Som Christus paa sit Kors tilgav en Røver,
Fordi Du ikke veed hvad selv Du gjør.

Kalf.

Det veed jeg saare godt.

Olaf.

Dersom jeg falder,
Da vil maaskee min Død, som Stephani,
Dit Hierte røre; Du bli'er meer ei Saul,
Som stener Christne.

(Seer venlig og med Beundring paa ham.)

Hvis Du blev en Paulus?

Kalf

(sagte, med hemmelig Frygt).

Der kommer han igien med disse Øine,
Som smelte Hierter og bedøve Hierner.

(Høit i en barsk Tone.)

Jeg kiender lidt til Eders Guder, Herre!

(Mildere).

Dog glæder mig, at Du mig ikke holder
For Niding meer.

Olaf.

O gid jeg kunde sige

Det samme, Kalf! om hver af dine Brødre,
Som løfte Haand mod mig.

Kalf

(med et Blik paa Kongen, der udtrykker dyb, men tilbagetrængt Følelse).

Jeg strænger høit:
For Nidingshaand skal Olaf ikke falde!

(Han gaaer.)

Olaf (ene).

Saa har jeg dog ei taget feil af ham,
Naar man ham kaldte lumsk og undersundig.
Hans Handling bar vel Troløshedens Præg;
Men naar jeg saae ham i det aabne Ansigt,
Begreb jeg ei slig Undersundighed.
Besynderligt! Kalf har en christen Siæl, —
I Grunden bløð, — dog Hedning! Du, min Thormod!
Du er saa stolt som Thor, og dog en Christen.
Saa sælsomt blandes Menneskenes Væsen!

(Han gaaer til Døren og raaber:)

Lad Røgnvold Bonde bringe Kisterne!

Røgnvold kommer med to Trælle, som bære en stor og en mindre Kiste ind i Laden. Trællene gaae.

Olaf.

Røgnvold!

Røgnvald.

Herr Konge!

Olaf

(aabner den mindre Kiste, og tager to store Punge ud deraf).

Disse Penge, Bonde!
Du give skal til Kirker og til Præster.
Glem heller ei de Fattige! Desuden
Betal endeel for Siælemesser, Røgnvold!
For dem der falde nu ved Stiklestad.

Røgnvold.

Til Siælemesser over dine Helte!

Olaf.

Nei, Røgnvold! det behøves ei, med Guds Hiælp;
Thi falder jeg og mine christne Kæmper,

Da vil Gud nok forbarme sig. Du skal
Betale disse Siælemesser, Regnvold!
For mine Fiender, for de stakkels Bønder,
Der fare vild. De kan behøve det.

(Regnvold kysser Kongens Haand; Olaf lægger den anden paa Bondens Hoved, signer ham og siger:)

Og kald mig nu paa mine Høvdinger!
Jeg maa dog giøre Brug af disse Skatte.

(Regnvold gaaer.)

Thormod kommer.

Olaf.

Ha, Thormod! her Du kommer ret som kaldet.
Jeg har endeel fortræffelige Sværd
I denne Kiste, de skal deles ud;
Og Kongen glemmer heller ei sin Skiald.
Det tidt har undret mig, at see Dig, Thormod!
Med dette gamle rustne Sværd ved Belte.
Det seer jo ud, som om det havde ligget
I Jorden.

Thormod.

Ja, det har det ogsaa.

Olaf.

Hvad?

Thormod.

Det har endnu ei truffet sig, Kong Olaf!
At Du har spurgt mig om mit rustne Sværd.

Olaf.

Hvi er det rustent?

Thormod.

Det er ædel Rust!
Det er Hrolf Krakes, Leirekongens Glavind,
Hans eget Sværd.

Olaf (forundret).

Hvad?

Thormod.

Den berømte Skofnung,

Som Skegge tog af Hoien og foræred
Til Kolmar Skiald. Han var min nære Frænde;
Nu har jeg arvet Skofnung efter ham.

Olaf
(tager det henrykt i Haanden).

Hrolf Krakes Sværd! Den store Leirekonges!
Den store Hednings! Skiald! af alle Drotter
Før Christendommen — Ingen agter jeg
Saa høit som Hrolf i Leire. Spurgte man:
Hvo helst af hine Konger vil Du være?
Jeg svared: Ingen; thi jeg er en Christen;
Men høiest agter, elsker jeg Hrolf Krake
Blandt Hedninger.

Thormod.

Saa lad mig skiænke Dig
Hrolf Krakes Sværd! Forsmaa ei Skialdens Gave!

Olaf.

Jeg takker Dig! Men jeg har selv et Sværd,
Som stod i tre og tredive Slagtninger
Mig troligt bi, — og Grebet er et Kors!

Thormod.

Tilgiv! Du trænger ei til Andres Sværd.
Og saa berømt din Hneiter vorde vil,
Som Leirekongens Skofnung.

Olaf
(giver ham en Guldring og siger venlig):

Tag den Guldring,
Da Du forsmaaer mit Sværd.

Thormod.

Mit Hierte binder
Du fast dermed, men ei min Arm, Herr Konge!
Det slaaer for Olaf med Hrolf Krakes Sværd.

Biorn Staller, Finn og Thorberg Arnason, Dag Rigson, flere Kæmper og Skialdene komme.

Olaf.

I gode Venner! skiøndt jeg veed, at Troskab

Og Tapperhed belønnes ei med Guld
Og med Klenodier, saa vil I dog
Vist gierne, kort før Slaget, af min Haand
Modtage hver en god og prægtig Glavind.
Den skiønne, fromme Dronning Ingegerd
Bad mig at række Sværdene til Jer.
Fra hendes Haand faaer Værget større Kraft.
Thi Christen-Ridder agter ædel Viv;
I Himlen sidder jo vor Frue selv
Og deler Æren, i sin Ydighed.
Biørn Staller! Dig tilkommer Gaven først.
(Med to Sværde i Hænderne, smilende.)
Vil Du ha'e dette Sværd?

Biørn
(griber begiærlig efter det andet, med mere Guld om Haandfanget).
Nei, giv mig dette!
(De andre Kæmper see paa hinanden og lee.)

Biørn (vred).
Hvad leer I af, Grønskollinger?

Olaf
(omfavner ham).
O lad
Dem lee! Det er jo godt at vi er muntre,
Før vi skal stride. Men I giør ham Uret!
De troe, Du valgte det for Guldets Skyld.
(Til de Andre.)
Men jeg forsikkrer Jer, at ogsaa Klingen
Er bedre. Det forstaaer min Mærkismand
Ved første Blik. Tag Sværdet, gode Staller,
Min bolde Biørn! Jeg haaber Hver i Flokken
Vil bruge sit saa tappert, som Du dit.

Biørn.
Hvad er vort Ordtag, Herre?

Olaf.
Det er: „Fram,
Fram Christmænd, Korsmænd, Kongsmænd.“

Biørn.

Herre Konge!
Jeg har et Raad at give Dig, som vist
Kan være Dig til største Nytte.

Olaf.

Tal,
Min gamle Ven!

Biørn.

Oprørerne forsamle
Sig meer og meer i Flokketal. Man siger
Der er tolvtusind; — vi er firetusind.

Olaf.

Men vi er Helte.

Biørn.

Nogle — visselig,
Ja selv en dygtig Slump kan kaldes saa.
Men hvad er kraftig Arm i vilden Storm?
Folksraseri, — det er en Ildebrand,
Som kun kan dæmpes med en anden Ild.

Olaf.

Vi dæmpe den med Staal.

Biørn.

Nei, Ild, Herr Konge!
Saa har Du vundet Seier før Du stred.

Olaf.

Hvad mener Du, min Gubbe?

Biørn.

Disse Bønder
Har Huus og Hiem, Hustru og Børn forladt,
For nu at dræbe deres ædle Herre.
Du viser dem for stor en Ære, Konge!
Ved at nedlade Dig til Kamp mod dem.
Send dine Trælle blot til deres Bygder,
Lad alting røve, deres Gaarde brænde!
Saa vende de som Rævene til Hulen,
At frelse deres Unger.

Olaf.

Nei, min Ven!
Dit strenge Raad kan Kongen ikke følge.
Jeg nægter ei, jeg har tilforn engang
For ti Aar siden brugt sligt grusomt Middel;
Det var for Christi Skyld — og dog ei Ret.
Idag jeg strider for min egen Sag;
Og jeg er meer ei Den, jeg fordum var.
At handle saa, det var ugudeligt
Som det var uklogt. Hvis vi seire, Biørn!
Da er det godt, at Landet, vi har vundet,
Blev ei aldeles ødelagt; men hvis
Vi falde, Ven! — da er det allerbedst
At staae for Frelseren med rene Hænder.

Biørn.

Jeg har ei meer at sige.

Harald Sigurdson kommer hurtigt.

Broder! Faaer
Jeg intet Sværd? Jeg hører, Du forærer
Dem til Saamange; faaer ei Harald eet?

Olaf.

Min Harald! Du est ikkun femten Aar,
Du est for ung at gaae i dette Slag;
Spar Dig til Fremtids Aar! — Min egen Søn
Er kun et lille Barn; — ifald jeg falder,
Da er det godt, jeg har en Broder her,
Som overlever mig; — at ingen Fremmed
Skal gribe Magten.

Harald.

Det var evig Skam
For mig, ifald jeg stod med tomme Hænder
Og gabed som Tilskuer blot i Slaget
Ved Stiklestad. Jeg før har været med!

Olaf
(tager et Sværd frem).

Men er det Sværd ei altfor tungt til Dig?

Harald.

Jeg lader det med Biørnesener snøre
Til Armen fast, saa faaer jeg Heelmands Kraft.

Olaf.

I Herrens Navn!

Finn Arnason (melder):

Man øiner Fienden fiernt.

Olaf.

Saa skynder Eder ud, I Høfdinger!
At ordne Hæren, som jeg har befalt.
Jeg vil med mine Skialde siunge først
Det gamle Biarkemaal, som Bodvar sang
I Leire, sidste Nat, da Hrolf hin Gode
Blev overfaldet af Forræderne.
De Hedningord, som Sangen indeholder,
Veed vi at give frommere Betydning.
Men mine Kæmper elske denne Sang,
Der styrker Modet meer end gammel Miød.
Oplukker alle Luger!

(Lugerne lukkes op til begge Sider.)

At min Hær
Kan høre Sangen, lade Skioldeklang,
Ledsage den.

(Til Skialdene)

Nu henter Eders Harper!

Hovdingerne gaae. Trællene oplukke alle Luger til begge Sider. Skialdene komme med deres Harper. Olaf drager sin Sneiter og stiller sig midt imellem dem: Thormod Kolbrunar og Thorfind Mund paa høire, Gissur Guldbraa og Hofgarde Ref paa venstre Side. Kongen siunger med Skialdene til Harpernes Klang; i Mellemrummene hører man Hæren til begge Sider slaae paa Skioldene.

Dagen er oprunden,
Duggen Løvet dækker,
Hanen ryster Hammen,
Kiæk til Kampen galer.
Vaagner nu, I Venner!
Værget slebent vinker

Kongens gode Kæmper,
Kraftige som Kiække.

Blodbestænkte Skiolde,
Spyd og Sværde kløver!
Ædel er af Ætten
Ei den bange Feige.
Vakt ei her til Vinen,
Ei med Viv at leske,
Men til Hildurslegen
Hanen Helten vækker.

Olaf.

Og nu afsted! Og alle mine Skialde
Skal være der, hvor høit min Hneiter klang;
Thi hvis jeg blegner, hvis jeg skulde falde,
Saa lever jeg dog fort i Eders Sang.
Jeg gierne gaaer i Døden, hvis den kunde
Fuldende, hvad ei meer mit Liv formaaer.
Hvis som en Martyr her jeg skulde blunde,
Vil Kirken blomstre, hvor min Kiste staaer.
Min Athelstein! Du faldt i feire Dage,
Du kom for tidligt til det store Kald;
En Hestelever tvang de Dig at smage,
Din Død besang en — stor — ei christen Skiald.
Min Trygvason! for streng Du vilde tvinge
Til milde Tro dit stolte Fædreland;
Du sank ved Svolder, og der brast din Klinge;
Maaskee Du lever end ved fremmed Strand.
Som Eremit — maaskee — men langt fra Hiemmet. —
Mig vinkte Hiemmet til sit kiære Skiød.
Ja, Christendommen er ei længer fremmed,
Naar Olaf den besegler med sin Død!

(Han gaaer med sine Skialde.)

Ved Stiklestad.

Fjeldegn med fri Udsigt i Baggrunden, det er Tusmørke. Solen er bedækket af en Sky.

Under Musik, som udtrykker Stemningen og Folkebevægelsen, kommer et Optog af bevæbnede Bønder og gaaer over Skuepladsen. En Flok bliver staaende, anført af:

Kalf Arnason (i Harnisk) fulgt af **Thorer Hund** (i Rensdyrskofte).

Thorer.

Vi vil omringe ham med Mængden, Kalf!
Saa fange vi ham sikkert.

Kalf (med Foragt).

Saadan fanger
Man Dyr, men ikke Konger. Naar Du sælger
I Tønsberg og paa Hlade dine Vårer,
Saa kan Du være sikker paa din Fangst;
Est Du en Helt, — da maa Du vove Livet.

Thorer.

Troer Du, at jeg er bange?

Kalf.

Du har vel
Forstandset Dig bag dette stive Pelsværk.
Du ligner Qvæget meer end Mennesket.
Du tænker vel at skræmme Olaf bort
Med Herekoften?

Thorer.

Spotter Du din Ven?
Man skulde troe, Du holdt med Olaf.

Kalf.

Nei,
Ved Asathor! det skal jeg vise ham,
At Kalf ei holder med ham.

Thorer.

Hvor det bliver
Paa eengang mørkt. Kan Du begribe det?
Vi samles i Skiærsommer, efter Middag,
Og alt det aftnes som ved Vintertid.

Kalf.

Det er en vigtig Stund! De høie Guder
Indhylle sig i Mulm og Mørke, Thorer!

(Glad)

Men seer Du Freias Rok ved Middagstid?
Jeg tydeligt den øiner. Det betyder,
At vore Guder seire. Olaf skal
Ei med sin Sommerdag fra Syd betvinge
Den norske Vinternat.

Thorer

Der er han alt!

Kalf.

Til Strid I Bønder! Husker Løsenet:
„Fram Bondemænd!“

(De gaae.)

Skiærmydsler begynde, ledsagede af Musik. Det bliver alt mørkere og mørkere. Solen staaer, som en sort Kugle med rød Rand, midt paa den blodigt-dæmrende Himmel.

Kong Olaf og Biørn Staller møde Thorer Hund og Kalf Arnason.

Kongen hugger til Thorer med sin Sneiter, saa der staaer Støv ud af Rensdyrskoften.

Olaf (til Biørn).

Slaa Hunden, hvem ei Jernet bider paa.

(Biørn vender sin Øxe og slaaer Thorer med Øxehammeren.)

Thorer

(giennemborer Biørn med sit Spyd; han falder).

Saadan vi bede Biørne!

(Til Olaf.)

Nu skal Du,
Kong Olaf, ogsaa døe.

Kalf

(taster ham tilsidst saa han tumler).

Men ei for din Haand.

Husk, Olaf! hvad jeg loved Dig, da sidst
Vi talde sammen.

(Han dræber Kongen.)

Ei for Nidingshaand!

Olaf.

Nu hiælp mig Gud!

(Falder.)

(Det bliver aldeles mørkt. Øxerne og Sværdene klinge i Mørket mod hinanden og paa Skioldene. Løsenet høres alt imellem fra den ene Side: „Fram, fram, Bondemænd!" og fra den anden: „Fram, fram, Christmænd, Korsmænd, Kongsmænd!")

Tæppet falder.

Femte Handling.

En aaben Plads med Skov til den ene Side, til den anden et stort Biælkehuus.

Thorer Hund, hans Træl, med en Pose under Armen.

Thorer.

Du seer, at jeg har Tillid til Dig, Kimbe,
Min Træl! jeg veed, Du er mig tro; og det
Er baade godt for Dig og mig; thi flygted
Du bort med disse kostelige Sager,
Saa veed Du, jeg kan finde Dig. Jeg hedder
For ingenting ei Thorer Hund; jeg lugter
Paa Jagten Færten ligsaa godt som Hunden;
Og Vildtet smutter ikke let fra mig.
Men det var ikke det, jeg vilde sige.
Jeg vilde kun befale Dig, at Du
Skal skynde hiem Dig til min Hustru, Kimbe!
Med disse Smykker, som paa Valen jeg
Tog fra de døde Christmænd; og som de —
(Endeel dog i det mindste) atter tog
Fra Asathor, da Olaf havde væltet
Ham ned i Støvet — Alt er ikke fundet
Af hvad jeg savner; derfor vil jeg gaae
Til Lægehusene; de Saarede
Skal flye mig det tilbage. — Hvad er det?

Der kommer Sværmeren Kalf Arnason
Med Bondeflokken og med Olafs Kiste.
Jeg kan ei lide den forrykte Karl.
Jeg veed det, — han foragter mig; — jeg ham.
Han hader Olaf, — nu, det giorde jeg med;
Men han er død, hvad rager han mig meer?
Dog hvad giør Kalf? Først var han saa forbittret,
At ei engang han undte mig den Ære
At give Kongen Banesaar. Han fik
Mig skubbet bort; — blot af Forfængelighed,
For at i Skialdesangen siden efter
Han skulde vorde nævnt som Kongens Bane.
Og nu — nu vil han ei engang tillade
De stakkels christne Mænd at jorde Kongen.
Nu vil han brænde Liget, — drukne det. —
Hvad bryder jeg mig om de dumme Streger?
Gaa, Kimbe! med din Sæk. Jeg skaffer meer.

(Trællen gaaer.)

Thorer

(ene; han tager et Smykke frem af Barmen).

Det bedste Smykke, dette Christusbilled
Paa Pladen af det tykke Guld, — det tog jeg
Af Kongens Liig; det bærer jeg paa Brystet,
Som Olaf Du, — men ei, som Du, i Brystet.

(Han giemmer det paa Brystet igien og gaaer.)

Kalf Arnason kommer med **en Flok Bønder**, der bære en slet Liigkiste af umalede Fyrrebræder; fulgt af **Drabanter.**

Kalf.

Ja hører nu, I Bønder! hvad jeg siger:
Jeg deler Eders Had til Olaf Digre;
Saa lidt som I, jeg vil, at Munkene
Skal bringe ham i Kirken, giøre Væsen
Af den Bedragers Hellighed, og muligt
Med Optog og med Lys forvirre Hiernen
Paa Mange. Men hans Liig maa heller ei
Paa Baalet brændes; det var Hedninghæder,

Og den fortiener ingen christen Drømmer.
Nedsænker ham da dybt i Trondhiems Fiord!
Betynger Kisten vel med store Stene!
Men aabne maa man ei hans Kistelaag;
Han være, hvad han være vilde, han
Var dog Haarfagers Æt og Norges Drot.
Den Niding som formaster sig mod Laaget, —
Drabanter, støder ham med Spydet ned!

En Bonde.

Vær Du kun rolig! Vi skal ei berøve
Den salte Fiord sin døde Skat.

Kalf.

Saa gaaer!
Og skynder Eder; før en anden Sværm
Af Olafs Kæmper hindrer denne Valfart.

(Bønder og Drabanter gaae med Kisten.)

Kalf Arnason staaer hensiunken i dybe Tanker. En gammel Mand i Munkedragt træder bleg og forvirret ud af Skoven.

Manden.

Kalf Arnason! — Kalf Arnason!

Kalf

(vaagner af sin Grublen).

Hvad vil
Du mig, Du blege Gubbe?

Manden.

Jeg vil sænkes
I Fiorden, med min fromme Konges Liig.

Kalf.

Ha — jeg skal kiende Dig — hvo est Du, Gamle?

Manden.

Jeg var en Bisp, mens Olaf var en Drot.

Kalf.

Ha! Biskop Grimkel.

Grimkel.

Nu er jeg en Munk,
En Tiggermunk, der trygler Dig om Døden.

Kalf.

Ulykkelige Gubbe!

Grimkel.

Ha, beklag
Dit blinde Fædreland! Hvor Olaf er,
Og hvor jeg kommer, trives Lykken evigt.
Men dette Liv er usselt og forhadt.
(til Kalf.)
Kom, Dødens Engel! Uforsonlige!
Dræb mig! Og har Du dræbt mig, kast mit Liig,
Med Steen belæsset, til min fromme Konges.
Da Trondhiems Fiord vil græde salte Taarer,
Og skumme med Foragt mod Jer, I Mænd,
I Mennesker, som staae med tørre Øine
Paa Stranden, efter fuldendt Nidingsværk.

Kalf.

Og troer Du, Kalf har øvet sligt et Værk?

Grimkel.

Befalte Du dem ei at sænke Liget
I Fiorden?

Kalf.

Jo; — men for at skaane Liget.
Thi kun med Steen og Straa var Kisten fyldt.
Og Kongens Liig henbringe mine Mænd
I Skovens Dyb, til bælmørk Klippehule,
Hvor det i Fred kan staae, til Raseriet
Har sat sig, og I kan begrave ham.

Grimkel (vil omfavne ham).

Hugprude!

Kalf.

Roes mig ei, omfavn mig ei!
Herr Biskop, veed I — nei det veed I ei,
At hellig Olaf faldt for denne Haand?

Grimkel.

Nei, Kalf! Men at Du selv ham kalder hellig,
Beviser, at Du har fortrudt din Synd.

Kalf (atter grublende).

Stundom begaae vi Mennesker en Synd,
Og troe, det er en Dyd.

Grimkel.

Hil Dig, ifald
Dit Sind omvendes.

Kalf.

Hvis det var for silde?

Grimkel.

Paa Naadens Dør ei bankes kan for silde.

Kalf.

Den Solformørkelse, mens Slaget vared,
Var et forfærd'ligt Jertegn. Jeg det tyded
Til Valhals Ære, men det var ei saa;
Thi knap var Olaf død og laa paa Valen,
Saa smilte Solen venligt paa hans Liig,
Der laa saa skiønt, med rosenrøde Kinder,
Som om han leved end.

Grimkel.

O Kalf! det var
Et stort Mirakel. Olaf er en Helgen.

Kalf.

Og dette Jertegn med den danske Mand!

Grimkel.

Det glæder mig at finde Dig saa bløð.

Kalf.

Blød? Een Ting løber vildt mig om i Hov'det
Og ængster mig, til jeg forstaaaer det ret:
Kong Olafs sidste Ord til mig igaar.

Grimkel.

Siig mig hans Ord! Jeg haaber, jeg forstaaer dem.

Kalf.

„Ifald jeg falder — sagde han — da vil
Maaskee min Død dit Hierte røre, Kalf!
Du bliver meer ei Saul, som stener Christne;
Maaskee en Paulus." Hvo var denne Paulus?

Grimkel.

Forblindet først som Du. Da Stephanus,
En hellig Mand, som Olaf Haraldson,
Af vilde Sværme dræbtes, da var Saul
En af de Grummeste; men siden, Kalf!
Da han i Eensomhed bedrøvet grubled,
Og vandred ad en Vei, da løb en Røst
Fra Himlen i et vældigt Tordenskrald:
„Saul! hvi forfølger Du mig dog saa grumt?“

(Et stærkt Tordenskrald lyder pludselig over deres Hoveder.)

Kalf

(kaster sig paa Knæe, med foldede Hænder).

Din Tiener hører, Herre!

(Reiser sig.)

Kom, Herr Bisskop!
Primsignet er jeg længst; men vil I døbe
Mig strax i Skovens Kilde?

Grimkel.

Gierne, Søn!
Men hvor er Fadderne?

Kalf (dybt rørt).

De hellige Engle!

(Han gaaer med Bisskoppen.)

Forhallen til Sygehuset.

En Skorsteen til den ene Side, med Ild. **Lægeqvinden** kommer med en Gryde, som hun hænger derover. **Thormod Kolbrunarskiald** træder langsomt ind, dødbleg.

Lægeqvinden

(rører i Gryden, vender sig til ham og siger):

Nu trænge de til mig, de diærve Helte!
Midt under Slaget, — ja, det er en Stolthed,
Gud naade da det Qvindemenneske,
Der turde nærme sig. Endskiøndt — min Sandt,
Valkyrien, som falder dem til Valhal,

Er ogsaa Qvinde; Veborg og Ursine
Var stærke Skioldmøer i Bravallaslaget.
Men det er nu det samme. Ingeborg
Er fredelig som Eir. Jeg laver dem
De bedste Vindsler for de værste Skrammer,
Og styrker dem med kraftig Urtedrik.
Og derfor elske de mig som en Moder,
Der ammer sine Børn. Nu ligge de
Taalmodige paa Bænkene, de Stakler,
Og Nogle vaande sig som syge Møer.
Den stakkels unge Harald Sigurdson
Er ogsaa stærkt forhugget; men man hører
Ei Kny af ham. — Mand! hvis Du ei er saaret,
Saa kunde Du nok hiælpe mig, og hente
Det Brændeknippe, som ved Døren ligger.
Jeg — som Du seer — har begge Hænder fulde.
(Thormod gaaer ud og henter hende Brændet. Hun kaster noget deraf paa Ilden, og seer paa ham.)
Men seer jeg ret? Du est jo bleg som Døden.
Hvad fattes Dig?

Thormod.

Sig Qvinden undrer over
At jeg er bleg? Man vorder ei rødmusset
Af dybe Saar.

Qvinden.

Kom! Lad mig see din Vunde!

Thormod (blotter sin Side).

Qvinden.

Der sidder jo et Jern deri.

Thormod.

Ja vist!
Det er en afbrudt Piil.

Qvinden.

Jeg veed ei hvor
Den vender hen; — om det er Hulsaar, eller
En mindre dyb og mindre farlig Vunde.

I denne Kiædel koger jeg en Grød
Af Løg og stærke Urter; den jeg giver
De Saarede. Naar de har nydt af den,
Saa veed jeg strax om Saaret ret gaaer dybt;
Thi da det lugter stærkt af Løget. Kom
Og tag nu ogsaa lidt!

Thormod (med Lune).

Nei, mange Tak!
Jeg er ei syg for Grød.

Qvinden.

Lad mig dog see!
(Betragter Saaret igien.)
Ja det gaaer dybt, det er et Banesaar.
Jeg med en Tang kan trække Stumpen ud,
Men naar det skeer, da har dit Liv en Ende.

Thormod.

Laan mig en Tang, hvis Du har een tilovers.

Qvinden (giver ham een).

Her har Du een! Men tør Du selv?

Thormod (putter den i Lommen).

Hvorfor ei?
Tak, Qvinde! Jeg er ikke ræd for Døden;
Men friste Livet nogle Øieblik
Endnu, det vil jeg nok. Gak til de Andre!
De Længerlevende behøve Dig.

(Lægeqvinden gaaer ind.)

Thorer Hund kommer udenfra.

Jeg væmmes næsten ved at gaae derind;
(stirrer paa Thormod og siger drillende:)
At høre paa den Jammer og det Hyl.
Stor Skam for raske Karlfolk, ei at taale,
Naar Saaret smerter. Muligt Kongens Mænd
Har Manddom viist i Striden; men kun slet
Udholde Smerten de af Saarene.

Thormod.

Du har nok fine, lange Øren, Bonde!
Da Du kan høre Klynk, hvor ingen lyder.

Thorer (betragter ham).

Var Du i Slaget med?

Thormod (stolt).

Det er et Spørgsmaal!
(spodsk).
Var Du der ogsaa?

Thorer.

Ja, med Bønderne,
Som bedst var. Est Du saaret?

Thormod.

Ligemeget;
Det er ei Talen værd.

Thorer.

Du har en Guldring
Om Armen, Du est en af Kongens Mænd.
Giv mig din Ring! saa skal jeg skiule Dig.
Men dersom Bønderne Dig træffe her,
Vil de betale Dig Uleiligheden.

Thormod.

Tak, Thorer! Tak! Du har et Hundenavn;
Men skiøndt jeg gierne troer, Du deler fleer
Af Hundens Egenskaber, tvivler jeg
Dog meget om: Du est saa tro som Hunden.

Thorer (truende).

Giv mig din Guldring!

Thormod (rolig).

Thorer, tag den selv!
Kong Olaf har forært mig den. Du veed,
At hvad man i Foræring faaer, det bør
Man ei til andre skiænke. Vold og Magt —
Det er en anden Sag; — men Ringen faaer
Du ikke, Thorer! med min gode Villie.

Thorer
(griber ham om Armen).

Her holder jeg din matte Arm med Guldet.

Thormod.

Den stærkere med Staalet træffer Dig.

(Han tager hurtig en Daggert ud af Barmen og støder den mod Thorers Bryst, men Daggerten springer i Stykker paa Guldplaten.)

Endnu i Hereskaller under Koften?

Thorer
(slipper ham, træder forfærdet tilside og siger).

Christbilledet har frelst mig! Hellig Olaf
Har frelst mig! Crucifixet, som bedækker
Mit Bryst, har reddet mig fra Daggertstødet.

Thormod.

Hvad, drømmer Hunden?

Thorer.

Lovet være Olaf!

(Han korser sig og gaaer.)

Thormod
(med et Blik til Himlen).

Min fromme Konge! Thormod er just ikke
Saa hurtig til at troe den Slags Mirakler;
Men dersom Du har omvendt denne Hund,
Har Du som Helgen giort dit Mesterstykke.

(Efter et lidet Ophold.)

Hvad staaer jeg her endnu og tøver efter,
Paa Grændsen mellem Liv og Død? De Andre
Gik alle mig forud: — den fromme Konge,
Biørn Staller, mine Landsmænd, Skialdene.
Besynge skulde vi Kong Olafs Daad;
Vi var i Kredsen inderst, for at see den;
Men deelte Drottens Skiæbne. Heltedaaben
Nu døer med os! — Og det bedrøver mig!

Sighvat Skiald kommer som Pilegrim med hvid Stav i Haand, Muslingeskaller paa Hatten.

Sighvat.

Jeg stod paa Mont en Morgen
Ved Borgen, og betænkte

Den svundne Tid, da Skioldet
Og Brynien sprang for Breiden.
Thu jeg kom den Herre,
Den kiække Norges Konning;
I Livets Vaar en Viking,
Gavmild mod alle Giæster.

Thormod (haanligt).

Ha, Sighvat! Kommer Skialden
Som Vinterslud — for silde?
Det hæsligt frøs i Høsten,
Da Blade faldt fra Birken.
Med Munke sang Du Messe,
Men Miølnir Korset knuste.
Gak, Bløde! nu tilbage;
Hvi dvæler Du hos Døden?

Sighvat.

Til Helvedes Luer hede
Den hvide Christ mig kaare,
Hvis feigt fra Olaf flygted
Den ellers Tro og Tappre.
Jeg drog til Rom en Reise,
Da Drotten drog af Landet;
Brat ilte jeg tilbage,
Da Haabet atter hørtes.

Jeg agted, intet Andet,
Paa Floder og paa Fielde;
Jeg saae ei skiønne Syner,
Men Olaf, Kongen, ofte.
Han vinkte mig! Paa Veien
En Bonde ved sin Bolig
Høit klynked over Qvinden,
Hendøet i feire Dage.

Da sang jeg: „Manden sørger,
Som mistet har sin Mage;

Men større Kæmpers Kummer
Er for den store Konge."
Hid ilte jeg. Men Himmel!
For Døden at opdage —
Og for med Spot at saares
Til Velkomst af den Vrede.

Thormod
(ræller ham venligt Haand).

Sighvat! Du est uskyldig.
Vær billig mod den Blege!
Jeg gierne gaaer i Graven.
Nu digter Du et Drapa,
Langt bedre, bolde Broder!
End Thormod det kan tønire.
Tilgiv min Tidseltale! —
Du est et større Snille.

Sighvat.

Du Sværdet bedre svinger!

Thormod

Min Nidkiærhed mig nager.

Sighvat.

Lad den Dig ei bedrøve!
Hver feiler, mens han færdes.

Thormod.

Saa leed mig ud i Lunden,
Paa Bænken under Birken!
Der Dig jeg Alt fortæller,
Om Kongen og om Kampen;
At Du i skiønne Drapa
Kan høit om Helten siunge:
Saa skal jeg skue Solen
Og Blomst endnu og Bierget.
Og naar Du saa har nemmet
Alt hvad til Qvadet kræves, —
(Viser ham Tangen.)

Da napper dette Næb mig
Min Qval. — Jeg gaaer til Christus!
(Han gaaer, understøttet af Sighvat.)

Kalf, Finn og **Thorberg Arnason** komme ud fra Sygekamret, fulgt af **Lægeqvinden.**

Finn
(med den venstre Arm i et Klæde; forbittret til Kalf).
Fordømte Hedning! Trænger Du Dig ind
I Pinselskamret, hvor de Tappre stønne,
Der, deres Konge mere troe end Du,
Har deelt hans Saar, — og Mange snart hans Død?
(Han kaster sin Daggert efter ham; den saarer Kalf i Brystet.)

Kalf (blid).
Der stod Dig Kongen bi, som ei tillod Dig
Et Brodermord, men dog at saare mig,
Fordi jeg har en Revselse behov.
(Han strækker Benet ud til Lægeqvinden, som strax forbinder ham.)

Thorberg
(holder Finn tilbage).
Du skal ei myrde ham! Han kommer til os
I Sygehuset, venlig, ubevæbnet.
Jeg spored Glæden i hans Øie, da
Han hørte, vi var ikke farligt saared'.
Din Grumhed mod ham ærgrer mig tilsidst.
Han være hvad han vil, han er dog Broder.

Kalf.
Tak, Thorberg! Du est ogsaa Broder!

Finn (fnysende).
Jeg
Var Broder Dig, før Du blev en Forræder.
Du est min Konges Banemand! Men ved
Den hellig Tornekrone — .

Kalf (afbryder ham).
Hør mig, Finn!
Jeg elsked Olaf varmt som Du; men, Finn!
Jeg elsked mine Fædreguder meer;
Og, tro mod Guderne, jeg svigted Olaf.

Dog loved jeg ham Hiælp mod Bondehæren,
Ifald han ikke vilde christne Landet.
Han nægted det naturligviis; da loved
Jeg ham en ærlig Død. Da Thorer Hund
Med sine Trælle kom i Herekosten,
Og skilte ham og Skialdene fra Hæren,
Og vilde dræbe ham; da kasted jeg
Den lumske Troldmand med Foragt tilside;
Kong Olaf faldt for ærligt Kæmpesværd.

Finn.

Og har Du ikke kastet Kongens Liig
I Trondhiems Fiord?

Kalf.

Nei, jeg har reddet Liget.
Og vil I følge mig ad Skoven til,
Skal I den dyrebare Helgen see,
Og vi vil christeligt begrave ham.

Finn (rørt).

Kalf! Har jeg giort Dig Uret?

Kalf (omfavner ham).

O, min Broder!
Afqvit mig lidt kun paa min store Regning
Med dine Synder; jeg har nok tilbage.
Før kaldtes jeg den Første blandt Jer Brødre,
Nu skal man kalde mig den Ringeste.

(De gaae bort Arm i Arm.)

En mørk Klippehule, kun oplyst af en Straale fra Indgangen.

Kong Rørik ledes ind af **Finn Lille.**

Finn.

Her er vi sikkre, Herre Konge!

Rørik.

Ha!

Hvor staae vi nu?

Finn.

Midt i en Klippehule

Bag Skoven under Fieldet, — næsten bælmørk.

Rørik.

Jeg væmmes over dette Jammerliv.
Fra Olafs Baand jeg vilde mig befrie,
Og glemte: Klæden, jeg er smeddet til,
Er Blindheds Lænke; smidig, blød og glat,
Som den, der Fenris bandt.

Finn Lille.

Det var dog godt,

At denne Hule fandtes; ellers havde
Vi mødt en Skare Bønderfolk paa Fieldet;
Og det var mig umuligt fiernt at see,
Om det var Venner eller Fiender, Herre!
Mig tykkes, jeg kan høre dem. Der er de!

Rørik.

Skiul mig i Kløften!

(Finn skiuler sig med Kongen.)

Nogle Mænd bringe Kong Olafs Liig paa en Baare af Spydstager; de lade Liget synke ned paa Gulvet.

Formanden.

Her vi sætte Liget,

Som Kalf befaled. Nu afsted igien!
At Ingen mærker os; thi Sigrid løber
Med sine vilde Karle rundtomkring,
Og snuser som en Los, der søger Bytte;
Men heldigviis har hun ei Lossens Lugt,
Og denne Hule finder hun vel neppe.

(De gaae.)

Finn

(kommer med Kongen).

De er alt borte, Herre! Kom kun frem!

Rørik.

Hvad vilde de?

Finn.

Thor veed! men de er borte.
Det roligt er igien.

(Løber til Udgangen og seer ud.)

De gaae herfra.
Staa stille kun, saa vil jeg strax slaae Ild.
Du tidt er saa urolig, uforsigtig.
Staa der, til vi faae Lys!

Rørik.

Ha, dumme Træl!
Som om det derfor lysned meer for mig.

(Han giør et Par Skridt frem ad, snubler over Liget, og styrter med Hovedet mod Jorden.)

Ha! — jeg har slaaet mig. Jeg faldt; — jeg slog
Min Pande hart imod en iiskold Fod.

(Han springer op.)

Finn Lille

(som har slaaet Ild og tændt Loset i Lygten).

I sværmer, Herre! som sædvanlig. Seer
I nu igien?

Rørik (forundret).

Tidt har jeg bildt mig ind,
Jeg Synet fik; men aldrig nogentid
Saa klart som nu.

Finn (leer).

Og seer I mig? Hvad giør jeg?

Rørik.

Du truer mig med Haanden, dumme Træl!

Finn.

Ei, hiælp mig Thor! hvad er det?

Rørik (ryster paa Hovedet).

Selvbedrag!
Jeg har kun giettet det. Hvor ofte før
I Drømme, naar jeg vaagned halvt, var jeg
Forsikkret om: mit Syn var vendt tilbage.

Mig undrer kun, at denne kiære Drøm
Saalænge varer. Thi mig tykkes end,
Jeg seer dit stygge Ansigt, Finn! hvori
Sig Dumhed blander med Bestyrtelsen.

Finn.

Hvo maa ei her bestyrtes?

Rørik.

Det er Blændværk!
Thi — der — paa Gulvet — hvor Du Intet saae —
Seer jeg Kong Olafs blodbestænkte Liig —
Smuk efter femten Aar — endnu i Døden —
Kun Skiægget mere bustet, mere tykt.

Finn (forfærdet).

I Guder!

Rørik.

Og det forekom mig, som
Jeg slog min stolte Pande mod hans Fod.
Da brast et dunkelt Horn fra Øiets Lygte;
Men Lyset brændte klart.
(føler paa sine Øine og seer paa sine Hænder.)
Hans Blod har vædet
Mit Øielaag. — Men — det er kun en Drøm!

Sigrid med Hielm paa. Haaret flagrende ned ad Nakken, forresten bondeklædt, fulgt af Bønder og Trælle med Fakler.

Sigrid (opdager Liget).

Her fandt vi ham! Og skynder Jer nu, Bønder —
Nei — Trælle! Tager Liget. Kaster det
I Klippens Dyb, hvor ingen Moders Siæl
Kan øine det, og faae det op igien;
Før Kalf, min spage Husbond, og min Broder,
Den tamme Hund, — thi nu er Hunden tam —
Hidkomme, for at bære ham til Kirke.

Rørik

(stiller sig for Liget, udstrækker sin Haand, tydelig i Fakkellyset for Alle, og raaber):
Lad af! Her byder Eder Oplands Konge!
(Mængden træder forundret tilbage.)

Rørik.

Du søger jo, som Ulven efter Aadslet,
Du vilde Sigrid! Skammer Du Dig ei?
Saa smuk endnu, og dog saa vild og grum,
Med Ulveblikket i det store Øie.
Jeg seer Dig førstegang, men kiendte Dig
Paa Stemmen strax.

Sigrid.

Hvordan? Kong Rørik seer? —
Du fik dit Syn?

Rørik.

Ja — Legemets og Siælens.

Mængden.

Den blinde Konge seer! Ha hvilket Jertegn!

Rørik.

Ja ja, jeg seer! Men jeg er vorden blind
For Meget nu, som før den Blinde saae:
Jeg seer ei Asathor! din Hammer meer;
Nei, der er sat et Stykke til dens Jern,
Den blev et Guldkors, klart som Morgensolen.
Nedbøier Eders Knæe for denne Helgen,
Tilbeder ham, og vorder alle Christne!

(Alle knæle uden Sigrid.)

Kalf Arnason og hans Brødre, med en Flok bevæbnede **Kæmper.**

Kalf (forundret).

Hvordan? Vi troe at finde Hedninger
Mishandle Kongens hellige Liig, — og Alle
Nedknæle?

Sigrid.

(med et stolt Blik paa Kalf).

Alle?

(Hun gaaer hurtig bort.)

Rørik

(staaer op og betragter glad de Indtrædende).

Kalf! — Et herligt Ansigt!
Og denne raske Skare tapper Ungdom!

Jeg seer Jer, som for femten Aar; dog — det
Er Jer og ikke Jer: den samme Skov,
Men andre Blade, Qviste, Grene paa
Det gamle Træ.

Kalf.

Du seer? Endnu et Under!
Saa bruge vi da ikke vore Sværde,
For at gienvinde Liget. Denne Hule
Blev ingen Røverkule, men Kapel
For alle Christne førstegang. Saa kalder
De fromme Munke hid, som staae derude!
Indvier denne Hal, og bringer Kongens
Reliqvier til Nidaros i Kirken!

Rørik (urolig).

Tilgiver, Brødre! Tilgiv, fromme Helgen!
At jeg for Øieblikket ikke dvæler
Og takker Dig med Bøn og bøiet Knæ.
Det Syn, Du gav den blinde Mand tilbage,
Ham kalder ud i Guds Natur. Jeg kan
Ei længer dvæle her i denne Hule;
Mit Øie længenok var klippedækt;
Jeg maa paa Bierget ud og see mit Norge:
Den grønne Gran, guulstammet Fyr og Birken
Med friske Løvbusk, Elven i sit Løb,
Og Laxen i sit Spring; den hvide Fos
Og Biergets Tind og Klippevæggens Afgrund;
Og Blæstens Leeg og Skyens Farvespil —
Og Himmelen, den blaa, den hvalte Himmel.
Der, Olaf! skal jeg see Dig hos din Christ,
Der skal jeg kaste mig som Orm i Støv,
Og takke Dig og den Almægtige!

(Gaaer med sin Træl.)

Kalf.

O, Rørik! ikke Du blot fik dit Syn,
Men hele Norge, ved Sanct Olafs Død.
Thi da først see vi ret Naturen klart,

Naar Mulmet brister fra det vantro Øie;
Da først forstaae vi Skovens Hvælving grøn,
Naar den sig hvælver som den hellige Kirke;
Da kiækt bestige vi først Fieldets Tind,
Naar Aanden hæver sig til Gud, som den;
Da følge vi først Elven i dens Flugt,
Naar Siælen længes efter Salighed;
Da først med Sværdene vi ærligt slaae,
Naar Hænder gribe dem om Korsets Hialte;
Da elske vi først Børn og Hustru ret,
Naar vi af Christus Kiærlighed har lært.
Sanct Olaf! ingen Kæmpe vandt endnu
Saa skiøn en Seir, som Du ved Stiklestad.

(Alle knæle om Liget. Tæppet falder.)

Landet fundet og forsvundet.

Et nordisk Heltespil i 2 Handlinger.

(1845.)

Personerne.

Hler Ægir, Havets Gud, Prolog.

Biørn Asbrandson.
Thuride Snorresdatter.
Steen, Biørns Staldbroder.
Thorkild Eigilson.
En Svend.
Biørn hin Unge.
Halfdan Gamle.
Sigmund.
Flere Islændere.
Didrik, } Trælle.
Leif, }
En Flok Vilde.

Prolog.

Hler Ægir, i Harnisk af Sølvskiæl, med Koralkrone, Tangskiæg og Baadshage.

Hler Ægir seer I, gamle Nordens mægtige Gud;
Og Gud endnu; thi Guden findes ogsaa der,
Hvor sløvet Blik ham seer ei meer. Min Kongestol
Ei blot paa Hlesø reist jeg har, men trindtomkring,
Hvor Bølgen fraader i vilde Skum paa Kyst og Field.
Mig var det, som i fordums Tid Vikinger drev
Til alle Strande; som ad Rhinen, Seinens Flod
Dem hialp til herlige Seiervinding; mig det var,
Der drev til Island tappre Skares ædle Slægt,
Da Gorm og Harald, Erik, Nordens Riger tvang;
Mig var det, som paa svage Plankers møre Bræt, —
Veiviser var endnu ei Biergets Tryllenaal —
Drev Nordens Helte, henad skummende Bølgeryg,
Island at finde, Grønland med sit Straalefield.
Men ei til Iis blot, længer ned jeg viste dem,
At træffe mere sydligt Land, hvor Druen groer.
Og længe før Columbo vandt Opdagerroes,
Femhundred Aar forinden, lærte Nordens Mænd
Af Ægir Vei til Verdens endnu skiulte Deel.
I tykke Taager hyllet længst min Ære stod; —
Den Skiæbne deelte jeg med Thor, med Odin selv;
Dog — Jordens hellige Levekraft kan ei forgaae,
Og Tiden skiuler Sandhed kun en stakket Tid. —

Nu veed Heimskringla meer om gamle Nordens Færd;
Dets Guder blomstre frisst igien i Skialdeqvad,
Og vor Bedrift har Mimers Børn i Kilden læst.
Hvad Urdur saae, forkynder atter Varandi,
Og Skuld skal hævde søsterlig den gamle Ret.

Seer her et Billed af den Helte-Hyrdeslægt,
Der fandt det skiønne Viinland, som igien forsvandt.
Men ei forsvinde skal den Roes i Fremtids Bog,
Der vel tilkommer Fædrenes Opdagerfærd —
Og Freias Magt! Thi Hiulet driver Elskovs Diis
I mange Ting, og Hiulet ogsaa drev hun her.

Første Handling.

En Hal hos en rig Bonde paa Island.

Vindveslugerne i Baggrunden ere borttagne, saa man seer Havet.

Biørn Asbrandson. Thuride.

Biørn.

O kiære Hal! mit Øie seer dig glad igien.
Lidt mindre vistnok nu end før, da jeg som Dreng
Halvvoxen sad; da dobbelt stor du tyktes mig.
Da kiendte jeg saa lidt endnu til Verdens Kreds;
Men Fædrenes Bedrifter stod mig straalende.
Naar gamle Thiodolf forelæste Volaspa,
Greb jeg besiælet, med alt hærdet Drengehaand,
Høisædets Stolper; hvor, ved Knivens kunstige Snit,
Thors, Odins Billeder pryde Knappen; Stolperne,
Min Stammefader Ingolf kasted fra sit Skib,
At finde det ham af Guderne bestemte Land.
Her sad den store Vinterskare lyttende
Til gamle Sagn —

Thuride.

O, Biørn! det giør den tidt endnu.
Men ei blot Oldbedrifterne vi glædes ved,
Men Nutids. Island feirer gierne Glædesfest,
Hvergang tilbagevender tro, vidtfarne Søn.
Og længe vented vi Dig, Biørn! Navnkundig alt
Som Skiald og Helt, før Du forlod os. Lampen her

At tændes ved Midsommerstid behøves ei;
Men seent i Aftensvalingen forsamles vil
Den hele Bøigde, lyttende til dit Reisequad.

Biørn.

Ja Meget, visstnok, Eder jeg fortælle kan.
Vidførle har man kaldet mig; thi Brødrene
Paa Sikilei jeg giested; i Dublin jeg var,
I Bretland, Danmark, Norge.

Thuride.

Bytte rigeligt
Du vandt paa disse Tog. Hvad bærer der din Arm?
En Guldring?

Biørn.

Ja, Thuride! dette Tryllemalm,
Som frister Jordens Børn til Blodsudgydelser.
Før bar jeg to!

Thuride.

Har alt maaskee paa fremmed Kyst
En Brud den anden vundet?

Biørn.

Jeg er Brudgom ei,
Forlovet ei; dog blev ei derfor Hiertet frit!

Thuride.

Hvorledes misted Du da, Biørn! den anden Ring?

Biørn.

Jeg misted ei, jeg gav den bort.

Thuride.

Til hvem?

Biørn.

Det veed
Jeg ikke selv.

Thuride (leer).

Giæst Blinde! taler Gaader Du?

Biørn.

Let kan jeg løse Gaaden Dig med korte Sagn:
Paa Havet traf engang en mægtig Viking mig;

Mit ene Skib kun stod sig slet mod Vendens tre, —
Og vist han havde fanget mig og solgt som Træl,
Hvis pludselig til Hiælp mig ei, — ham sendte Thor! —
En Landsmand bid var kommen. Skibet kiendte jeg
Af Billedstavnen; Taagen ei forundte mig
At see min stolte Redningsmand, som søgte bort
At smutte fra sin Roes, sin Tak. Dog lyktes mig —
Jeg kaster godt — at værpe Ringen paa hans Dæk.
Han tog den op; — jeg saae hans Haand udstrakt med den;
Og Hovedet, med Hielm og stærke Lokkers Pragt,
Tilvinkte mig; saa svandt han.

Thuride.

Selsomt!

Biørn.

Slige Ting
Paa Eventyr os hænde tidt. Men, vene Mø!
Mig gaaer det Vøggur modsat, hos den danske Hrolf:
Den ene Arm sig skammer over gyldne Pragt,
Som broderligt den offrer med den anden ei; —
Den gavmild være vil som hin! —

Thuride.

Hvad mener Du?

Biørn.

Jeg mener, at jeg byde vil, Thuride, Dig,
Min Pleiesøster, kiær fra spæde Barndomstid,
En Gave; hvis Du Gaven ikke stolt forsmaaer.

Thuride.

Du har vel nok af slige Ringe?

Biørn.

Fleer end den;
Dog bød ei Biørn Thuride Ringen, var den ei
Hans bedste Smykke.

Thuride (kæmpende med sig selv).

Gode Biørn — jeg takker Dig! —
Vil ei med Afslag, Pleiebroder! krænke Dig.
Det være skal — min Brudepynt —

Biørn (forfærdet).

Din Brudepynt?

Thuride (angstelig forlegen).

Jeg bøier og udvider den, — den holde skal
Mit Hovedhaar om Issen. — Tak endnu engang!
Nu Davren jeg berede maa til Spisetid.

(Hun hilser ham venligt og skynder sig ud.)

Biørn

(stirrer længe taus efter hende).

Det var et Knald fra uformodet Tordensky,
Der sneg sig over Hov'det mig, som kulsort Grif
I lysblaa Luft, og traf — men ikke dræbte mig!
Og lamme skal den heller ei det trufne Bryst. —
„Min Brudepynt!" — Det Ord forandrer alle Ting! —
Naar sydlig Glæde giøgled og forlysted mig,
I Sikilei og Velskland, — stedse tænkte jeg:
Det var alt Andet hiemme, da paa Island Du
I Hallen hos Thuride sad; og bedre bli'er
Det først, naar Du hos hende sidder der igien. —
Naar jeg for Danerkongen sang, — han hædred mig,
Han gav mig disse Ringe, der igien forsvandt;
Naar høit i Hal han satte mig, — da tænkte jeg:
Det var alt Andet hiemme, da paa Island Du
I Hallen hos Thuride sad; og bedre bli'er
Det først, naar Du hos hende sidder der igien.
Naar Adelstein mig viste Vennesalighed,
Fordi min Hedningharpe klang til Christendom,
Hist i det Land, min Bedstefader brat forlod,
Fordi han stolt foragted Haralds Enevold; —
Sang jeg dog tidt om Aftnen, naar jeg ene stod:
Det var alt Andet hiemme, da paa Island Du
I Hallen hos Thuride sad; og bedre bli'er
Det først, naar Du hos hende sidder der igien!

Steen kommer.

Biørn.

Fostbroder, est Du der?

Steen.

Og, Biørn! det undrer Dig?
Forundres burde meer Du over, Steen ei var
Et Øieblik hvor Biørn er; han er dog dit Lam,
Det veed Du nok — og Du — Du est hans Klokkefaar.

Biørn.

Biørn er ei Faar! Og est Du Lam, da synded Du
Hart mod Naturen, naar som Ulv Du Lammet beed.

Steen.

Du est lidt vranten, skiøndt Du hykler Munterhed.

Biørn.

Jeg er ei Hykler!

Steen.

Nei; men Du est trættekiær.

Biørn (rækker ham Haand).

Tilgiv din Ven!

Steen.

Hvad fattes Vennen?

Biørn.

Ven — en Brud!

Steen.

For førstegang din Mund mig yttrer sligt et Savn.

Biørn.

Min Mund fortaug, hvad Hiertet daglig sladdred om.

Steen.

Saa lidt man stole kan paa Vens Fortrolighed!

Biørn.

Med ømme Længsler ei man plage skal sin Ven.
Og nu — nu vil jeg heller ikke kiede Dig,
Med langsomt at fortælle Dig, hvordan mit Haab
Om ung Thurides Elskov — før en Diamant —
Forsvandt idag som Dug for hendes Morgensol.
Nei, glæde Dig, Fostbroder! vil jeg tvertimod;
Thi nu har din, nu har min Attraa lige Meed.
Før hiem vi drog, Du foreslog mig, først at gaae
Paa Eventyr, Opdagerreiser. Skiønne Land,

Af Leif og Thorfin fundet alt — hvor Vinen groer —
Beboet alt, men forstyrret af den onde Qvind,
Af Freiadiis, — der som til Spot bar dette Navn —
Ulykken, troer jeg, kommer meest fra Qvinderne!

Steen.

Et spædt og nyfødt Barn er, Biørn! dit Qvindehad.
Thuride, tænkte jeg dog vist, var from og god.

Biørn.

Det tænkte jeg med; men man kan bedrage sig.

Steen.

Og hvormed har Thuride da bedraget Dig?
Gav hun sit Ord?

Biørn.

Nei, Steen! men hun mig gav sit Blik;
Og bedre taler Øiet Elskovs Sprog, end Ord.

Steen.

Utydeligt er Sproget! det ei nægtes kan.

Biørn.

Som alle Sprog, for Den, der ei har lært dem ret.

Steen.

Sprogmesterinde blev Dig da den Venes Blik?

Biørn.

Spøg ei! Jeg er til Spøg ei stemt; men ynder Du
Endnu din Ven, saa følg mig! — thi med Elskovs Tab,
Mig Venskabs vilde vorde vistnok altfor svart.

Steen.

Frygt ei for det!

Biørn.

Du følger mig?

Steen.

Til Fensal ei —
Usalig Elskov finder jo sit Gimle lukt;
Men — dersom det kan trøste Dig — til Jothunheim!

Biørn.

Du est en ærlig Ven, det veed jeg: Spøgen kun
Du vikler som et Bindsel om din Broders Saar.

Steen.

Hvo er Thurides Brudgom?

Biørn.

Det er ikke mig,
Det er mig nok; og mere fik den Ilende
Mig ikke sagt. Gaa, Steen! og giv Befaling til,
At Skibet ikke lændses, men at tvertimod
Alt klart er inden Borde til en Atterfart.
Vi reise bort endnu i Aften.

Steen.

Alt saa snart?

Biørn.

Jeg vil ei holde Faklen til den Bryllupsfærd.
En ordknap Afskeed tager med Thuride jeg.
Der kommer hun tilbage!

Steen.

Vel, din Villie skee!

(Gaaer.)

Thuride kommer.

Biørn (gaaer hende rask imøde).

Vel, at jeg træffer ene Dig engang endnu.
Og hvad jeg har at sige Dig, er hurtig sagt!
Dog ønsker jeg — til Svaghedens Bekiendelse —
Fleer Vidner ei end Dig; — og, sindrigt eftertænkt,
Est Du maaskee alt Een for mange.

Thuride.

Du est vred;
Nys var Du mild; hvad har saa hurtig omskabt Dig?

Biørn.

En Troldmand! Loke, tænker jeg, der blev saa glad,
Dengang skiøn Freia laante ham sin Falkeham.

Thuride.

Jeg ei begriber —

Biørn.

Du begriber Alting let,
Og det, hvorom Du spørger mig, det veed Du alt.

Af Leif og Thorfin fundet alt — hvor Vinen groer —
Beboet alt, men forstyrret af den onde Qvind,
Af Freiadiis, — der som til Spot bar dette Navn —
Ulykken, troer jeg, kommer meest fra Qvinderne!

Steen.

Et spædt og nyfødt Barn er, Biørn! dit Qvindehad.
Thuride, tænkte jeg dog vist, var from og god.

Biørn.

Det tænkte jeg med; men man kan bedrage sig.

Steen.

Og hvormed har Thuride da bedraget Dig?
Gav hun sit Ord?

Biørn.

Nei, Steen! men hun mig gav sit Blik;
Og bedre taler Øiet Elskovs Sprog, end Ord.

Steen.

Utydeligt er Sproget! det ei nægtes kan.

Biørn.

Som alle Sprog, for Den, der ei har lært dem ret.

Steen.

Sprogmesterinde blev Dig da den Venes Blik?

Biørn.

Spøg ei! Jeg er til Spøg ei stemt; men ynder Du
Endnu din Ven, saa følg mig! — thi med Elskovs Tab,
Mig Venskabs vilde vorde vistnok altfor svart.

Steen.

Frygt ei for det!

Biørn.

Du følger mig?

Steen.

Til Fensal ei —
Usalig Elskov finder jo sit Gimle lukt;
Men — dersom det kan trøste Dig — til Jothunheim!

Biørn.

Du est en ærlig Ven, det veed jeg: Spøgen kun
Du vikler som et Bindsel om din Broders Saar.

Steen.

Hvo er Thurides Brudgom?

Biørn.

Det er ikke mig,
Det er mig nok; og mere fik den Ilende
Mig ikke sagt. Gaa, Steen! og giv Befaling til,
At Skibet ikke lændses, men at tvertimod
Alt klart er inden Borde til en Atterfart.
Vi reise bort endnu i Aften.

Steen.

Alt saa snart?

Biørn.

Jeg vil ei holde Faklen til den Bryllupsfærd.
En ordknap Afsked tager med Thuride jeg.
Der kommer hun tilbage!

Steen.

Vel, din Villie skee!

(Gaaer.)

Thuride kommer.

Biørn (gaaer hende rask imøde).

Vel, at jeg træffer ene Dig engang endnu.
Og hvad jeg har at sige Dig, er hurtig sagt!
Dog ønsker jeg — til Svaghedens Bekiendelse —
Fleer Vidner ei end Dig; — og, sindrigt eftertænkt,
Est Du maaskee alt Een for mange.

Thuride.

Du est vred;
Nys var Du mild; hvad har saa hurtig omskabt Dig?

Biørn.

En Troldmand! Loke, tænker jeg, der blev saa glad,
Dengang skiøn Freia laante ham sin Falkeham.

Thuride.

Jeg ei begriber —

Biørn.

Du begriber Alting let,
Og det, hvorom Du spørger mig, det veed Du alt.

Min Svaghed har Du længe kiendt; — jeg kiender den
Først nu. Hvis Overraskelsen lidt ærgrer mig,
Er det et Under?

Thuride.

Biørn!

Biørn.

Du veed, jeg elskte Dig!
Jeg sagde Dig det ei, og deraf vidste Du
Det allerbedst. Mit Blik har talt! Dit Øie løi —
Tilgiv, Thuride! Venlige! Jeg misforstod
Dit Øie, som saa kiærligt seer — paa alle Folk!

Thuride.

Du mig fornærmer!

Biørn.

Ved mit Sværd, det vil jeg ei.
Tilgiv min Svaghed! Ophav til min Svaghed Du!
Og blot mig ei for Andre!

Thuride.

Biørn, miskiend mig ei!

Biørn.

Nei, nei, Thuride! Biørn skal ei miskiende Dig.
See, taabelig er Skialden, som indbilder sig,
At finde sine Drømmes skiønne Billeder
I Virkeligheds ynkelige, magre Land;
Hvor Vredens Biergild, Egennyttens Vinteriis,
Som her paa Øen, kue Livet verlende.
Hvad er en Mø? Hvad er en Datter? — Freias Barn?
Nei — Freia selv er kun et luftigt Drømmetant!
Men Datteren — en Deel kun af sin Faders Bo,
Som sælges, tuskes som hans Faar, ved Giftermaal.
Hvem har din Fader solgt Dig til?

Thuride.

Krænk i hans Grav
Min Fader ei — min Moder ei! Hun lærte mig
Med egen Vandel lydigkiærlig Datterpligt;

Og villig skiænkte jeg min Haand den Mand, min Fa'er
Bestemte mig.

Biørn.

Dit Hierte?

Thuride.

Det forlangtes ei.

Biørn.

Og Ingen fik det? Ei din Brudgom?

Thuride.

Beilet har
Han ved min Fader; — ved min Fader fik han Ja.

Biørn.

Thor være priset! Altsaa Du ei elsker ham?

Thuride.

Men Troskab har jeg lovet ham — og er ham tro.

Biørn.

Saalænge som han lever; det ei dadles kan.
Hvad hedder han? Har han et Navn?

Thuride.

Et lidet ei!
Den tappre Thorkild Eigilson; paa Viking nu.
Vi vente ham hver Dag igien.

Biørn.

Det glæder mig.
Jeg strax skal hilse paa ham. — Hør Thuride nu,
Hvad ærligt og hvad ligefrem jeg tilstaaer Dig!
Jeg ærgred mig, fordi jeg troede — taabelig —
At jeg dit Blik, din Hu saa længe misforstod.
At sukke for en Mø, der aldrig loved mig,
Var Daaredaad, og skammeligt for Ingolfs Æt.
Men nu forstaaer jeg Dig først ret: Du elskte dog;
Men Skialden, der i Sværmeri drak Freias Luft
Som bedste Mundgodt, fandt sin Ild for himmelsk reen,
Til at den skulde brænde fra en jordisk Spaan;
Jeg gik, og efterlod Dig ei Forpligtelser;
Og hvad der i mit tause Hierte sig tildrog,

Det skiulte jeg; og da din Fader vilde det,
Du rakte fremmed Ungersvend din Liliehaand;
Den Haand, som Skialden ikke greb til rette Tid.
Er det ei saa?

Thuride.

Saa er det!

Biørn (tager hendes Haand).

Nu jeg griber den!

Thuride.

Hvad vil Du?

Biørn.

See, din drømte Ligegyldighed
Forjog mig nys; og brat jeg gav Befaling til
At Skibet, som i nære Fiord jeg efterlod,
Skal atter klares; klart var dengang Sindet ei;
Men nu er Sindet klart og god min Ankergrund:
Jeg bliver! Alting gaaer den gamle, lystige Gang!
Med dette Sværd jeg møder Thorkild Eigilson,
Og han er Mand til tappert at forsvare sig.
Saa rulle Dødens Tærninger i Hierneskal
For Den, som falder; Freias Roser — endnu meer:
Thurides Roser — skiænkes Den, som vandt. — Farvel!
Farvel saalænge, Brud! Jeg kalder Dig min Brud;
Det est Du dog i Hiertet, enten saa paa Jord
Jeg Haand Dig rækker, eller hist i Freias Sal.

(Gaaer.)

Thuride.

Hvor kan dog Skialden skue dybt i Hiertet ind!
O Lykke! som saa let, hvis Du det vilde selv,
Lyksaliggiøre kunde Jordens Skabninger —
Hvi dog forvandles Du saa tidt til Skiæbnetrold?

(Gaaer.)

Thorkild Eigilson lister sig sagte ind.

Det lykkes mig; jeg smutted ind umærkeligt.

Biørn følger ham.

En fremmed Mand sig sniger ind ad Husets Dør?

Thorkild.

Hvad seer jeg der? Biørn Asbrandson! Velkommen hiem!

Biørn (forundret).

Ha — vel mødt, Thorkild Eigilson, fra Ledingstog.
Tilgiv, jeg strax ei kiendte Dig! Jeg veed det nok,
Du kom som Brudgom; Du est hiemme, Værten her.
Men — tilgiv mig den Lignelse — hvi sniger Du,
Som Tyven, Dig forsigtig ind ad Husets Dør?

Thorkild.

Det har sin Aarsag, Biørn! Du ei maa røbe mig!
Jeg overraske vil min Brud.

Biørn,

Thuride?

Thorkild.

Ja!

Biørn.

Og frygter Du da ikke for, hun døer af Skræk?

Thorkild.

Det har vel ingen Nød; endskiøndt jeg vel har hørt,
At stundom ogsaa Glæden kan slaae Folk ihiel.

Biørn.

Glad vil hun sikkert vorde.

Thorkild.

Ja, det haaber jeg;
Thi dobbelt rig tilbagevender Thorkild, Biørn!
Og Rigdom dog, næst Tapperhed og Sundhed, er
Vor bedste Velstand.

Biørn.

Skiønheden forglemte Du.

Thorkild.

Skiønhed er Biting.

Biørn.

Denne Biting elsker Du
Dog i Thuride?

Thorkild.

Var hun ei ætstor af Byrd,

Og eied hun ei Gaarden, rig paa Mark og Fæ —
Saa var vel Thorkild gaaet hendes Huus forbi,
Og havde bankt som Beiler paa en anden Dør.

Biørn.

Det egentlig var Fæet da Du beiled til! —
Men siig mig, Rige! hvordan blev Du rigere?
Var Du i Viinland? hented Du Klenodier der,
Fra mere frugtbar, solbarsydlig Blomsteregn?

Thorkild.

Jo, Viin og Blomster! det var vel slig Reise værd.
Jeg foretrækker Øl og Mundgodt langt for Viin;
Det er en altfor langsom Fart til Rusen, Biørn!
Med Øl og Miød did seiler jeg for fulde Seil.

Biørn.

Hvorhen drev da Fornuften Dig?

Thorkild.

Til nordligt Hav.
Fra Skrællinger jeg tog en Mængde Rensdyrskind.
En Fiende jeg paa Havet traf, som var mig værd.

Biørn.

Bestedne Thorkild, nævn hans Navn!

Thorkild.

En Kæmpehval,
Som fra mit Skib, — ei nær saa stort som Dyret selv, —
Jeg lykkeligt og dybt dog med Harpunen traf.

Biørn.

Og nu Du kommer, tranberiget, hiem til Dit,
At holde Bryllup. Freia! hvilken Lampepragt. —
I Hallen jeg i Aanden seer Tranlamperne
Til Festen blusse.

Thorkild.

Dersom Du vil dandse med,
Da est Du indbudt!

Biørn.

Dandse med Dig? Ganske vist,
Det vil jeg, Thorkild Eigilson! en Vaabendands.

Thorkild.

Tal tydeligt! Jeg ei forstaaer dit Skialdesprog.

Biørn.

Saalidt som Viin og Blomster og som Skiønheds Magt.
Vel, Thorkild Eigilson! jeg taler tydeligt:
Jeg elskte, før jeg reiste bort paa Vikingstog,
En Mø; — jeg veed det, Kiærlighed foragter Du,
Som Skialdeqvad, som Skiønhed, Viin og Blomsterne. —

Thorkild.

Enhver kan være god for sig. Du est en Helt;
Mig nok. Dit Snurrepiberi behold for Dig!

Biørn.

Godt nok! men Noget af mit Snurrepiberi
Vil Du beholde.

Thorkild.

Jeg?

Biørn.

Mit Hiertes Halvedeel.

Thorkild.

Nu taler Du igien forblommede Skialdesprog.

Biørn.

Thuride, Snorres Datter! Det var tydeligt.

Thorkild.

Min Brud?

Biørn.

Min var hun, hvis jeg havde friet, som Du,
Til rette Tid; — men — hvad Du har med Viisdom sagt:
Nødvendige Velstand kræves — og den mangled mig.
Nu har jeg ogsaa Velstand, men — Du har min Mø!

Thorkild.

Og altsaa —

Biørn.

Thorkild, maa Du tage Livet med;
Thi mens jeg lever, ægter ei den Vene Du.

Thorkild.

Det i mit Bryllup giør ei lang Opsættelse.

Biørn.

Du altsaa tager gierne mod Udfordringen?

Thorkild.

Ja det forstaaer sig. Du est jo en tapper Mand;
Hvor kunde jeg forsmaae din Kamp og nægte Dig
Den Billighed?

Biørn.

Du seer det, jeg er nødt dertil;
Thi med det Gode Bruden vist afstaaer Du ei.

Thorkild.

Nei, deri har Du ganske Ret!

Biørn.

En Holmgang er
Nødvendig altsaa.

Thorkild.

Hvorfor Holmgang? Paa vor Øe
Er Kroge nok, hvor Ingen os forstyrre kan.
Jeg gaaer kun bort et Øieblik og henter først
En Gave, som jeg skienke vil min Fæstemø.

Biørn.

Til Afsked!

Thorkild.

For et Øieblik!

Biørn.

Det længste Liv
Er ikke meer.

Thorkild.

Hver haaber Lykken.

Biørn.

Uden det
Ei Modet trives.

Thorkild.

Ganske vist!

Biørn.

Jeg skynder mig
Paa Skibet ud, at give mine Folk Besked,

For strax igien at møde Dig. Ræk mig din Haand!
Ei hader jeg den Mand, som Skiæbnens Lune vil
At jeg idag paa Liv og Død skal kæmpe med.
Du hader heller ikke mig?

Thorkild.

Nei, fri mig Thor!
Man gierne gode Venner være kan, fordi
Man brækker Halsen paa hinanden. Lad os gaae!
Vi følges end i dette Liv et Stykke Vei.
Vel, at Thuride var ei her i Hallen strax;
Samtalen havde neppe hun saa rolig hørt.

(De gaae ud af Huusdøren.)

Thuride kommer tankefuld, med Armbaandet i Haand, ind ad den indre Dør.

Alt fra jeg var en liden Mø —
Han hialp mig Blomster sanke —
Paa denne fierne Nordens Øe
Var Biørn min stadige Tanke!

Dengang han drog paa Viking ud,
Paa Skibets farlige Planke,
Jeg bad for ham, skiøndt ei hans Brud;
Han var min stadige Tanke.

Da bort min Fader gav min Haand, —
Jeg frygted Sværdene blanke; —
Thorkild fik Løftet; — men Du, min Aand!
Biørn var din stadige Tanke.

Dog nu en Tvekamp forestaaer,
Og høit maa Hiertet banke;
Men — Hvo der ogsaa Seier faaer —
Biørn bli'er min stadige Tanke!

Og er imod mig alle Ting,
Og skal jeg ene vanke,
Jeg eier dog med den gyldne Ring
Min kiære, stadige Tanke.

Jeg giemmer den her i dette Skrin, —
Maaskee min Glædes Skranke!
Jeg lægger dig ved min Liigsærks Liin,
Min kiære, stadige Tanke!

(Hun giemmer Armbaandet i sin Kiste.)

Thorkild Eigilson kommer.

Hil, Sæl, Thuride! her er Thorkild Eigilson,
Din Fæstemand, som hilser Dig med Venlighed.
Imorgen alt vi Brudefolk til Lunden gaae.
Jeg har besørget vel mit Huus, og lover Dig,
At ingen Hustru boe skal i en bedre Gaard;
Og Alting skal jeg kiøbe, hvad Du peger paa;
Thi rig jeg er. Thuride Du, Du est mig kiær;
Skiøndt — sværme giør jeg ikke for Dig; — kiender ei
Den Elskovsruus, der dunster bort om et Par Aar. —
Jeg truffen har en Ungersvend, som elsker Dig!
Han faaer Dig ikke; haabe tør jeg ogsaa vel,
Du deler ei hans Sværmeri?

Thuride.

Jeg lovet har
Min Fader, jeg vil ægte Dig. Paa Sotteseng
Han lod mig igientage Løftet; — Løftet, som
Ei Igientagelser trængte til, — Du fik det alt;
Og Løftet er mig helligt!

Thorkild.

Nu — det er mig nok.
Biørn er en Skiald, en fager Svend, din Ungdomsven,
Naturligt, at Du ynder ham. Min Nidkiærhed
Han vækker ei. — Du seer idag ham sidstegang;
Imorgen staaer vort Bryllup!

Thuride.

Est Du alt saa vis
Paa Seiren?

Thorkild.

Ja! — Men før jeg gik til denne Kamp,
Jeg maatte sige Dig Goddag og skiænke Dig
Endnu en Fæstensgave.

(Stryger sit Ærme op og tager en Ring af Armen.)

Denne gyldne Ring,
Tag den, Thuride! det er reent og ægte Guld.

Thuride (forundret).

Hvad seer jeg?

Thorkild.

Hvad Du sikkert aldrig saae tilforn.
Thi god, som Guldet, vistnok er den sieldne Kunst,
Hvormed den snilde Vaabensmed har hamret den.

Thuride.

Ha, Thorkild! hvordan fik Du den?

Thorkild.

Den er ei Rov,
Som Meget af min Eiendom; den skiænktes mig
Paa Havet af en Vikingsmand, — saavidt jeg troer —
En Landsmand, som tre Vender snedigt overfaldt,
Og entre vilde. — Jeg forjog dem; — det var let!
Han vilde takke; Takken kom mig ei tilpas, —
Det kieder mig, at høre Roes for ringe Ting;
Men hindre kunde jeg dog ei, at Manden smed
Mig denne Ring paa Dækket, som vi skiltes ad.

Thuride.

Ha — denne Guldring!

Thorkild.

Ganske vist en sielden Skat!

(Afsides)

Det glæder mig, hun har dog Sands for Guldets Værd!
Derpaa kan Mere bygges; næsten frygted jeg,
Hun var befængt af Pleiebroderens Barnesind.

(Biørn aabner Huusdøren, men træder tilbage, da han seer Thorkild.)

Thorkild (falder paa ham).

Kom Du kun, Biørn! og sig din Søster et Farvel.
Du skilles fra Thuride nu paa længere Tid;
Et Øieblik jeg gierne viger Pladsen Dig.

(Han gaaer ind i Sidekammeret.)

Biørn kommer.

Hovmodige! Det hører med til smaaligt Sind,
At prale med den Smule Styrke, Kroppen har.

Thuride.

Ei Sindet er saa smaaligt, som din Vrede troer.

Biørn.

Thuride! Du har hurtig lært at agte ham.

Thuride.

Du selv vil agte Thorkild, naar Du kiender ham.

Biørn.

Jeg gaaer at kiende ham; han skal ogsaa kiende mig.
Fornøi blot min Nysgienhed og viis mig først
Det Smykke, som han skiænkte Dig og vandt Dig med!

Thuride.

Jeg vover ei at vise Dig det Smykke, Biørn!

Biørn.

O Du, som vover Meget, vov kun dette med!

Thuride.

Jeg frygter for, det Tryllemalm nedslaaer dit Mod.

Biørn.

Glæd Dig, ifald maaskee det ogsaa dræber mig.

Thuride.

Saa see da denne Guldring, Biørn, og døm saa selv!

Biørn.

Jeg Thorkilds Gave vilde see, min egen ei.

Thuride.

Jeg viser Dig, hvad Du af mig har selv forlangt.

Biørn.

Jeg gav Dig Ringen.

Thuride.

Mage til den gav Du mig, —

(Tager den anden af Kisten.)

Og — her er begge!

Biørn.

Asathor! — Din Fæstemand —

Thuride.

Den Landsmand er, som frelste Dig fra Vendens Vold.

(De staae Begge tause og stirre paa hinanden.)

Biørn.

Min Redningsmand! — O Freia! Thorkild Eigilson! —
Og veed han det?

Thuride.

Han veed det ei; thi Taagen har
Ham hindret i at kiende dine Ansigtstræk.

Biørn.

Thuride! Taagen falder — og jeg kiender ham!

Thuride.

O vee mig Arme! Biørn, nu har jeg dræbt dit Mod;
Han fælder Dig! Men hvis maaskee Du fælder ham,
Vort Fremtids-Held er bygt paa Utaknemlighed.

Biørn.

Ei løses denne Knude let af Qvindehaand;
Men overskiæres skal den ei af Mande-Sværd;
Jeg løser Knuden dog! Du har ei dræbt mit Mod,
Nei, tvertimod, Du styrked og fordobbled det!
Thi Mod nok har jeg, til — at flye fra denne Kamp!

Thuride.

Du —

Biørn.

Viger Thorkild Pladsen. — Skiønne Lykke! Du
Kom og forsvandt; men lever i Erindringen.
Farvel, Thuride! Glem ei Biørn! Din Broder gaaer
Paa Eventyr, at finde Viinland. Druknet har
I Vinens Bæger mangen Mand sin Kiærlighed:
Min drukner ei, og Viin erstatter Elskov slet;

Men Landet vil jeg finde dog, til Held og Gavn
For Fremtidsslægter. Hils din Brudgom! Thorkild vil
Ei kummerligt miskiende mig, det veed jeg vist.
Og lykkeligt Du ogsaa leve kan med ham:
En ædel Funke slog jeg af hans Flintesteen,
Og den skal tænde huuslig Arnes Glædesild. —
Farvel, mit kiære Fædreland, med Iis og Storm!
Jeg bytter Dig med sydligt Løv og Blomsterpragt.
Farvel, min Ungdoms Heltedaab og Tapperhed!
Jeg dyrke vil i Eensomhed, som Landmand hist,
I stille Ro, den Jord, jeg skal begraves i.
Farvel, Thuride! Rose Du i Vintersnee.
Ei Sydens Rosenknupper hist opveie Dig.
Og nu afsted! thi Ordet er dog altfor svagt
Til Talsmand for Bevægelsen i dette Bryst!

(Gaaer.)

Thorkild Eigilson træder ind ad den anden Dør.

Thorkild.

Alt borte?

Thuride.

Ja, for evig. Aldrig seer jeg meer
Min Pleiebroder Biørn! Du seer ham aldrig meer.

Thorkild.

Til Enekampen seer jeg ham for sidstegang.

Thuride.

Han flyer en Kamp med Thorkild, han undviger Dig.

Thorkild.

Selv har med stolt og haanligt Ord han æsket mig.

Thuride.

Det ham fortryder hierteligt. Han seiler bort
Og overlader Seir og Brud Dig, uden Strid.

Thorkild.

Fortæl om Biørn mig hver en mulig Daarlighed!
Jeg troer Dig, men kun ei, at han er nidingsfeig.

Thuride.

Nei, nei! Det var af Tapperhed han flyede Dig.

Thorkild.

Af ham Du lærte gaadefulde Skialdesprog.

Thuride (viser ham en af Ringene).

See denne Ring!

Thorkild.

Jeg kiender den, jeg gav Dig den.

Thuride (viser ham ogsaa den anden).

Nei, denne, Thorkild! gav Du mig; den anden gav
Biørn Asbrandson sin Søster, da de skiltes ad.

Thorkild (forundret).

To lige Ringe, hver af drevet, ægte Guld!

Thuride.

Dem bar han begge, da din Høimod frelste ham.

Thorkild.

Ham var det, som paa Dækket kasted Ringen hen?

Thuride.

Han sigter godt! Først traf Du hans Taknemlighed,
Og nu med Stordaad atter, Thorkild! traf han din.

Thorkild.

Jeg tilstaaer Dig, det giorde han. Jeg bryder mig
Kun lidt om Skialdskab, men jeg agter Mandedaad.

Thuride.

Og mandig her var Mandens Flugt.

Thorkild.

Det nægtes ei!

En Svend kommer med et Skiold.

Biørn Asbrandson, som drager bort til fremmed Land,
Og seiler med sin Snekke Huset tæt forbi,
Skrev disse Runer, Thorkild! paa dit eget Skiold,
I Vaabenhuset, før han steg paa Skibet ud.
Han ønsker at Thuride — Du vil læse dem,
Og vinke ved Bortseilingen ham et Farvel!

(Giver Thorkild Skioldet og gaaer.)

Thorkild (rækker Thuride Skioldet).

Læs Du! Du kiender Runer bedst; læs Du hans Qvad!

Thuride (læser).

Biørn, Thurides Broder,
Bort nu drager;
Held han ønsker Huset,
Hustruhallen!
Thorkild, din Thuride
Tag til Qvinde!
Freia Skialden følger,
Farten leder!

(I det samme kommer Skibet for den aabne Svale i Baggrunden. Biørn staaer i Stavnen med sine Staldbrødre og synger Qvadet ved sin Harpe. Thuride græder, tørrer sine Øine og vinker med Tørklædet, Thorkild med Haanden. Skibet forsvinder.)

Thorkild.

Kom! Lad os see ham seile bort!

Thuride.

Ja, lad os det!

(Thorkild gaaer.)

Thuride

(stirrer paa Ringen og siger idet hun kysser den):

Min kiære, stadige Tanke!

(Hun følger Thorkild.)

Anden Handling.

En skiøn Kyst ved Havet,

omringet af fremmede Løvtræer og Buske. Man seer et Skib ligge for Anker og en Baad ved Stranden. En stor Kampesteen midt paa Skuepladsen.

Biørn hin Unge, Halfdan Gamle, Sigmund og flere bevæbnede **nordiske Helte.**

Biørn.

Ha, faste Land! Dig skiønner først ret Manden paa,
Naar længe skilt fra Kyst og Træ han kastet er
I Storm omkring paa Skibets altfor tynde Bræt.
Fastland blev skabt for Askurs Børn, men salten Hav
For Fiske, Marsvin, Hvaler, Orme, Troldeslægt!
Vel godt er Modet, ærlig er den Mandbomskraft,
Som tvinger Vind, med stramme Reb og stærken Roer;
Men brøler i Vildskab Asathor fra Tordenvogn,
Og gnistre Bukkenes Øine Dødens svovlblaa Lyn, —
Staaer Ran, af graadige Haier fulgt, paa Bølgetop,
Og seer, som halvforraadnet Lig, paa Skipperen, —
Da synker Armen med det alt nedslagne Mod;
Thi hvad er stærkest Kæmpe mod Naturens Kraft?

Halfdan.

Sandt nok, Du ligger mere trygt i Moders Seng!
Blaabolstrene, med Duun udstopt, kan hviles i
Med større Mag. Blaabølgen er vel ogsaa bløb,
Men altfor dybt man synker i den; Lagnerne,
Skiøndt visstnok hvide, blev ei ret uddampede,
Og farlige for Helbreden.

Biørn.

Du spotter mig?

Halfdan.

Nei, Biørn hin Unge! Du har teet Dig som en Mand
I Farens Stund; jeg saae kun faa Begyndere,
Der førstegang har havt og viist et Mod, som Du;
Men, Biørn! det var dog førstegang; og derfor Du
Nu kagler over Ægget, som dit Mod har lagt.
Med Tiden vil Du vænnes til slig Bølgedands,
Og glemme Dandsen strax, naar den er overstaa't. —

Sigmund.

Hvor er vi nu?

Biørn.

Her er saa deiligt overalt,
Saa frodig Vært af Busk og Træer og Blomsterpragt;
Maaskee vi er paa Viinland.

Sigmund.

Gid vi først kun var
Paa Vandland; thi jeg lider fast af Febertørst.
Det er en Feil ved Havet, dog saa rigt paa Vand,
At ei den mindste Draabe der er drikkelig.

Halfdan.

Nei, see mig til det Ungnæbs Utaalmodighed!
Han kan ei tørste; drikke kan han heller ei,
Naar det til Stykket kommer. Giv Du Tid, min Dreng!
Jeg drak ei mere seent end Du, og Tørsten skal
Mig dog ei kue.

Sigmund.

Hvo har lært Dig denne Kunst?

Halfdan.

Kamelerne! Jeg var i Blaaland, veed Du nok;
Der lærte mig Kamelerne den vise Skik,
At drikke dygtigt, hvergang Drikken bydes mig,
Og tørste siden med en taus Beskedenhed.

Sigmund.

Jeg din beskedne Taushed dog ei rose kan.

Halfdan.

Og — heldigviis — jeg agter ikke stort din Roes.

Biørn.

Fred! Fred! Staldbrødre, vogter Eder, hyppe Kiv
Letsindigt ei paa fremmed Kyst, hvor al vor Kraft
Bestaaer i trofast, broderlig Sambrægtighed.

Sigmund.

Vi spøge. Halfdan øver blot sin Vittighed.

Halfdan.

Bevæger, mener Du maaskee, det gamle Hors,
At ei det blive skal for stivt i Benene?

Sigmund.

Hans Spot er af godmodig Slags; han hugger knap,
Før strax han lægger Honning selv og Lærred paa.

Biørn.

Jeg haaber, at de tvende Trælle, jeg har sendt
At finde Kilder, bringe snart os Glædesbud.
Der Dibrik er, min tydske Svend! Hvad slæber han?
En Stang paa Skuldren fuld af svulmende røde Bær.

Dibrik kommer.

Ha, glæd Dig, Herre! Viinland fandt Du vist igien!
Thi her er Vinens ægte Kilder.

Biørn.

Virkelig?

Dibrik.

Jeg kiender dem fra Rhinen, fra min Fødestavn.
Saa sandt jeg lever, skiønne Druer. Rigeligt
De vore hist i Mængde paa Biergskraaningen.
O, de vil vederqvæge! Jeg — skiøndt tørstig selv,
End intet Bær har stukket i min Mund; nei, Dig,
Kun Dig tilkommer Æren først at smage dem.
Du rusted Skib og Mandskab ud til dette Tog,
Og derfor Dig tilkommer første Nydelse!

Biørn.

Saa troer Du, de er sunde?

Dibrik.

Det er ægte Viin,

Det døer jeg paa.

Biørn (smager et Bær).

Men suur og vist udrikkelig.

Usriseligt er Bærret.

Dibrik (smager).

Ak, desværre, ja!

(Alle smage Bærrene og kaste dem bort.)

Sigmund.

En herlig Viin at giøre lange Reiser for!

Halfdan
(som ogsaa har smagt et).

Dog er det Viin! Jeg kiender den, Dibrik har Ret.
Men — uopdragen! Alting kræver Ave jo
Itide; Pleie; Hesten vil tilrides først;
Selv Mennesket maa gaae i Moders Ledebaand.
Et stakkels Bær sig giver ei sin Sødme selv;
Natur først vorder god Natur ved Kunstens Hiælp!

Biørn.

Der, Halfdan! kommer, uden Kunsthiælp, god Natur.
Thi, hvis ei Synet skuffer mig og Haabet ei,
Hidiler Leif, vor norske Træl, med bedre Drik,
Hvorfor vi takke blot Naturen.

Leif bringer Krukker med Vand.

Biørn
(smager og raaber fornøiet):

Kildevand!

(Alle drikke.)

Sigmund.

Hvad lyder hist? En Larm af Piber, Trommeskrald.
En Hoben Skrællinger hist paa Vigens anden Kyst
Sig hurtigt nærmer.

Biørn.

De har altsaa hiemme her.

Sigmund.

Bevæbnede!

Biørn.

Paa deres Viis! som Myggene
Med svage Braadde; hvis de træffe godt med dem,
Saa rammes vore Skiolde, som er stærkere.
Hvormange komme?

Sigmund.

Tredive Stykker!

Biørn.

Vi er Ni;
Saa vove de vel neppe Striden med os her.

Halfdan.

Ei kiende de maaskee vor store Tapperhed;
Thi hører Du, der skriges Angreb, Buen spændt!

(De Vilde nærme sig nøgne, med Belter om Livet, kobberfarvede, med lange Haar, men skiæggeløse; under en vild Musik dandse de en Krigsdands i Baggrunden, mellem Stranden og Nordboerne.)

Biørn.

Ret lystige lade disse nøgne Skrællinger.
De dandse; det betyder Fred, og Fiendskab ei.

Halfdan.

Siig ikke det! De frygte deres Feighed selv,
Og hidse sig til Mod med vilde Fagters Dands.
Afskaaret har de Veien os til Skibet alt.

Biørn.

Bedækker Jer med Skioldene!

(Det skeer i det Øieblik de Vilde afskyde deres Pile, som træffe Skioldene.)

Nu ind paa dem
Med Sværdene! før de faae Tid til friske Skud.

(De forfølge Skrællingerne med dragne Sværd og dræbe Nogle.)

Biørn

(kommer leende tilbage med de Andre og stikker sit Sværd i Balgen).

Let var den Seir!

Halfdan.

Du leer alt, Biørn? Letsindige!
Jeg nylig lo; men Skrællingebedrifter her
Giør mig alvorlig.

Biørn.

Frygter Du for Myg?

Halfdan.

Ja, Biørn!

Nu deler jeg den Rædsel, som Du følte nys
For Havet, — der af lutter Draaber blot bestaaer,
Men ødelæggende Livet dog ved Mængden bli'er.

Biørn.

Du troer —

Halfdan.

At denne liden Hob en Speiderflok
Kun var, forsigtig udsendt af den større Hær.

Biørn.

Hvad er det mere? Skal vi miste Livet — ha,
Saa er det Arbeid overstaaet. I Heltefærd
Man Alt kan vente; Spilleren maa ikke troe,
Han vinder stedse, han være maa beredt paa Tab.

Halfdan.

Det tykkes fast, som skiftet havde vi Natur,
Som Du nu var den Dristige, men Halfdan frag;
O, troe ei dette Selvbedrag, det er ei saa!
Men gammel og erfaren, eftertænksom, jeg
Seer klart Alt, hvad i Ungdomsruus Du overseer.

Biørn.

Hvad seer Du? Døden?

Halfdan.

Døden ikke frygter jeg,
Ifald den kunde vorde mig en ærlig Død.

Biørn.

At falde for Naturens Kraft, er Skiændsel ei.
Skiøndt disse Vildmænd agtes ei som Helte kan,
En værdig Fiende bli'er dog deres Mængde mig.
Var Skibbrud vel paa Dybet, Halfdan, skammelig?

Halfdan.

Men dersom Haierne slugte Dig?

Biørn.

Saa fulgte de
Naturens Krav, og ærlig blev dog Døden mig.

Halfdan.

Men dersom Mennesker aad Dig op, sig, unge Biørn!
Fandt ogsaa Du det blodige Maaltid hæderligt?

Biørn.

Halfdan — Du isner Blodet mig.

Halfdan.

Det vil Du ei?
Du vil ei steges, som et velnært Gimmerlam,
Og roses af din Æder som en lækker Brad?
Og dog er det Naturens Drift. Nu fik jeg Ret:
Natur først vorder god Natur ved Kunstens Hiælp!

(En vild Musik lyder atter noget borte.)

Biørn (drager sit Sværd).

I Brødre, fatter Mod, og følger Høvdingen!
Af Mennesker fortæres — nei, det vil vi ei.
Naturen gyser for sin egen Rasenhed,
Og vender blegen Ansigt bort fra blodige Daad.
I store Sværm hidile de; Umulighed
For liden Flok med Seier at bekæmpe dem;
Men slaae sig giennem disse Vildmænds nøgne Sværm,
Til Stranden hist, og derfra springe kiækt i Sø,
Det kan vi. Muligt svømme vi til Skibet ud,
Og seile bort; men hvis vi end ei naae saa langt,
Os Haierne medlidende fortære vil,
Og skaane vilde Mennesker for Skiændselsdaad.

(Vild Musik. Der kommer igien en med Koller angribende Skare Vilde, som bliver tilbagedreven. Islænderne forfølge dem ud af Skuepladsen, men komme kort efter tilbage, forfulgt af en stor Mængde, som griber dem og hæve Kollerne, for at ihielslaae dem. I samme Øieblik hører man den stærke Lyd af et Krumhorn. De Vilde standse og skue op til Nabohøien, hvor man seer en Mand i Skindkiortel, med bart Hoved, hvide Haar og langt hvidt Skiæg. Han blæser igien i Hornet og giør en Bevægelse med Haanden, der viser de Vilde bort. Disse slippe deres Fanger, lægge Hænderne paa Brystet, bukke dybt for den Bydende og forlade langsomt ærbødigt Skuepladsen. Manden fra Høien nærmer sig med to vilde Drenge. Han rækker den ene Krumhornet, og de blive staaende i en Afstand paa hans Vink.)

Sigmund.

Er det en Gud, som kommer os til Redning der?
Hvis ikke, døbt, jeg troede paa den hvide Christ,
Jeg tvivled ei derom, det var As-Odin selv.

Biørn.

Den Skaber, som har Himlen, Jorden, Alt frembragt,
I Magt for Asa Odin ei tilbage staaer.
Han ynder meer, at yde Hiælp; Odin er ond!
Men Manden, som sig nærmer hist med langsomt Skridt,
Og Sværd ved Siden, ligner den Apostel meer,
Der afhug Malchus Øret, end en hedensk Gud.

Sigmund.

Hvis nu han taler til os i et fremmed Sprog,
Hvordan forstaaliggiøre vi os da for ham?

Biørn.

Med Øiets Blik, med Mundens venligmilde Smil,
Med Haand paa Bryst, vi komme, som Bønfaldende.
Thi ikke den i Fare Stædte giør det Skam,
At søge Hiælp og Bistand, hvor den bydes ham.

Den Fremmede, som man, da han steg ned fra Høien, et Øieblik ikke har seet, mens Klippen skiulte ham, kommer frem paa Skuepladsen. Da han kommer nærmere, seer man, at han har en Guldkiede om Halsen og et Sværd ved Siden med Guldhialte.

Manden.

I Fremmede! hvo I end er, jeg tale maa
Til Eder i et muligt ukiendt Tungemaal.
De Vildes Mundart har jeg sagtens ogsaa lært;
Dog den forstod I mindre vel; men dette Sprog,
Den danske-Tunge, Lighed har med Saxernes,
Med Frankernes; og hvis I, som det lader til,
Fra Norden kom, hvadeller fra dets Nabostrand,
Vil I forstaae mig; — skiøndt maaskee i toti Aar
Og fem — jeg glemte, hvad jeg gierne mindes vil.

Biørn.

O Held! En Landsmand træffe vi paa vilden Kyst.

Den Fremmede (bevæget).

Hvad? Danske? Normænd? Svenske?

Biørn.

Nei! Islændere.

Den Fremmede.

O mine Brødre! Virkelig? O tal igien,
Du unge Mand! og godt mit Øre med den Lyd,
Det, skilt fra Norden, savne maatte mangt et Aar.
Tal atter!

Biørn.

Ha, hvad skal jeg tale? Glæden fast
Mig binder Tungen.

Den Fremmede.

O, hvor er en Sangfugl her,
Der qvidbrer, slunger lifligt og saa sødt som Du?
(Omfavner og kysser ham.)

Biørn.

Du græder, Gubbe?

Den Fremmede.

Ja! men det er Svaghed ei;
Nei — det er Styrke. Tro mig, Yngling! Kiærlighed
Er mere Barn, end Had og Tvist, af Mandbomskraft.

Biørn.

Din Vært er ædel og dit Aasyn kongeligt!
Hvidt Haar og Skiæg! Men synderligt afstikker til
De visne Blade Kindens æblerøde Frugt.

Den Fremmede.

Haar, Skiæg blev hvidt en Sommernat i Ungdomsvaar,
Da Hierte maatte vriste sig fra Hierte bort.
Mig Tid og Selvtvang atter smeddet har til Mand;
Men — Arret af min Ungdomskamp —

Biørn.

Det smykker Dig!
Og Du est Høvding over disse vilde Mænd,
Der lystre Dig som Gud?

Den Fremmede.

De troe, jeg er en Gud.
Da jeg for totti fem Aar siden med mit Skib
Blev kastet hid paa Stranden, kom de rasende,
Som Ier idag, imøde mig; — og dræbte blev
De troe Staldbrødre. Een især, min Hiertensven,
Har ofte siden jeg begrædt; — hans Navn var Steen. —
Mig lod de leve. Siden først, da jeg forstod
De Vildes Mundart, hørte jeg, at Haar og Skiæg,
Alt sølvgraae paa den ellers unge, kraftige Mand,
Forundred dem, og gav dem en Formodning om
Et Guddomsvæsen, som de skyldte Lydighed. —
Knap mærkte jeg slig Overtro, saa ilte jeg
Paa alle Maader listigt at benytte den
Til egen Redning og til deres Fordeel selv.
Thi mange Ting jeg lærte dem, til Livets Hiælp:
At bygge bedre Hytter, kiøre Ploug og Harv
Og dyrke Korn, som vorer overflødigt her. —
Men ingen Lyst jeg havde til hos dem at boe,
At smykke mig med Fiederpragt, som Vildes Drot.
Paa Høien hist i Eensomhed min Hytte staaer;
Did ile stundom de, som til et Gudehuus,
At hente Raad. To Børn af deres egen Æt
Opvarte som Smaadrenge mig, forstaae mit Sprog,
Og tiene mig til Omgang; — som jeg næsten dog
Ei trænger til; — thi vant jeg blev til Eensomhed.

Biørn.

Dog ytrer Du Tilfredshed med vor Ankomst her,
Vil tale med os!

Den Fremmede.

I har seet, det glæder mig.

Biørn.

Du ønsker vel at høre Nyt derhiemme fra?

Den Fremmede.

Men Gammelt helst; thi kun det Gamle kiender jeg.

Sær gad jeg gierne vide — sig mig, Ungersvend!
Hvor gaaer det Thorkild Eigilson, den Hædersmand?

Biørn.

Ham gaaer det godt!

Den Fremmede.

Du kiender ham?

Biørn.

Saa noget nær.

Den Fremmede.

Og — Hustruen — hans Viv — hvor gaaer det hende?

Biørn.

Godt.
Syv Børn hun skiænket har sin Mand, og seer endnu
Saa friskt ud som en Jomfru.

Den Fremmede.

Nu — det glæder mig! —
Os Qvinden tidt beskiæmmer med langt større Mod
I Livets stille Forhold, end vor Tapperheds.
Vi møde stolte Fienden, som med Larm og Støi
Bekæmpende vi fælde; tro mig, Ungersvend!
Den indre Fiende, Herren i det tause Bryst,
Er stærkere; ham vige — kaldes ingen Skam
Af Mænd, der drives vildt af blinde Lidenskab;
Og, dog de mærke stolt i deres Seier ei,
At seirende — de sank som denne Seiers Træl!

Biørn.

Jeg ei forstaaer din Tale, Gubbe, veed ei ret,
Hvortil den sigter.

Den Fremmede.

Ungersvend! tilgiv en Mand,
Der leved lang Tid ene her, blot med sig selv,
At — høit han tænker; at i Skovens Eensomhed,
Hvor Ingen kunde svare ham og trøste ham,
Han væntes til med Tanken, som en liden Fugl,
At flagre paa sit Mindetræ, fra Qvist til Qvist,
Alt efter Sindets Luner.

Biørn.

Gubbe! tal Du kun.
Du taler godt, selv hvor jeg Dig ei grant forstaaer.

Den Fremmede.

Nei, nei, tal Du! Fortæl mig meer om Nordens Land!

Biørn.

Det Vigtigste, fra den Tid, Du blev skilt derfra,
Som skete der, er, at den hellige Christendom
Nu overalt er indført.

Den Fremmede (forandret).

Norden christnet er?

Biørn.

Ja, Gubbe! neppe kiendte Du dit Fædreland.
I Lunden ei om nøgne Blodsteen samles man,
Ved Lurers Skrald man bloter ei til Asathor;
Men skiønne Kirker bygtes. Sang og Røgelse —
Og hvide Klæder — Bispehuer — Billeder —
Og Fester, Gubbe! Korset med den hvide Christ
Har Asers Flok fordrevet fiernt til Trolbene.

Den Fremmede.

Har Christendommen mildnet Norden?

Biørn.

Mildnet? Nei,
Saa var den aldrig indført. Vi ei mildnes vil,
Ei svækkes. Men det har ei Nød! Den hvide Christ
Har spændt sig i Staalharnisket, som Thor forlod,
Og kiæmper kiæk og ikke mindre stærk end han.

Den Fremmede.

Saa hader Du vel Asathor, Du raske Svend?

Biørn.

Som Christen; men som Skiald endnu jeg ynder ham.
Og Bispen har tilgivet mig den Skiødesynd.
Han siger: det er Billeder, Indbildninger;
En Skiald Indbildning, Billed, ei undvære kan.

Den Fremmede.

Var Norden villig, modtog strax den Christendom?

Biørn.

Ja, Danmark. Mægtige Knud var snild, han det forstod:
Han smugled ind i Danskerne sin Christendom,
Saa knap det mærktes; men i Norges stolte Land,
Der gik det ei saa taaligt til; og Trygvason
Og Olaf Digre maatte først halshugge Fleer,
Ja selv af Nogle grumt udspinde Tarmene,
Før Daaben lyktes.

Den Fremmede.

Odin! det var Christendom. —
Du smiler Odin?

Biørn,

Der er ingen Odin til.

Den Fremmede.

Du altsaa nu est ivrig Christen, unge Mand?

Biørn.

Det er jeg. Du est Hedning end — naturligviis —
Men strax jeg vil — hvis Du det ønsker — døbe Dig.

Den Fremmede.

Jeg takker Dig! Dog — helst endnu jeg bie vil,
Til atter hid Du drager med en viet Præst.
Og — denne Gienkomst — attraaer just mit Hierte meest.
Thi nu — skiøndt Eders Afsked mig bedrøve vil —
Tungt skilles fra det Kiære man, som nys man fandt —
Maa jeg, som ærlig Landsmand dog, med Vennesind
Tilraade Jer at ile snelt fra dette Land.

Biørn.

Du bort os viser, Høvding! fra dit Kongedom?

Den Fremmede.

Jeg er paa disse vilde Kyster Konning ei.

Biørn.

Nei, mere: de tilbede Dig jo fast som Gud!

Den Fremmede.

Den Vildes Gudsfrygt er kun lidt at stole paa.

Biørn.

Som Træl han drives af en mægtig Overtro.

Den Fremmede.

Men slaaer sin Trægud, naar den strax ei hiælper ham.

Biørn.

Har disse Nidinger vovet at mishandle Dig?

Den Fremmede.

Nei — med mit Blik og med mit Vink jeg tæmte dem.

Biørn.

Saa tæm dem atter!

Den Fremmede.

Hvad jeg kan, det har I seet;
Og liden var ei Virkningen; thi dette Vink
Har reddet Jer, da grusom Død sin Kølle svang.
Men — som et Sivrør Menneskenes Hierte dog
Let sveier hen for Vinden; meer den Vildes Sind.
Et Dieblik mit raske Bud beherskte dem;
Jer overfalde, vil de sikkert heller ei,
Saalænge jeg samtalende tilstede staaer;
Men — blev I længe — bygged her I Hytter op,
Da kunde let den første Lyst tilbagevendt
Jer farlig vorde; derfor — følger Venneraad:
Indskiber Jer som snarest! — Men til næste Vaar
Kom, Høvding! med en mægtig Flaade, Landet vind!
Brug din Veltalenhed, hvis Du est en ægte Skiald,
Og siung ved Harpens Klang det Held, der venter Nord,
Ifald det snart, i mere sydligt frugtbart Land,
Den Magt udvider, som kun spildes andensteds.
Ja, ja! De Snekker, som ad Rhinens, Seinens Vei
Og langs ad Spaniekysten giennem Niørfasund
Utallige stimle, — Skræk for hver en Velsk og Valsk —
Hvad vel udretter denne stolte Vildgiæsflugt?
Alt dette Nordens Herredom? En Foraarssnee,
Der dækker Jorden vidt og bredt; men smelter flux
Og efterlader intet Spor, hvor Sneen faldt.
Men ile de forenede til dette Land —
Da kan I bringe Fædrelandet med Jer hid,
Og Sproget! — Thi dog Sproget først giør Folk til Folk;

Men Den, som tvinger fremmed Mand, og arter sig
Strax efter Mandens Viis og Skik — ja selv hans Sprog,
Han bliver den Overvundnes Træl; — saa Nordens Helt!

Biørn.

Du taler viist! Som Fædrene til Island foer,
Didbringende Saga, Skialdskab og Norrænesprog,
Saa bygge vil vi atter i det store Land;
Et bedre Land, hvor Navnet Viin skal staae for Iis.

Den Fremmede.

Dertil velsigne Baldur Jer — den stærke Thor —
Eller — hvis I mere troe paa ham — den hvide Christ!
Jeg bliver her og venter, — hvis jeg lever end.
Kun dette maa I love mig, at seirer Nord,
Mishandle vil vil I ei den stakkels nøgne Mand,
Som I betvang.

Biørn.

Min Gubbe! Det har ingen Nød;
Den skader sig, som slet behandler egne Træl.

Den Fremmede.

Saa tager mit Farvel, og roer med Baaden ud
Til Skibet atter! — Men dog — før vi skilles ad —
Endnu et Ord i egen Sag, om egne Ting:
Vil, Høvding! Du en Tieneste vel vise mig?
(Tager Guldkieden af sin Hals.)
Tag denne Kiede! Bring Du den til Thorkilds Viv,
Og hils fra — Ingen! Siig, Du fik paa fremmed Kyst
Den af en Mand, som gav den — til Thuride Dig!

Biørn.

Thuride skal jeg bringe den? Det kan jeg ei.

Den Fremmede.

Du sagde: Thorkilds Hustru lever frisk og vel.

Biørn.

Hans anden Hustru! Andengang er Thorkild gift.

Den Fremmede.

Thuride —

Biørn.

Hviler længst i Gravens kolde Skiød.

Den Fremmede (stille rørt).

Saa er hun død! — Og efterlod hun ingen Børn?

Biørn.

En Søn!

Den Fremmede.

En Søn! Og lever han?

Biørn.

Han lever end.

Den Fremmede.

Hans Navn er?

Biørn.

Biørn!

Den Fremmede.

Hans Navn er Biørn! — Opkaldt han blev
Ei efter Fader — Farfa'er?

Biørn.

Nei! Thuride gav
Ham Navn af en forsvunden Ven.

Den Fremmede.

Og han hed Biørn! — —
Hvordan da døde denne friske, skiønne Viv?

Biørn.

Hun sygned hen; man veed ei hvad hun skranted af.

Den Fremmede.

Saa var med hende Thorkild vel ei lykkelig?

Biørn.

Ret lykkelig; hun Venlighed stedse viste ham.

Den Fremmede.

En ærlig Siæl, jeg hende saare vel har kiendt
Fra tidlig Ungdom. Spørg ei, Yngling! om mit Navn,
Før Du med flere Landsmænd drager hid paany.
De vilde Skarer kalde mig Quetsalcoalt:
Mand med den hvide Hud og med det lange Skiæg;

Selv kobberrøde, med en ringe Skiæggevært.
Men Du — ifald Du kiender til Thurides Søn —

Biørn.

Jeg kiender ham.

Den Fremmede.

Giv ham den Kiede da fra mig!
(Tager Kieden af sin Hals.)
Og dette Sværd!
(Spænder sit Sværd fra Lænd.)
Til Hæder vil han bruge det.

Biørn
(modtager Klenodierne).

Skiøn er din Gave. Kostbar, Gubbe! Kieden Guld,
Af bedste Slags — og Sværdets Hialte ligerviis.

Den Fremmede.

Og Klingen bedre: Staal, som kløver Hielm og Skiold.
Jeg ringe Gave sender ei Thurides Søn.

Biørn.

Og vide maa han ikke sin Velgiørers Navn?

Den Fremmede.

Det er en Grille! men han vil dog agte den.

Biørn (smilende).

Ei dine Gaver bringer jeg Biørn Thorkildson.

Den Fremmede.

Du vil ei bringe Gaven ham?

Biørn.

Han har den alt!

Den Fremmede.

O Freia! Du Thurides Søn?

Biørn.

Quetsalcoalt!
Det er jeg.

Den Fremmede.

Saa har Fensals Disa skiænket mig
Endnu en Blomst i sildig Høst. Det glæder mig
At see Dig med det lange, gule Flaggerhaar;

Det fik Du af din Moder. Du var hende kiær,
Og Moderglæder vist Du hende skienket har.

Biørn.

Et Aar jeg var, da Døden hende røved mig.

Den Fremmede.

Ak! Du har ei Thuride kiendt?

Biørn.

Af Rygte kun;
Men det var godt, og elsket var hun af Enhver,
Som kiendte hende.

Den Fremmede.

Jeg har ogsaa hende kiendt!! — —
Men — drag nu bort! Thi hisset alt bevæger sig
En Flok igien, med Buer og med Kastespyd.
Jeg iler, for at møde dem og standse dem.
Farvel! Omfavn mig! Hils din Fader! Fædreland!
(Til de Andre:)
Jeg ønsker Eder alle, Landsmænd! Held og Seir.
Snart venter jeg af norske, danske, svenske Mænd,
En vældig Flok, naar næstegang vi atter sees.
Her har I Plads nok, her indskrænkes ei af Iis
Og snevre Dal Jert Heltemod, udarter ei
Til smaalig Kiævlen, gyselige Brodermord;
Her kan I skabe Norden stort, som tydske Land,
Som Valland og som Velskland; brede Sproget ud.
Farvel, Farvel! — O glemmer ei Quetsalcoalt!
(Gaaer.)

Biørn hin Unge.

Hvo er dog denne sieldne Mand?

Halfdan Gamle.

Jeg kiender ham,
Og kiendte strax ham; skiøndt han ei gienkiendte mig.
Thi Skrammen over Panden og det andet Arr
Ved Munden har omtegnet mig med grove Træk.

Biørn.

Hvo er han da?

Halfdan.

Biørn Asbrandson! Han reiste bort
Fra Island, da din Moder Thorkild gav sin Haand.
Man siger, at hun var ham kiær.

Biørn.

Derom har man
Ei talt til mig.

Halfdan.

Man taler ei til Børn om Sligt.
Thuride død — Du stor — da var alt Sagen glemt!

Biørn.

Saa vil jeg giøre Giengield før jeg drager bort;
Een Godhed er den anden værd; og denne Ring
Min Moder bar, den vil jeg atter skienke ham.

(Stryger Ærmet op og tager Ringen af Armen.)

Jeg lægger den paa Stenen her! Han finder den
Strax naar han kommer; finde først de Vilde den,
Saa bringe de ham Gaven.

(Lægger Ringen paa Stenen.)

Nu afsted, afsted!
Christ skienk os Held til Hiemfart og til Atterkomst?

(Alle gaae. Man hører en vild Musik, som lidt efter lidt taber sig i det Fierne.)

Biørn Asbrandson kommer tilbage, fulgt af sine **vilde Smaadrenge.**

Biørn.

Jeg fik dem til at drage hiem, den vilde Flok.
Og hisset mine Landsmænd alt fra Baaden snelt
Paa Skibet steg, med lettet Anker. Ægir stærk
Dem blæser Medbør i de mægtige, hvide Seil.
Tak, Odin! Du har reddet dem. Den svømmer bort,
Den raske Snekke, som en skiøn og fremmed Fugl,
Med spredte Vinger paa Skumbølgens Sølverryg.
Men — skuffer mig mit Øre? Var det Vindens Lyd
Paa Klippenæsset, eller Røst af Mennesker?

(Man hører et tregange gientaget Farvel, siunget ved Lurernes Klang fra Skibet, som seiler forbi i nogen Frastand.)

Biørn.

Farvel, Farvel! — O kom igien, min Navne Du!

Og udbred Nordens Ære, styrk dets Herlighed!

(Skibet forsvinder bag Næsset.)

Biørn

(mørk, stirrende hen for sig).

Men — sorte Skyer true fælt Synskredsen mig!
Jeg seer i Aanden Loke sig forbandt med Ran,
At spærre Veien for det modige Kæmpeværk. —
Ja, Utgards fæle Drømmetrold: Uvidenhed!
I Taagedamp, med tætte Slør for Øinene,
Indbysser raske Forsæt Du. — Erindringen
Om dette Tog forsvinder uden Virkning. — Snart
Veed Ingen meer, at her er Land, som venter ham. —
O, men paa denne store Steen som staaer ved Strand,
Som Bølgen stundom overskyller i Flodens Tid,
Men Solen brænder tør igien, naar Ebben kom,
Jeg Runer hugge vil om vor Opdagelse,
Som Sol forvittre, Bølgen ei bortvaske skal.

(Til en af Drengene:)

Hent Huggejern og Hammer mig!

Drengen.

Hvad glimter der
Paa Stenen?

(Løber hen og henter Ringen.)

See! en deilig Ring, Quetsalcoalt!

Biørn.

En Ring? (Tager den.) Ved Frei, jeg kiender den. Ja, det var den,
Thuride fik paa Island af en Ungersvend; —
Nu hendes Søn har Gubben den tilbagebragt.
Det tyder paa: at Livet, som en liden Ring,
Er sluttet snart. — O kiære Guld! Du vækker mig
Erindringer og Følelser i Hiertets Dyb,
Som længst jeg troede slukte; men i Asken laa
Den stærke Gløb og flammer op, før den gaaer ud.

(Betragter Ringen og opdager inden i den de Ord:)

„Min kiære, stadige Tanke!"
Det skrev med Runer sikkert hendes egen Haand,

I et bedrøvet Dieblik, — det giældte mig!
Tak, Tak, Thuride! Nu din Sorg er overstaaet,
Maaskee den bærer Glædens Frugt i Tidens Løb.
(Vender sig til Drengene.)
I Drenge, nu opmærksomt hører Herrens Bud!

Drengene
(hulke med Hænderne paa Brystet).
Vi høre Dig med Lydighed, Quetsalcoalt!

Biørn.
Naar jeg er død, da skal I her begrave mig,
Hvor Runestenen kneisende ved Stranden staaer.
Vil I vel det?

Drengene.
Du længe med os leve skal.

Biørn.
Ret vel! Men døe skal eengang alle Mennesker,
Og jeg som Alle. Slægter løse Slægter af.

Drengene.
Du kan ei døe.

Biørn.
Min Aand ei døer; der har I Ret!
Den iler til Sesvarne, hvor Thuride boer;
Men Kroppen blegner. Lover mig da helligt hver,
At her I vil begrave mig, med denne Ring
Om Armen, naar jeg sover hen.

Drengene.
Vi love det!

Biørn.
Liigkisten skal I hule mig af Kampesteen,
Og mure Laaget fast, naar først det slutter ret,
At det kan trodse Jordens, Havets Fugtighed.
Saa skal engang, om flere hundred Aar maaskee,
Paa denne Strand man finde gamle Runesteen,
Og undre sig, og grave rundt, opdage meer.
Saa skue de min Beenrad med den gyldne Ring,

Og læse Runen, skrevet af Thurides Haand.
Saa vide de, at Nordens Mænd fandt dette Land,
Før Andre kom; og muligt saadan vriste vi
Den Ære, som tilkommer os, af fremmed Haand.
Thi Saga, som kun Sandhed vil, tillader ei
Usandhed, at den Løgn paa hendes Tavle skrev.

Drengene.

Vi lyde, hvad du byder os, Quetsalcoalt!

Biørn

(betragter Ringen igien og læser:)

„Min kiære, stadige Tanke!"

Knud den Store.

Tragødie i fem Handlinger.

(1838.)

Personerne.

Knud, Konge i Danmark, Norge og England.
Emma, hans Dronning.
Hardeknud, hans Søn, et Barn.
Estrith, hans Søster.
Ulf Jarl, hans Svoger.
Svend, deres Søn, et Barn.
Edmund Jernside, Konge i England.
Sigfert, hans Ven.
Aldgitha, en Jarlsdatter.
Eadrik Streon, Hertug.
Alfwyn, Bisköp.
Tym, først Chordreng, siden Ridder Banner.
Hakon, Jarl fra Norge.
Athelwin, en engelsk Hertug.
Hemming, Staller ved Kongens Hof.
En Eremit.
Steen Skafteson, en Islænder.
Velent, en Smed.
En Bondekone.
Riddere, Fruer og Frøkner, Munke, Krigere.

Første Handling.

Et Telt i Edmunds Leir, i England.

Edmund sidder med Haand under Kind. **Sigfert,** en gammel Helt, træder ind.

Sigfert.

Du sidder i dit Telt og grunder, Edmund!
Ja, Ingen kan fortænke Dig deri;
Naar Du tilbage seer paa dit Liv,
Saa mørkt af Skygger og saa fuldt af Sorger.

Edmund.

Jeg sørger aldrig, Ven! Jeg seer fremad.

Sigfert.

Den vise Mand, som stiger over Field,
Maa see til alle Sider, at han ei
Nedstyrter i en Afgrund.

Edmund.

Raske Steenbuk
Kun kiender lidt til slig Forsigtighed.

Sigfert.

Men Jægeren dog træffer ham tilsidst.
(Efter et lidet Ophold.)
Og Jægeren har ogsaa truffet Dig!

Edmund (springer rask op).

Hvor finder Du mig saaret? Jeg kan røre
Saa stærk og kvik som forhen Haand og Arm.
Min Fod vel ikke stikket er til Flugt,

Men fast paa den jeg staaer, som Knud fra Danmark.
Det skal jeg vise ham, ifald han vover
At møde mig til Tvekamp.

Sigfert.

Tænkte Du
Da sorrigfuld her paa din Faders Død?

Edmund.

Nei, Sigfert! nei; hans Død har trøstet mig.
Som Engel kan han synge Hymner nu;
Men Sværd paa Jord forstod han ei at svinge.
Det er det Kongespir, som giælder nu.

Sigfert.

Nei, det er ei det Spir, som giælder meer;
Thi som et Hav i Flod, der altid stolt
Og mægtigt overskyller Strandens Bredder,
Saa skyller Knud jo frem.

Edmund.

Til Ebben kommer.
Troer Du, at disse Danske fæste Rod
I England? Aldrig! — Raseri og Vold
Fremtvinger for en Tid slig unaturlig,
Uværdig Tilstand; som en Ildebrand,
Der græsseligt fortærer, hvad den griber;
Men Ilden slukkes dog, og Solen skinner
Igien, og Sæden trives i vor Mark.
Jeg er en Angelsaxer, Alfreds Æt.
Ha, lad mig gaae som Hyrde med min Stav!
Jeg finder Hyrder overalt, som hylde
Den unge Kongesøn. Har Alfred selv
Ei maattet døie Farerne, som jeg?
Og blev dog Bretlands lykkelige Konge!
Snart Hyrdekiæppene forvandle sig
Til Sværd og Spyd. Saa prøve vi paany
En Dyst med Eventyreren fra Siælland.

Sigfert.

Hvad fattes Dig da nu?

Edmund.

Min gamle Ven —
Jeg vil tilstaae Dig det, — jeg elsker, Sigfert;
Aldgitha traf mig med sit Himmeløie.

Sigfert.

Nu sørger Du, fordi Du ei kan byde
Den Hulde Lykken?

Edmund.

Nei! Thi Lykken tvivler
Jeg ellers aldrig om, den kommer nok;
Hvis først jeg var saa lykkelig at vinde
Den Stoltes Hierte.

Sigfert.

Tvivler Du om det?

Edmund.

Ja — meget!

Sigfert.

Est Du ikke Drot og ung,
Og smuk og tapper?

Edmund.

Kiærligheden, Ven!
Har ei Forstand, den spørger ei om Sligt,
Den følger kun sit Indfald og sit Lune.

Sigfert.

Og Indfald, Lune kan beherske Dig?

Edmund.

Ja! — Ene disse kan beherske mig.
Jeg følger selv mit Indfald og mit Lune.
Hvad er jeg andet end en Lykkeridder?
Men skal jeg seire, maa jeg, som en Ridder,
Besjæles og belønnes af min Frue.

Sigfert.

Religion og Fædreland og Ære
Besjæle Dig!

Edmund.

Ja — aabenbar't i Hende!

Sigfert.

Hvi est Du da forstemt?

Edmund.

Hun kommer selv
Idag som Bud fra hendes gamle Fader.

Sigfert.

Det tykkes mig just Kiærligheds Beviis!

Edmund.

Nei! Kiærlighed har ei saa dristigt Mod.

En Kriger kommer og melder.

Fra Nottingham hidkommer Jarlens Datter —

Edmund.

Jeg veed det alt. Bring hende! Fierner Eder!
(De gaae).

Aldgitha træder ind med Hielm, i Pandser, med Spyd i Haand. Et libet Sværd hænger ved hendes Side.

Aldgitha (alvorlig).

Jeg kommer Drot — tilgiv en Mø,
Som Du vel neppe kiender —

Edmund (venligt spøgende).

Nei, kiende giør jeg Dig vel ei;
Men Hiertet for Dig brænder.

Aldgitha.

Jeg veed ei om jeg før Dig saae.

Edmund.

Det var en Aften silde,
Da træt paa Jagt i Nottingham
Jeg traf Dig ved en Kilde.
Jeg tørstig bad om en Drik Vand;
Strax Du mig Hornet rakte;
Men Blodet kom i større Brand,
Saasnart jeg Vandet smagte.
Ha, mon det ei var Hexeri?
Thi man forvist vil sige,

At Ridder lokkes i Skoven tidt
Af slig en Ellepige.

Aldgitha (rolig).

Saa har Du været i vor Egn?
Vel muligt, at i Lunden
Jeg rakte Dig en Lædskedrik. —
Erindringen er svunden.

Edmund (for at prøve hende).

Det var et deiligt Horn af Guld,
Som Du mig monne bringe.

Aldgitha (stolt smilende).

Det var et fattigt Orehorn,
Med tynde Sølverringe.

Edmund (glad).

Nu, Jomfru, har jeg grebet Dig!
Hukommelsen er sikker.

Aldgitha
(fatter sig med den forrige Alvor).

Jeg mindes ikke Dig; det Horn
Kun, hvoraf Vand jeg drikker.
Men her ei Tiden er til Spøg!
Maaskee Du med mig spøger,
Fordi jeg som en Skioldmø klædt
Dig i din Leir besøger?
Min Fader havde Sønner tre —

Edmund.

Jeg veed det.

Aldgitha.

Ingen kommer;
Ei tiere see de Vintrens Snee,
Ei Blomsten i Skiærsommer;
De faldt i Slaget.

Edmund (medlidende).

Sønneløs!

Aldgitha.

Og syg, nedtrykt i Sorgen,

Den sølvgraa Gubbe ligger nu
Og græmmer sig paa Borgen.
Nu tomme staae, reent uden Fryd,
De gamle Fædrehaller;
Nu spotter ham den hule Lyd,
Naar sine Børn han kalder.
Ak! han har Ingen uden mig,
Paa hvem han sig forlader;
Men Møen vorder ogsaa Helt,
Naar Kampen giælder Fader.

Edmund.

Du loved ham at gaae til mig?

Aldgitha.

Hans Hær er ikke slagen;
Men den har ingen Høvding meer.
Jeg er med Hæren dragen.
Den staaer en halv Miils Vei herfra,
Og den til din vil støde,
For at forstærket, Edmund! Du
Den stolte Knud kan møde.
Lov mig, at Du vil slaae Kong Knud!
Da hiem jeg drager atter,
Og er ei stolt Heltinde meer,
Men kun en kiærlig Datter.

Edmund.

Aldgitha! Du est just den Mø,
Som Edmunds Hu kan vinde;
Thi Du har Mandens Kraft og Mod
Og est dog deilig Qvinde.
Jernside kalder mig mit Folk,
Stærk, som mit Sværd ved Beltet;
Gud veed, hvordan dit Jomfrublik
Mit Jern saa reent har smeltet.
Nok — jeg er din! Og Mø! din Ast
Jeg haaber at fortiene.
Jeg møder dine Diekast

Med Heltedaad, Du Vene!
Jeg tænker, snart jeg rødder ud
Af Blomsterne vor Nælde.
Den mægtige, den stolte Knud
I Tvekamp skal jeg fælde.
Fra Faren Eder jeg befrier,
Din Fader Seiren bringer;
Og — hvis jeg tvinger Knud til Fred, —
Mon jeg Aldgitha tvinger?

Aldgitha.

Den Tid den Sorg!

Edmund.

Den Tid den Fryd!

Aldgitha.

Saa frels os først fra Sorgen!
Nu er ei Ro til kiælen Leg;
Red Oldingen paa Borgen!

Edmund.

Det skal jeg vist. Men mindes Du
Den Rosenkrands, Du fletted
Ved Kilden, hvor jeg sidst Dig saae?

Aldgitha.

Det har jeg reent forgiettet.

Edmund.

Ifald jeg skaffer England Fred,
Og Faderen sit Rige,
Siig, skiænker Du mig slig en Krands
Af Roser, stolte Pige?

Aldgitha
(tager en Krands ud af sin Hielm).

At skiære denne Krands, min Sar,
Mit korte Sværd jeg hvæsfed;
Den skiænker jeg Dig, Edmund! strax.
Jeg meied den i Græsset.
Hvor grumme Danskes Blodbad stod,
Frem disse Blomster komme:

Du veed, de kaldes Daneblod —
Det er en deilig Blomme.
Vand disse Blomster, Bretlands Helt!
Paa mig Du ikke tænke;
Skiænk Fædrelandet først en Vand!
Det græmmer sig som Enke.

(Gaaer).

Edmund.

Troer jeg mit Syn i Teltet her?
Og skal jeg Gaven prise?
Var det dog Ellepigen ei
Fra gamle Kæmpevise?
Hun sang mig kun om Mord og Blod,
I Skumringen, i Skyggen;
Og — som jeg efter hende greb —
Hun vendte huul mig Ryggen.

Krigeren kommer.

Heroldden fra Kong Knud er kommen, Herre!
I Harnisk, med nedslaget Hielmenæt;
Men han forlanger først Heroldens Ret.

Edmund.

Det Løvte sværges ham, forstaaer sig selv.

Krigeren gaaer. En harniskklædt Mand med nedslaaet Hielmenæt træder ind.

Edmund.

Nu Krebs, kryb, hvis Du kan, ud af din Skal!

Eadrik Streon
(slaaer Hielmenættet op og siger rolig):

Ei noget Dyr saa ringe tænkes kan,
At Mennesket jo lærer noget af det,
Hvis Stolthed sløver ei Opmærksomheden;
Og saadan ogsaa Krebsen lærte mig
I rette Tid — at trække mig tilbage.

Edmund (forbittret).

Ha — Eadrik Streon!

Eadrik.

Jeg var myrdet alt,
Hvis ei mig lovet var Heroldens Ret.

Edmund.

Elendige! Du vover at fremtræde
For mine Øine?

Eadrik.

Ja — jeg vover det,
Og — som Du seer — det voves uden Gysen.

Edmund.

Forbittrelsen fast røver Mælet mig.

Eadrik.

Du har en Krands i Haand af Daneblod —
Glem ikke reent i din Forbittrelse,
At jeg har hadet Danskerne, som Du!
At det var mig, der raadte Ethelred
Til dette Blodbad, hvoraf Blomsten udsprang.

Edmund.

Som altid, raadte Du til Nidingsværk.
I Fredens Tid blev Morderdolken stødt
I de Troskyldig-Ubevæbnede;
Men da den høie Thorkil kom med Flaaden,
Da svigted feig Du Ethelred.

Eadrik.

Da først
Hans egen Kiækhed havde svigtet ham
Og hele Folket. Da først Anglerne
Hinanden solgte bort for Brød, som Trælle,
Til Dansken; da en Dansk med Lethed slog
Paa Flugt ti bange Britter; ja, da svigted
Jeg Ethelred. Da Knud til England foer
Med gyldne Løvehoveder i Stavn,
Og spotted engelsk Tapperhed, med Fugle,

Veirhaner over Masterne, der sprætted
Med tynde Vinger; — svigted jeg din Fader,
Fordi han selv sig havde svigtet alt.

Edmund.

Og underkasted Dig den vilde Hedning,
Svend Tveskiæg, — der ei kiendte Grændser for
Sin Plyndrelyst og Gierrighed; der fræk
Forgreb sig paa min Navne, Bretlands Helgen
Sanct Edmund; men som ogsaa Straffen fandt,
Da han besvimet styrted af sin Ganger,
Og Helgenen ham dræbte med sit Spyd.

Eadrik (smiler).

Et Folkesagn! Et Eventyr, som Hadet,
Uvidenhed, Lettroenhed har smeddet.

Edmund.

Det hører med til Lastens Egenskaber,
At det med Vantro spotter hellige Sagn.

Eadrik.

Jeg tiener ikke Svend, jeg tiener Knud.
Forskiellen er saa stor paa Knud og Svend,
Som paa Kong Edmund og Kong Ethelred.

Edmund.

Vil Du nu smigre mig? Og tænker Du,
Jeg er saa daarlig, at jeg derfor glemmer
Dit sidste Nidingsværk, da Du — min Svoger —
Løb under Slaget med din Hær til Knud?
Da, for at svække vore Landsmænds Mod,
Du viste Hæren et afhugget Hoved,
Der lignte mit, og raabte: Angler flyer!
Edmund er falden alt, — her er hans Hoved!

Eadrik.

Det giorde jeg kun for at redde dit,
Det Virkelige, som sad sundt paa Kroppen.

Edmund.

Jeg væmmes over din Løgnagtighed!

Eadrik.

Det er naturligt, Du miskiender mig.
Hør mig! Hvert Dyr maa følge sin Natur;
En Ræv kan ikke flyve som en Ørn,
Men den har meer Forstand; og hvad der siges
Om Rævens Troløshed, det er kun Snak.
Den bruger Listen til sin egen Frelse,
Deri kan Ingen vel fortænke den. —
Jeg forudsaae, det var umuligt, Edmund,
At kæmpe mod Kong Knud; thi han forstaaer
Krigskunsten som en Alexander, Cæsar,
En Karl den Store. Intet standser ham.
Han bringer ikke Kæmper med, men Diævle;
Saaledes kan vel kaldes disse danske
Barbarer, der i Blodet bade sig
Saa kvikt og lystigt, som en Fugl i Vand.
Og intet agte de; — kun Kongens Bud.
Velan, det Bud maae vi os underkaste;
Saa lyder det ei meer med Lovens Strenghed,
Det vorder os et Evangelium.

Edmund.

Jeg agter ei hans Lov, og jeg foragter
Hans Evangelium. — Jeg har ham æsket
Til Tvekamp; — har han taget mod min Handske?

Eadrik.

Nei! han har begge sine Handsker paa.
Din passer ikke Knud; den er for stor
I vis Forstand, i anden: alt for lille.
Han blotter ei for Dig sin Haand, saa lidt som
Sit Hoved, hvis Du tvinger ham dertil.
Han tilstaaer, Du er mere stærk end han,
Hvad Kroppen angaaer, Hænder, brede Skuldre;
Men — siger han — en Seierherres Krop,
Det er hans Hær, og han er Hærens Hoved.
Han stiller ikke Hovedet fra Kroppen,
For at fornøie, for at føie Dig.

Han deler ei din Fordom; han fortiener
Din Agtelse, foragter din Foragt.
Det er det Svar, jeg bringer som Herold.

Edmund.

Og saadan — i Heroldens Krebsestal
Forstandset, — bræger Du til mig, som Faaret
Til Ulven, da det sikkert stod paa Klippen.

Eadrik.

Lær først at kiende mig, før Du fordømmer!
Du est min Svoger, min Edgivas Broder;
Med Skiældsord har Du mig vel tidt fornærmet;
Men Skiældsord af et hidsigt Menneske
Betragtes maa som Hundens Biæf.

Edmund
(giør en truende Bevægelse).

Eadrik.

Glem ei
Heroldens Hellighed! — At lignes ved
En Hund, er ingen Skam; thi hvad er Jagten
Vel uden den? Og Du est vel afrettet
Til denne Leg; Du est af ægte Kuld.

Edmund.

Herolden har jeg lovet Sikkerhed,
Ei Nidingen, som giftigt mig fornærmer.

Eadrik.

Ifald, som Du, jeg er lidt mundkaad, Edmund!
Jeg Aarsag har dertil, saavel som Du;
Thi Du er vred; men jeg er saa fornøiet
Ved Evangeliet, jeg bringer Dig;
(Tilgiv! det er et Evangelium —)
At det mig dristig giør og overgiven.

Edmund.

Hvad bringer Du?

Eadrik.

Hvad ei Du kunde vente:
Et Tilbud efter dette Slag, der faldt

Ulykkeligt kun ud for Dig, saa herligt,
Som om Du havde vundet bedste Seier;
Og derfor kan Du takke mig, din Svoger.

Edmund.

Tal! Troer Du, jeg, letsindig som et Barn,
Alt venter mig stor Fordeel af din Pral?

Eadrik.

Knud er en ædel Drot, som sparer Blod,
Hvor ei det strider mod hans store Forsæt.
Han ynder Dig som tapper Helt; han agter
Dig som den gamle Kongestammes Æt;
Han troer, at dit og at hans eget Held
Kan fremmes ved en broderlig Forening;
Og derfor vil han dele Land og Rige
Med Dig som Ven, og slutte Fred med Dig.
Han kræver Mercia, samt hvad der ligger
I Nord og Øst for Themsen; Dig afstaaer han
Vestsaxen, med alt Land i Vest og Syd.

Edmund.

Vil Du mig giække?

Eadrik
(rækker ham et Pergament).
Her er Kongens Brev.

Edmund (læser forundret).

Et ærligt Tilbud! Meer end jeg kan vente.

Eadrik.

Af Kiærlighed kun til mit Fædreland
Lod jeg mig skiælde for en lumsk Forræder;
Af Kiærlighed til Edmund, til min Svoger,
Lod jeg, som om jeg havde spillet Riget
I Danskens Hænder. Ord er ogsaa Vaaben;
Knud vandt jeg med mit Ord; og var han vundet,
Da blev det mig ei vanskeligt med Ord
At vinde ham for Dig, og Land for Dig.

Edmund
(efterat have læst Brevet).

Hvis jeg har vundet Knud, da veed jeg vist,
Jeg takker ikke Dig derfor, men ham.

Eadrik.

Du snart vil see, vi mene Dig det ærligt.
Tag med en Deel af Hæren, hvis Du ei
Troer Knud!

Edmund.

Ham troer jeg, men jeg troer ei Dig.
Knud er for stolt til, som en Rottejæger
At stille Fælder ud; og Ulven lader
Sig heller ikke fange som en Rotte;
Den bider, selv i Fælden, til den døer.
Jeg gaaer, at give mine Mænd Befaling.
(Gaaer.)

Eadrik (ene).

Det giver mig et Skin af Trofasthed
Hos Knud, at jeg har hiulpet denne Svoger.
Jeg frygter Edmund ei, han er for plump.
Thi hvad er Ærlighed i Verden Andet?
Bedrag ei skilles kan fra vor Natur;
Det svøbes og det vugges alt med os.
Hvi smiler Noret venligt til sin Moder?
For at hun ei skal trække Vorten bort!
Hvi lesler Beileren sødt for sin Mø?
For at opnaae den Gunst, der kildrer ham.
Hvi bukker Stolthed dybt for Rigets Stormænd?
For at erhverve Guld og Magt og Glands.
Hvi dyrke de en Gud? — De Daarer troe,
At ogsaa Ham de vinde kan ved Smiger;
Men jeg meer ærlig er, langt meer oprigtig.
Min List gaaer ei saa vidt. Var der en Gud til,
Saa satte man ham ei Vornæser paa.
Men, evige Natur! kun Du er Gud,
Derfor tilbeder jeg Dig i mig selv.

Det er den rette Tro. De Fleste har den,
Men tør ei være sig det ret bekiendt.
Jeg frygter ikke for min Selvbevidsthed.

Edmund kommer tilbage med Aldgithas Krands i Haand.

Min Hest er sadlet, mine Mænd i Plade.
Nu jeg besøger Knud i Canevdon.
Ved Gud, jeg hader Mord og grusom Blodtørst
Saa stærkt som han; — jeg slutter Fred med ham;
Og skiøndt Aldgitha gav mig denne Krands,
Saa sønderriver jeg den strar, og kaster
Den dybt i Støvet.

(Han giør det.)

Det var førstegang,
At Beiler handled saadan med en Gave,
Der skiænktes ham af dyrebare Mø.
Men hun vil selv bifalde denne Daad,
Naar hun erfarer, hvi jeg sønderrev den.

(Gaaer.)

Eadrik

(tager den sønderrevne Krands op).

Det, Edmund! hun erfare skal af mig!

(Gaaer.)

Knuds Borg Canevdon, i Nærheden af London.

En skiøn stor Hal med tilgrændsende Sidegange, der staae i Forbindelse med den ved aabne buede Dørre. Igiennem Buegangen i Baggrunden seer man en Hauge, og i Slutningen af Handlingen skinner Fuldmaanen over Trætoppene.

Biskop **Alfwyn.** **Tym**, en Chorbreng, med rød Kallot paa Hovedet, et Banner i Haand.

Alfwyn.

Nei, er det muligt Tym, min Søstersøn!
Du Barn paa femten Aar, Chorbreng i Kirken,
Og alt en Mærkismand?

Tym.

Ja, kiære Morbro'er!
Kong Knud har selv udkaaret mig dertil,
Fordi jeg ved et heldigt Indfald, — Gud veed,
Hvordan jeg fik det Mod, — i Slaget redded
Endeel af Hæren.

Alfwyn.

Ha, fortæl mig Alt!
Det tykkes mig et Eventyr, utroligt.

Tym.

Mig med! Og havde jeg det selv ei giort,
Saa svor jeg paa, det var kun lutter Løgn.

Alfwyn.

Nu, altsaa?

Tym.

Jeg og flere Kirkens Drenge
Var fulgt med Præsterne; før Slaget skulde
Vi synge de latinske Psalmer, Morbro'er!
Og styrke Modet ret i Kæmperne.
Det er jo gammel Skik.

Alfwyn.

En hellig Skik!
Knud sang vel ikke med!

Tym.

Nei, ikke meget!
Han havde Hov'det fuldt af andre Ting.

Alfwyn.

Og Fromheden, som skulde fylde Hiertet,
Den agter han kun ringe.

Tym.

Nu — vi sang!
Og derpaa kæmped da de Ældre. — Jeg
Var gierne gaaet med paa Øieblikket;
Du veed, jeg arved efter salig Fader
Den Smule Mod, det var den hele Arv.
Men, Morbro'er, Du optugted mig til Klærk!

Naturen dog ei lader sig fordrive
Reent, — siger man jo for et gammelt Ord.
Jeg stod ved Skoven, saae paa Rytterne,
Hvor flinkt de brugte deres Sværd og Spyd.
Snart klapped jeg i Hænder, snart jeg vred dem,
Og tænkte: Var Du dog en saadan Karl!

Alfwyn.

Et herligt Ønske!

Tym.

Som jeg saadan tænker,
Da bli'er der midt i Slaget største Tummel,
Uorden; — Flokkens Bannerdrager flyer
Ad Bierget til, fulgt af en fiendtlig Rytter,
Der just indhaler ham ved Skovens Indgang,
Hvor jeg og flere Kirkens Drenge staae;
Nedhugger ham, saa han fra Hesten styrter.
Den bistre Fiende vrister Banneret
Ud af den Dræbtes Haand og rider bort.
Vor Rytters Hest stod stille, som den vented,
At Manden atter skulde stige paa den;
Men han fik Forfald, Stakkel! reed ei meer.
Da giennemgløded mig et selsomt Mod;
Jeg tænkte: Skal nu Edmund vinde Seier?
Nei aldrig! Skal de Danske flye? Nei aldrig! —
Et Bøgetræ just luded med sin Green
Hen over Liget; — see, da drog jeg snelt
Den Dræbtes Sværd, hug Grenen af og svang mig
Med den paa Hesten. Ha, det var et Banner!
Du havde tidt mig sagt, at Bønnen styrker;
Det mærkte jeg! Jeg læste, jeg sang Psalmer,
Alt som i Fiirspring jeg reed hen til Hæren,
Og raabte høit: „Flyer ikke, Danemænd!
Her er et Haabets Banner, grønt igien!
Et Banner af en Bøg! Vort Danmarks Bøg
Vil glæde sig ved denne Heltespøg."
Og uden at betænke mig, foer jeg

Afsted mod Fienden, Flokken fulgte mig,
Adsprędte Briten, jog ham til hans Leir;
Og — før vi vidste det — var det en Seir!

Alfwyn.

I denne Daad jeg skuer Herrens Finger.
Han sendte Dig, et Barn, vor Kirkes Tiener,
At redde ham, den Stolte, Mægtige.
Hvad giorde Knud? Græd han ei høit af Glæde,
Da han erfared Alt?

Tym.

Nei, høit han loe;
Men det var ei Foragt, det var Beundring.
Han tog mig paa sit Skiød og kyssed mig;
Og derpaa rakte han mig dette Banner,
Og raabte: Banner er dit Fremtidsnavn.

Alfwyn
(lægger sin Haand paa hans Hoved).

Vær from! Priis altid Gud, som Du har giort!
Saa vil fremdeles han din Idræt signe.
Du est ei meer et Barn, Du est en Mand;
Ei blot en Mand — Du est en Mærkismand —
Og Du fortiener min Fortrolighed.

Tym.

Hvi sørger Du?

Alfwyn.

Jeg sørger for Kong Knud,
Thi han sit Hierte bort har vendt fra Gud.
Hvad hiælper hans Forstand, hans Mod, hans Magt,
Naar blot han hylder denne Verdens Pragt?
Naar kun han bruger, hvad han kan og veed,
Til Mættelse for sin Ærgierrighed?
En Engel vandred ved vor Konges Side,
Vor hulde Dronning Emma! Længe lide
Jeg hende saae, fordi al Bøn var spildt
Paa dette Hierte, der er haardt og vildt.
Da intet hun udvirked med sin Bøn,

Da reiste hun til Danmark, til sin Søn.
Fra den Tid nær en Diævel Kongen staaer,
Der giver snart hans Dyb sit Banesaar.
Forræder Eadrik Streon! Du tilsidst
Omspænde vil ham med din Argelist. —
Ak, Tym! han hører ikke meer Guds Ord;
Kun offentlig han gaaer til Herrens Bord
For Folkets Skyld, men ei af Hiertets Trang.
Ei meer opbygger ham vor fromme Sang.
I Skriftestolen, — taler jeg om Gud,
Da smiler han og leer mig næsten ud.
Og rynker jeg min Pande, — siger han:
Lær Du mig ei at handle, gamle Mand!

Tym.

O Morbro'er! tro mig, det har ingen Nød.
Hans Fromhed slumrer kun, den er ei død.
Den vaagner nok igien, naar han faaer Ro. —
Giør mig bedrøvet ei! jeg er saa fro.
Berøv mig ikke Tillid til den Drot,
Der lønte mig saa kongeligt og godt.
See her mit Banner!
(Henter Løvgrenen i den anden Haand.)
Det er grønt endnu.
Saa bør ei heller haabløs være Du!
(De gaae).

*Der træder en Flok danske og engelske Stridsmænd ind fra modsatte Sider. **Eadrik Streon** iler ind og stiller sig imellem dem.*

Eadrik.

I danske Kæmper og I Angler! træder
Ei ind i Salen! Holder Jer tilbage
Hver i sin Dør, som med en aaben Hvælving
Til Hallen støder. Der I kan bemærke
Hver Mine, hver Bevægelse, som yttres
Af Kongerne. Men de vil tale sammen

I Centrum. Knud beholder her kun mig,
Og gamle Sigfert følger med Kong Edmund.

(De træde tilbage.)

Knud og **Edmund** komme i Purpurkaaber, med Kronhielme, Sværd og Skiolde. **Sigfert** følger; han og **Eadrik** træde tilbage.

Edmund.

Lavard, Kong Knud! Jeg seer Dig førstegang
Saa nær. Man siger, Du er spæd af Vært;
Men Rygtet overdriver alle Ting.

Knud (smilende).

Hil Dig, Kong Edmund! Man har ogsaa sagt:
Du var en Kæmpe som en Vade Rise!
Men, Gud skee Lov, jeg veed Du est en Mand
Saa smuk som Nogen, og af Middelhøide.
Dog — for at vide hvordan jeg seer ud,
Behøved Du just ei at spørge Rygtet,
Men kun Hukommelsen. Du har dog ei
Forglemt, det var Dig selv i Slaget, som
Mig Skioldet kløved, stak min Hest i Bugen,
Og saared med dit Sværd min venstre Skulder?
Det var din altfor store Tapperhed,
Der vristed Seieren Dig af din Haand.
Da dine Landsmænd saae, Du voved Dig
Saa langt, omringet af de danske Stridsmænd,
Da troede de Dig fangen, tabte Modet.
Det gav den Skielm, den Eadrik der, det Indfald
At hugge Hov'det af et Liig paa Marken;
Og med den døde Mand, der ligne Dig,
Bortskræmmed han de Levende fra Seiren.

Edmund.

Ja List maa til, hvor Kraften ei forslaaer.

Knud.

De trænge til hinanden, tænker jeg,
Som Mand og Hustru. Dygtige Bedrift
Blier ægte Søn af sligt et Giftermaal.

Edmund.

Du byder mig Forlig, som er anstændigt;
Jeg tager derimod.

(De række hinanden Hænder.)

Knud (bestandig munter).

Og jeg behøver
Vel ei at gjøre Dig Undskyldning for,
At nys jeg kæmped mod Dig?

Edmund (alvorlig).

Tappre Ridder,
Som elsker Eventyr og Kamp og Farer,
Kan aldrig ret af Hiertet være vred
Paa Den, som skaffer ham, hvad han behøver.
Der er vel De, der dadle Jer, I Danske!
Fordi med Herreskiold I overfalde
Det fierne Land, som ei vedkommer Jer;
Men jeg er ei af dem.

Knud.

Det kan jeg tænke!
Du, som en Drot, naturligviis Du kiender
De gamle Sagn udi dit eget Land;
Du veed, at Angelsax og Jyde kom
Omtrent herover paa den samme Tid,
Og bortjog feige Briter. — Og hvorfor?
Fordi de vare feige! — Vel Du veed,
At om vi ogsaa just ei alting troe
Hvad gamle Sagn har sagt om Regnar Lodbrok,
Som byggte London — (Borgen har han bygt)
Saa veed vi dog: Northumberland, Ostanglen
Beboedes længst af Danske. Vore Fædre
Har ført en rædselsfuld, en blodig Krig;
Vi vil ei dadle dem i Døden.

Edmund.

Nei!

Knud.

Velan! vi arved Krigen efter dem,

Men vi vil slutte Fred paa egen Haand,
For at tilintetgiøre denne Jammer,
Der kuer Landet.

Edmund.

Ja, det er en Rædsel!
I Kamp — det er en anden Sag — der har
Jeg ei Medlidenhed; jeg hugger ned,
Hvad Sværdet træffer; — men i Fredens Tid!
Vold, Ødelæggelser og grumme Pinsler,
For Guldets Skyld! Nedrevne Klostre, — Nonner
Og Munke dræbte, — hellige Kirker brændt! —

Knud.

Vanhælde vil vi ei de døde Fædre,
Har nylig jeg, og har Du selv jo sagt.
Du kiender Blomsten, Edmund! Daneblod,
Som voxer der, hvor Danerblodet randt,
Da Ethelred i Freden lod dem myrde.

Edmund
(med et Blik paa Eadrik).

Du tog hans Bøddel i din Tieneste.

Knud (rynker Panden).

Du sagde selv, at Rygtet overdriver;
Det giorde Dig for stor, og mig for lille,
Det sværted Eadrik Streon ufortient. —
Du leged med en Krands af disse Blomster
Idag, da Eadrik kom.

Edmund.

Jeg sønderrev den,
Endskiøndt min Mø mig havde bundet den.

Knud (formildet).

Det Træk beviser mig dit gode Hierte.
(Rækker ham atter Haand.)
Velan! Vi holde Fred, og Fredens Frugt
Skal vise sig.

Edmund.

Hvad Fred? Med samlet Kraft,

Jeg tænker, drage vi paa Eventyr,
Som vældige Normanner.

Knud.

Edmund, nei!
Hvad Alfred har begyndt, maae vi fuldende.
Det skiønne Bretland vorde skal en Hauge,
Der sender sine Planter først til Danmark,
Naar ret det trives i sin hele Fylde.

Edmund.

Jeg ei forstaaer Dig. Alfred var en Helt,
Og ingen Bonde.

Knud (smilende).

Just en Bonde, Ven!
Som drev sin Ploug, sin Avling, i det Store,
Da Sværdet hvilte.

Edmund.

Jeg har kun ham fulgt,
Saalænge Sværdet giorde ham berømt.

Knud.

Du veed dog vel, han var en Harpespiller?
En Skiald, som qvad og digted skiønne Sange?

Edmund.

Det var en Svaghed af ham. Ei en Konge
Bør slaae paa Harpe, digte Skialdesange.

Knud.

Og giorde det maaskee Kong David Skam,
At siunge Psalmer ved sin Strængeleg,
Som end besiæle hvert et christent Folk? —

(Edmund tier.)

Kong Alfred dyrked ogsaa Videnskaber.

Edmund.

Du selv har sagt, at vi vil ei bespiætte
De døde Fædre.

Knud (leer).

Og bespiættes de,
Naar vi beundre dem?

Edmund.

Jeg tilstaaer Dig:
Jeg fatter ikke slig en sær Beundring.

Knud.

Welan! Med Tiden Du forstaaer mig bedre.
Her vil vi slutte nu Forlig og Fred,
Og bytte Vaaben, hvis det tykkes Dig,
Til Tegn paa broderlige Sindelag.

Edmund.

Ret gierne! Men hvad skal vi bytte? (spøgende) Handsker
Vil Du ei bytte; min var Dig for stor.
At bytte Hielm, — det er vel ogsaa misligt;
Mit Hoved er Dig udentvivl for lille.

Eadrik (leer).

Nei Edmund! det er mere tykt end hans.

Knud (smilende).

Det er jo ikke Aanden vi vil bytte;
Den bytter sig usynlig, uden Hielm.
Lad Aandens være da, hvad Aandens er!
Her giælder det den legemlige Magt.
See — Skiold og Sværd — hvad tykkes Dig om det?

Edmund.

Ret gierne! Lad os bytte Skiold og Sværd.

(De bytte.)

Knud (alvorlig).

Vi længe nok var Sværd imod hinanden,
I Fremtid vorde vi hinandens Skiold.
See Maanen, Edmund! den er Tidens Tegn;
Vi, Tidens Børn, vi lignte den i Ondt,
Saa bør i Godt vi ogsaa ligne den.
I kaaden Ungdom dæmred kun vor Maane
Som Kul, og sværted Jorden i sit Ny;
Saa krummed den sig ud som Segl, som Sværd,
Og Blod randt strømmeviis som Regn fra Sky; —
O lad den nu, i modne skiønne Mandbom,
Sig runde som et herligt Sommerskiold! —

Edmund.

Velan! der hører ogsaa Mod til Tillid;
Mistænkelighed, dreven alt for vidt,
Er Nidingsværk. Jeg bød Dig før min Handske,
Den vraged Du; her byder jeg Dig, Knud!
Forsonet, Ven, min nøgne høire Haand.

Knud.

Den tager jeg imod med største Glæde!

(De gaae.)

Eadrik (seer efter dem).

Nei, Knud og Edmund! I kan ikke sættes
I Spilltoug sammen; om I ogsaa stoppe
Det fuldt af Venlighedens Lammeuld,
Saa støde dog I, ved det mindste Ryk,
De skarpe stolte Horn imod hinanden!

(Gaaer.)

Anden Handling.

Hal i Kongeborgen.

Eadrik. Velent.

Eadrik.

God Morgen, Velent! Nu, hvorledes gaaer det?

Velent.

Godt, Herre Jarl! Min Jernhelt er alt færdig.

Eadrik.

Og naar en Piil Du lægger ham paa Stræng
Og stiller ham til Sigte, træffer han
I fierne Skive, midt i sorte Plet?

Velent.

Det giør han, Herre! som en øvet Skytte.

Eadrik.

Fortræfligt! Ha, det er et Mesterstykke.

Velent.

Kong Knud fandt mig som Finn, jeg vár hans Træl;
Han mærkte jeg var nævenyttig, tog
Mig til sit Hof, indretted mig et Værksted.
Han kaldte mig sin Velent, sin Vaulundur;
Mit Hoved lagde jeg saa tidt i Bløb,
Hvordan jeg skulde vise mig taknemlig.
Tilsidst udfandt jeg denne Mand af Jern,
Og skiænkte Kongen ham; men Kongen skiænker

Mit Arbeid til den fremmede Kong Edmund,
Der ei forstaaer det mindste sig paa Kunst.
Er det ei ærgerligt?

Eadrik.

Jo, ganske vist!
Men der er meget Ærgerligt i Verden,
Min gode Smed, der ei kan smeddes om.
Ild smelter Jern; men intet smelte kan
Et menneskeligt, et forhærdet Sind.
Det veed jeg vist; jeg taler af Erfaring.

Velent.

At skiænke sligt et Mesterstykke bort!
Tilgiv! — I kaldte det et Mesterstykke; —
Jeg veed, man skal ei rose selvgiort Arbeid.

Eadrik.

Kong Knud er gavmild. Den som vinder let,
Let skiænker ogsaa Noget bort igien;
Men Alt kan overdrives.

Velent.

Ikkesandt?

Eadrik.

Dit Mesterstykke siger ikkun lidet;
Men ubetænksomt gav den gode Knud
Til Edmund, som var overvunden alt,
Erobringen tilbage, — halve Bretland,
Og Edmund takker ham — med stolt Foragt!

Velent.

Den Uforskammede!

Eadrik.

Du siger, Knud
Har skiænket Dig din Frihed og sit Venskab,
Og Hæder ved sit Hof?

Velent.

Det har han giort.

Eadrik.

Og, gode Smed! Du est forbittret over

En Andens Utaknemlighed? Saa vil
Du sikkert selv ei utaknemlig være.

Velent.

O, vidste jeg en Maade blot, hvorpaa
Jeg kunde lønne Knud.

Eadrik.

Den har Du, Smed!
Din Helt af Malm den bærer i sin Haand.
Jernside kaldes Edmund, — det er kun
En Talemaade; vær forsikkret om,
At Buens Piil sig trænger i hans Side,
Hvis kun den sigter mod ham, rigtig stillet
Af kunsterfarne Haand.

Velent.

Du mener — .

Eadrik.

Hør!
Her er ei Tid til Omsvøb, og jeg sætter
Mit Ord paa Skruer ei; — jeg taler ærligt —
Jeg mener ligefrem. — Jeg stoler paa Dig;
Thi jeg har ogsaa lidt at sige, veed Du;
Jeg kan vel være Dig til Fremtids Nytte,
Ja smedde Dig engang til Riddersmand.

Velent.

Tal Herre!

Eadrik

(rækker ham et lille Guldkors, som han har i et Baand paa Brystet).

Hvis Du sværger mig ved Korset
En evig Taushed.

Velent

(lægger sin Haand derpaa).

Evig!

Eadrik

(putter det i Barmen igien).

Jeg har Mænd,

Der ogsaa skyde, Velent! træffe godt, —
Skiøndt ei af Jern.

Velent.

Jeg veed det, Herre! Tal!

Eadrik.

Kong Knud fortryder alt hvad han har giort;
Men Burren, han har sat sig i sit Haar,
Har ind sig filtret i en Marelok,
Og kan kun klippes bort med skarpen Sax.
Den gavner Kongen, gavner Fædrelandet,
Som fælder Edmund. Og Den, som ham fælder
Saa kløgtigt, at det ingen Opsigt giør,
Og ei Mistanke vækker; — idetmindste
Saa Skinnet undgaaes — intet kan bevises, —
Den gavner dobbelt. Edmund kommer til Dig
I denne Morgenstund, at see din Dukke,
Som han jo kalder den; om den kan træffe?
Beviis ham det!

Velent.

Hvad mener Du, Herr Jarl?

Eadrik.

Lad Pilen flyve mod ham, naar han kommer!
— Af Uforsigtighed — en Vaadesgierning!

Velent
(efter en kort Betænkning).

Jeg er en Finn; vi Finner lide sielden
Af al for ængstelig Samvittighed.
Jeg hader Edmund, han foragter mig.
Jeg er min Konge tro, som ærlig Pudel;
Thi han har givet mig et gyldent Halsbaand.

Eadrik.

Hvis der var Krig, faldt Edmund let i Slaget,
Og ingen græmmed længe sig derover.
Han er bekiendt for Uforsigtighed —
Fremfusenhed.

Velent.

Vel! Lad ham fuse frem!
Jeg træffer ham.

Eadrik.

Dog hør! Du har dit Værksted
Her ligeoverfor i Fløien hist;
Jeg vil dog give Dig et Vink endnu.
Seer Du det Banner, som staaer der i Krogen?

Velent.

Jeg seer det, Herre!

Eadrik.

Sætter jeg det Banner
I Vindvet hen, — betyder det: jeg bliver
Fast ved mit Forsæt; — seer Du Van'ret ei —
Saa tøver Du med Drabet — til imorgen —
En andengang. — Det vil ei vare længe.

Velent.

Godt, Herre! godt.

Eadrik.

Der kommer han! Giv Agt!
Nu skal Du see, hvor slet han skiule kan
Sit Fiendskab og sit onde Sindelag.

Edmund kommer opbragt med et Brev i Haand og siger til Eadrik:

Ha, finder jeg Dig, Judas! som forraader
Uskyldigheden med dit falske Kys.

Eadrik (leer).

Hvis selv Du kalder Dig Uskyldigheden,
Saa har den aldrig faaet Kys af mig.

Edmund.

Du Loke! sammensat af lutter Spot!

Eadrik.

Ret saa, min Ungersvend! fram ud din Lærdom.
Du est saa god en Hedning som en Christen.

Edmund.

Ha, Diævlen frister Hedninger og Christne;
Hvor Diævlen er — er Du!

Eadrik (kold).

For megen Ære!
Jeg er kun dødelig, — et Menneske.

Edmund.

At Du est dødelig, det skulde jeg
Dig vise strax, hvis ei jeg stod som Giæst
I Hal hos Knud. Men Menneske har aldrig
Du været, Eadrik!

Eadrik.

Hvi est Du saa vred?
Hvad har Du der i Haand? Et Elskovsbrev?

Edmund.

Aldgitha hader mig, fordi med Knud
Jeg slutter Fred; — den Misforstand var let
At hæve; men hun vender Ryggen mig,
Forbittret — evig — (træder ham nærmere) veed Du vel hvorfor?

Eadrik (rolig).

Nu da?

Edmund.

Fordi jeg hendes Blomsterkrands
I Stykker rev og kasted for min Fod.

Eadrik.

Nu, det er ogsaa sandt! Det har Du giort.

Edmund (bidsk).

Det har jeg giort; men hvordan har jeg giort det?
Det var af Kiærlighed til Gud og Næsten.

Eadrik.

En Mø er nidkiær; hendes Beiler maa
Ei elske Gud og Næsten høit som hende;
Og giør han det, da har han stærkt forseet sig.

Edmund.

Men hvordan har hun faaet det at vide?
Der var i Teltet ingen uden Du.

Eadrik.

Den laa i Støv; maaskee har Nogen kiendt den,
Og sagt Fyrstinden, hvordan hendes Beiler
Behandler hendes Gaver.

Edmund.

Ingen Anden
Har seet det uden Du.

Eadrik.

Om nu saa var?

Edmund.

Forræder!

Eadrik.

Hvis det var en Spøg af mig,
En skaansom Straf for alle dine Skiældsord?

Edmund.

Godt, Eadrik! Hvis Du har en Ærgnist,
Mød mig til Tvekamp!
(Kaster sin Handske til ham.)
Du er dog vel ei
For fornem? Selv Du troer Dig ei for lille,
I Virkelighed er Du ei for stor, —
Saaledes bliver Du jo ret tilpas!

Eadrik
(tager hans Handske op).

Jeg træffer Dig, ung Edmund! Der er min!
(Kaster den venstre Handske til ham.)

Edmund.

Den Venstre kaster Du?

Eadrik.

Var det den Venstre?
Der tog jeg altsaa feil. Men skeet er skeet.
Jeg bøier andengang ei Ryg for Dig.
Jeg veed jo nok, at Du er ikke keitet,
Og jeg saa lidt som Du. Vent til imorgen,
Og — (med et lumst Blik paa Velent) — jeg skal ganske sikkert træffe Dig!
(Gaaer med Velent.)

Tym kommer.

Edmund.

Hvo kommer der? Ha, hvilket Drilleri!
Den Dreng, den Fusentast, der rev mig Seiren
Af Haanden. O! hvad er selv Heltedaad,
Naar Indfald af et Barn kan Helten kue?

Tym

(der har hørt hans sidste Ord, standser i nogen Afstand fra ham, betragter ham skiælmsk, med sammenslyngede Arme, Fingeren under Hagen og siger):

Stort Læs tidt væltes af en lille Tue.

Edmund.

Det er da Dig, Du drabelige Chordreng!
Der rev mig Egekrandsen af min Haand?

Tym.

Jeg overskatter ei min egen Daad;
Men Du kan ei fortænke mig deri,
At jeg forelsket er i dette Banner,
Som unge Beiler i sin vene Brud,
Og at jeg kysser det, saasnart jeg seer det.

(Han gaaer hen og kysser Banneret.)

Edmund.

Saa gak nu atter til din Kirke, Pog!
Og agt den underlige Heltegierning
Som Daaden af en Nattevandrer. Ham
Tidt lykkes, hvad en Vaagen ei formaaer.

Tym.

Nei, Konge, nei! Jeg var lysvaagen, da
Jeg hented dette Banner.

Edmund.

Ja, som Lykken
Du greb Dit Bytte med tilbundne Øine;
Sligt hændes eengang, men ei oftere;
Hvis atter Du fordrister Dig, da kysser
Du Døden.

Tym.

Rædsomt er ei Dødens Kys,
Hvis det mig vier til Udødligheden.

Edmund.

Forlad mig nu! Det sømmer sig ei Drotten
At giøre sig fortrolig med en Dreng.

Tym.

Og troer Du, Drengen taalte dine Skiældsord,
Da Knud ham gav en Bannerherres Rang,
Ifald jeg ikke vidste, Du er syg?

Edmund.

Du vover Knøs —

Tym.

Troer Du, jeg dvæled her
Uædelmodig, for at friste Dig
Til en uværdig Tale, der beskiæmmer,
Hvis ikke jeg en Læge var, som kiender
Den Sundhedsurt, der kan helbrede Dig?

Edmund.

Hvad mener Drengen? Gaaer han fra Forstanden?

Tym.

Nei, Herre! men Forstanden gaaer fra Hiertet.
Jeg føler, fremfor Alt, mig oplagt til
At være ret i Faren, hvor det kniber,
Et letbevinget, dristigt Sendebud.
Af alle Helgene var Michael
Mig kiærest, som Vorherres Bannerdrager.
Blandt Hedningernes Guder var der Een,
Jeg troer han kaldte sig Merkurius,
Med Vinger paa sin Hat og ved sin Hæl;
Ham kan jeg ogsaa lide grumme godt;
Og jeg mig føler halvt i Slægt med ham.
Det er at sige: jeg er da en Christen.

Edmund.

Hvad mener Du?

Tym.

Jeg hented dette Banner
Til Danskerne, som var i Nød bestædt;

Dit Hierte trænger til en Elskerinde,
Det er i Nød; — jeg henter hende med!

Edmund.

Aldgitha?

Tym.

Rigtig! Hun er hos min Morbro'er.
Hos Bispen, som var hendes Skriftefa'r.
Farvel! — Jeg Dig tilgiver, stolte Drot!
Dit Skiældsord, al din Haan og al din Spot.
Du sønderrev de Blomster, — from og god, —
Som spired frem af mine Landsmænds Blod;
En Rose skiøn derfor jeg skal Dig hitte;
Og veed Du vel dens Navn? — Det er Aldgithe!

(Iler bort.)

Edmund.

O hør mig, Tym! Tilgiv Fornærmelsen!

(Han følger ham.)

Kong Knud kommer fra den anden Side i dybe Tanker.

Det er dog skiønt at herske! — Da Gud skabte
Det første Menneske, — gav han ham Alt!
Og hvor den rette Mandbom træder frem
I ægte Kraft, der vaagner Lysten atter
Til den oprindelige første Vælde.
Stort Rum behøver Egens brede Green,
Den lille Blomst kan trives i sit Bed.
Og dog — hvor sielden er en mægtig Aand!
Hvor meget kan i Verden den udrette,
Naar den staaer høit nok til at vorde seet,
Og hørt — og adlydt. — Nede, dybt i Dalen,
Der kiævles Dvergene. Det er et flegtigt,
Ret flittigt Folk; de hamre, smedde godt;
Men Helt fra Valhal maae befale dem;
Hvis ikke vende de kun Hamrene
Mod egne, dumme Pander. — —
Jeg vil ei speile mig i Folkevrimlen,

Sig Folkevrimlen speile skal i mig;
Jeg Frihed ei forvandle vil til Trældom;
Nei, tvertimod, nei, jeg gjør Trællen fri,
Fremrykker ham et Par Aarhundreder
I Kløgt og Sæder. —
Men nægt det heller ei, Du stolte Knud! —
Hvor er en Vellyst stor, som Herskerens?
Ha! lykkes det engang mig at forene
Med Danmarks Bøgelund det skjønne Bretland,
(Det norske Sneefjeld hylder alt Kong Knud),
Da vil det kaste Glands paa Leirekronen.
Hver Dansk vil rødme stolt, som nævner mig,
Og sige: Knud den Store var min Landsmand!

Idet han vender sig om og træder tilbage, møder han **Eadrik**, som er kommen ind og har hørt hans sidste Ord.

Eadrik.

Og Saren vorde vil saa stolt som Dansken
Af Knud, og sige: Mellem Angelsarer
Fremraged Knud, som Fjeldet over Skoven.

Knud (misfornøiet).

Har Du nu atter luret? Eadrik! ha,
Det er en hæslig Vane. — Hæslig er
Min Vane ligerviis: at tænke høit.

Eadrik (med Lune).

Ja — man maa ikke tænke altfor høit.
Tilgiv mig, Herre! Du har sagt i Spøg:
Der var endeel af Kattenes Natur
I mig; — jeg sniger mig paa Tæerne.
Jeg skammer mig ei ved min Kat-Natur;
Selv Tigren, Leoparden er en Kat,
Og Løven, — Skovens frygteligste Dyr.
Dermed gav Skaberen os selv et Vink:
At Styrken bør forene sig med List.

Knud.

Ja, som hos Løven; ikke som hos Tigren.

Eadrik.

Man ogsaa mig har lignet ved en Ræv.
Hvorfor ei det? Mig huer dette Navn.
Den stakkels Mikkel var mig altid kiær.
De plumpe Dyr var efter ham; men han
Vandt Løvens Gunst; — og begge hialp hinanden.

Knud.

Høist utaknemligt var det vist af mig,
Hvis ikke jeg tilstod, at Du har været
Mig til mangfoldig Nytte. Du har Evner!
Kun savner jeg en vis — Høimodighed,
Som —

Eadrik.

Ak, det er kun i vor Forestilling!
I Handlingen snart stemmes overeens.
Det er et Sving kun i vort Tankesæt,
Der danner sig forskielligt efter Blodet
Og Nerverne. Fuldblodig, yngre, Du
Er meer elskværdig, aaben; ældre, jeg
Er vranten tidt i mine Talemaader;
Men ofte var det godt, ifald min Tale
Blev mere hørt og agtet meer.

Knud.

Du dadler
Mit Forhold til ung Edmund?

Eadrik.

Hvad har Du
Nu vundet ved din — Menneskelighed,
Som Du jo kalder den? Tilgiv mig Herre!
Men havde det ei været meget bedre,
Hvis Du ham havde mødt i aaben Mark,
Og fældet ham som Helt? Saa var Du Drot
I hele England.

Knud.

Kald det Svaghed af mig,
Men — noget Hemmeligt dybt i mit Bryst

Bekæmper ofte den for kolde Klogskab.
Forstanden giver Dig vel altid Ret;
Den isnende, beregnende Forstand.
Maaskee det er en Fordom fra min Barndom, —
Og stræbe vil jeg at betvinge den.
Men — Edmund er dog Angelsaxers Konge,
Jeg en Erobrer. Han er stærk og tapper,
En ægte Ridder. Gierne tilstaaer jeg:
En Ridder, som er tapper blot og sværmer
For Elskov, duer maadeligt til Konge;
Men Konge var han dog engáng. Og Ømhed
Og Kiærlighed bør ikke reent foragtes.
Tro mig, det ofte græmmer mig i Hiertet,
At Emma, min elskværdigskiønne Dronning,
Forlod mig, drog til Hardeknud i Danmark, —
From, trøstesløs; — fordi jeg hende var
For verdslig og for hedensk.

Cadrik.

Tak Du Gud,
At Du en stakket Tid blev skilt fra hende!
Thi aldrig, Knud! var Du til Maalet naaet,
Hvis Emma havde viet Dig til Præst.

Knud.

Jeg veed det; derfor lod jeg hende reise;
Men der er mange Ting i Verden, Cadrik!
Ret gode, herlige; skiøndt ei de passe
For Drotten, agtes dog de bør hos Andre.

Cadrik.

Hos Undersaatten, ja; men Edmund aldrig
Vil nøies med at kaldes Undersaat.
Hvad vandt Du da ved denne Skaansomhed?
Du havde haabet at beherske ham
Med Aandens Overvægt, at giøre ham
Paa denne Maade til din Underkonge.

Knud.

At spare Blod og Angelsaxers Fred!

Eadrik (leer).

Ja — man har ogsaa bragt engang en Skrælling
Fra Grønland ned til Hladejarlens Hof!
Der han foragted Alt, hvad ei var Snee
Og Nordlys; — Øllet var ham væmmeligt;
Thi han var vant kun til at drikke Tran;
Paa Viisdom stirred han med dumme Øine,
Og vilde kun tilbage til sin Ørk.

Knud.

Ha, Eadrik! der er Malurt i dit Ord.

Eadrik (seer ud).

Der kommer han. Jeg træde vil tilside.
Han hader mig, og jeg vil skaane Dig
For plumpe Talemaader, høie Herre!
Der ikke sømme sig din kongelige
Nærværelse. Dog — hvis Du det tillader.
Staaer jeg saa nær, at jeg kan høre ham.

(Gaaer hen i Galleriet.)

Edmund kommer.

Edmund.

Jeg kommer, Knud! deels for at takke Dig
For al den Godhed, som Du har beviist mig,
Al Giæstfrihed; deels for at sige Dig:
Jeg ønsker ikke meer at være Giæst.

Knud.

Hvorledes, Edmund! Du forlader mig?

Edmund.

Ja, Knud! og det blot af Taknemlighed.
Jeg ikke vil udsætte Dig, for min Skyld,
Og heller ikke mig, for din, naturligt,
For skieve Domme, for Bagvaskelser.
Man siger: „Edmunds Venskab og Besøg
Hos Knud, er feigt, frivilligt Slaveri;
Knud vil ham binde med forgyldte Lænker;
Og skiøndt de deelte Riget, er dog Edmund

Ei andet end en lydig Underdan,
Der lystrer Knud i Alt." — Du kan begribe,
Hvor stærkt jeg higer efter snart at hæve
Slig Misforstaaelse!

Knud.

Af Frygt for Pøblens
Bagtalelser og taabelige Dom
Bør ingen Drot indrette sin Bedrift.

Edmund.

Ei Folkets Røst er taabelig. Jeg agter
En saadan Røst. Hos mig er ingen Thinglith,
Hvor prægtig Hielm og Sværd, forfængeligt,
Min Hofmand stiller fra de andre Stridsmænd.

Knud.

Jeg hader Indiernes dumme Kaster;
Men Alt paa Jord kan ikke være lige;
Kun Livet trives i Forskielligheb.
Min Thinglith er en udvalgt Krigerflok,
Der lærer Skarerne med Kunst at stride;
Thi Krig er Kunst, og Kunster maa man lære.

Edmund (bitterlig).

Nei! Krig er ikke Kunst; Kunst er et Haandværk
For Arbeidsfolk, for Trælle! Men den Frie
Som ædelt Dyr udvikler selv sin Kraft.

Knud.

Mænd er ei Dyr.

Edmund.

Og mindre Trælle! Trællen
Staaer under Dyret.

Knud.

Har Du da besluttet
At skiænke dine Trælle Frihed, Edmund?

Edmund.

Nei! Hver maae være hvad han fødtes til.

Knud.

Ja ganske vist! Men Fødselen ei endtes

Med Byrden; og saalænge som vi leve,
Saalænge fødes vi. Lidt efter lidt
Udvikles Evnerne; men Evnerne
Bestemme netop Menneskenes Rang.

Edmund.

Jeg er en Ridder, vil ei være meer!
Kun Kongen er den bedste Riddersmand.
Den skiønne Tapperhed, der bruser frem,
Vel tidt uoverlagt, men altid diærv,
Den hylder jeg. Som Rytter paa min Hest
Jeg stormer frem, saa stærkt at Gangeren
Faaer otte Fødder tidt, som Odins Sleipner. —
Og styrter jeg og snubler — nu saa stiger
Jeg i mit Fald som Christen, gaaer til Himmels.
Jeg styrter som den skumbekronte Fos,
Selv stolt i Faldet!

Knud.

Det er daarlig Krone,
Som kun er Skum. En Drot ei styrte bør
Uoverlagt til Undergang, ei prale
Med sin Fremfusenhed. Som Nilen skal
Han med sin Svulmen Breddерne befrugte,
Ei øve Krig for Krigens Skyld.

Edmund (trodsende).

Just derfor!

Knud (heftigere).

Nei, nei! Saa vist som Aand behersker Krop,
Skal Aandens Kraft betvinge Kroppens Kraft.
Krig skal ei være galne Hundes Vid,
Ei heller kaade Drenges Børneleg,
Men mandigt Arbeid, for at naae et Maal.
Og derfor dyrker Krigen jeg som Kunst,
Og forudseer den Old, da Vid og Kløgt
Vil bringe Ridderdrengene, der sværme
Med broget Skiold og Fiærbusk, til at lystre.

Edmund.

Mig faaer Du aldrig til at lystre, Knud!
Jeg siger Dig Farvel, og gaaer til Hæren.
Jeg veed, Du har alt været i min Leir,
Uddeelt det Bytte, som Du havde taget.

Knud.

Jeg plyndrer ikke fra min gode Ven.

Edmund.

Med skiønne Taler har Du smigret Hæren.

Knud.

Hvad Eadrik talde — han var Sendebudet —
Veed ikke jeg.

Edmund.

Han er din høire Haand.

Knud (smilende.)

Nei, Edmund! han er kun den venstre; men
En Mand, især en Drot, maa bruge begge.

Edmund.

Hvis Eadrik er din venstre Haand; (nu først
Forstaaer jeg, hvi jeg fik den venstre Handske),
Saa frygter jeg, der snart gaaer Koldfyr i den.
Farvel, Kong Knud! Nu jeg bestemmer selv
Min Fremtid.

Knud.

Den bestemmer Skiæbnen, Edmund!

Edmund.

Den sande Skiæbne, Knud! bestemmer Gud.
Hvad Du bestemmer, rager ikke mig.
Din Thinglith og din Vitherlagets Ret
Kan være gode nok for Dig; mig komme
De lidet ved. — Du vil opdrage Dukker,
Som lystre Dig, med Orden, Lydighed;
Jeg gaaer som Riddersmand til mine Helte,
Forlanger kun at staae i Spidsen for dem,
Og gierne falde først, hvis det behøves.

(sprbst.)

Alt hvad jeg tager med, — hvis Du tillader,
Er Dukken, som din Velent Smed har hamret;
Den vil jeg vise mine Angelsfarer
Som Billed paa de Mænd, Du danner Dig
Til store Fremtid: døde Værktøi nemlig,
Der ledes kun ved Trykket af din Villie.
(Gaaer.)

Eadrik kommer frem.

See saa! Nu kan jo Legen frisk begynde
Fra forsra.

Knud.

Jeg ham træffer!

Eadrik.

Du traf tidt;
Din Fader traf hans Fader; men Du træffer
Utallige, som nødigt Du vil træffe.
Hvo veed, om ei Du træffes selv tilsidst.
Hvad blev nu af den Fred, Du drømte Dig?
Din Blomst, dit Korn, de Frugter, Du vil plante?
Kun rasende Tilintetgiørelse
Udbrede vil, som Furie fra Helved,
Kulsorten Banner med en brandguul Drage.
Snart brænde Byer! Kirketaarnet vakler
Og styrter om i Røgen, strækker meer ei,
Som i fleerhundred Aar, sit Spir mod Himlen.
Guds Tiener myrdes bedende for Altret;
Ei Sølvhaar, Purpur, Korset ham beskiærmer;
Vanærte Qvinder graves ned til Brystet,
Og Hunde sønderslide deres Skiønhed;
Smaaglutter kastes mod Dørstolperne,
Saa Hiernen oversprøiter Morderen. — —

Knud.

Tie! tie! Jeg beder Dig. —

Eadrik.

Kan Du ei taale

Man taler om det, hvorban taaler Du
Da vel at see derpaa?

Knud.

Hvad ei en Hær
Formaaer, formaaer din hierteløse Skildring.
Den faaer mig til at gyse.

Eadrik.

Ha, min Konge!
Viis Dig som Helt. Den er ei Helt endnu,
Som blot foragter Sværd. Der gives Kamp
I Sindet, hvortil hører større Mod:
Kamp mod en indgroet Fordom, og især
Naar denne sminker sig med falske Dyd.
„Man Ingen myrde skal, det er en Synd!"
Ja, det er let at tænke, snart at sige.
Men er det altid sandt? — For enkelt Mand
I Freden er det sandt; for Undersaat,
Som Lov skal følge, ganske sandt; for Fader
Og Moder, Børn og Sødskende, — hvor sandt!
Men er det ogsaa sandt for Drotten, Herre?
Er det bestandig sandt? I hvert et Forhold?
Jeg veed, det strider imod christen Skik;
Men christen Fordom trykker ikke Dig.
Og selv i Christendommen, — blev ei Uskyld
Opoffret, for at redde Mennesket?
De gamle Hedninger — et kraftigt Folk,
I mange Ting vort Mønster — offred stedse
Ved vigtig Leilighed. — Forbyder Hiertet,
Med sine svage Qvindefølelser,
En Enkelts Undergang for Manges Redning?

Knud.

Eadrik! jeg føler Vægten af dit Ord.

Eadrik.

Men har kun ikke Mod, selv at befale,
Hvad Du med din Forstand dog billiger?
Nu, saa lad Andre raade!

(Han tager Banneret og sætter det hen i Vinduet.)

Knud.

Frister! Frister!

Hvad giør Du der?

Eadrik.

Jeg flytter Banneret,

Som Tym saa kiekt os hented, hvorved Dansken
Blev hurtig reddet. Lad det staae i Vindvet,
At Solen med sit Lys kan det bestraale!
Jeg har min Overtro saa godt som Nogen,
Og aner, der er Held ved dette Banner.

Knud.

Du forekommer mig saa underlig!
Din Adfærd og din Tale —

Eadrik (sagte).

Nu er bedst

At bringe ham i Hast paa andre Tanker.
Nu Sendebudet komme maa fra Danmark.

(Han gaaer hen til Døren og vinker.)

Harald, en gammel Sømand, træder ind og hilser Kongen.

Knud.

Harald! jeg kiender Dig. Hvad bringer Du?

Harald.

Fra Siælland, Herre Konge! først mig selv;
Det er kun lidt, men altid bedre dog
End Tidenden; thi den er slettere.

Knud.

Ulf Jarl har sendt Dig til mig?

Harald.

Nei, Herr Konge!

Det hytter han sig for af gode Grunde.

Knud.

Hvorfor?

Harald.

Fordi: skiøndt Jarlen er en Ulv,
Er Ulven ikke Jarl. Mens Du, vor Hyrde,

Drog til et fremmed Land, fælt hærged Ulven
I Faarehjorden. Det beviser, Herre:
Man Ulv ei sætte bør til Faarevogter.

Knud.

Du spøger dristigt!

Harald.

Lad min Dristighed
Optaget vel, mig være Lønnen for
Livsfaren, jeg har staaet ud for din Skyld;
Da paa min lille Baad jeg trodsed Stormen,
Og seiled dristig ud fra Isefjord
Til Themsen, for at vare Dig itide.

Knud.

Tal!

Harald.

Jeg er kun en ringe Sømand, Herre!
Jeg har ei lært at veie mine Ord,
Du maa ei vredes, hvis de støde Dig;
Thi det er ærlig meent.

Knud.

Tal, Harald, tal!
Jeg vredes ei, jeg skiønner paa din Troskab.

Harald.

Din Dronning er gudsfrygtig, gaaer i Kirke
Hver Dag, og bygger Klostere paa Siælland,
Saa ret det er en Gru.

Knud.

Fra Klostret gaaer
Oplysningen ud over hele Landet.

Harald.

Ja det er meget muligt, Herre Konge!
Hun var nok ikke staaet op endnu,
Da sidst jeg heised Seil ved Danerkyst;
For jeg har ikke seet den gode Frue.

Knud.

Kun Feilen ligger i dit eget Øie!

Harald.

Ja det kan være. Men mit Øie saae
Dog Ulf paa Thing opfordre Danemænd
Til at forlade Dig, og kaare Drengen —
(Slaaer sig paa Munden.)
See der, der har vi atter os forplumret! —
Jeg mener Hardeknud, din unge Søn,
Et Barn paa syv Aar — til de Danskes Konge.

Knud.

Umuligt! — Ulf! — Saa skiændigt han misbruger
Den Magt, jeg gav ham?

Harald.

Ja Mænd giør han saa!

Knud.

Ulf, som jeg troede var saa ærlig dansk,
Som nogen Helt ved Isefiord!

Harald.

Det er han.
Forstaae mig ret: Det er af bare Danskhed,
At han forlader Dig. Det er hans Orm!
Han næsten er forrykt af Fædrelandskhed.
Han hader tydske Sværd og valske Hielm,
Og engelsk Øl, og franske Viin. Alting
Maa være dansk. Du er ham altfor engelsk!
Han frygter, Du giør os til Engelskmænd;
At Du med fremmed Skik og fremmed Brug
Vil ødelægge Landet.

Knud.

Og min Dronning?

Harald.

Hun græd andægtigt; men det var af Glæde.
Hun kyssed Hardeknud og strakte Haanden
Mod Himlen; — hvad hun bad, det veed jeg ikke.
Jeg skyndte mig til England og til Dig,
At give Dig et Vink om den Forandring.

Knud.

Det træffer op til Torden, Eadrik Jarl!
Jeg staaer paa Heden snart, omringt af Skyer,
Der tætte sig til Fæstninger og Taarne.

Eadrik
(giver Eomanden et Vink, han gaaer).

Maaskee slaaer Lynet ned hvor ei det ventes.
(Der høres et Skrig udenfor.)

Knud.

Ha, hvad var det?

Sigfert kommer fortvivlet.

O alle Helgene!
Min gode Herre dræbt! O, hellige Jomfru!

Knud.

Hvo?

Sigfert.

Edmund! Edmund!

Knud.

Ha, det er ei muligt.

Sigfert.

Han døer!

Velent kommer.

Herr Konge! Det var Vaadesgierning!
Jeg er uskyldig. Edmund vilde see
Min Bueskytte, tog sig ikke vare —

Sigfert.

Nei, nei! den sigted paa ham, da han kom.
Just som han treen i Døren, segned han.
Jeg saae det.

Velent.

Fiædren sprang maaskee paa Laasen —
Maaskee gik Pilen af, da Gulvet rysted. —

Eadrik (kold).

Det sønderknuser mig.

Knud
(med et stivt Blik paa Eadrik).
Ha, Eadrik, Eadrik!

Eadrik (aldeles rolig).
Hvad er det, Herre?

Knud (dybt rystet).
Intet! Intet! Intet!
Storhed er intet, naar den kiøbes med
Forbrydelser.

(Han gaaer, Eadrik og Velent følge ham.)

Aldgitha kommer fortvivlet og vild med en Daggert i Haand.

Der gaae de Mordere! De tør ei see
Ham bløde. Edmund! Hævnes skal din Død,
Og jeg er Hævnens Mø. De døde fra mig!
Brat! Alle! Fader — Brødre — Du, min Edmund!
Før jeg fik sagt Dig, at jeg elsker Dig!
Nu flyer jeg fra den stumle Fædreborg.
Jeg vil ei sidde der og hyle kun
Som eensom Ugle; nei, som Ravn, som Ørn
Jeg flagrer efter Hæren. Store Knud!
Som lille Sværdfisk følger jeg min Hval.
Du spotter Christendom, og Dyd og Troskab!
Velan — her sværger jeg paa Edmunds Daggert,
Og ved hans Blod, og ved Guds hellige Blod:
Saa vist, som ikke sig din Krone bøier
For Christi Kors, — saa vist jeg træffer Dig!

(Gaaer.)

Tredie Handling.

Landlig Egn i Nærheden af Roeskilde i Siælland.

I Baggrunden seer man en Klosterbygning paa en Bakke, med Blomsterkrands og Kors i Sparværket.

Dronning Emma. Hardeknud. Ulf Jarl. Munke og Krigere.

Emma.

Saavidt er Klosteret, at det sin Muur
Høit reiser i den herlige Natur
Paa Siællands Øe. Nedsvæv nu Helligaand!
Sneehvide Due! Dronning Emmas Haand
Har bygget Dig en venlig Rede her
Imellem Herthadalens gamle Træer.
Ja, snart ved Spade, snart ved stærken Plov
Sig breder Haugen, Agren bag din Skov.
Og Gartner-Munk, klog paa Naturens Kraft,
Den Syge rækker Urtens Sundhedssaft;
Velsigner, trøster Gubben før hans Død,
Som Lærer, med hans Barnebarn paa Skiød.
Smaaglutter — hvad nu Voren knap formaaer —
Skal læse Credo, læse Fadervor.
O see den skiønne Krands, i Luften blaa,
I Sparværk over unge Kloster staae!
Til Arne vier den ei ind sin Hal;
Der ingen Slægt troloves, føbes skal.
Alvorlig Fædreflok, til Guds Behag,

Kun der, den ene som den anden Dag,
Forkynder, hvad en høi Begeistring bød.
For Livets Lyst er Siælen der alt død;
Men ud fra Klostret, fra den Frommes Bryst
Sig blander Salighed i Livets Lyst!

Ulf Jarl.

Det hiælper ei at kæmpe mod de Skridt,
Som bringer Aanden, Hiertet mere vidt;
Og derfor alle Danske være froe,
At Hedenskabet svandt for hellig Tro.
Vi dele dit vor hulde Dronnings Sind,
Med Dig vi gierne vie Klostret ind.
Men Helten, som er Fædrelandets Ven,
Af Nyhedssygen aldrig rives hen;
Han slipper kun hvad der er Vildt og Raat,
Men holder paa det Gamle, som er Godt.
Du elskte Knud, — men Du forlod ham jo,
Med saaret Hierte, da han sveg sin Tro.
Hans Arm er kraftig og hans Hoved lyst; —
Men Knud forlod sin skiønne Fædrekyst.
Hans Følelse for Danemark blev mat,
Derfor igien har Danmark ham forladt.
Hvad hiælper det, han er en mægtig Mand,
Behersker, stolten Drot af Engelland?
Nei Brødre! vi er ikke saa tilsinds.
Ei Danmark bli'er af Bretland en Provinds.
Kong Knud har Isefiorden glemt for Thems;
Han agter dens Bedrift, men ei sit Hiems.
En Underkonge sender han maaskee, —
Og Danmark aldrig skal sin Konge see?
O fy! — Hver Arne, selv den mindste Krog,
Selv Træl i Hytten har en Fader dog;
Og Danmark faderløs slaae sig til Taal?
Nei, før skal Anglen vride Vand af Staal!
Kong Knud er død for os? Saa er min Bøn:
I Danske, vælger Hardeknud, hans Søn!

Thi ei den Undersaat sin Troskab brød,
Som valgte Sønnen efter Faders Død.
Det skeer af Kiærlighed og ei med Vold.
Saa slaaer, I tappre Danske! Sværd paa Skiold,
Og bryder i eet Raab forenet ud:
Knud os forlod, — vi vælge Hardeknud!

Alle.

Knud os forlod, vi vælge Hardeknud!

(De slaae paa Skioldene og gaae.)

En Bondestue, ved Strandbredden.

Tym Banner. Steen Skaftesøn, en Islænder. En Bondekone.

Tym.

Tak, kiære Mo'er! at Du tillader mig
At see dit Huus.

Konen.

Af Gud og hellige Mænd!
Der er kun lidt at see.

Tym.

O, altid nok!
Meer end det hele Bretland kunde vise.
See Krogen der! der stod min Vugge, Steen!
Der stod min Seng, da jeg var lille Pog.

Konen.

Jer Fader boede her?

Tym.

Ja, før han drog
Til England, tog mig med, som Barn paa fer Aar. —
O Gud! der er det Søm, jeg kiender det,
Hvorpaa jeg altid hængte hen min Hat.
Men vil Du nu tillade mig en Ting, Moer?
Det sagtens er en uforskammet Bøn;
Men Brædegulvet, seer jeg der, er raaddent.
I Sprækken har jeg tabt engang en Skilling. —

Jeg græd den hele Dag. — O, maa jeg see,
Om Skillingen er der endnu?

Konen.

Ja gierne.

Tym (bryder Bradtet op).

Der ligger den — bestøvet — ganske grøn!
(hopper af Glæde.)
O Gud skee Lov, jeg fandt min Kobberskilling!
See, Steen! der er den! Skulde man vel troe
Sit eget Øie? Der har den nu ligget
Vist i en halv Snees Aar. See, Steen!

Steen (tør).

Ja ja!
Jeg seer det nok, det er en Kobberskilling.

Konen.

Lidt kan fornøie Børn. Men I er dog
Ei længer Barn.

Tym.

Nei, jeg er Mærkismand! —
See Steen! — Dørstolpen kiendet jeg. Seer Du
De Furer der? Dem har jeg skaaret med
Min lille Kniv.

Konen.

Og det er Alt?

Tym (brister i Graad).

Ja — Alt!
Alt! Alt! — De ligge hist paa Kirkegaarden.
Men Morbro'er lever dog, og han er Bisp.
See saa! (tørrer sine Øine.) Det var en Hilsen til de Døde;
Nu vender jeg tilbage til mit Liv. —
Nei! jeg vil drømme lidt om dem endnu.
Mo'er, bryd Dig ei om mig! Tal med den Mand;
Han, tænker jeg, han vil nok more Dig.
(Han sætter sig hen ved et Bord, med Haand under Kind og falder i dybe Tanker.)

Konen.

I hedder Steen, min Faer?

Steen (enfoldig).

Ja, Mo'er! jeg hedder
Steen Skafteson.. Det Navn har selv jeg valgt.
Jeg er fra Island, jeg er Skiald — berømt. —
Steen Skafteson, det var en herlig Skiald;
Var hos Kong Knud, og fulgte ham, som jeg;
Men da med Guldskoe han beslog sin Hest,
Blev Kongen vred, og jog ham fra sit Hof.
Nu har jeg taget Navnet efter Steen;
Jeg er i Slægt med ham paa Mødre Side.

Konen.

Og I er Kongens Skiald?

Steen.

Ja — jeg har giort
Et Drapa til ham, kaldet: Hovedløse;
Og det er vidt berømt.

Konen.

Ak, Herregud!
Kan ogsaa Skialden være hovedløs?

Steen (leer).

Ja, det er ikke saadan at forstaae.
Der var en anden Skiald af mine Landsmænd
Ved Kongens Hof, som hedder Thoraren.
Jeg leed ham ei. Man sagde, Mo'er, han digted
Langt bedre Qvad end jeg. Det mig fortrød;
Og derfor satte jeg bestandig ud
Paa hvad han sang.

Konen.

Ja, det var da naturligt!

Steen.

Nu vilde jeg engang bevise Kongen,
At ogsaa jeg, som Andre kunde digte,
Da dog jeg er fra Island. I skal vide,
Der er vi alle født af gammel Slægt,
Og alle Skialde.

Konen.

Alle?

Steen.

Ja, de Fleste.
En Dag da Kongen var lidt vred i Hov'det —
Det var en Feil af mig, — hentraadte jeg
Og sagde: Herre Konge! jeg har digtet
Et Qvad til Dig. — „Nu har jeg ingen Tid
At høre Dig!“ gjensvarte Kongen mut.
O, det er ganske kort! gjensvarte jeg.
„Hvad?“ raabte Kongen opbragt, „vover Du
Til mig at digte ganske korte Qvad?
Du til imorgen Middag digter mig
Et Drapa langt, om alle mine Seire;
Hvis ikke, koster det dit dumme Hoved.“
Og dermed gik han.

Konen.

Det var tydeligt!

Steen.

Nu kan I selv begribe, Mo'er! hvordan
Jeg blev tilmode. Møie havde det
Mig kostet, at forfærdige det Korte;
Hvorledes blev jeg færdig med det Lange
Til næste Middag? Og dog gjældte det —

Tym (halv høit).

Dit dumme Hoved!

Konen.

Det gik altsaa galt?

Steen.

Nei! Heldigviis var Thoraren tilstede;
Han, som saa tidt jeg havde revet ned.
Men det fortrød ham ei, han vidste nok,
Jeg meente ham ei Ondt dermed. Han hjalp mig
Tilrette, — mellem os — han digted' Drapet.
Jeg lærte det om Natten udenad.
Jeg fik ei mindste Time Søvn; jeg kunde

Steen (enfoldig).

Ja, Mo'er! jeg hedder
Steen Skafteson.. Det Navn har selv jeg valgt.
Jeg er fra Island, jeg er Skiald — berømt. —
Steen Skafteson, det var en herlig Skiald;
Var hos Kong Knud, og fulgte ham, som jeg;
Men da med Guldskoe han beslog sin Hest,
Blev Kongen vred, og jog ham fra sit Hof.
Nu har jeg taget Navnet efter Steen;
Jeg er i Slægt med ham paa Mødre Side.

Konen.

Og I er Kongens Skiald?

Steen.

Ja — jeg har giort
Et Drapa til ham, kaldet: Hovedløse;
Og det er vidt berømt.

Konen.

Ak, Herregud!
Kan ogsaa Skialden være hovedløs?

Steen (leer).

Ja, det er ikke saadan at forstaae.
Der var en anden Skiald af mine Landsmænd
Ved Kongens Hof, som hedder Thoraren.
Jeg leed ham ei. Man sagde, Mo'er, han digted
Langt bedre Qvad end jeg. Det mig fortrød;
Og derfor satte jeg bestandig ud
Paa hvad han sang.

Konen.

Ja, det var da naturligt!

Steen.

Nu vilde jeg engang bevise Kongen,
At ogsaa jeg, som Andre kunde digte,
Da dog jeg er fra Island. I skal vide,
Der er vi alle født af gammel Slægt,
Og alle Skialde.

Konen.

Alle?

Steen.

Ja, de Fleste.

En Dag da Kongen var lidt vred i Hov'det —
Det var en Feil af mig, — hentraadte jeg
Og sagde: Herre Konge! jeg har digtet
Et Qvad til Dig. — „Nu har jeg ingen Tid
At høre Dig!“ giensvarte Kongen mut.
O, det er ganske kort! giensvarte jeg.
„Hvad?“ raabte Kongen opbragt, „vover Du
Til mig at digte ganske korte Qvad?
Du til imorgen Middag digter mig
Et Drapa langt, om alle mine Seire;
Hvis ikke, koster det dit dumme Hoved.“
Og dermed gik han.

Konen.

Det var tydeligt!

Steen.

Nu kan I selv begribe, Mo'er! hvordan
Jeg blev tilmode. Møie havde det
Mig kostet, at forfærdige det Korte;
Hvorledes blev jeg færdig med det Lange
Til næste Middag? Og dog giældte det —

Tym (halv høit).

Dit dumme Hoved!

Konen.

Det gik altsaa galt?

Steen.

Nei! Heldigviis var Thoraren tilstede;
Han, som saa tidt jeg havde revet ned.
Men det fortrød ham ei, han vidste nok,
Jeg meente ham ei Ondt dermed. Han hialp mig
Tilrette, — mellem os — han digted' Drapet.
Jeg lærte det om Natten udenad.
Jeg fik ei mindste Time Søvn; jeg kunde

Tilsidst opremse det paa mine Fingre,
Og stod og læste det tilbords for Kongen.
Han loe og var særdeles vel tilfreds;
Han gav mig tre Mark Sølv, og Lov at blive
Ved Hoffet hos ham, som —

Tym (som før).

Hans Nar!

Steen.

Hans Skiald.

Var det ei skiønt?

Konen.

Men det er underligt!
I bærer fremmed Navn, og andre Skialde
Maae digte Viser for Jer, og I høster
Dog Frugten af det?

Tym (reiser sig).

Ja, det skeer saa tidt!

Steen.

Men Tym! imens vi tøve her og sladdre
Skeer der maaskee i Roeskild stor Fortred.
Kong Knud er kommen, maa I vide, Mo'er!
Han overrumpler Ulf og Dronning Emma.
Han bringer Hæren over paa sin Flaade.
Vi seiled med. Men paa den lille Baad
Jeg fulgte Tym, at see hans Barndoms Egn.
(Sagte til hende.)
I vide maa, det er en fornem Mand,
En Mærkismand.

Konen (forundret, høit).

Hvordan? den Dreng?

Steen (som før).

For Guds Skyld,
Tag Jer iagt! Husk hvordan det gik mig!

Tym (som har hørt det).

Vær rolig, Mo'er! det siger ingenting.
Jeg er en Dreng af Aar, der har Du Ret. —

Det er jo godt, at have Livet for sig.
Tak nu, fordi Du tillod mig at see
Min Barndomsstue! Tak for Skillingen!
Til Takke tag, i Vederlag for den,
Med denne Guldmynt! Kobberskillingen
Tilhører mig, den faaer Du ei tilbage.
(Kysser den og gaaer, fulgt af Islænderen.)

Borgen i Roeskilde.

Kongshallen.

Hardeknud, Svend Estridson, Børn.

Hardeknud (grædende).
Min Fa'er er kommen hiem!

Svend.
En herlig Dreng,
Som græder for hans Fa'er er kommen hiem.

Hardeknud.
Saa sige de, han slaaer mig vist ihiel,
For jeg blev Konge.

Svend.
Hvilken tosset Snak!
En Fa'er slaaer ei sit eget Barn ihiel,
Fordi det var uartigt. Muligt faaer Du
Lidt Riis, og saa er det forbi.

Hardeknud.
Mo'er græder.

Svend.
Hvad er det værd at græde. Skal vi lege?

Hardeknud.
Nu lege, naar min Fa'er er kommen hiem,
Og er saa vred?

Svend.
Det varer ikke længe.

Der er min Fa'er, han er vist ogsaa bister;
Men Mo'er nok stiller ham tilfreds igien.

(De gaae.)

Ulf Jarl kommer med **Estrid.**

Ulf.

Min Hustru! da jeg træffer Dig alene,
Tag mit Farvel! Thi Hiertet ogsaa har
Sit Krav, og Ulf er ikke hiertelos.

Estrid.

For Himlens Skyld, min Ven! vær ei fortvivlet.

Ulf.

En Mand er ei fortvivlet, som forudseer
Med Rolighed sin Skiæbne. Knud er kommen
Med Folk og Skibe; Mængden, som det gaaer,
Den Stærke hylder; — jeg staaer som Forræder.
Jeg — efter Loven — har forbrudt mit Liv,
Og finder mig med Fatning i min Død.

Estrid.

Du skal ei døe. Jeg er hans Søster, Emma
Hans Hustru, Hardeknud hans Barn. Os dræber
Han ei, og han skal ikke dræbe Dig.

Ulf.

Jeg handled ei af smaalig Egennytte.
Ei Magten vilde jeg tilvende mig,
Men kun hans egen Søn. Du veed min Grund.
Jeg feiled, da jeg troede ham forviklet
I Bretland i en lang og farlig Krig.
Alt England hylder ham. Ha, Lykken følger
Ham blindt i Alt!

Estrid (stolt).

Ja! Lykken følger ham;
Han viser Lykken Veien, den skal vandre
Som lydig Tærne. Han er stor, den Broder!

Ulf.

Hvad stor? Nu kalder man Saameget stort.

Min Farfa'er Styrbiørn var vel ikke mindre;
Min Fader Torgils Sprakaleg ei heller.
Jeg deelte Krigens Farer tidt med Knud,
I Norge, som i Bretland; jeg har seet
Ham raadvilld der og nærved at fortvivle.

Estrid.

Nu skal jeg sige Dig, min Husbond, hvad
Der trykker Dig: det er Misundelsen!

Ulf.

Saa nedrig Grund kan Du tillægge mig?

Estrid.

O, den er ei saa nedrig i sit Udspring!
Alt som den voxer, bliver den først bitter.
Thi Spiren til slig Nidkiærhed er god,
Den sporer Evnen og den skiærper Blikket;
Men hvis Du lukker Øiet for det Store,
Da giør Du selv Dig til den blinde Mand.

Ulf.

Det er en daarlig Mand, min gode Estrid,
Som af en Qvindes Tale lære skal
At agte Stort. Jeg agter det i Godt,
Men hader det kun i Forbrydelsen.
Et Menneske det driver stundom vidt,
Forsikkrer Munken, naar han sig forskriver
Til Diævlen.

Estrid (fortørnet).

Om min Broder voxer Du —

Ulf (rolig).

Han voxer meest! Men Den har ingen Øine,
Som ikke Satan i hans Følge seer
Formummet i den Niding Eadrik Streon.
Man mumler meget om Kong Edmunds Død.
I Kampen har Din Broder ham ei fældet;
Han faldt ved Troldbom for en kulsort Ridder,
Et Spøgels uden Liv, en Helvedslarve;
Og det har sat Kong Knud paa Englands Throne. —

Farvel, min Estrid! Modtag mit Farvel!
Det aner mig, at det er sidstegang
Vi tale sammen ene. Dømmer Knud
Mig strengt, saa ligger snart paa Blok mit Hoved;
Men er han mild og sød og sig forstiller,
Saa sætter det ondt Blod, jeg veed forud,
At jeg kan ikke længe tvinge mig, —
Og Enden bliver dog tilsidst den samme!

Estrid.

Tænk paa din Søn!

Ulf (pludselig munter).

O, han har ingen Nød!
I Aftes saae jeg ham med flere Børn
At lege Konge. Legen var saa smuk!
Ser Sønner fulgte ham paa Danmarks Throne.
Forunderligt! Naar Virkelighed svigter,
Da griber Hiertet Drømmens Sæbeboble.
Kom nu! Græd ikke!

Estrid.

Knud min Broder er —
Du er min Husbond! Dette grumme Forhold
Mig sønderslider Siælen.

Ulf.

Kiære Hustru!
Den evige, den udødelige Siæl
Kan ikke Jordens Ondskab sønderslide.
Den Tanke styrke Dig og være Trøst!

(De gaae.)

Kong Knud kommer i Optog med en Skare bevæbnede **Helte**. En Marsch spilles. Han sætter sig paa Thronen. **Dronning Emma** kommer ind med **Hardeknud** ved Haanden. Naar Musiken tier, knæler hun for Thronen.

Emma.

Jeg har forbrudt mit Liv! Tag det, min Herre!
Men skaan det stakkels Barn, hvis unge Siæl
Endnu ei kiender denne Verdens Synd;

Der Kronen greb kun som et Legetøi,
Den Ældre bød ham; og jeg var den Ældre!
Mit Hoved falder let, ifald Du vil.
Af hellige Martyrer har jeg lært
I Død at staae med Palmegreen i Haand.
Jeg vender fro tilbage til min Skaber!
Men hvis Du ikke kræver Emmas Blod —
Send mig som Nonne til mit stille Kloster!
Der er mit Hiem, der er min Virkekreds.
Jeg overlader gierne Dig den Store!
Jeg veed dog, min, saa lille som den er,
Bli'er større regnet hist, hvor Jordens Tal
Bortsvinde som et Nul for Evigheden.

Knud

(staaer op, reiser hende venligt og omfavner hende).

Du Ædelsteen og Blomst fra Normandie!
Hvor kan Du dog saa reent miskiende Knud?
Strenghed er Grumheds eller Dumheds Barn,
Og Knud er hverken grusom eller dum.
Bagvaskelsen har sværtet mig for Dig;
Du troede mig ugudelig, og derfor
Har Du forladt en Husbond, der Dig elsker
Saa høit, som nogen Beiler skiønne Brud.
Jeg fordrer kun Retfærdighed af Dig,
At, Emma, Du skal see med eget Øie.
Det kan en Christen af en Christen fordre.

Emma.

Ja selv en Hedning af en Hedning, Knud!

Knud.

Kom, Hardeknud! kom paa din Faders Skiød!
Knæsætte vil jeg atter Dig, min Søn!
(Han indbyder Dronningen til at sætte sig ved hans Side, og tager Barnet paa Skiødet.)
Og nu til Lystighed og munter Fryd!
Der er kun Een, hvem Straffen venter paa:
Det er Ulf Jarl. Lad ham ei komme mig

For Dine meer; thi han er en Forbryder,
Som bøde skal og bløde for dem Alle.

Estrid kommer med Svend og knæler rask for Thronen.

Estrid.

Begynd da med at dræbe først hans Hustru
Og Barn! Thi, Knud! Du kan vel selv begribe,
Vi vil ei overleve ham.

Knud
(sætter Harbeknud ned og siger rørt).

Min Søster!
Stat op! Du er uskyldig. — Lille Svend!

Svend
(løber hen, springer op paa hans Knæ og omfavner ham).

Det vidste jeg jo nok, at Morbro'er Du
Blev god igien og dræber ei min Fa'er.

Knud.

Du springer paa mit Knæ?

Svend.

Ja ikke sandt?
Kiæk maa jeg være, hvis Du skal erkiende
Svend for din Søstersøn. Jeg springer paa
Dit Knæ, og Morbro'er derfra springer jeg
Dig lige ind i Hiertet.

(Kysser ham.)

Knud.

Ved Guds Blod!
Det Barn afvæbner mig.

Emma (til Estrid).

O, han er god,
Min Søster! der er Haab endnu.

Knud.

O, Estrid!
Græd ikke! Du mig ligner altfor meget,
Og jeg begriber nok, hvad ydmyg Taare
Maa koste Tveskiægs Datter. Jeg har givet
Dig Ulf til Mand; saa vil jeg ikke være

Den, som Dig røver ham. Jeg kiender ham,
Han er ei nedrig — han er tapper, klog;
Selv tro; men det er paa en daarlig Maade:
Sin Særhed og sin Fordom er han tro,
Men ei sin Konge.

Estrid.

Just sin Konge, Knud!
Han blev Dig utro, da han tvivled om,
Du længer var hans Konge. Det var Eenfold;
Men — Du har sagt, at Strengheden er dum.

Knud.

Saa lad ham komme, lad ham giøre Afbigt!
I Hoffets Paasyn jeg ham Naade skiænker.

Estrid.

Man kan med Æren døe, min gode Broder!
Man kan med Skammen leve. Fordrer Du,
At Ulf skal komme som en Skolepog,
Der har forseet sig, ydmyg kysse Riset, —
Saa har Du skilt din Søster ved en Mand,
Dit Danmark ved en Helt, — Dig ved en Ven!

Knud.

Guds Død, hvad skal jeg da?

Estrid.

Tilgive ham
Med Ædelmod! Ei lade Dig betale
Tilgivelsen med Sønderknuselse.

Knud.

Du fordrer meget af mig, Estrid!

Estrid.

Knud!
Den Biælke, som Du bruger i din Borg
At bære Loftet, maa Du ikke knække.

Knud
(efter nogen indvortes Kamp).

Vel, lad ham komme! Jeg tilgiver ham,
Selv uden Afbigt. Jeg vil sanke Gløder

Ulf, paa dit Hoved! Der skal ikke tales
Et Ord meer om det Skete. (høit) Svende! Piger!
Nu hilser Eders Konge, som hiembringer
Britanniens Krone, med en festlig Dands.

(Sagte til Estrid.)

Det forekomme vil Forlegenheden.
Og hent ham saa, imens de Andre dandse.

(Musik og Dands. Estrid henter Ulf; han knæler for Knud, som reiser ham op, omfavner ham, og indbyder ham til at sætte sig ved Thronen. Dandsen og Musiken varer endnu en Tidlang, derpaa fierne Alle sig paa Kongens Vink.)

Estrid (sagte til Ulf).

Nu har jeg giort hvad trofast Viv formaaer;
Nu viis Dig ogsaa som en Mand! En Mand
Behersker med Besindighed sig selv.

(Gaaer.)

Kong Knud. Ulf Jarl. Tym Banner, som er bleven tilbage efter Kongens Vink.

Knud.

Det glæder mig at see Dig her igien
I Danmark, Ulf! Vær ei undseelig for mig!
Jeg har med Estrid talt, din Viv, min Søster;
Hun har forklaret mig din Daad, undskyldt den.
Du troede, jeg var troløs mod de Danske; —

(smilende.)

Du Dig bedrog. I lang og blodig Krig
Du troede mig forvirlet, — men bedrog Dig!
Det hele Bretland hylder nu Kong Knud.

Ulf.

Du viser Dig høimodig, Herre Konge!
Og dersom virkelig Du i dit Hierte
Tilgiver mig —

Knud.

Det giør jeg, Ulf! det giør jeg.

Ulf.

Saa maa dit Hierte være godt endnu;
Og er det godt, saa maa det aabne sig
For Tro og Christendom. — Tilgiv mig, Herre!

Det var ei blot, fordi jeg troede Du
Forsaged Danmark; det var meget meer,
Fordi jeg troede, Du forsaged Gud,
At Ulf forraadte Dig.

Knud.

Vær rolig, Ulf!
Jeg frygter Gud saa fromt som Du og Nogen.
(Afbrydende).
Men — jeg er træt af denne lange Reise,
Af al den Spænding, jeg har været i,
Og trænger til Adspredelse. — Der kommer
Desuden sjelden Godt af slig Forklaring;
Og naar man ikke vogter sig, forsvinder
Den gode Stemning let, man først var i. —
Kom — lad os spille Skak! Du er en Mester
I dette Spil; men jeg forstaaer det ogsaa.
Jeg har ei spillet siden jeg var her;
(leer).
At sige da med Brikkerne paa Tavlen;
Thi Bretland, sagtens, er et større Skakbræt. —

Ulf.
(med et stivt Blik paa ham).
Ja, Knud! Der satte Du jo Edmund mat!

Knud
(bliver mørk og forstemt, men skjuler det og siger venligt til Tym):
Aa Tym! Vil Du vel hente mig et Skakbræt?
(Tym skynder sig ud.)

Ulf.

Er det din Smaadreng?

Knud.

Nei, det er en Høvding!

Ulf.

Det Barn? Han gaaer jo med Kallot og Lintøi,
Endnu som Chordreng.

Knud.

Ja, det var han før.
Han hented i den værste Strid et Mærke,

Som Fienden havde taget fra min Hær.
Det bidrog ikke lidt til Kampens Udfald.
Jeg gav ham Banneret at føre; men
Han er beskeden. Han er altid om mig;
Og — skiøndt jeg ikke lider det — han selv
Har giort sig, paa en Maade, til min Smaadreng.

Ulf.

Det passer ogsaa bedre for hans Alder.

Knud (rynker Panden).

Vil Du nu lære mig at vælge Mænd?

(Tym kommer med Skakbrættet.)

Knud.

Kom, lad os spille Skak!

(Tym sætter Skakbrættet paa et lille Bord og en Stol for Kongen. Knud og Ulf sætte sig. Tym dvæler.)

Ulf (til Tym).

Ja, det er godt!

(Tym stirrer forundret paa ham.)

Ulf.

Ei Kongen trænger til Opvartning meer!

(Tym seer smilende paa Kongen.)

Knud (misfornøiet).

Jeg har jo sagt Dig, han er Mærkismand
Saa godt som Du. Han bliver her i Hallen
Saa godt som Du. — Men — lad os spille Skak!

Ulf

(seer foragtelig paa Tym, men tvinger sig. De spille).

Imidlertid har Eadrik Streon sneget sig ind, staaer bag Kongens Stol og lader som han tog Deel i Spillet, i det han med et afskyeligt Smiil betragter Ulf.

Ulf

(slaaer Øinene op, bliver ham vaer, og raaber med en undertrykt Forbittrelse):

Ha! —

Eadrik (iiskold smilende).

Blev Du bange for mig, Ulf?

Ulf (halv sagte).

Man skiælver

For Satan!

Eadrik.

Jeg har ikke hilst Dig end.
Hil Dig og Sæl, min tappre Jarl i Danmark!
Lykønske maa jeg Dig til al den Naade,
Dig Kongen har beviist. — Han har vel ikke
Beforbret Dig; men derfor just — jeg tænker —
Maa man lykønske Dig.

Ulf.

Er det din Villie,
Kong Knud, at Eadrik skal forhaane mig?

Knud (smilende.)

Gaa, Eadrik! og lad Jarlen fatte sig.
Forstyr ham ei i Spillet! I kan siden
Jo altid hilse venligt paa hinanden.

(Eadrik gaaer, men stirrer sælt tilbage paa Ulf; Ulf følger ham med Øinene, til han er ude af Døren. Kongen byder Ulf med en Haandbevægelse at vedblive Spillet. Tym bliver staaende bag Kongens Stol.)

Ulf (afsides, forbittret).

Det er et aftalt Spil, for mig at krænke.

(De spille.)

Ulf.

Der tabte Du en Ridder. (Tager den).

Knud.

Jeg forsaae mig.
Lad om igien mig giøre dette Træk.

(Han sætter Ridderen paa Brættet igien.)

Ulf

(springer op, kaster Brikkerne overende paa Brættet, og gaaer til Døren).

Knud

(raaber opbragt efter ham).

Ha, Ulv hin Ræbde! flyer Du nu?

Ulf

(i Døren ude af sig selv).

Ei kaldte
Ved Helgaa Du mig ræd, da jeg Dig kom
Til Hiælp; da Svensken slog Jer ned som Hunde!

(Gaaer.)

Knud
(flammende af Vrede).

Det er for meget! Jeg benaader ham,
Misdæderen, som har forbrudt sit Liv
Saa skammeligt; og han, til Giengiæld, skiælder
Sin Konge for en Hund? Nu skal Du døe,
Om end Du havde tusind Liv, Du Niding!

(Kalder.)

Hei! Er der Nogen?

Tym (træder frem).

Jeg!

Knud.

Skynd Dig! Hvis Dig
Dit eget Liv er kiært, adlyd mit Bud:
Send strax en Træl afsted at dræbe Ulf,
Hvor han saa finder ham! For Alteret,
I Estrids Arm — med Barnet paa sit Skiød.
Nu Intet — Intet meer skal redde ham.
Hans Stav er brudt, saa sandt jeg er en Konge!

(Til Tym.)

Og Vee Dig selv, hvis Du ei lyder mig!

(Gaaer.)

Tym (forfærdet).

Hvorban det gaaer mig selv, det veed jeg ikke
Det bryder jeg mig ei det Mindste om;
Saameget veed jeg: at jeg ikke lyder.
Jeg ellers er et villigt Sendebud,
Og kan jeg hente flere Faner til Dig,
Saa giør jeg det med Glæde store Knud!
Men Bud til Helved gaaer jeg ikke for Dig.
Imorgen har Du sovet Vreden bort;
Da vil Du takke mig, og ikke straffe
Den Ven, der skaante Dig for Nidingsværk.

(Gaaer.)

Eadrik kommer listende ind.

Til Helved gaaer Du ikke Bud for Kongen?
Velan, min Dreng! saa skal jeg gaae for Dig.
Min Vei just falder lige der forbi. —
Det var kun Kongen om et Bud at gjøre; —
Det Første, Bedste. — Tym er altfor god
Til dennegang at kalde sig den Bedste.

(Gaaer.)

Fierde Handling.

Kong Knuds Sovekammer.

Han ligger paaklædt og slumrer urolig paa en Løibænk, En Symphoni har udtrykt en rædselsfuldt truende Drøm, afbrudt af himmelske Anelser, og vedvarer endnu, da Tæppet gaaer op. Man seer **Kong Edmunds** og **Ulf Jarls Gienfærd** staae Arm i Arm, i sneehvide Klæder, ligeoverfor **Knuds** Leie. **Ulf** holder et sort Kors opstrakt i Haand, og **Edmund** peger dertil med sin Finger i det de begge betragte Kongen med alvorlig Medlidenhed. I det **Knud** vaagner, vende de ham Ryggen, gaae henimod Væggen og forsvinde. Musiken tier.

Knud (reiser sig op).

Der var de atter! — Jeg faaer neppe lukket
Et Øie til, før disse Spøgelser
Staae for mig — som lyslevende; skiøndt Døden
Har ramt dem begge. Blegt, som hvide Taager,
Dog tydelige, vise de mig Siælens
Bevægelser. Jeg kiender Ansigtstrækket.
Edmund er stolt, godhiertig meer er Ulf;
Men ingen af dem saae fortørnet ud.
Som Engle, sendt fra den barmhiertige Gud,
De stod for mig, som for en grov Forbryder. —
Man siger ellers: Gienfærd komme for
At varsle Ondt, at true sunde Liv;
Men Disse svæved, som fra Lysets Egn;
De saae paa mig, som om jeg var et Gienfærd;

Var mere angst for mig end jeg for dem. —
Ha, lad mig fatte mig! Hvor er jeg henne?
Jeg uafklædt har kastet mig paa Leiet
I Aftes, — rettere: langt over Midnat,
Da Søvnen, som saa længe flyede mig,
Mig overfaldt. — Ulf Jarl — Du est da død!
Det glæder mig, Du est en salig Aand; —
Men Døden havde tifold Du fortient. —
Edmund! det var ei mig, som fældte Dig.
Og derfor trued de mig ei med Hævn. —
Men — hvorfor peged de paa sorten Kors?
Og hvorfor vende de til Jorden atter?
Vil I bevise mig et Aandeliv
Hinsides Graven? Vil I overtale
Det stolte Hierte til at troe paa Christus? —
Er jeg en Synder?

(Med en pludselig smeltet heftig Anger.)

O, elendige Kløgt!
Udflugter! Sandskorn, der vel kastes kan
I Støvets Øie, — Du ei blænder Gud!
Spidsfindige Forsvar! Svaan, hvorpaa en Orm
Stolt seiler hen ad Tidens korte Flod,
Du est et daarligt Fartøi op til Himlen. —
Til Himlen? Stolthed agter ingen Himmel —
Troer ei paa den; dens Himmel er paa Jorden;
Og Daaren saa forgabet i sit Flitter,
At reent han glemmer Stiernerne deroppe.
Men — naar det brager i den sidste Nat,
Naar usle Taage brister fra dit Øie,
Som prægtige Forhæng i et Jødetempel,
Ved Christi Død, — da seer Du og forfærdes. —
Ja! jeg har Edmund dræbt. — En Niding var
Mit Værktøi; thi den Niding var min Ven.
Ulf har jeg dræbt! — Har han fortient sin Død,
Saa skal han fældes under aaben Himmel
I Solens Lys, ei af en Morderdolk. —

Og en uskyldig Siæl, min Redningsengel,
Har jeg giort til en skammelig Forbryder.
(Han ringer, en Tiener kommer.
Jeg tale maa med Tym; kald mig paa Tym!

Tieneren.

Han staaer derude.

Knud.

Venter han alt paa mig?
Ha, den Ulykkelige! — Lad ham komme!
(Tieneren gaaer.)

Tym kommer og synker paa Knæ.

Tym.

Min Konge!

Knud
(vender sig smerteligt fra ham).

Kom mig aldrig meer for Øine!
Vi kan ei see hinanden meer.

Tym (reiser sig).

Jeg gaaer!
Og endt er alt min korte Vei paa Ærens
Forføreriske Bane.

Knud.

Stierneskud!
Du lyste smukt, men du sank dybt — og sluktes.

Tym.

Ulykkelig igaar jeg vilde følt mig,
Ved Tabet af din Naade, Herre Konge!
Men — at Du vred forstøder mig idag —
Vel ogsaa krænker mig; dog ei for min Skyld.
Ja, Du har ganske Ret, det maa saa være,
Vi To kan aldrig see hinanden meer.
Jeg gaaer tilbage til min stille Kirke.
Min Fane vil jeg tage med og plante
Ved det Guds Lam, som bar al Verdens Synder;
Der ofte, Knud! jeg bede skal for Dig.

Knud.

Og hiælper det?

Tym.

Desværre da for Dig!
Jeg havde troet, din Synd var kun et Blus
Af Vredens Ild, en Lygtemand i Mosen,
Af Natten tændt, men slukt i Dagens Straale.

Knud.

Og var det ei et Lyn, som slog og dræbte?

Tym (glad).

Du ønsker, det var ikke slaaet ned?
Ha, glæd Dig da, min lykkelige Konge!
Jeg troede, Du fortørnet var paa Tym,
Fordi han ikke lød dit Bud.

Knud (henrykt).

Ulf lever?
Saa lever ogsaa jeg, saa lever end
Min Siælero, min Trøst, min Salighed.
O, Tym! Du hented mig et bedre Banner
Ved denne Dvælen, end, paa snelle Ganger,
Det første fra min legemlige Fiende;
Det var fra Siælefienden dennegang,
At Du mig hented Banneret tilbage.

Biskop **Alfwyn** udenfor.

Jeg tale maa med Kongen, standS mig ei!
(Han træder ind.)

Knud.

Hvo kommer der? Herr Bisp! Du træder i
Mit Sovekammer uanmeldt?

Alfwyn.

Jeg maa!
En Rædselstidende —

Knud.

Guds Blod, hvad er det?

Alfwyn.

Jeg vilde læse tidlig Morgenmesse
Ved Solens Opgang i Luciæ Kirke;
Jeg ene med en Chordreng gik derhen,
For Sværmen kom. — Det er saa skiønt at staae
I Kirkens Hvælving, naar i Østen Solen
Staaer op og skinner paa de brogede Ruder;
Det fylder Siælen med Gudfrygtighed!

Knud.

Hvi spænder Du min Angst paa Pinebænken?

Alfwyn.

Jeg kom. Der var saa tyst — tyst som i Graven,
Og Helgenbillederne saae paa mig
Med en besynderlig Medlidenhed.
Jeg hørte Spurvene paa Taget qvidbre
Saa ynkeligt. Paa Veien havde Svalen
Omkrydset mig i lave Flugt. Og Duggen
Græd udenfor stærkt paa Liigstenene.
Jeg stod i Skibet — skued til Høialtret,
Og aned Intet.

Knud.

Ha! jeg aner Alt.

Alfwyn.

Jeg vandred over de glatslidte Stene,
Hvor Ridderstoltheden i Hielm og Harnisk
Betrædes nu af hver en Bondes Fod.
Jeg kom til Altret.

Knud.

Giv mig Naadestødet!

Alfwyn.

Jeg stirred til vor Frelsers hellige Billed;
Endnu jeg aned Intet. — Da jeg gled
Med Foden i en slibrig Vædske, Knud!
Og det var Blod; og da mit Øie sank,
Saae jeg Ulf Jarl at ligge dræbt for Altret.
Hans Ansigt vendte hen mod Altertavlen,

Hans brustne Øine, som stod vidt opspilet,
Saae paa Forløseren. Han holdt sin Haand
Paa Brystet, af hvis Saar end Blodet randt;
Men Munden med forfærdelige Smil
Skreg stum Forbandelsen imod hans Morder.

Knud.

Og hvo er denne Morder?

Alfwyn.

Det er Du!
Og derfor høit forbander jeg Dig, Knud!
Og vender mig med Afsky fra dit Purpur,
Som farvet er i Menneskenes Blod;
Og fra din Krone, der med Guldet skiuler
Din lumske Pande. Jeg forbander Dig,
Om ogsaa Du maaskee med Løgn og Gaver
Forblinder Paven i det fierne Rom,
Og man mig røver Pallium og Stav.
Kom Tym, mit stakkels Barn! Han skal ei ogsaa
Fordærve Dig. Du skal ei høre ham
Med sledsk Undskyldning sminke sine Laster.
Følg mig i Skoven, til min gamle Ven!
Der Eremit jeg være vil med ham.
Den sidste Tieneste, Du der skal vise
Din gamle Morbro'er, og tiltrykke mig
De Øine, Tym! som brast i denne Glands,
Da jeg i Helvedsild saae Knud den Store.

(Han drager Tym med sig og gaaer.)

Knud ringer, **Tieneren** kommer.

Knud.

Lad Eadrik komme!

Tieneren.

Han kun venter paa
At kaldes ind.

Knud.

Det tænkte jeg jo nok
Saa lad ham komme! Men Drabanterne

Skal staae bevæbnede, for, paa mit Vink,
At gribe ham.

(Tieneren gaaer.)

Eadrik kommer og siger smilende:

Der har jo Fader Alfwyn
Angrebet ret de sidste, svage Kræfter.
Han skiældte, saa man hørte ham derude.
Det er dog sandt, naar Mænd bli'er gamle, ligne
De meer og mere gamle Kiærlinger,
Og bruge Munden værre fast end de.

Knud.

Du har ei Lyst da til at vorde gammel,
For at ei Munden skal forraade Dig?

Eadrik.

Naturlig er din Vrede, Herre Konge!
Men husk — det var ei mig, som Dig fornærmed.

Knud.

Er Trællen grebet, som har dræbt Ulf Jarl?
Thi Du har dog vel hørt, at han er dræbt?

Eadrik.

Jeg veed hvad der er skeet.

Knud.

Det kan jeg tænke;
Og meget maatte jeg vist tage feil,
Hvis Morderen og Trællen ei var funden.

Eadrik.

Du selv har sendt ham, Konge!

Knud.

Jeg?

Eadrik.

Forstaaer sig!
Du est jo Herren over Liv og Død.
Din Vrede traf i Aftes Ulf med Ret!
Dog Opsigt vilde Du ei giøre med det;
Men da den Tølper atter overfaldt Dig

Med Skiældsord, blev tilsidst Du kied deraf,
Og saae Dig om, at træffe paa et Bud,
Der brat udrette kunde din Befaling.
Uheldigviis traf Du den stakkels Tym.
Jeg mærkte nok, at han var bange for
At lyde Dig; men da det her jo blot
Kom an paa, Knud! at vorde hurtigt adlydt,
Saa skyndte jeg mig, — som tilfældigviis
Var nær, — at gaae det Bud, Du sendte Tym.

Knud.

Elendige! Hvor længe tænker Du
At slaae den Mand, som England, Danmark, Norge
Behersker, i din usle Trællelænke?

Eadrik.

Drot — jeg forstaaer Dig ei.

Knud.

O! Hvad Forstand
Forstaaer, forstaaer Du med. Men Du er dum,
Uagtet al din Kløgt, Dumdristige!
Fordi Du troer, at Alt i Verden kun
Udrettes kan med Kløgt. Jeg kiender Dig!
Slet intet Godt og Stort behersker Dig.

Eadrik.

En Mand ei lade maa sin Aand beherske
Som Barn, som Qvinde. Dunkle Følelser
Og brogede Billeder, — det er kun Rangler,
Kun Sukkergodt for Glutten, men ei Næring
For Voxnes Aand.

Knud.

Og — Træl — hvad er en Aand?
Har Du med kolde Kløgt udgrundet det?
Hvad er dit Giøgleværk og al din Idræt?
Dit Liv? Hvad er vel hele Jordens Liv?

Eadrik.

Det veed jeg ei. Jeg lever — det er nok;

Og netop, Knud! fordi jeg veed ei meer,
Indskrænker jeg mig til at leve her.

Knud.

Du troer slet ikke paa Udødligheden?

Eadrik.

Nei! for at tale ærligt, siden dog
Man sætter Kniven mig paa Struben.

Knud.

Ha,
Man lægger Strikken Dig om Halsen, Niding!
Thi Du skal døe i Galgen.

Eadrik.

Dræber Du mig,
Saa handler Du særdeles uforstandigt.
Du mig saalidt undvære kan, som Skipp'ren
Aarvaagne Styrmand. Husk paa al den Nytte
Jeg giorde Dig!

Knud.

Ja vist! og iblandt andet,
Dengang Du myrded Edmund.

Eadrik.

Hvoraf veed Du,
At jeg har myrdet ham? Jeg aldrig har
Tilstaaet det.

Knud.

Har Du ei selv mig sagt,
Du est en Ræv, en Tiger, en Hyæne?
Og dog jeg skulde troe din Ærlighed?

Eadrik.

Indret din Bygning, Drot! som hidindtil,
At Begges Fordeel stemmer overeens;
Saa holde vi hinanden, som to Biælker,
Der mødes over Floden til en Bro.
Just begges Tyngde hindrer deres Brist.

Knud.

Ha, jeg foragter din elendige Bro!

Jeg springer dristig over Tidens Flod,
Med Daad og Siæl jeg vil beherske Tiden.

Eadrik.

Er det dit Alvor, Knud? Vil Du mig dræbe?

Knud.

Hvor ofte har Du Døden ei fortient?
Du har forført, tildeels fordærvet mig;
Men aldrig kiølte Du min Siæl til Iis.
Beherske vilde jeg kun Mennesker,
Fordi jeg elsker dem, fordi jeg troer
Med Kraft og Vid at fremme deres Tarv.
Du elsker kun Dig selv, Du blege Niding!

Eadrik.

Jeg tigger ei om Livet, har min Stolthed
Saa godt som Nogen.

(Han griber en Daggert af sin Barm og vil dræbe Knud; men denne, som har havt et vaagent Øie med ham, griber hans Arm, vrister Daggerten af hans Haand og kaster ham til Jorden.)

Knud.

Det var sidste Sprœt
Af Listen; det var Kraftens lette Seir. —
Drabanter!

(De træde ind.)

Griber ham.

(De gribe ham.)

Eadrik.

Jeg skal da døe?

Knud.

Bered Dig strax dertil!

Eadrik (kold).

Jeg er beredt.

Knud.

Husk hvad Du vorder nu!

Eadrik.

Hvad Du skal vorde:
En Ormesæk — et Støv!

Knud.

Og intet meer?

Eadrik.

Slet intet!

Knud.

Og Du gyser ikke for
Tilintetgiørelsen?

Eadrik.

Jeg er en Mand;
Naturen gyser ikke for sig selv.
Har Du seet Bladet gyse, naar det faldt?
Luften bevæged det, selv følte det
Ei mindste Rædsel. Skulde Helten gyse?
Nei! Gysen — det er kun en Følelse,
Og Skrækkebilledet — er kun et Billed.
Skal Manden, Helten da, naar Timen kommer,
Staae ængstelig, som taabelige Dreng,
Der skiælver, naar hans Moder lukker ham
Ind i det mørke Kammer? Nei, Kong Knud!
Jeg skiælver ikke for min Moders Strenghed.
Jeg er saa vant alt til at gaae i Mørke,
Saa jeg kan godt undvære dette Lys. —
Om kort Tid er det ogsaa slukt for Dig!

(Drabanterne gaae med ham.)

Knud.

Forfærdelig er denne Nidings Død!
I denne kolde Trods, i sidste Spræt
Af hierteløs og uforskammet Hovmod
Seer jeg det allergyseligste Selvmord.
Han dræber Siælen, hvis den dræbes kan.

(Pause.)

Og denne Mand — det var din Styrmand, Knud?
I lang Tid lod Du ham indbilde Dig,
At Storhed kan forene sig med List,
At ædel Heltekraft kan avle Synd?
Hvad er jeg nu? Som Konge staaer jeg vel
For Englands, Danmarks og for Norges Riger,
Men har dog ikke drevet det saa vidt

Som mangen Betler, Hyrden ved sit Led,
At jeg kan kaldes en uskyldig Mand! —
(Emeltet.)
O himmelske Natur! lær mig at vorde,
Hvad ei hovmodig Svig kan lære mig.
Jeg iler ud i Skoven, i din Favn;
Og Krone, Septer, Purpur bli'er tilbage.
Ja — dvæle vil jeg, som den unge Sværmer,
Ældgamle Leireskov! blandt dine Bøge.
Lær, Fugl! lær, Hiort! enfoldige Lam paa Marken!
Lær Knud, den store Knud, Uskyldigheden.
Og har jeg lært at være Menneske,
Saa vil jeg være Menneskenes Konge!
(Han gaaer hurtig ud af en Løndør.)

I Skoven ved en Eremithytte.

Et Kors af tvende Grene, sammenbundne med Bast, staaer paa et lille Alter, bygget af Grene, tættet med Mos.

En gammel Eremit. Aldgitha.

Eremiten.
Unge Pige! hist en Hytte
Seer Du i mit Nabolag.
Straaet med sit lave Tag
Vil for Storm og Regn beskytte.
Dersfra kan Du altid flytte,
Naar Dig Klosteret sit Skiød
Aabner; — hvor ei Taarer flød
Over Jordens korte Smerte;
Hvor det kummerfulde Hierte
Styrker sig ved Christi Død.

Aldgitha.
Der min Taare standse skal,
Der skal jeg min Elskov glemme,
Naar til Himmelen min Stemme

Lyder i de Frommes Tal.
Men i Skovens grønne Hal,
Gubbe! ved din Faderrøst
Finder alt mit Hierte Trøst.
Enebygger! ved din Bolig
Dulmer mere blid og rolig
Lidenskaben i mit Bryst.

Vilde Smerte bragte mig
Over Sø og salten Bølge,
Med den fromme Bisp i Følge,
Gamle Fader! hen til Dig.
Thi forhadt er Bretland mig,
Fra den Stund da, kiæk og god,
Edmund segned i sit Blod.
Bort mig drev hans vrede Skygge!
Nu skal Uglerne kun bygge,
Hvor min Faders Haller stod.

Eremiten.

Bliv da her og see Dig om!
Priis din Skaber i det Grønne!
Skoven er, den hele skiønne,
Din Betragtnings Eiendom.
Sielden her en Fremmed kom;
Hvor et tæt indvoxet Krat
Næsten Dagen giør til Nat.
Dog forgieves Du ei venter!
Bispen Dig til Klostret henter,
Himlen har Dig ei forladt.

(Gaaer ind i Hytten.)

Aldgitha
(seer stolt efter ham).

Gubbe! jeg Dig kun bedrog! —
Ogsaa Bispen paa min Reise.
Thi mit Mod skal atter kneise,
Naar mig Hævnens Time slog;

Naar jeg i sin Stolthed vog
Denne kongelige Træl,
Der behandled mig saa vel,
Edmund! giæsted Dig saa vakkert.
(Tager Edmunds Daggert frem af sin Barm.)
Kiender, Knud! Du denne Daggert?
Ha! den sender Dig til Hel.

Ja, jeg svor en hellig Eed,
Intet skal mit Had forsone;
Og saa vist som ei din Krone
Bøier sig for Korset ned,
Straffer jeg din Troløshed.
Selv Du har mig Daaben lært,
Hævnen i mit Hierte nært.
Døer Du — vil jeg ogsaa bløde;
Thi kun nu iblandt de Døde
Finder jeg, hvad mig er kiært.

Knud kommer grublende fra den anden Side med en Krands af Roser og Torne i Haand.

Skoven har jeg giennemsøgt;
Trøsten er dog ikke funden,
Hvor den muntre Fugl i Lunden
Paa sin lille Green har spøgt.
Meer det har min Qval forøgt.
Haabet paa den skumle Vei
Stod ei som en Blomst i Mai;
Leen blev imod mig hvæsset;
Løvetanden stod i Græsset;
Men Kiærminden — var der ei!

Meget vist Natur formaaer!
Den kan skiænke sunde Blade,
Den kan læge mangen Skade,
Men kun ikke Hiertets Saar!
Selv naar Nattergalen slaaer,

Slaaer den, i de dunkle Lunde,
Mere dybt kun Hiertets Vunde.
Siælen, i Naturens Fred,
Føler først sin Lidenhed,
Og — hvor stor den være kunde!

Saadan, med forvirret Sands,
Ingen Lindring fandt jeg atter;
Og jeg kandt med haanlig Latter
Denne Torne-Rosenkrands! —
Ja! Din korte Purpurglands
Drukner i et Tornehav,
Som Naturen Jorden gav.
Staffels Liv! Og dine Minder,
Hvad er de, naar Du forsvinder?
Visne Roser paa en Grav!

Hvad staaer der? Et Kors af Træ.
Længstafbugne sorte Grene
Ved et lidet Alter ene,
Midt i Skovens Sommerlæ. —
Eremiten sine Knæe
Bøied daglig, naar han kom
Hid til denne Helligdom. —
Ak!, hvor lidt i prægtig Kirke
Kunde Korset paa mig virke —
Her — sig føler Siælen from!

Ja! paa Korset hænge skal
Tornerosen, og jeg bliver
Christen atter og mig skriver
Ind i fromme Brødres Tal;
Frygter intet værre Fald!
Søvn, som flyede mig, kom brat!
Qvæg mig her i dette Krat!
Under Korset ingen Fare

Truer; — thi Hans Engleskare
Har endnu mig ei forladt.
(Han lægger sig under Korset og sover ind.)

Aldgitha kommer tilbage.

Saa finder jeg Dig, Knud? — I Morgenrøden
Du iler selv til Døden.
Som Jæger, der sit Vildt med Lyst forfølger,
Jeg kommer. Vinden bølger
I Træets Qvist. Vel tier Nattens Ugle
Nu, for de muntre Fugle;
Men snart vil Ravnen skrige,
Naar, store Knud! Du falder for en Pige,
Hvis Daggert ei forfeiler
Den Morder, der har truffet hendes Beiler.
Hvor blev han af? Mig tykkes,
At hid han Veien vendte.
Jeg tydeligt ham kiendte,
Skiøndt han af kongelige Dragt ei smykkes.
(Opdager ham.)
Hvad seer jeg? Som en Tigger
I Støv henkastet, bedende han ligger,
Med Hænder foldede! — Det ei mig hover!
Han hviler under Korset og — han sover!
Ha! — — Eden fra min Læbe
Lød: jeg ham skulde dræbe
Saa vist, som ei for Korset og den Høie
Hans Krone sig mon bøie;
Og nu — nu har en Krands han hængt derhenne
Paa Korset! — Vel er denne
Just ikke Kronen; men — en Krands — en Krone
Har eens Betydning for Alfaders Throne.
(Betænker sig.)
Her kan jeg ham ei dræbe!
Min Eed forbød det paa min egen Læbe.
Vel, Knud! saa gak tilbage;
Jeg skiænker end Dig et Par Levedage.

Thi ei det lindre kan mit Hiertes Kummer,
At dræbe Dig ved Korset — og i Slummer.
Nei, i din stolte Vælde
Vil jeg Dig mellem dine Kæmper fælde,
Med Purpur og Guldkrone.
Kun saadan Edmunds Drab jeg kan forsone;
Samt ende denne Smerte,
Som — trods min stolte Tale —
Vil Hævnens Stund forhale, —
Og truer med at knuse mig mit Hierte!

(Gaaer.)

Alfwyn og Tym komme.

Tym
(seer Aldgitha gaae bort).

Aldgitha! — Hun har funden
Alt Kongen her. Der sover han i Lunden!

Alfwyn.

Afmægtig, strakt i Græsset.
Ak! Brødens Byrde har han her aflæsset
For Korset, som en Synder.
Medlidenheden i min Barm begynder
At vende mild tilbage.

Tym (munter).

Den aldrig i mit Bryst Hiem kunde tage.
Nei, aldrig Knud den Store kunde synke
Saa dybt, — at Du maa ynke!

Alfwyn.

At han er sunken, det kan her vi skue.

Tym.

Sank aldrig Du, med samt din Bispehue?
Var vi ei Alle lunkne
For Dyden stundom? Er ei Alle sunkne?
Men efter Regnen kan selv Græsset kneise; —
Og Helten sig skal reise.

Alfwyn.

Jeg offrer ham min Taare!

Tym.

Jeg ikke. Han blev daaret af en Daare;
Ei Daarlighed kan faae mig til at græde;
Men snart er Knud tilstede
Som Sol, indhyllet ei af Skyen længer;
Thi Nidingen alt hænger.

Alfwyn.

Troer Du, at Knud i Fremtid Herren dyrker?

Knud
(vaagner, springer rask op, og da han seer Alfwyn, siger han):

Alfwyn! O jeg har havt en Drøm, som styrker!

Tym (glad).

Hvad sagde jeg?

Alfwyn.

Herr Konge! Giv Forklaring
Mig af din Gaade.

Knud.

— Hellig Aabenbaring!

Alfwyn.

Saae Du din Frelser hist i Straaleklæde,
Med Engleskaren i sit Herresæde?

Knud.

Jeg saae ham, — som Disciplene saae Manden:
I ringe Dragt, med Haaret stilt i Panden. —
Han talde til mig.

Alfwyn.

Tungen dog, den svage,
Kan ei hans Ord gientage?

Knud.

Det var enfoldigt, dog en kraftig Lære:
„Nei, Knud! Du vil mig ingen Judas være!"

Alfwyn.

Og derpaa?

Knud.

Han forsvandt.

Alfwyn.

Du!

Knud.

Stirred efter
Det hellige Syn; og med gienskiænkte Kræfter,
Jeg sprang af Græsset med nyfødte Vinger,
Som Blomsten, naar den ud af Knuppen springer.

Alfwyn.

Hvad vil Du nu?

Knud.

Strax til mit Hof tilbage!

Alfwyn.

Din ædle Viv vil Afsked med Dig tage;
Hun gaaer i Kloster.

Knud.

Hun skal sig forsone
Med Knud igien og smykke Danmarks Throne.
Nu følger mig til Hove — til min Ære!

Alfwyn.

Hvad vil Du?

Tym (indblendende).

Han vil ingen Judas være!

(De gaae.)

Femte Handling.

Kongens Sal i Roeskilde.

Hemming, Kongens Staller. **Hakon Jarl** fra Norge. **Athelwin**, Hertug fra Bretland.

Hemming.

Velkommen, Athelwin! — Du drager som
Herold fra Svend i Skotland, Kongens Søn. —
Knud er her strax, han har kun lagt sig hen
At hvile lidt; thi Reisen har ham trættet,
Og meget Andet med; den store Konge
Behøver lidt Opmuntring. Er den Tidend,
Du bringer, god?

Athelwin.

Den unge Svend, hans Søn,
Slog Dunkan og Macbeth; saa feired Skotten,
Anført af Banko. Ei dog tvivler Svend
Om snare Seier, naar han faaer Forstærkning.

Hemming.

Tal ei dog om Forretninger idag!
Det giælder her at muntre Kongens Sind;
Thi han har viist et sælsomt Sværmeri,
En Veemod, en Forstemthed og et Mismod,
Som aldrig jeg har kiendt hos ham tilforn. —
Det gaaer nok over! — Eadrik ærgred ham;
Det var en Niding, og nu hænger han
Til Straf i Galgen. Han har myrdet Ulf,
Og Jarlens Død bedrøved Kongen dybt.

Hvad værst er, Dronning Emma gaaer i Kloster,
Af overspændte, fromme Følelser.
Det gjælder her om at faae Kongen adspredt
Og munter stemt. — Ei, smukke Hakon Jarl!
Velkommen os fra Norge! Vil Du gierne
Fornøie Kongen?

Hakon.

Derfor kommer jeg;
Thi jeg har gode Tidender at bringe.

Hemming.

Desbedre! — Men tillader mig dog først
At vise Jer, hvad jeg har ladet hamre!
(Han viser ham tre Kroner, som ligge paa et Bord.)
Tre gyldne Kroner, smykt med Ædelstene,
For Danmarks, Norges og for Englands Konge.
Og see! Guldkrandsene kan sammensættes,
Saa kun det vorder Een. Den danske Krone
Vel holder sig besteden nederst, men
Dog Panden, Hiertet nærmest; han er dansk.
Den norske Krones Middelkraft forener
De andre to; vel Englands straaler øverst
Med lukket Hielm; men bæres af de Andre. —
Vi Tre maae række Kongen, som Herolder,
De trende Kroner, naar han staaer i Hallen.

Hakon.

Ha, det var vel betænkt!

Athelwin.

Særdeles vel!

Hemming.

Naar Kongen kommer, har jeg ogsaa tænkt,
At lade Herrer, Jomfruer og Fruer
Modtage ham til Velkomst med et Qvad.
To Skialde findes her ved dette Hof:
Sighvat, som er berømt, af Kongen agtet,
Og saa Steen Skaftesøn; vel ei saa stor,
Lidt underlig; — man veed ei altid, om

Knud roser ham for Alvor eller Spøg.
Saameget er dog vist, at Steen idag
Har overtruffet Sighvat. Vil I høre?

Hakon.

Jeg kan kun slet bedømme Skjaldeqvad.

Athelwin.

Jeg ogsaa. Det, som Stalleren har valgt,
Er vist det bedste. Vi tilbagetræde.
Jeg kan ei synge.

Hakon.

Heller ikke jeg.

Athelwin.

Men giv os blot et Vink, naar Kronerne
Skal rækkes Knud; saa ere vi tilstede.

(Hakon og Athelwin gaae.)

Hemming (ene).

Jeg er dog lidt forlegen med den Sang!
Thi Kongen tidt har egne Griller, veed man,
Og egen Smag. Der kommer Tym, som kaldet,
Thi han forstaaer sig bedst paa Kongens Smag.

Tym gaaer over Skueepladsen.

Hemming.

Tym Banner! Bi et Øieblik, min Ven!
Jeg har en Ting at spørge Dig tilraads om.

Tym.

Herr Staller! det er altfor megen Ære.

Hemming.

Den Kongen ærer, ærer ogsaa jeg.

Tym.

Jeg takker skyldigst!

Hemming.

Sagen, Ven! er denne:
To Skjalde digted hver et Qvad til Kongen;
Nu veed Du nok, hvorledes Skjalden er:
Den som ei vinder, troer, man giør ham Uret.

Sighvat har digtet eet; Steen Skafteson
Eet ligerviis. Han er din gode Ven.

Tym.

Ja, jeg fordriver ofte Tiden med ham.

Hemming.

Og Den, som Tym fordriver Tiden hos —

Tym (leer).

Forlad mig det! Jeg har ei sagt, at jeg
Fordriver Tiden hos ham, men kun med ham.

Hemming.

Jeg veed nok, Sighvat er et større Snille;
Men dennegang har Steen ham overtruffet.
Her har jeg begge Viserne. Vil selv
Du læse dem?

Tym.

Ja gierne!

Hemming.

Der er Sighvats.

Tym (læser).

„I den Kraft som Himlen skiænker
Jordens bedste Dødelige,
Blander sig dog Svaghed tidt.
Modgang sprænge Smaahebs Lænker,
Svinge Dig til Aanders Rige!
Da kan Du med Sandhed sige:
Siælen hersker kongefrit!"

Hemming.

Oprigtig talt: Jeg finder dette Digt
En Smule næsviist.

Tym.

Steens?

Hemming (rækker ham det).

Ja det er bedre.

Tym (læser).

„Hvor kan en Helt i Norden,
Med Magt, som Faa paa Jorden,

Om Fremtids Held vel spørge?
O, Knud! hvor kan Du sørge,
Du største Drot i Nord?
Alt kan Du overbyde,
Hver Modstand kan Du bryde.
Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord!"

Hemming.

Det er en Hylding; saadan bør det være.
Ei sandt?

Tym.

I siger jo, I synger Sangen
For at fordrive Kongens dybe Tungsind,
Og faae ham — om just ikke til at lee —
Dog til at smile lidt?

Hemming.

Det ønske vi.

Tym.

Ja saa maa dette Qvad vist foretrækkes.

Hemming.

Nu er jeg rolig, naar Du siger det.
Du er hans Yndling; Du forstaaer Dig bedst
Paa hvad han ynder.

Tym (smilende).

Det er ikke sagt.
Jeg indestaaer for Intet. Kongens Smag
Er ikke altid min.

Hemming.

Jo, bild mig det ind!

(Gaaer.)

Steen Skafteson kommer fra den anden Side.

Tym.

Hvad fattes Dig? Du seer jo saa forknyt ud,
Som om Du havde væltet Kongens Ølkruus.
Og har dog vundet Prisen!

Steen.

Ja, det har jeg,
Og ingen Moders-Skiæl har hiulpet mig.
See her er Ringen! Den er kun til Fingren,
Men det var ogsaa blot fra Stalleren;
Jeg tænker, Kongen gi'er mig een til Armen,
Hvis Qvadet huer ham.

Tym.

Det giør han nok!
Maaskee til Halsen med.

Steen.

Du giør mig ræd —
Tym, Du forfærder mig. — Troer Du maaskee,
At ogsaa dette Qvad er altfor kort?

Tym.

Dets største Skiønhed er, at det er kort.

Steen.

Du spøger i Utide. Troer Du, Kongen
Vil tykkes om det?

Tym.

Sikkert! Bli'er han vred,
Og fordrer atter, Du skal digte meer,
(Hvad ikke dog jeg kan tiltroe hans Viisdom),
Saa skal jeg bede Sighvat om at skrive
Dig noget Bedre.

Steen.

Ja, men, Tym! Du glemmer,
At det er reent imod hans egen Fordeel,
Ifald jeg vinder.

Tym.

Nei, paa ingen Maade.
Det er jo store Skialdes bedste Seier
At overgaae sig selv.

Steen.

Men jeg ham stiller
Jo ved den Ring, som han har selv fortient.

Tym.

Ja, Du har Ringen, han Fortienesten.
Hvordan det gaaer, — han fik dog Broderparten!

Steen.

Men det maa holdes hemmeligt.

Tym.

Forstaaer sig!
Det er en aabenbare Hemmelighed,
At Du Dig pynter steds med laante Fiær;
Hvo ei det veed, faaer aldrig det at vide.

(De gaae.)

Hemming kommer med **Hoffrøkenerne**, lidt efter lidt følge de andre **Hoffolk** efter.

Hemming.

I kiære Jomfruer og hulde Møer!
Nu sørger ei for meget over Emma.
Vel sandt, hun var vor Dronning; men hun er
Det ikke meer. Og hun er ikke død!
Ja var hun død, det var en anden Sag;
Men kun en egensindig Grille skiller
Ved Kronen hende, Kongen ved sin Viv.
Han elsker hende vel endnu, desværre;
Men Elskov er en Lidenskab, der svækkes
Ved Frastand, og som Nærhed giver Tønder.
I ere Kongen nær, I ere smukke —
Her giælder det kun rigtigt at slaae Ild.

Der kommer han! Han seer forstyrret ud,
Nedslagen, bleg. — Og dog han feire vil
En Fest, og har befalet hele Hoffet
At samles her i bedste Prydelser.
Og Veiret er saa mørkt som han er selv!
Det trækker op til Torden, vi faae Regn.
Og dog en Fest! — Det er en Ynk, i Sandhed,
At være Staller i deslige Forhold.

Knud kommer i Kroningsdragt, men bleg og med blottet Hoved. I det han træder ind synger Choret Steen Skaftesons Sang.

Athelwin, Hakon og **Hemming** knæle og række Kongen Kronerne.

Hemming.

Hvad, Skialden synger, høit gientage vi:
„O Knud! hvor kan Du sørge?
Du største Drot i Nord!
Alt kan Du overbyde,
Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord."

Mængden.

Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord!

Knud (alvorlig).

Jeg takker Eder for Jer gode Mening.
I har særdeles høie Tanker om mig.
Men det er vel, en Drot har Folkets Tillid. —
Ha, hvilke skiønne Kroner!

Hemming.

Danmarks,

Hakon.

Norges

Athelwin.

Og Englands.

Hemming.

Som forene sig til Een,
At smykke, Knud! din kongelige Tinding.
(Han sætter dem sammen, Knud sætter den trebobbelte Krone paa sit Hoved.)

Knud.

Jeg takker Eder for den sieldne Pryd!
Og nu skal Festen ogsaa strax begynde.

Hemming.

Tilgiv mig, høie Drot! — hvori bestaaer den?
Du har endnu ei talt et Ord derom
Med mig, din Staller, og det er min Pligt

At tilberede Hoffet slige Fester;
Men da jeg ikke veed —

Knud.

Behøves ei!
Den er alt tilberedt. Vi gaae tilsammen
En Vandring giennem Skoven ud til Stranden.
Det glæder mig, at see Ier alle pyntet
I bedste Stads. Jeg selv har ogsaa taget
Min Høitidskiortel paa.

Hemming.

Men, store Konge!
Jeg frygter, vi faae Regn.

Knud.

Det har ei Nød.

Nogle.

Det bliver et Guds Veir.

Hemming.

Med lysgraa Rand
Staae sorte Skyer over Mark og Søe.

Knud.

Nu — et Guds Veir, er godt. Kan man vel ønske
Sig bedre Veir, end det, der kom fra Gud?
Saa følger alle Hirdfolk mig til Stranden,
Med Spil og Klang! Men glemmer ei, for alting,
Uagtet Storm og Regn og røde Lyn,
At gaae nøiagtigt efter Eders Rang!
Thi derpaa kommer det just an idag.

(Han gaaer med Hoffolkene.)

Hemming.

Jeg veed ei hvad jeg sige skal om Kongen
Idag; — og derfor tier jeg bomstille!

(Gaaer.)

En Hytte.

Emma. Aldgitha.

Emma.

Bedrøveligt fornye vi vort Bekiendtskab;
Jeg — Bretlands Dronning før, Du Bretlands Brud!
Med Edmund misted Du den Krone, som
En stakket Tid jeg deelte med hans Fader,
Som Knud mig gav igien.

Aldgitha.

Bestænkt med Blod.

Emma.

Som jeg nu tager af et skyldfrit Hoved,
Fordi den ikke længer hædrer mig.

Aldgitha.

Besynderlig din Skiæbne var, Veninde!
Men aldrig har jeg kunnet ret forstaae,
Hvorledes Du gav denne Eventyrer
Din Haand.

Emma.

Forundre burde det Dig meer,
Hvordan jeg ægted Ethelred, den Gamle,
Den Svage, Feige. Men jeg lød min Fader,
Og da min første Husbond døde, lød jeg
Mit eget Hierte.

Aldgitha.

Det bedrog Dig.

Emma.

Knud
Er deilig og elskværdig, mild og tapper.

Aldgitha (mørk).

Ja — mild!

Emma.

Du dømmer ham for strengt, Aldgitha!
Du troer ham skyldig i din Edmunds Død.

Aldgitha.

Jeg troer det ei; man troer ei, hvad man veed.
Lettroende! Du troer uskyldig Knud,
Og dog forlader ham, og gaaer i Kloster.
Har han ei heller dræbt Ulf Jarl?

Emma.

Nei! Eadrik,
Hans onde Engel, han har dræbt dem begge.

Aldgitha.

En saadan Engel vælger Mennesket
Sig selv; og Diævlen har ei Magt i Hiertet,
Naar ikke Villien først forlader Gud.

Emma.

Der har Du Ret! Og det er ogsaa Grunden,
Hvorfor jeg flyer fra Knud og gaaer i Kloster.
Thi uden Tro og Gudsfrygt i sit Hierte
Giør ingen Drot lyksalig Folk og Land.

Aldgitha.

Saa stemme vi tildeels dog overeens —
I Hovedsagen. —

Emma.

Vi vil leve sammen
Som gode Søbskende. Det Held, som Skiæbnen
Tillod os ei som Dronninger at øve,
Det vil vi øve nu i mindre Grad
Som fromme Qvinder. O, et Menneske
Kan meget — selv indskrænket — naar det vil.

Aldgitha.

Du kan slet Intet, naar ei Himlen vil.

Emma.

Hvad Himlen vil, det grunder Du ei ud,
Det lærer Dig din egen gode Handling.
Vi vil besøge Fattige; vi gaae
Fra Klostret ud som Lægeqvinder, Søster!
Som Gartnersker og som Raadgiverinder.
Og Psalmer, hellige Legender vil

Vi skiænke stakkels Bønder. Hardeknud
Besøger mig, jeg lærer ham at læse, —
Med andre Børn!

Aldgitha.

Og røgter dem maaskee?
Nei, Emma, nei! Du faaer mig ikke med.
Slip gav jeg paa et herligt Helteliv,
Paa Kiærlighed, paa Livets Ungdomslyst;
Men Usselhed kan ikke trøste mig;
Og jeg nedværdiger mig ei til Tærne,
Fordi jeg ingen Dronning blev. Min Stav
Er brudt for dette Liv. Saa vil jeg vandre
Til Døden værdigt. — Gravsang, Miserere
Skal vorde nu min Fremtids Brudeqvad.
Nu er mig Kirken kun en Dødens Hvælving,
Hvori jeg levende begravet sidder;
Martyrerne mig vise blodige Saar,
Som Edmunds, da han faldt for Nidingspilen;
Det er den Rose nu, som blomstrer mig.
Af Roser fik jeg kun den nøgne Torn;
Den vikler sig omkring min Frelsers Hoved;
Den presser Brodden i mit eget Hierte.
Dog er det ikke knuset plat endnu;
End er der Kraft og Mod i dette Hierte.
Eet Hverv det har endnu paa denne Jord,
Saa fanger Hiertet Ro. Men jeg Dig bliver
Langt mindre kiær maaskee ved denne Ro;
Thi, som det lader, daares Du endnu
Af Verdens Synder og Forfængelighed.

Emma.

Een Svaghed har jeg end for dette Liv;
Og den tilgive Gud! Jeg har ei sagt ham
Farvel, — og jeg kan ikke sige det;
Thi som han farer, farer han ei vel;
Men see ham vil jeg dog endnu engang —
For sidstegang. — Han kommer her forbi.

Med alt sit Hof igiennem Skoven gaaer han
Til Stranden, som er nær, har man fortalt.
Bag Busken vil jeg see den stakkels Knud
I al sin usle Jordens Herlighed,
For sidstegang; — saa gaaer jeg i mit Kloster.

Aldgitha.

Det regner og det tordner; troer Du, Knud
Sig vover ud i saadant Veir?

Emma.

Spot ei!
Din Vrede han fortiener, ei din Spot.
Tys! Hører Du ei Lyd af Fløiter, Krumhorn?
Han kommer. — Jeg begriber selv ei hvi!

Aldgitha.

Maaskee vil han aftvætte sine Synder.
Men slige Pletter sidde fast i Huden,
Afvaskes ei med Vand, som faldt fra Himlen.
(Sagte)
Forbrydelsernes Lud — er Hierteblod.

Emma.

Hvor dybt bevæge disse Toner mig!

Aldgitha.

Ha, svage Søster! knap jeg kiender Dig.
Est Du en Christen? Dronning? en Heltinde?

Emma.

Aldgitha! Jeg er Hustru — Moder — Qvinde!

(De gaae.)

Skoven med Strandbredden i den nære Baggrund.

Under en styrtende Regn og et frygteligt Tordenveir med hyppige Lyn, hvis Virkning og Majestæt en prægtig Symphonie udtrykker, kommer Kong **Knud** i Optog med sit Følge. Først en Skare Musikanter; derpaa Stridsmænd med Hielme og Landser; saa Munke. Foran **Bispoppen,** som i Ordensdragt bærer et stort Guldkors, gaaer **Tym** og svinger et

Røgelsekar, som Chordreng, men med Banneret i Arm. Strax efter Bispen følger Kong Knud med den tredobbelte Krone; derpaa følger Hoffolkene; Herrer og Fruer. Tienere og Tærner slutte Toget.

Knud

(naar han er kommen midt paa Sluepladsen raaber i stærk Bevægelse):

Holdt, holdt! Her dvæle vi.

(Musiken tier og Toget standser.)

Her har Naturen
En prægtig Høisal, hvælvet Bøgekirke;
Og Havets Kirkegaard staaer fuld af Grave,
Med Høi ved Høi, skiøndt uden Skrift og Navn.
Her vil vi standse Toget. — Da I troe,
Jeg er en Helt, som overbyder Alt,
Naturen selv, og faaer den til at lystre,
Saa vil jeg vælge her min Kroningssal. —
Maaskee forundres I, at jeg udjager
I bedste Pragt Jer i et Styrtebad?
Der findes vistnok Mange blandt Jer nu,
Der ansee det for Vanvid, troe: Kong Knud
Har tabt Forstanden? — I Kortsynede!
Naar har jeg vel viist meer Forstand og Kløgt?
Thi — skal jeg give Jer en Prøve paa
Den Herremagt, som I saa høit beundre,
Kan jeg da vælge bedre Tid og Sted,
End her, hvor Stormen raser som en Jette,
Der har afslidt sin Lænke, Bølgerne
Vildt fraade, skiære Tænder, som da dybt
I Mulm fra Himlen styrted Lucifer?
Hvor Ilden hvirvler kaad i Vandets Favn,
Som paa den første Skabningsdag, da Herren
Ei havde vristet Elementerne
Med Almagtsarmen kraftigt fra hinanden? —
Men jeg skal tæmme dem! — Bring mig min Stol!
Min Kongestol — af Guld og Ædelstene. —
Bring mig min Throne!

(Stolen bringes, han sætter sig.)

Rækker mig mit Spir!

(Det gives ham.)

Her sidder Knud den Store paa sin Kongstol!
Og nu befaler jeg Dig, vilde Kraft!
Som vover i mit kongelige Paasyn
At giøre slig en uforskammet Larm,
Og glemmer reent den Ærefrygt, Du skylder —
Tie for mit Bud! Ydmyg Dig Hav og Himmel!

(Et stærkt Tordenskrald lyder, en Lynstraale slaaer ned i en gammel Eeg, som Kongen sidder under, saa at den brister, og en stor Green styrter lige ned for hans Fødder. Havet svulmer frygteligt og overskyller Stranden.)

Knud (reiser sig rørt).

Det har ei dræbt mig!

(Kaster Scepteret og folder sine Hænder mod Himlen.)

Han forstod min Spøg!
Jeg har ei spøget med Hans Herlighed,
Men kun med Eders taabelige Smiger.

(Vender sig til dem Alle og seer med et giennemtrængende Blik paa dem.)

I Sandhed! Hver en Christen burde vide,
At der er Ingen mægtig uden Gud.
Han danned Himlen, han lod Havet glide
Med evig Verel ved sit stærke Bud.
Han ene mægter Luft og Hav at tvinge;
Mod hans er al min Vælde saare ringe.

Og derfor Ham tilhører denne Krone.
Hans Naade laaner mig kun Brug deraf.
Jeg syndet har, jeg vil min Synd forsone;
Jeg bærer den ei meer, ei til min Grav.
Nei, den skal straale ved den Tornekrone,
Som Livet sine bedste Roser gav.

(Vinker Bispen, som kommer med Korset.)

Knud

(hænger Kronen paa Korset).

Her hænger den! Mit Bryst har atter Freden.
Fra nu af herske kun Uskyldigheden!

Aldgitha træder hurtig ud af Krattet med **Emma** ved Haanden; hun fører hende hen til **Knud**.

Aldgitha.

See, Knud, her af din Daad den første Frugt!
Jeg bringer Dig din ædle Viv tilbage.

(Tager heftig Daggerten ud af Barmen.)

Her — Edmunds Daggert — !!

(Stirrer paa Kronen der hænger paa Korset og siger sagtmodig:)

Jeg har ei den brugt.
Du som et Minde venligt den modtage!
I Bretland, som i Danmark, straale smukt
Dit Fremtidsnavn! Sig Ingen skal beklage!
Aldgitha gaaer i Kloster nu fornøiet.
For Korset, Knud! har sig din Krone bøiet!

(Hun gaaer.)

Emma (omfavner Kongen).

Min elskte Ven! jeg ei forlader Dig!

Knud.

Da jeg fandt Himlen — da gienfandt Du mig!

